

Simon Sándor

Elmékedések a vasárnapi szentleckékról

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Simon Sándor
Elmékedések
a vasárnapi szentleckékról

Impresszum

Simon Sándor
Elmékedések a vasárnapi szentleckékról
A II. vatikáni zsinat előtti liturgikus rend szerint

ISBN ISBN 978-615-6747-06-8

Kiadó: Felsővályi Ákos

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció a szerző kéziratának elektronikus változata. Az elektronikus változat a Piarista Rend Magyarországi Tartománya engedélyével készült. A művet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a Piarista Rendé.

A kéziratot Bundásh Livia vitte számítógépbe.

Ez az elektronikus változat minden vasárnaphoz tartalmazza az aznapi szentlecke szövegét. Forrása: a Szent Jeromos Bibliatársulat által 1999-ben megjelentetett Szentírás második kiadása (ISBN 963 85272 3 4), mely a Káldi-féle szentírásfordítás nyelvében megújítva, javítva a Neovulgáta alapján (lásd <http://www.ppek.hu/k250.htm>).

A címkép grafikája: Sarlós Boldogasszony. Forrás: Leonard Goffine: Explanation of the Epistles and Gospels for the Sundays, Holydays and Festivals throughout the Ecclesiastical Year című könyve.

A szerző, Simon Sándor piarista atya kegyeletes életrajzát lásd a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár Simon Sándor (ford.): *Maranatha – Adventi imádságok* című állományában (<http://www.ppek.hu/k1200.htm>).

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Vasárnapi szentírási olvasmányok	5
Advent 1. vasárnapja	7
Advent 2. vasárnapja	9
Advent 3. vasárnapja	12
Advent 4. vasárnapja	14
Karácsony nyolcada alatti vasárnap	16
Jézus Neve vasárnapja	18
Vízkereszt utáni 1. vasárnap	20
Vízkereszt utáni 2. vasárnap	23
Vízkereszt utáni 3. vasárnap	26
Vízkereszt utáni 4. vasárnap	28
Vízkereszt utáni 5. vasárnap	30
Vízkereszt utáni 6. vasárnap	33
Hetvenedvasárnap	36
Hatvanadvasárnap	39
Ötvenedvasárnap	43
Nagyböjt 1. vasárnapja	46
Nagyböjt 2. vasárnapja	49
Nagyböjt 3. vasárnapja	52
Nagyböjt 4. vasárnapja	55
Feketevasárnap	58
Virágvasárnap	60
Húsvétvasárnap	63
Fehérvásárnap	64
Húsvét utáni 2. vasárnap	67
Húsvét utáni 3. vasárnap	69
Húsvét utáni 4. vasárnap	71
Húsvét utáni 5. vasárnap	73
Húsvét utáni 6. vasárnap	75
Pütkösdsvasárnap	77
Szentháromság vasárnapja	80
Pütkösds után 2. vasárnap	82
Pütkösds után 3. vasárnap	85
Pütkösds után 4. vasárnap	88
Pütkösds után 5. vasárnap	90
Pütkösds után 6. vasárnap	93
Pütkösds után 7. vasárnap	97
Pütkösds után 8. vasárnap	99
Pütkösds után 9. vasárnap	101
Pütkösds után 10. vasárnap	104
Pütkösds után 11. vasárnap	107
Pütkösds után 12. vasárnap	109
Pütkösds után 13. vasárnap	111
Pütkösds után 14. vasárnap	114

Pünkösöd után 15. vasárnap.....	116
Pünkösöd után 16. vasárnap.....	120
Pünkösöd után 17. vasárnap.....	124
Pünkösöd után 18. vasárnap.....	127
Pünkösöd után 19. vasárnap.....	129
Pünkösöd után 20. vasárnap.....	131
Pünkösöd után 21. vasárnap.....	133
Pünkösöd után 22. vasárnap.....	136
Pünkösöd után 23. vasárnap.....	139
Krisztus Király vasárnapja	142
Pünkösöd után utolsó vasárnap.....	146
Egyéb ünnepek.....	149
Február 1., Antiochiai Szent Ignác	149
Február 2., Gyertyaszentelő Boldogasszony.....	150
Március 19., Szent József.....	151
Április 23., Szent Adalbert.....	152
Június 27., Szent László király	153
Július 2., Sárlos Boldogasszony.....	154
Július 15., Pirrotti Szent Pompilius.....	155
Július 26., Szent Anna.....	156
Július 27., Szent Pantaleon.....	157
Augusztus 5., Havas Boldogasszony	158
Augusztus 15., Nagyboldogasszony	159
Augusztus 22., Szűz Mária Szeplőtlen Szíve.....	160
Augusztus 24., Szent Bertalan	161
Szeptember 8., Kisboldogasszony	162
Szeptember 12., Mária nevenapja.....	163
Szeptember 15., Hétfájdalmú Anya	164
Október 7., Szentolvasó Királynéja	165
Október 8., Magyarok Nagyasszonya.....	166

Vasárnapi szentírási olvasmányok

Vasárnap	Szentlecke	Evangélium
Advent 1. vasárnapja	Róm 13,11–14	Lk 21,25–33
Advent 2. vasárnapja	Róm 15,4–13	Mt 11,2–10
Advent 3. vasárnapja	Fil 4,4–7	Jn 1,19–28
Advent 4. vasárnapja	1Kor 4,1–5	Lk 3,1–6
Karácsony nyolcada alatti vasárnap	Gal 4,1–7	Lk 2,33–40
Jézus Neve vasárnapja	ApCsel 4,8–12	Lk 2,21
Vízkereszt utáni 1. vasárnap	Róm 12,1–5	Lk 2,42–52
Vízkereszt utáni 2. vasárnap	Róm 12,6–16	Jn 2,1–11
Vízkereszt utáni 3. vasárnap	Róm 12,16–21	Mt 8,1–13
Vízkereszt utáni 4. vasárnap	Róm 13,8–10	Mt 8,23–27
Vízkereszt utáni 5. vasárnap	Kol 3,12–17	Mt 13,24–30
Vízkereszt utáni 6. vasárnap	1Tessz 1,2–10	Mt 13,31–35
Hetvened vasárnap	1Kor 9,24–27; 10,1–5	Mt 20,1–16
Hatvanad vasárnap	2Kor 11,19–33; 12,1–9	Lk 8,4–15
Ötvened vasárnap	1Kor 13,1–13	Lk 18,31–43
Nagyböjt 1. vasárnapja	2Kor 6,1–10	Mt 4,1–11
Nagyböjt 2. vasárnapja	1Tessz 4,1–7	Mt 17,1–9
Nagyböjt 3. vasárnapja	Ef 5,1–9	Lk 11,14–28
Nagyböjt 4. vasárnapja	Gal 4,22–31	Jn 6,1–15
Feketevasárnap	Zsid 9,11–15	Jn 8,46–59
Virágvasárnap	Fil 2,5–11	Mt 26–27
Húsvétvasárnap	1Kor 5,7–8	Mk 16,1–7
Fehérvasárnap	1Jn 5,4–10	Jn 20,19–31
Húsvét utáni 2. vasárnap	1Pét 2,21–25	Jn 10,11–16
Húsvét utáni 3. vasárnap	1Pét 2,11–19	Jn 16,16–22
Húsvét utáni 4. vasárnap	Jak 1,17–21	Jn 16,5–14
Húsvét utáni 5. vasárnap	Jak 1,22–27	Jn 16,23–30
Húsvét utáni 6. vasárnap	1Pét 4,7–11	Jn 15,26–27; 16,1–4
Pünkösdvasárnap	ApCsel 2,1–11	Jn 14,23–31
Szentháromság vasárnapja	Róm 11,33–36	Mt 28,18–20
Pünkösd után 2. vasárnap	1Jn 3,13–18	Lk 14,16–24
Pünkösd után 3. vasárnap	1Pét 5,6–11	Lk 15,1–10
Pünkösd után 4. vasárnap	Róm 8,18–23	Lk 5,1–11
Pünkösd után 5. vasárnap	1Pét 3,8–15	Mt 5,20–24
Pünkösd után 6. vasárnap	Róm 6,3–11	Mk 8,1–9
Pünkösd után 7. vasárnap	Róm 6,19–23	Mt 7,15–21
Pünkösd után 8. vasárnap	Róm 8,12–17	Lk 16,1–9
Pünkösd után 9. vasárnap	1Kor 10,6–13	Lk 19,41–47
Pünkösd után 10. vasárnap	1Kor 12,2–11	Lk 18,9–14
Pünkösd után 11. vasárnap	1Kor 15,1–10	Mk 7,31–37
Pünkösd után 12. vasárnap	2Kor 3,4–9	Lk 10,23–37
Pünkösd után 13. vasárnap	Gal 3,16–22	Lk 17,11–19
Pünkösd után 14. vasárnap	Gal 5,16–24	Mt 6,24–33
Pünkösd után 15. vasárnap	Gal 5,25–26; 6,1–10	Lk 7,11–16

Pünkösöd után 16. vasárnap	Ef 3,13–21	Lk 14,1–11
Pünkösöd után 17. vasárnap	Ef 4,1–6	Mt 22,34–46
Pünkösöd után 18. vasárnap	1Kor 1,4–8	Mt 9,1–8
Pünkösöd után 19. vasárnap	Ef 4,23–28	Mt 22,1–14
Pünkösöd után 20. vasárnap	Ef 5,15–21	Jn 4,46–53
Pünkösöd után 21. vasárnap	Ef 6,10–17	Mt 18,23–35
Pünkösöd után 22. vasárnap	Fil 1,6–11	Mt 22,15–21
Pünkösöd után 23. vasárnap	Fil 3,17–21;4,1–3	Mt 9,18–26
Krisztus Király vasárnapja	Kol 1,12–20	Jn 18,33–37
Pünkösöd után utolsó vasárnap	Kol 1,9–14	Mt 24,15–35

Advent 1. vasárnapja

Róm 13,11–14

Annál is inkább, mivel ismeritek az időt, hogy itt az óra, amikor fel kell kelniünk az álomból. Most ugyanis az üdvösség közelebb van már hozzánk, mint amikor hívők lettünk. Az éjszaka előrehaladt, a nappal pedig elközelgett. Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit, és öltünk magunkra a világosság fegyvereit. Mint nappal, járjunk tisztességesen; nem tobzódásban és részegeskedésben, nem bujálkodásban és kicsapongásban, nem civódásban és versengésben, hanem öltözzünk magatokra az Úr Jézus Krisztust, és ne dédelgessétek testeteket az érzéki vágyakban!

*

Ideje immár álmotokból fölébrednetek – írja Szent Pál a rómaiaknak. Most ugyanis közelebb van üdvösségünk, mint amikor hinni kezdtünk.

Alszunk, álomban vagyunk, ha befejezett tökéletességűnek hisszük magunkat; ha nem ismerjük, hibáinkat vagy ismerjük ugyan, de nem törekszünk kijavításukra, sőt talán még büszké is vagyunk rájuk. – Akkor is alszunk, akkor is álomban vagyunk, ha nem keressük az alkalmakat a jócselekedetek gyakorlására, sőt a maguktól kínálkozó alkalmakat sem használjuk fel.

Ideje immár az álomból fölébrednünk, különösen most van az ideje, hogy közeledik az új egyházi év kezdete, advent első vasárnapja. Az egyházi év megújulásával együtt mi is újuljunk meg. Megújulásra, álmunkból fölserkenésre biztat bennünket az a tény, hogy egyre közelebb van hozzánk üdvösségünk. Kifogynak előlünk a napok, a hetek, a hónapok, az évek. Folyton közelebb jó hozzánk halálunk órája, az örök üdvösségbe átköltözésünk pillanata. Ébredj ember mély álmodból! – dúdoljuk magunknak az adventi éneket, és fogjunk hozzá magunk megjavításához.

Az éjszaka előrehaladt, a nappal elközelgett. Vessük le tehát a sötétség cselekedeteit, és öltünk föl a világosság fegyvereit.

Az éjszaka előrehaladt... A megváltás előtti idő volt az éjszaka, a bűnök-szolgálat éjszakája. Ez az éjszaka véget ért a megváltással és helyet adott a hajnalnak. Az egész emberiség hajnala a megváltástól a világ végezetéig tart. Az egyes emberek hajnala megkeresztelkedésüktől halálukig.

A nappal elközelgett... Csak elközelgett, de még nem érkezett el. Az én nappalom csupán akkor kezdődik meg, ha bejutok a mennyországba. Az emberi nem nappalának kezdete pedig a feltámadás, és a föltámadt testnek mennybevétele.

Az éjszaka előrehaladt, a nappal még nincs itt, de közeledik. Hajnalban élünk. De nekünk, keresztényeknek, úgy kell élnünk, mintha már nappal volna. Vagyis le kell vetniünk a sötétség cselekedeteit, azaz meg kell bánnunk bűneinket, és meg kell térnünk. És föl kell öltöznünk a világosság fegyvereit: az erények és a jócselekedetek fegyverzetét. – Adventi koszorút örökzöldből is lehet kötni. A legszebb adventi koszorút azonban megszaporozott jótettekből köthetjük.

Mint nappal tisztességesen éljünk: ne dőzsölésben és részegeskedésben, ne bujálkodásban és kicsapongásban, ne veszekedésben és irigységben.

A megváltott és a megváltást elfogadó emberiség nappala a világ végezte után kezdődik, az egyes emberek nappala pedig üdvözülésük után. Addig csak pirkadat van ezen a földön. Ez a

pirkadat a keresztény ember részére a megkezdett üdvösség ideje. Úgy kell tehát élnünk, mintha már nappal volna, mintha már az üdvösségben volnánk, vagyis tisztességesen kell élnünk.

Mit ért Szent Pál tisztességes életen? Egyfelől azt, hogy vessük el a sötétség cselekedeteit a dőzsölést, a részegeskedést, a bujálkodást, a kicsapongást, a veszekedést, az irigységet... Általában vessük el magunktól a bűnt, a nagy bűnöket és a kis bűnöket egyformán. – Másfelől pedig azt érti Szent Pál tisztességes életen, hogy öltük magunkra a világosság fegyvereit: az igazságot, az igazságosságot, a békét, a hitet, az elkezdett üdvösséget, az Isten ígését. – Add meg nekünk, Úr Jézus, a tisztességes élet kegyelmét, hogy megtestesülésed által eljuthassunk a föltámadás dicsőségébe.

Hanem öltétek magatokra az Úr Jézus Krisztust.

Ruházatunk nem merőben külső mez, hanem egyéniségünknek, lelki állapotunknak kifejezője is. A Szentírás képes kifejezései közt a ruha méltán jelképezi viselőjének mivoltát. Mikor Szent Pál arra buzdít, hogy öltük magunkra az Úr Jézus Krisztust, nem azt mondja vele, hogy elégedjünk meg egy-két szép keresztény külsőség gyakorlásával, hanem azt mondja, hogy egyéniségünket, lelkületünket alakítsuk Jézus Krisztus egyéniségének és lelkületének mintájára.

Mikor tudom *alter Christus*-szá alakítani magamat? Először akkor, ha jól ismerem az Úr Jézust; ehhez viszont az szükséges, hogy buzgón olvassam az Újszövetségi Szentírást és a két keresztény évezred Jézus-szerető embereinek Jézusról írt könyveit. – Másodszor akkor tudom *alter Christus*-szá alakítanom magamat, ha a krisztusi életnek képességét, amelyet a keresztség oltott belém, valóra váltom, azaz öntudatos, érett fővel és istenszerető szívvel megszavazom magamnak a krisztusi életet és arra törekszem, hogy minél bőségesebb legyen bennem ez a krisztusi élet.

Advent 2. vasárnapja

Róm 15,4–13

Márpedig mindazt, amit előre megírtak, okulásunkra írták meg, hogy reménységünk legyen az Írásokból származó béketűrés és vigasztalás által. A béketűrés és a vigasztalás Istene pedig adja meg nektek, hogy Jézus akarata szerint egyetértés legyen köztetek, hogy egy lélekkel és egy szájjal dicsőítsétek Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak Istenét és Atyját!

Fogadjátok el tehát egymást, ahogyan Krisztus is elfogadott titeket Isten dicsőségére! Azt mondom ugyanis, hogy Krisztus Jézus a zsidók szolgálója lett, hogy bebizonyítsa Isten igazmondását, megvalósítva az atyáknak tett ígéreteket; a pogányok azonban irgalmasságáért dicsőítik Istent, amint meg van írva: „Ezért magasztallak, Uram, a pogányok között, és zengek dalt nevednek”. Azt mondja továbbá: „Pogányok, örvendezzetek az ő népével együtt”. Majd pedig: „Nemzetek, dicsérjétek mindnyájan az Urat! Magasztalja őt minden nép!” Izajás továbbá azt mondja: „Jesszének sarja lesz, aki felkel, hogy uralkodjék a népeken, benne reménykednek a nemzetek”. A reménység Istene töltson el titeket a hit teljes örömeivel és békéjével, hogy a remény bőségben legyen bennetek a Szentlélek erejéből!

*

Amik előre megírtak – olvassuk Szent Pálnak a rómaiakhoz írt levelében – a mi tanításunkra irattak meg, hogy az Írásokból meríthető türelem és vigasztalás által reményünk legyen.

Naponta többször is találkozunk a Szentírással: a szentmisében, a breviáriumban és a vacsora ideje alatt. Az mármost a kérdés, hogy ezek a találkozások csakugyan tanításunkra vannak-e; türelmünk ápolására, vigasztalásunkra, keresztény reményünk ébren tartására vannak-e. Vagy pedig szemünk szórakozottan siklik el a szent sorok fölött, és fülünk nincs megnyitva a megszentelt szavak befogadására...

Mint magánemberek találkozunk-e a Szentírással? Szoktuk-e szobánkban, Istennel négy szemközt olvasni a Bibliát? Mégpedig figyelmesen olvasni, a magyarázó jegyzeteket is át meg áttanulmányozva? A Szentírás nekünk van írva. Okulásunkra, vigasztalásunkra, türelmünknek és reményünknek ápolására van írva. Figyelő szemmel és füllel fogadjuk magunkba igéit! És építsük be életünkbe: gondolatvilágunkba, szavunk járásába, magunktartásába, egész viselkedésünkbe.

A türelemnek és a vigasztalásnak Istene adja meg nektek, hogy egymás közt egyetértsetek Jézus Krisztus akarata szerint.

Baj, ha türelmetlenek és vigasztalanok vagyunk. De még nagyobb baj, ha közben eszünkbe sem jut, hogy Istenhez folyamodjunk a türelem és a vigasztalás ajándékáért. Talán már nem is akarunk türelmesek és megvigasztalódottak lenni. Vagy talán nem hisszük, hogy a türelemnek és a vigasztalásnak Istene meg tudja adni nekünk a türelem és a vigasztalás ajándékát.

Türelem és megvigasztalódottság: mindkét erény fontos a közösségi életben, mert biztosítja az egyetértést, a közösségi életnek lelkét. Isten ügyéért, a haza ügyéért, tanítványaink és híveink ügyéért egyet kell értenünk egymással. De hogyan fognak egymással egyetérteni a türelmetlen és felfordult lelkű munkatársak?!

Jézus Krisztus, Te azt akarod, hogy egyetértés legyen köztünk, szólj tehát Atyádnak, Atyánknak, hogy adja meg nekünk az egyetértés ajándékát és föltételeit: a türelem és a vigasztaltság erényét.

Egy szívvel-lélekkel, egy szájjal magasztaljátok Istent, Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyját.
Hivatásbeli munkánk eredményességét fokozza az egymás közti egyetértés. Ami a munkánkban az egyetértés, az imádságos életünkben Istennek egy szívvel-lélekkel, egy szájjal magasztalása.

Egy szívvel-lélekkel végezzük-e közös imádságainkat? Vagy pedig szív nélkül, lélektelenül végezzük, kedvetlenül és kelletlenül. Amúgy *ehej, uhnym* módon, mintha közös imáinknak semmi értelme sem volna, de ki tudja, miért, miért nem: napról-napra mégis át kell esni rajtuk.

Egy szájjal magasztaljuk-e Istent, Jézus Krisztus Atyját, vagy pedig sajnáljuk torkunkat a közös imádságtól? – A Szentírás az örök üdvösséget egyrészt szeretetlakomához hasonlítja, másrészt pedig hangos szavú, énekes liturgiához. Ahogy a szentmise ízelítőt ad nekünk az örök agapéból, úgy a közös imádság *praegustatio*ja az örök liturgiának. – Szeressük a közös imádságot: örök üdvösségünk egyik mozzanatát, a mennyországi liturgiát szeretjük benne.

Ezért fogadjátok be egymást, ahogy Krisztus is befogadott benneteket Isten dicsőségére.

Krisztus befogadott bennünket szeretetébe, befogadott bennünket Testébe, Egyházába és majd befogad bennünket a mennyországba. Azért fogad be, hogy immár ne szégyenére váljunk Istennek, hanem dicsőségére.

Ahogy Krisztus befogadott bennünket, úgy mi is fogadjuk be egymást. Az egy Krisztus egy Testének tagjai vagyunk és azon belül egy szerzetnek tagjai. Emelkedjünk ki tehát a piarista hibából, az atomokra széthullásból, az egymással nem törődésből, az egymástól elszigetelődéstől.

Milyen szép lenne, ha jóbarátért, tanácsadó, vigasztaló, bátorító ember-testvérért nem kellene a rendházon kívülre mennünk. Milyen szép lenne, ha vendégképp házukban tartózkodó rendtársakkal egy kicsit többet törödnénk, és nem hagynánk őket teljesen a sorsukra. – Véssük jól szívünkbe Szent Pál intelmét: Fogadjátok be egymást, ahogy Krisztus is befogadott benneteket Isten dicsőségére.

Mert azt mondom, hogy Krisztus szolgálja lett a körülméltelteknek, hogy igazolja Isten igazmondását és valóra váltsa az ősatyáknak adott ígéreteket.

Isten őszövetségi ígéreteit ebben az egyben foglalhatjuk össze: Ha majd elérkezik az idő teljessége, eljövend a Messiás és megváltja népét bűneitől. – Jézus Krisztus életével, tanításával és csodáival megbizonyította, hogy Ő a megígért Messiás, és ugyanakkor azt is igazolta, hogy igazmondó az Isten: megtartja ígéreteit.

Az ígéret szép szó, ha megtartják, úgy jó – vallja a magyar közmondás. Meg szoktam-e tartani ígéreteimet? – Megtartom-e Istennek tett ígéreteimet? Nevezetesen teljesítem-e keresztségi fogadalmamat, hogy tudniillik ellene mondom az ördögnek, és hogy keresztény hitem szerint élek? Teljesítem-e szerzetesi fogadalmaimat és esetleges magánfogadalmaimat? – Megtartom-e embertársaimnak tett ígéreteimet, az apró-cseprő ígéreteket is, amelyekről olyan könnyen meg lehet feledkezni ezerágú elfoglaltságunk közepett?

Isten, ki hű vagy ígéreteidben és hatalmas a teljesítésükben: add meg nekem, hogy erőm szerint mindenkor eleget tegyek ígéreteimnek.

A pogányok Isten irgalmáért dicsőítik Istent, amint meg van írva: Ezért magasztallak majd a pogányok közt, és dicséretet zengek nevednek. Továbbá azt mondja: Örvendjétek, pogányok, az ő népével együtt. Majd még így szól: Dicsérjétek, minden pogányok, az Urat, és magasztalják Őt mindnyájan a népek.

A pogányok irgalmáért dicsőítik Istent. A zsidó keresztények Istent igazmondásáért dicsőítették: a Megváltóra vonatkozó ígérek teljesítéséért. A pogány keresztények viszont irgalmáért dicsőítik Istent; azért, hogy rájuk is gondolt, amikor megígérte és elküldte a Szabadítót; továbbá azért, hogy őket is meghívta Fia menyegzős lakomájára, jöllehet

közvetlenül nem nekik tette Isten a messiási ígéreket, és nem az ő vérükből támasztotta a Megváltót.

Mi is magasztaljuk Istent irgalmaért: azért, hogy minket is, pogány elődök ivadékait, meghívott kereszténynek és a kereszténységen belül meghívott szerzetesének és papjának. Akkor magasztaljuk legszebben Isten irgalmát, ha az emberek előtt, hívők és hitetlenek előtt, méltó képviselői leszünk a keresztény névnek, a szerzetesi intézménynek, a papi rendnek.

Aztán Izaiás azt mondja: Lesz gyökere Jesszének (Izainak, Dávid király atyjának) lesz, aki fölkel és uralkodik a pogányokon: Benne fognak reménykedni a nemzetek.

Názáreti Jézus, a zsidók királya – ezt íratta Pilátus Krisztus keresztjére. Az Ószövetség jövendöléseinek nyomán Szent Pál jobban tudja, kiknek királya Krisztus: zsidóké meg a pogányoké, tehát az egész emberiségé. – A zsidó királyok meg a pogányok királyai csak előképei voltak az egyetlen igazi Királynak, Krisztusnak. A földi királyok hatalma téridőben korlátolt, Krisztusnak – az égi és földi királynak – hatalmát semmi sem korlátozza. A földi királyok egyes alattvalóiknak mulandó javakat szoktak juttatni, Krisztus Király múlhatatlan javakat juttat minden alattvalójának.

Méltán reménykednek tehát Jézus Krisztusban a pogányok, és mi is méltán reménykedünk Benne. Mit remélünk Jézus Krisztustól? Természetfölötti üdvösséget a másvilágon, és ennek az üdvösségnek elkezdését ezen a világon. – Úr Jézus, mindnyájunknak Királya, erősíts meg bennünket keresztény reménykedésünkben.

A reménynek Istene töltsön meg benneteket a hit teljes örömeivel és békéjével, hogy bővelkedjete reménységben a Szentlélek erejéből.

A természetfölötti hit emberi tudásunkat egészíti ki Isten tudásával, hogy ne csak evilág dolgait tudjuk, hanem a másvilág dolgait is; és hogy evilág dolgait ne csak evilág szempontjából tudjuk nézni, hanem a másvilág szempontjából is. Ha a természetfölötti hitnek szemüvegén át nézzük ezt a világot és benne a saját életünket, akármilyen is ez a világ, és akármilyen keserves is az életünk, szívünk mégis örömmel és békével telik meg, és bővelkedik reménységben a Szentlélek erejéből.

Mi a természetfölötti remény? Akaratunknak Isten akaratával kiegészítése, hogy ne csak azt akarjuk, amit emberileg akarni szoktunk, hanem azt is, és főleg azt akarjuk, amit Isten akar. Isten pedig azt akarja, hogy én üdvözüljek és hogy az én példámra, másokért végzett imádságomra, másokért följánlott vezeklésemre, valamint másokat figyelmeztető jó szavamra minél több ember üdvözüljön. A keresztény remény képesít rá, hogy akkor is párhuzamosan haladjak Isten akaratával, ha iparkodásom evilág fiainak szemével nézve teljesen reménytelennek látszik.

Advent 3. vasárnapja

Fil 4,4–7

Örüljete az Úrban mindig! Újra mondom: Örüljete! Ismerje meg mindenki a ti szelídségeket! Az Úr közel van! Ne legyetek semmiben sem aggodalmaskodók, hanem minden helyzetben hálaadással végzett imádságban és könyörgésben terjesszete a kéréseiteket Isten elé! Isten békéje pedig, amely meghalad minden értelmet, megőrzi szíveteket és elméteket Krisztus Jézusban.

*

Örüljete az Úrban mindenkor, újra mondom: Örüljete – írja Szent Pál a filippieknek.

Evilág fiai is gyakran buzdítanak minket öröme. De evilág öröme mulékony és ürömmel van keverve: előbb vagy utóbb unalomba vagy csömörbe fullad. Ezért mondja Ady Endre: Be boldog, aki nem örül. Mi ezt így mondanánk: Be boldog, aki nem evilág fiainak módján örül.

Szent Pál másfajta, rangosabb öröme buzdít bennünket: Örüljete az Úrban! – Minek örül az Úr Jézus Krisztusba épült keresztény ember? Annak, hogy van Isten, és hogy Isten a Szeretet, és hogy Isten az önmagán túlcorduló Szeretet: a természeti léten felül természetfölötti létet is ad nekünk. Aztán annak is örül a keresztény ember, hogy tagja lehet az Egyháznak, a Krisztus Testének; és hogy készítője, imádója, evője-ivója lehet az eucharisziának; és egy földél alatt vagy egy utcában vagy egy kerületben vagy egy helységben lakhatik az Oltáriszentség Krisztusával. Annak is örül a keresztény ember, hogy személyválogatás nélkül minden felebarátjával jót tehet akár cselekedetek által, akár szenvedésének értük való följajnlása által.

Örömünket Isten adja, és ha elfogadjuk Tőle, akkor folyton bőségesebben adja. Ennek az öröme nincsen vége, ez az öröm nincs ürömmel keverve: nem ismeri sem az unalmat sem a megcsömörlést. Teljünk el tehát az Úr örömevel.

Szelídségte váljék ismertté minden ember előtt. Az Úr közel van.

A keresztény magatartás újszerűségének egyik mozzanata a szelídség. Goromba, sértegető, gúnyolódó, veszekedő környezetben sem enged a keresztény ember a harag, a megtorlás indulatának, hanem megőrzi lelkének egyensúlyát, a kedvességet, a szeretetreméltóságot.

A szelídség először még jobban földühösíti az ellenfelet, de aztán megdöbentti, mert nem ilyen visszavágást várt, a finomabb lelkű ellenfelet pedig titokban irigységgel tölti el: ő is szeretne ilyen egyensúlyos lelkű lenni.

Honnét veszi az erőt a keresztény ember a szelídséghez? Abból a tudatból, hogy az Úr közel van. A különítélet és az utolsó ítélet Bírója közel van. Az Oltáriszentség Krisztusa közel van. A bennünk lakó Krisztus közel van. És ez a közel lévő Krisztus szavával is, példájával is szelídséget kíván tőlünk, de kegyelmet is ad hozzá, hogy szelídek lehessünk. – Szelíd és alázatos szívű Krisztus, alakítsd szívünket a Te Szíved szerint.

Semmit se aggódjatek, hanem minden bajotokban imádság, könyörgés és hálaadás tegye ismertté kéréseiteket Isten előtt.

A gond és az aggodás, a *Sorge* és az *Angst* a hitetlenek és a kicsinyhitűek dolga. A jó keresztény törődik a bajával, de nem aggodik miatta.

Tudván tudja ugyanis, hogy életének minden szituációját a Szeretet-Isten szövi, épp ezért az istenszerető embernek minden a javára válik.

Hogyan törődik bajával a keresztény ember? Megtesz minden tőle telhetőt a baj összébb szorítására. Ugyanakkor imádkozik, könyörög: kér, keres, sürget, hogy az Úr könyörüljön rajta. Még éjszaka is fölkel a szomszédot, hogy adjon kölcsön kenyeret. Addig jár a bíró nyakára, amíg az meg nem unja, sőt meg nem ijed tőle, attól félvén, hogy ha el nem intézi ügyét, az ügyes-bajos fél megveri. Bajában a keresztény ember cibálja Istent, mint Babits Mihály mondja.

Ami pedig emberi iparkodásunk ellenére, imádkozásunk ellenére megmarad a bajból, azt szívesen fogadjuk mennyei Atyánk kezéből, sőt meg tudjuk köszönni neki. Mert hisszük, hogy a baj is kegyelem: Isten a bajjal is üdvözülésünket akarja előmozdítani.

Isten békéje, amely fölülmúl minden értelmet, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Jézus Krisztusban.

Isten békéje: az a béke, amellyel Isten tölti el belső világunkat. Ezt a békét semmiféle evilági tényező nem tudja megadni nekünk, és ezt a békét semmiféle evilági tényező sem veheti el tőlünk. Ez a béke megőrzi szívünket és gondolatainkat Jézus Krisztusban. Isten békéjét csak az a keresztény hívő tapasztalhatja meg, aki az Úr Jézussal együtt tudja mondani: Atyám, legyen meg a te akaratod. Általam és rajtam *fiat voluntas tua*. Általam úgy, hogy teljesítem parancsoló akaratodat; rajtam pedig úgy, hogy elviselem gondviselő akaratodat.

Isten békéje fölülmúl minden értelmet: még a régi és a mostani sztoikusok értelmét is, akik oly sokat ábrándoztak és ábrándoznak belső világuk békéjéről, és különféle pszichológiai eljárásokkal próbálták és próbálják megszerezni ezt a békét. De csak próbálják. Épp ezért értetlenül és irigykedve látják a keresztény szentek békéjét, amelytől sem kudarc, sem betegség, sem kísértés, sem kínzás nem tudja megfosztani őket.

Isten békéje, amely fölülmúl minden értelmet, őrizze meg szíveteket és gondolataitokat Jézus Krisztusban.

Advent 4. vasárnapja

1Kor 4,1–5

Úgy tekintsen ránk minden ember, mint Krisztus szolgálóra, és Isten titkainak intézőire. Márpedig az intézőtől azt kívánják, hogy hűséges legyen. Nekem azonban az a legkisebb gondom, hogy ti mondjátok rólam ítéletet, vagy más emberi fórum, sőt magam sem ítélem meg magamat. Semmiben sem érzem ugyan magamat bűnösnek, de ez még nem tesz engem igazzá. Az Úr az, aki megítél engem. Tehát ne mondjátok ítéletet idő előtt, amíg el nem jön az Úr, aki a sötétség titkait megvilágítja, és a szívek szándékait is nyilvánosságra hozza. Akkor majd mindenki megkapja a dicséretet Istentől.

*

Úgy tekintsen bennünket az ember, mint Krisztus szolgálót és Isten titkainak, (igazságainak és szentségeinek) sáfárait.

Krisztus szolgálói vagyunk. Az Ő nevében, az Ő megbízásából és fölhatalmazásából hirdetjük az embereknek, hogy érkezett a földre Isten országa, haljanak meg tehát a bűnnek és éljenek az Istennek. Méltatlan szolgálói vagyunk Krisztusnak, még akkor is, ha életünk feddhetlen. De Krisztus szolgálói vagyunk akkor is, ha életünk nem éppen mintaszerű. Krisztus nem erkölcsi kiválóságunk miatt választott ki bennünket szolgálóinak. Kiválasztott voltunk azonban arra kötelez bennünket, hogy jó szolgálói legyünk Krisztusnak.

Isten titkainak sáfárai vagyunk. A dogmák, a parancsok, a szentségek nem papok találmánya, mint sok régen keresztelt felebarátunk hiszi. A dogmák, a parancsok, a szentségek: Isten misztériumai. Különbek evilág titkainál, az okkultisták titkainál, a neognosztikusok titkainál. Különbek, mert nem evilág titkai, nem a sátán másvilágának titkai, hanem Istennek misztériumai. – Papi életünk és tevékenységünk legyen olyan, hogy meglássák bennünk az emberek Krisztus szolgálót és Isten titkainak sáfárait.

Itt már megkívántatik a sáfároktól, hogy kiki hűségesnek találtassék.

Nem azért lettünk Krisztus szolgálói, hogy semmiben se szolgáljuk az Ő ügyét, hogy egy szalmaszál se tegyünk odébb az Ő ügyéért. Nem azért lettünk Isten titkainak sáfárai, hogy ráüljünk a ránk bízott másvilági kincsekre, és ne adjunk enni-inni a lelkiileg éhezőknek és szomjazóknak.

Azért lettünk Krisztus szolgálói, hogy bemutassuk a szentmiseáldozatot. Minden nap bemutassuk, nem elégedve meg a kánonok előírta minimummal: a *frequenter in anno*-val. Azért lettünk Krisztus szolgálói, hogy kiszolgáltassuk a szentségeket: készségesen és buzgóan szolgálattassuk ki. Azért lettünk Isten misztériumainak sáfárai, hogy osztogassuk a lelki javakat minden rászorulóknak: vigasztalás, jótanács, bátorítás formájában.

Úr Jézus Krisztus, engedd meg nekünk, hogy jó szolgálóid lehessünk és mennyei Atyád titkainak buzgó sáfárai.

Nekem azonban az a legkisebb gondom, hogy töletek megítéltetem vagy emberi (törvény-), naptól.

Paptanári életünket és tevékenységünket, bármennyire mintaszerű is, megkritizálják az emberek. Némelyikünk valóságosan belebetegszik, ha egyenes vagy kerülő úton fülébe jut, hogy ez vagy az milyen kedvezőtlenül nyilatkozott róla. Másikunknak Szent Pál nyomán az a legkisebb gondja, hogy miképp vélekednek róla az emberek.

Ez az utóbbi magatartás csak az esetben helyes, ha paptanári életünk dolgában elmondhatjuk Szent Pállal: Semmiért sem furdal lelkiismeretem. – Egyébként nem árt, ha időnként belenézünk abba a görbe tükörbe, amelyet mások rólunk alkotott véleménye tart elénk; nem árt beletekintenuink amiatt a kis igazság miatt, amelyet esetleg tartalmaz. És ilyenkor ne sértődjünk meg, ne essünk boldogtalanságba, hanem javítsunk egyet magunkon. Önismeretünket sokszor jól kiegészíthetjük mások rólunk szerzett ismeretéből. Önismeretünk tökéletesítése pedig egyik föltétele erkölcsi tökéletesedésünknek.

Sőt még önmagamat sem ítélem meg, mert semmiért sem furdal lelkiismeretem; de azért meg nem vagyok igazolva. Az Úr az én megítélőm.

Lehet, hogy a magam szeme semmi rosszat sem lát paptanári életemben és működésemben. Isten szeme azonban találhat bennem kifogásolni valót, például azt, hogy hiúságból vagyok jó piarista, nem pedig az Ő iránta való szeretetből. – Ne tartsam szentírásnak állítólagos önismeretemet, hiszen még a jó önismeret is fogyatékos és elfogult. És ne büszküljek el amiatt, hogy semmiért sem furdal lelkiismeretem. Azért még nem vagyok igazolva – Szent Pál e szavainak megszívlelése megóv attól, hogy befejezett tökéletességű embernek véljem magamat.

Az Úr az én megítélőm. Nem az számít, hogy mások mit gondolnak rólam, vagy hogy én mit gondolok magamról. Hanem az számít, hogy az Úr Jézus Krisztus szíve előtt mennyit ér szerzetespapi életem és munkásságom. Ne az emberek ítéletéhez, ne is a magam ítéletéhez igazodjam tehát, hanem az Úr Jézuséhoz.

Ezért semmit se ítéljünk idő előtt, (vagyis) amíg el nem jő az Úr: Ő majd megvilágítja a sötétség rejtett dolgait és napvilágra hozza a szívek szándékait. Akkor majd ki-ki dicséretet kap Istentől.

Szinte szenvedélyesen szeretünk ítélkezni, mások tettein rágódni, mások hibáit kiszervezni. Már pedig nem vagyunk sem hivatottak, sem jogosultak erre az ítélkezésre. – Nem vagyunk hivatottak, mert mi az embereknek csak külső cselekedeteit látjuk, nem látunk azonban bele az emberek szívébe és veséjébe, nem ismerjük a másik embernek sem szándékát, sem lelke tudattalanját, nem tudjuk áttekinteni körülményeit. – És nem vagyunk jogosultak az ítélkezésre, mert Isten nem bízott meg bennünket, nem hatalmazott föl, hogy mint magánemberek Őhelyette ítélkezzünk elevenek és holtak fölött.

Istenre kell hagynunk az ítéletet, a szívek és vesék vizsgálójára, az összes enyhítő és súlyosbító körülmények ismerőjére, minden ember valódi értékének megdicsérőjére. Istenre kell hagynunk a magunk megítélését is. Ne vegye el kedvünket az élettől mások rólunk alkotott szeretetlen és igaztalan ítélete. Amiatt se keseredjünk el, hogy saját magunkról is kedvezőtlen a véleményünk. Isten igazi értékünknek megfelelően fog megdicsérni bennünket különítéletkor is, utolsó ítéletkor is.

Karácsony nyolcada alatti vasárnap

Gal 4,1–7

Mondom pedig: Amíg az örökös kiskorú, semmiben sem különbözik a szolgától, bár mindennek ura, hanem gyámok és gondviselők alatt van az apjától előre meghatározott időig. Így mi is, amíg kiskorúak voltunk, a világ elemeinek szolgasága alatt voltunk. De amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és a törvény alattvalója lett, hogy azokat, akik a törvény alatt voltak, megváltsa, és elnyerjük a fogadott fiúságot. Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte Fiának Lelkét szívünkbe, aki azt kiáltja: „Abba, Atya!” Tehát többé nem vagy már szolga, hanem fiú; ha pedig fiú, akkor örökös is az Isten által.

*

Amennyi ideig kiskorú az örökös, addig semmit sem különbözik a szolgától, bár ura mindennek; hanem gyámok és gondnokok hatalma alatt van az atyja megszabta határideig. Így mi is, amikor kiskorúak voltunk, a világ elemeinek hatalma alatt voltunk szolga állapotban – írja Szent Pál a galatáknak.

Az emberiség megváltás előtti állapotát Szent Pál a kiskorú fiúgyermek állapotához hasonlítja. A kiskorú fiúgyermek elvileg örököse atyja birtokának, gyakorlatilag azonban szolga. Ilyenformán a megváltatlan emberiség is elvileg örököse volt a mennyországnak, hiszen Isten mindjárt az őszülők bűnbeesése után Megváltót ígért. Gyakorlatilag azonban szolga volt ez az emberiség: saját göggyének, kapzsiságának, érzékiségének, az ördögnek szolgája.

Elvileg mi már megváltott emberek vagyunk. Jézus megváltói halála kezünkbe nyomta a meghívót, a belépőjegyet a mennyei lakomára. Megváltott emberek vagyunk-e azonban gyakorlatilag is? A meghívónak birtokában elindultunk-e a mennyországi lakomára? – Addig nem lesz belőlünk nagykorú keresztény, gyakorlatilag is megváltott ember, amíg meg nem tisztálkodunk bűneinktől, magunkra nem öltjük az erények ünnepi ruháját és el nem indulunk mennyei Atyánk lakomájára.

Amikor azonban eljött az idő teljessége, el-kiküldte Isten a Fiát, aki asszonytól lett, és alávetetett a Törvénynek, hogy megváltsa a Törvény alattiakat, hogy visszanyerjék az örökbefogadást.

Az Isten Fia emberré lett. Vállalta az emberi életet, az emberi természet törvényeit, például az éhség, a szomjúság, a fáradság, a szenvedés, a halál törvényét. És vállalta az Ószövetség törvényeit: nyolc napos korában körülmetélték, negyvennapos korában bemutatták a templomban, tizenkét éves korában Jeruzsálembe zárandokolt, harmincéves korában – büntelen léte – fölvette Keresztelő Jánosnak bűnbánati keresztségét, az utolsó vacsorán elköltötte apostolaival az utolsó legális ószövetségi páskabarányt.

Alávetetett a Törvénynek, hogy kiemelje a megváltatlan embert a szolgaságból és fölemelje az istengyermekségbe, a fogadott fiúság színvonalára. – Uram Jézus Krisztus, szeretnék mindig megmaradni Isten gyermekének. Evégett szíves-örömet vállalom az új törvényt, az isten- és az emberszeretet törvényét: ezt az édes és könnyű igát, amely nem is iga, hanem szárny, a fogadott fiúság szintjén megtartó szárny.

Hogy pedig fiak vagytok, (azt az is bizonyítja, hogy) el-kiküldte Isten a Fia Lelkét szívünkbe, amely azt kiáltja: Abba, Atya!

Isten gyermeke, fogadott fia vagyok: ez azt mondja, hogy megnyitottam szívemet-lelkemet a Szentlélek előtt, és befogadtam magamba az égi Vendéget. A magamba fogadott Szentlélek

azt kiáltja bennem, Vele együtt azt kiáltom én is, és csak Vele együtt kiálthatom Istennek: Abba, Atya! – Elvileg gyermeke vagyok Istennek, amióta megkereszteltek. Gyakorlatilag azonban csak az esetben vagyok gyermeke, ha nem vagyok halálos bűn állapotában és magamba fogadtam a Szentlelket.

A kegyelmi életet élő ember, a Szentlélektől átvilágított, átmelegített ember, a Szentlélektől támogatott, imádkozó ember ugyanúgy szólíthatja meg Istent, mint Jézus Krisztus a Getszemáni kertben: Abba, Atya. Istennek ezt a nagy jótéteményét azzal kell meghálálnom, hogy Szentlélektől ihletett, tökéletességre törekvő gyermeke leszek.

Úgyhogy többé már nem vagy szolga, hanem fiú; ha pedig fiú, akkor örökös is, az Isten által.

A megváltás előtt a vallásos emberek, akár zsidók voltak, akár pogányok, szolgái voltak az Úristennek vagy a bálványoknak. A megváltástól kezdve gyermekei, örökbefogadottjai vagyunk az Atyaistennek. – A megváltás előtt csak természeti élete volt még az igaz embereknek is, a megváltás óta természetfölötti életünk is lehet: emberi életünkön fölül isteni életünk.

Istennek fogadott gyermekei vagyunk, azért örökösei is, mégpedig a természetfölötti javaknak örökösei. Ezek a javak fölülmúlják emberi természetünk igényeit és erőit, és Istent senki-semmi nem kötelezte rá, hogy megadja nekünk ezeket a javakat. Mégis megadta nekünk, mert Ő jó. A jóság pedig szétszórja önmagát, *bonum est diffusivum sui*. Isten által végtelen jósága által, határtalan emberszeretete által lettünk az Ő gyermekei és a mennyországi javak örökösei. Ne adjuk el drága örökségünket evilág kísértéseinek, szolgaságba döntő tényezőinek egy tál lencséjéért.

Jézus Neve vasárnapja

ApCsel 4,8–12

Ekkor Péter Szentlélekkel eltelve így szólt hozzájuk: „Népünk vezetői és ti vének, halljátok! Ti ma felelősségre vontok minket, mert jót tettünk egy beteg emberrel, hogy megtudjátok, hogyan lett újra egészséges. Vegyétek hát tudomásul mindnyájan, ti és Izrael egész népe, hogy a mi Urunknak, a Názáreti Jézus Krisztusnak neve által, akit ti keresztre feszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból: ő általa áll ez itt előttetek egészségesen. Ez az a kő, amelyet ti, az építők, elvetettetek, s amely szegletkő lett; és nincs üdvösség senki másban, mert más név nem is adatott az embereknek az ég alatt, amelyben üdvözlünk kell.”

*

Akkor Péter eltelvén Szentlélekkel így szólt hozzájuk (a főtanács tagjaihoz).

Péter meggyógyította a sántát a Templom úgynevezett Ékes kapujánál, aztán beszédet intézett a csoda hírére összesereglett sokasághoz. Pétert és a kíséretében lévő Jánost a zsidóság vezetői börtönbe vetették, és másnap reggel a főtanács előtt megkérdezték, hogy micsoda hatalommal vagy kinek nevében cselekedtek, amit cselekedtek. Ekkor Péter eltelt Szentlélekkel, és bátran beszélni kezdett hozzájuk. Ugyanaz a Péter, aki nem is olyan régen háromszor megtagadta Mesterét, ráadásul nem a főtanács előtt, hanem a főpap cselédei előtt.

Azt mondtuk: ugyanaz a Péter. Hát nem teljesen ugyanaz. Mert Mesterét az első pünkösöd előtti Péter tagadta meg, és az első pünkösöd utáni Péter vallotta meg. Péter, a csak ember, volt a tagadó; Péter, a Szentlélekbe kapcsolt ember, a megvalló. – Ha tagadó Péterek voltunk eddig, azért voltunk azok, mert pusztán a magunk emberi erejére támaszkodtunk. Ha Krisztus istenemberségét a hitetlenek előtt, a gúnyolódók közepett is megváltó Péterek akarunk lenni, akkor újra meg újra bele kell kapcsolódnunk a Szentlélekbe: az erő, a bátorság Lelkébe.

Fejei a népnek és ti vének, ha mi ez napon ítékezés alá kerülünk a beteg emberen végbevitt jótétemény miatt, hogy mitől gyógyult meg ez, akkor adassék tudtára mindnyájatoknak, hogy a Názáreti Jézus nevében (gyógyult meg).

Miért áll Péter a főtanács előtt? Azért, mert Jézus nevében gyógyított, és utána prédikált a csoda hírére összesereglett népnek: Jézusról prédikált, aki a Messiás. – Miért tilalmazták a zsidóság vezetői, hogy Péterék Jézus Messiás voltát hirdessék? Azért, mert Jézus olyan Messiás volt, amilyenek Isten gondolta a Megváltót, nem pedig olyan, amilyenek a zsidó vezetők szerették volna.

Mibennünk is él az a tendencia, hogy ne fogadjuk el Jézust Megváltónknak, és hogy egy saját szájunk íze szerinti Megváltót álmodjunk magunknak. Egy Jézuskát, aki olyan jóságos, minden bűnünket megbocsájtja és minden kérésünket teljesíti. – Arra a Jézusra viszont, aki a mennyei Atya akaratának teljesítését kívánja tőlünk, és arra a Jézusra, aki tetteinknek számon kérője lesz a különítéletben meg az utolsó ítéletben, nem vagyunk kíváncsiak. – Fogadjuk be Jézus Krisztust: így lesz belőlünk keresztény. Fogadjuk be az egész Jézus Krisztust: így lesz belőlünk igazán keresztény.

Adassék tudtára mindnyájatoknak és Izrael egész népének, hogy a Názáreti Jézus Krisztus nevében, akit ti keresztre feszítettetek, de akit Isten föltámasztott halottaiból, Őbenne áll ez itt egészségesen színetek előtt.

Jézus Krisztust meg lehetett kínozni és keresztre lehetett feszíteni, mert valóságos ember volt. De Jézus Krisztus föltámasztott halottaiból, mert valóságos Isten volt. Jézus istenségét

bizonyítják azok a csodák, amelyeket Ő maga művelt, és azok a csodák, amelyeket az Ő nevében műveltek tanítványai és műveinek szentjei mainapiglan.

A csodák hatására sokan hittek Jézus Istenségében, de sokan még a csodák hatására sem hitték el, hogy Jézus Isten. Olyan könnyű azt mondani a csodáról, hogy nem is történt meg; vagy megtörtént ugyan, de nem volt csoda, hanem csak szuggesztiónak, autoszuggesztiónak, tömeghipnózisnak eredménye; vagy pedig csalás, bűvészmutatvány; vagy pedig rendkívüli természeti tünemény, amelyet a természettudomány egyelőre nem tud megmagyarázni, de ötven, száz, ötszáz év múlva már meg fog tudni magyarázni.

Csodatévő Jézus! Csodáid és a Nevedben végbement csodák hadd erősítsék meg bennünk azt a hitet, hogy Te vagy a Megváltó, az élő Isten Fia.

Jézus Krisztus az a kő, amelyet semmit érőnek tartottak építkezés közben, amely azonban szegletkő lett.

Izaiás próféta mondja, hogy Isten értékes szegletkövet tesz le Sionnak alapjául: a Messiást. A sémi népek szentnek tekintették az épület szegletkővét: azt a követ, amely fönntartja az egész épületet. Erős, szép követ választottak ki szegletkőnek, és úgy helyezték el, hogy biztosítsa az épület szilárdságát. — A zsidó főemberek nem fogadták el Jézus Krisztust szegletkőnek. Semmit érőnek tartották, mert a mennyországról beszél, nem pedig Izrael földi országának helyreállításáról és uralmának a pogányokra kiterjesztéséről. Továbbá a bűntől megváltásról beszélt, nem pedig a rómaiak elkergetéséről.

Nem fogadták el Jézust szegletkőnek, és hadakoztak az ellen, hogy szegletkő legyen belőle Isten országában. De hiába hadakoztak ez ellen, ami Istentől való volt. Mégiscsak Jézus Krisztus lett Isten országának és az Újszövetségnek szegletköve. – Az én lelki életem épületének szegletköve sem lehet más, csak Jézus Krisztus.

Nincs is senki másban az üdvösség, mert nincs más olyan név az ég alatt, amely adatott volna az emberek közt, és amelyben üdvözölnünk kellene.

„Mindegy az, hogy ki milyen vallású, csak becsületes legyen” – szokták mondani a vallási közömbösség hirdetői. Véleményüknek csupán akkor volna igaza, ha Isten magára hagyta volna az embert a vallás kérdésében. Sőt még ebben az esetben is annak a vallásnak táborába kellene állnunk, amely a leghathatósabban humanizálná az embert.

Isten azonban nem hagyta magára az embert a vallás kérdésében. Az első emberpárnak öskinyilatkoztatást adott, a választott néphez a pátriárkákon meg a prófétákon át szólott, az egész emberiséghez pedig az emberré testesült Fiúistenen meg Egyházán át szól és szól világ végezetéiglen. – Ha Isten annyira jó volt hozzánk, hogy kinyilatkoztatást adott nekünk, második személyében emberré lett, Egyházának formájában köztünk maradt; akkor mi, emberek, nem lehetünk közömbösek a vallási hovatartozás ügyében. Szent Péterrel együtt kell vallanunk: Nincs senki másban üdvösségünk, csak Urunkban, Jézus Krisztusban.

Vízkereszt utáni 1. vasárnap

Róm 12,1–5

Kérlek tehát benneteket, testvérek, Isten irgalmasságára, hogy adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen a ti észszerű istentiszteletetek. Ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem alakuljatok át értelmetek megújításával, hogy felismerjétek, mi az Isten akarata, mi a jó, neki kedves és tökéletes.

Azt mondom ugyanis mindegyikteknek a nekem adott kegyelemnél fogva, hogy senki se gondoljon magáról a kelletténél többet; hanem józanul gondolkodjék, mindenki a hit mértéke szerint, amelyet Isten juttatott neki. Amint ugyanis egy testben sok testrészünk van, s nem ugyanaz a rendeltetése minden testrésznek, ugyanúgy vagyunk sokan egy test Krisztusban; egyenként pedig egymásnak tagjai.

*

Kérlek tehát benneteket Isten többrendbeli irgalmasságára, hogy mutassátok be testeteket élő, szent és Istennek tetsző áldozatul, észszerű áldozatul (szellemi istentiszteletül) – írja Szent Pál a rómaiaknak.

Isten többrendbeli irgalmassága: összüleinket fölemelte a természetfölötti életbe, bukásuk után Megváltót ígért nekik és ivadékaiknak, el is küldte a Megváltót; a második isteni Személy vállalta a megtestesülést, a kínszenvedést, a kereszthalált; a megváltás után az Atya meg a Fiú Isten elküldte a Szentleket... Íme, Isten többrendbeli irgalmassága.

Mit adhatunk mindezért Istennek cserébe? Mutassuk be testünket áldozatul Neki. Az Újszövetség embere nem bikákat és kosokat, nem növényi termés-zsengét mutat be áldozatul az Úrnak, hanem valami olyant, ami ezeknél sokkalta drágább saját magának: a tulajdon testét. És ezt nem fizikai tűzben égeti el az Úrnak (ilyesmit egyes rajongó pogányok és keresztény eretnekek is megtettek, tűzbe vetvén saját magukat), hanem az isten- és emberszeretet tüzeiben emészti el. – Az Újszövetség embere még az egészségét is azért ápolja, szórakozását is arra irányítja, hogy minél tovább és minél többet dolgozhasson Isten ügyéért.

Mutassátok be testeteket élő, szent és Istennek tetsző áldozatul.

Ha lelkem halálos bűn állapotában van, akkor testem nem élő, hanem holt áldozat. Ha jócselekedeteimet nem istenszeretetből, hanem megszokásból, lélek nélkül vagy éppenséggel hiúságból művelem, akkor testem nem élő, hanem holt áldozat. Istennek pedig élő kell föláldoznom, nem pedig holtat.

Ha testemet kiszolgáltatom a bűnnek, az eszem-iszomnak, a paráznaságnak, az idegeskedésnek, a szeretetlenségnek, akkor testem nem szent áldozat. Márpedig Isten olyan áldozatot vár tőlem, amelyet a profán célok hálójából kiemeltem, és csak Neki, Istennek szenteltem.

Ha életem nem Isten akaratához igazodik, hanem saját kényemhez-kedvemhez, saját szeszélyeimhez, akkor testem nem Istennek tetsző áldozat.

Ha testemet élő, szent, Istennek tetsző áldozatul tudom bemutatni, akkor áldozásom szellemi istentisztelet: a Szentlélektől átjárt ember istentisztelete. Aki nem sajnálja odadobni magát Istennek szellemi áldozatul, az – a kegyelmi életet élő ember tapasztalata szerint – irgalmasságot irgalmasságra kap Istentől; kegyelmet kegyelemre, ahogy Szent János mondja.

Ne idomuljatok hozzá e világhoz.

A Szentírás-emlegette e világ nem a természettudományok világa, nem a természetbölcselek világa, nem a pantheista vallások és metafizikák világa, hanem a teológia szemével nézett e világ. Mégpedig objektíve: az anyagi javak meg a rosszakarátú emberek, amelyeken és akiken át az ördög küldi felénk sötét sugallatait; szubjektíve pedig: a kapzsiság, az érzékiség és a gög, amelyek arra hajlítják akaratumkat, hogy engedjen a sátán inceselkedésének.

Ne idomuljunk hozzá e világhoz, figyelmeztet bennünket Szent Pál apostol. De még csak kompromisszumot se kössünk vele, mint azok a félhitű keresztény testvéreink, akik nem merik teljesen odaadni magukat Istennek, mert hátha nincs Isten, hátha nincs másvilág, hátha nincs halhatatlan lelkünk. Ugyanakkor azonban az ördögnek és evilágnak sem merik teljesen odaadni magukat, mert hátha mégis van Isten, hátha van másvilág, hátha mégis halhatatlan a lelkünk... Ne legyünk ilyen se ide se oda keresztények, mert az ilyenekről mondja az Úr: Kiköplek a számból, mert sem hideg nem vagy, sem meleg.

Hanem alakuljatok át lelkületek megújításával, hogy fölismerjétek, mit akar az Isten: mi a jó, az Istennek tetsző, a tökéletes.

Pillanatonkint változó helyzeteink többféle cselekvés-lehetőséget tartalmaznak. Melyiküket valósítsuk meg? Azt, amelyik jó, Istennek tetsző, tökéletes. Természetes emberi szemünk, gyakorlati értelmünknek szeme nem mindig látja meg, mi jót kell cselekednünk itt és most: olyat, ami Istennek is tetszik, tehát tökéletes, jócselekedet.

Természetes emberi szemünket, gyakorlati értelmünknek szemét egy különleges szemüveggel kell élesíteni, fürge és biztos látásává tenni. A Szentlélekisten ez a különleges szemüveg. Ha Órajta keresztül, Ővele együtt nézünk bele szituációnkba, akkor majd fölismerjük, hogy egy-egy pillanatban mit akar tőlünk az Isten. – Ámde a Szentlélek csak az esetben néz velünk együtt, ha előbb átalakulunk: nem e világhoz, hanem a másvilághoz idomulunk, ha megújítjuk lelkületünket, azaz kivetjük magunkból a bűnt, és befogadjuk magunkba a jóságot.

Mert azt mondom én a nekem adott kegyelem által (apostoli hitvallásomra és tekintélyemre támaszkodva), azt mondom mindegyikőtöknek, hogy ne gondoljon magáról többet a kellesténél; hanem józanul (szerényen) gondolkodjék magáról: úgy, ahogy Isten kinek-kinek kiosztotta a hit mértékét.

Az egyformaság nem Isten találmánya. Az egyformaságot az ember találta ki. Isten a szabályos szabálytalanságot szereti: teremtményeinek egy-egy nemén belül a fajok különbözőségét, egy-egy fajon belül a sokféle egyedet. Isten a természetfölötti rendben is a sokféleséget szereti: egyikünknek más mértéket ad a hit kegyelméből, mint másikonknak. Egyikünk öt talentumot kap Istentől, másikonk kettőt, harmadikonk csak egyet.

Szent Pál azt kéri tőlünk, hogy ha egy-talentumos keresztények vagyunk, akkor ne tartsuk magunkat két-talentumosnak; és ha két-talentumosak vagyunk, akkor ne higgyük magunkról, hogy öt-talentumosak vagyunk. Az öt-talentumos keresztény pedig ne büszkélkedjék, és ne nézze le a kevesebb talentumúakat. – Valódi értékünknel ne tartsuk magunkat se többre, se kevesebbre Isten országában. Ellenben valódi értékünknek megfelelő kamatot produkáljunk Istennek, kitől talentumainkat kaptuk: aki nekünk kiosztotta a hit kegyelmének mértékét.

Mert amint egy testünkben sok testrésziünk van, de nem minden tagnak ugyanaz a dolga: úgy sokan egy test vagyunk Krisztusban, de egyenkint egymásnak tagjai.

Mi az Egyház? Az Atya Isten felől nézve az Ő hozzánk elközelgett országa. A Szentlélek Isten felől nézve az Egyház az Ő élő Temploma. A megtestesült Fiú Isten felől nézve az

Egyház az Ő titokzatos Teste. Mi itt mindnyájan bele vagyunk keresztelve ebbe az óriási isteni Testbe; mindnyájan tagjai, mindnyájan részei vagyunk ennek a Testnek.

Mindnyájunknak jut valami föladat ebben a Testben: a kezdő szerzetes paptanárnak is, de a nyugalmazottnak is, sőt a betegnek is. Mindegyikünk lássa el azt a feladatot, amelyet el kell látnia vagy amelyet el tud látni: a tanítást a lelkipásztorkodást, az önművelést, az órákra meg a szentbeszédre való lelkiismeretes készülést, a szentmiseáldozat bemutatását, a zsoltosma elvégzését, a szentolvasó-mondást, az öregség és a betegség kínjainak az Isten országáért való fölajánlását. Mondjuk Jézus Krisztussal: Atyám mindezideig munkálkodik, én is munkálkodom.

Vízkereszt utáni 2. vasárnap

Róm 12,6–16

Különböző adományaink vannak a nekünk adott kegyelemnek megfelelően: ha prófétaság, akkor gyakoroljuk a hit mértéke szerint; ha szolgálat, akkor fáradozzunk a szolgálatban; ha valaki tanít, tanítson; aki buzdít, buzdítson; aki adakozik, tegye egyszerűségben; aki előljáró, buzgóságban, aki irgalmasságot gyakorol, vidámságban.

A szeretet legyen tettetés nélkül! Utáljátok a rosszat, s ragaszkodjatok a jóhoz! Ami a testvéri szeretetet illeti, legyetek egymás iránt gyengédek, a tisztelet dolgában egymással versengők, az igyekezetben nem lusták, lélekben buzgók: az Úrnak szolgáltok! Legyetek örvendezők a reménységben, béketűrők a nyomorúságban, állhatatosak az imádságban, résztvevők a szentek bajaiban; gyakoroljátok a vendégszeretetet! Áldjátok azokat, akik üldöznek titeket; áldjátok, és ne átkozzátok! Örüljétek az örvendezőkkel, és sirjátok a sírókkal! Ugyanazzal az érzéssel legyetek egymás iránt: nem nagyravágyók, hanem együttérzők az alacsonyrendűekkel. Ne legyetek bölcsek a magatok szemében!

*

Különböző karizmáink vannak a nekünk adatott kegyelem terén: ha prófétálás, (gyakoroljuk) a hit mértéke szerint, ha szolgálat, tevékenykedjünk a szolgálatban, ha tanító valamelyikünk, a tanításban, ha buzdításra hivatott, akkor a buzdításban (tevékenykedjék); az adakozó egyszerűségben, a jótékonyosság ügyeinek előljárója szerénységben, az irgalmasság cselekedeteinek művelője vidámságban (dolgozzék).

A karizmákról, Isten rendkívüli kegyelmi adományairól, a következőket kell tudnunk: Először is azt, hogy karizmák nemcsak voltak, hanem vannak is. Manapság a vízió, az extázis, a stigmák, gyógyítás karizmája gyakori. Másodsor: semmi elvi akadály sincs annak, hogy Isten minket is megajándékozzon valamilyen karizmával; a karizmat azonban nem lehet kiérdemelni vagy pláne kicsikarni Istentől, ahogy a miszticisták próbálják; Isten ingyen adja rendkívüli adományait annak, akinek akarja. Harmadsor: a karizma nem garantálja az üdvözülést. Ha nem becsüli meg magát a karizmatikus, el is kárhozhat. Negyedsor: tágabb értelemben minden olyan képességet karizmának tekinthetünk, amely alkalmas Isten országának terjesztésére. Ilyen képességeink minékünk is vannak, például a *donum didacticum*, a jó prédikálás, a jó gyóntatás, a vigasztalni-tudás ajándéka. Ne sajnáljuk ezeket bevetni *ad maius pietatis incrementum*.

A szeretet legyen tettetés nélkül való, azaz: utáljátok a rosszat (még szeretteitekben is), ragaszkodjatok a jóhoz. A testvéri szeretetben legyetek egymáshoz gyöngédek, a tiszteletben egymást megelőzők (tartsátok magatoknál érdemesebbnek a másikat).

A keresztény szeretet a mennyországi tiszta szeretetnek földi megvalósulása. A szerelem, a rokoni szeretet, a barátság csak többé-kevésbé tiszta szeretet, mert több-kevesebb testi mozzanat is beléje keveredik. – A keresztény szeretet utálja a rosszat, ragaszkodik a jóhoz. Az erkölcsi rosszat még szeretteiben is utálja, a szellemi értékességet viszont még a közömbös, sőt az ellenszenves vagy ellenséges emberben is észreveszi és igenli.

A keresztény szeretet elsősorban nem az értelem dolga, hanem az akaraté, a tevékenységé. Azzal szeretem a másik embert, ha szívesen állok szolgálatára, anyagi-szellemi javaimat örömet megosztom vele, jó példát mutatok neki a keresztény életre, imádkozom érte, együtt érzek vele búbanatában. – Isten a Szeretet, mégpedig a tevékeny szeretet. Abban is legyek Isten

képemása, hogy tevékenyen szeretek mindenkit, aki utamba kerül, és anyagiakban vagy szellemiekben vagy lelkiekben rám szorul.

Az igyekezetben ne legyetek restek, lelketekben legyetek buzgók, hiszen az Úrnak szolgáltok.

A nem keresztények is lehetnek buzgók kötelességük teljesítésében, nevezetesen vagy azért, mert ezt saját érdekük így kívánja, vagy pedig azért, mert ezt az emberiség érdeke megköveteli. – Mi, keresztények köteles munkánknak buzgó végzésével elsősorban nem magunknak vagy az emberi közösségnek, hanem az Úrnak szolgálunk.

Egyházi, szerzetesi elüljáróinkban mi a Krisztust látjuk: Krisztusnak engedelmeskedünk, mikor elüljáróinknak engedelmeskedünk. – Anyagi, szellemi, lelki szükségét látó felebarátainkban szintén a Krisztust látjuk, mert Tőle magától tanultuk, hogy amit egynek teszünk a legkisebbek közül, azt Neki cselekedjük.

Elüljáróink is, szükségét látó felebarátaink is, jómagunk is a Krisztus Testének tagjai vagyunk: ami szolgálatot az egyik tag a másiknak tesz, azt végső elemzésben az egésznek teszi, az egész Testnek, amely viszont azonos a megdicsőült Krisztussal.

A reménységben legyetek örvendezőek, a nyomorúságban béketűrők, az imádságban állhatatosak.

A keresztény örömet nem a dínomdánom kelti, nem is a tudományos látás és belátás gyönyörűsége, nem is a műalkotások élvezése. A keresztény örömet nem evilági tényezők keltik. – Ami örömünknek oka az a természetfölötti remény, hogy egykoron majd részt vehetünk Isten mennyországi lakomájában és mennyországi liturgiájában; ezen a világon pedig Isten együtt működik velünk a bűnnek, a szenvedésnek, a halálnak legyőzésében.

Ugyanez a remény világít nekünk, valahányszor beborul fölöttünk az ég, vagy éjszakásra válik köröttünk a világ. Ez a remény megvéd bennünket a zúgolódástól, az elkeseredéstől, a kétségbeeséstől. Ez a remény mondatja velünk, mint Szent András apostollal: Üdvözlégy kerestem! – Igen, üdvözlégy kerestem, mert általad is üdvösségemet akarja az Úr. Az istenszeretőknek minden javára válik: a kereszt is. Hogy azonban reményünk, örömünk, béketűrésünk eleven legyen: az állhatatos imádság állandóan kapcsoljon bele bennünket a Szentháromságba, a jó angyalok és üdvözült testvéreink világába.

A szentek bajaiból vegyétek ki részeteket, gyakoroljátok a vendégszeretetet.

Alamizsnálkodás és vendéglátás, szívünknek és erszényünknek, szobánknak és ételünknek-italunknak megosztása a rászorulókkal. Úgy van, a felebaráttal való együttörvendezésnek és együttszomorkodásnak szívüktől anyagi javainkig kell terjednie. – Mi, papok és szerzetesek könnyen megszokjuk (olyan sokszor és olyan sokféle ajándékokkal halmoznak el bennünket híveink), hogy kezünknek csak elfogadnia kell, ajándékozni soha. Bennünket, papokat és szerzeteseket olyan sokfelé hívnak vendégségbe, hogy könnyen megszokjuk: nekünk csak vendégnek kell lennünk, vendéglátónak soha. Ne felejtjük el Jézus szavát, amelyet Szent Pál őrzött meg nekünk, hogy tudniillik jobb adni, mint kapni.

A pogány bölcs azt hitte, legjobban akkor hasonlít Istenhez, ha semmire sem szorul rá. Minket arra tanít Krisztus, hogy legjobban akkor hasonlítunk Istenhez, az önmagát szétárasztó legfőbb jóhoz, ha eladjuk mindenünket és kiosztjuk a szegények közt. – Az Ószövetség népének azt mondja a hetedik parancsolat: Ne vedd el a másét! Az Újszövetség népének azt mondja ugyanez a parancsolat: Add oda másnak a magadét!

Áldjátok üldözőiteket, áldjátok, ne átkozzátok.

Üldözőit a nem keresztény ember szokta átkozni. De a keresztény ember természete is hajlik az ilyesmire. Krisztus példája és kegyelme azonban megsegíti, hogy úrrá tudjon lenni természetén.

Krisztus példája, aki még a keresztfán is ellenségeiért imádkozott: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Atyám, bocsáss meg nekik, mert azt hiszik, hogy most valami Neked tetsző dolgot cselekszenek. Vagy azt hiszik, hogy most a természet rendje szerint cselekszenek. És közben nem tudják, hogy a maguk képére alakított istenarc nevében az igazi Isten ellen cselekszenek. Vagy a természet állítólagos rendje nevében a természet Teremtője ellen cselekszenek.

Krisztus példája arra buzdít, hogy mi is áldjuk üldözőinket, hátha a Saulusokból Paulusok lesznek áldásunknak hatására. A magunk ereje azonban kevés hozzá, hogy áldani tudjuk üldözőinket. Sebját, ad erőt a Krisztus, hogy meg tudjuk ezt cselekedni. A világ azt hiszi, hogy gyöngék vagyunk, amikor áldjuk üldözőinket. Ítéletkor azonban majd kiderül, hogy mi voltunk az erősek, nem pedig üldözőink. Mi voltunk az erősek, mert legyőztük magunkban a rosszat, és helyet adtunk magunkban az isteni jóságnak.

Örüljete az örvendezőkkel, sírjatek a sírókkal.

Az önző embert nem érdekli a másik ember öröme, bánata. Legföljebb irigyli a másik örömét és kárörvendezik a másik bánata miatt. Közben elesik attól, hogy a saját örömét (ha ugyan van saját öröme) és a saját bánatát megossza mással. – Az önzetlen ember, a keresztény szeretet embere nem szigeteli el magát testvéreitől. Tudja, hogy ők is és jómaga is ugyanannak a Testnek tagjai. Ezen a Testen belül közös minden öröm és közös minden bánat.

A bélpoklosság csúnya betegség, főképpen az csúnya benne, hogy a beteg testrészt elzsidbad, érzéstelenné válik. Nem érzi többé a másik testrésznek, a többi tagnak sem gyönyöreit, sem kínjait. – Aki nem tud együtt örülni, együtt sírni testvéreivel, az a keresztény bélpoklos tag a Krisztus Testén.

Legyünk élő, érző, egészséges tagjai a *Corpus Christi Mysticumnak*. „Mi néked fáj, nekünk is fáj” – ez legyen jelszavunk meg az a másik, hogy: „A te örömed az én örömöm is”.

Ugyanazon érzéssel legyetek egymás közt. Ne legyetek nagyravágyók, hanem érezzetek együtt az alacsonyrendűekkel.

A keresztény közösségi szellemnek nagy ellensége a nagyravágyás és a kis emberek lenézése. – A nagyravágyás életünk elsődleges céljává téteti velünk, hogy folyton fölfelé haladjunk az egyházi, a szerzetesi, a tanügyi, a tudósi ranglétrán. Az iskolában, a szószéken, egyéni jámborságunkban és íróasztalunknál azért buzgólkodunk, hogy fölötteseink fölfigyeljenek ránk, és így szóljanak hozzánk: barátom, menj följebb!

A kisemberek lenézése... Sokszor hallani azt a panaszt világi testvéreinktől, hogy az egyháziak milyen szívesen döngölöznek jómódúakhoz, jó állásban levőkhöz, az úriakhoz; és milyen kurtán-furcsán elintézik szegény, iskolázatlan, úgynevezett proli híveiket. – Az egészséges keresztény közösségi szelleme akarok dolgozni. Megzabolázom nagyravágyásomat. Istennek és felebarátaimnak szentelem ambícióimat. Tanítványaimban és hozzátartozóikban az embert nézem: a tanításra, nevelésre, jótanácsra, vigasztalásra szoruló embert. Sőt a Krisztust látom bennük, s úgy bánok velük, mintha maga Krisztus kérné segítségemet.

Vízkereszt utáni 3. vasárnap

Róm 12,16–21

Ugyanazzal az érzéssel legyetek egymás iránt: nem nagyravágyók, hanem együttérzők az alacsonyrendűekkel. Ne legyetek bölcsek a magatok szemében!

Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért! A jóra törekedjete minden ember előtt! Amennyiben rajtatok áll, lehetőség szerint éljete békében minden emberrel! Ne tegyete a magatok ügyében igazságot, kedveseim, hanem adjatok helyet az isteni haragnak, mert meg van írva: „Enyém a bosszúállás, én majd megfizetek” – mondja az Úr. Hanem, ha ellenséged éhez, adj neki enni, ha szomjazik, adj neki inni! Mert ha ezt teszed, eleven paraszt gyűjtesz a fejére. Ne hagy, hogy a rossz legyőzzön téged; te győzd le a rosszat jóval!

*

Ne legyetek bölcsek a magatok szemében – írja Szent Pál a rómaiakhoz.

Mikor vagyunk a magunk szemében bölcsek? Akkor, ha okosságunkra, tanultságunkra, olvasottságunkra, tapasztalatainkra kevélyek lévén, mind szerzetesi, mind papi, mind tanári életünkben önfejtük vagyunk. Soha senkitől semmiben nem kérünk tanácsot, testvéreink figyelmeztető szavát pedig meghallgatatlanul utasítjuk el magunktól.

Ne a magunk, hanem Isten szemében legyünk bölcsek. Lássuk be, hogy minden véges értelem rászorul a kiegészülésre. A fiatalabbak értelmének az idősebbek értelméből, az elméleti értelemnek a gyakorlati érteleméből, az egyik ember értelmének a másik ember értelméből, az emberi értelemnek az isteni érteleméből kell kiegészülnie, hogy ne álbölcsesség, hanem igazi bölcsesség legyen belőle.

Szentlélek Isten, tudásnak, értelemnek, bölcsességnek Lelke, segíts rá bennünket, hogy segítő kegyelmeid hordozójának tekintsük és készségesen meghallgassuk a jó szót, az üdvös figyelmeztetést, akárhonnán jön is.

Senkinek se fizessetek rosszat rosszért, törekedjete a jóra minden ember színe előtt.

Ha rosszat fizetünk a rosszért, ha rossz tettel viszonzozzuk a rossz tettet, akkor nem vagyunk keresztények, vagy nem merünk keresztény módra viselkedni. Nem merünk, mert a saját pogány természetünk előtt is, meg a rossz emberek előtt is szégyelljük kereszténységünket. Gyöngeségnek érezzük a keresztény magatartást: a rosszért jóval fizetést. Nem merünk keresztény módra viselkedni, és ezzel megbotránkoztatjuk saját jobbik énünket is, meg az átlag jó embereket is.

Saját tapasztalatunkból tudhatjuk, hogy nem a megtorláshoz kell az igazi erő, hanem bosszúálló természetünk legyűréséhez. Ez a tapasztalat meggyőzhet bennünket róla, hogy pogány természetünk leküzdése nem szégyenletes, hanem dicsőséges magatartás.

Törekedjünk tehát a jóra minden ember színe előtt. A rossznak rosszal nem viszonzása, sőt jóval viszonzása a hitvány embert nem okvetlenül hatja meg, de minden jóakarátú hitetlen, vallástalan felebarátunkban fölkelti azt a vágyat, hogy ő is annak az Istennek szolgálatába álljon, akit mi szolgálunk: az irgalmas szeretet Istenének szolgálatába.

Ha lehetséges, amennyire rajtatok fordul, minden emberrel éljete békében.

Minden emberrel éljünk békében. Könnyű békében élni békességes emberekkel, nehéz azonban a békétlenekkel, izgágákkal, veszekedő természetűekkel. Nehéz, de nem mindenkor lehetetlen. Igaz, hogy a békétlen ember békétlenséget sugároz ki környezetére, de az is igaz, hogy a békességes ember egyénisége sokszor békét áraszt az izgága környezetre.

Ha lehetetlen békében élni a békétlenekkel, ha a mi békességünk még csak fölszítja az ő békétlenségük tüzét, akkor legjobb, ha kitérünk útjukból. Békére törekvésünk azonban sohase járjon együtt keresztény elveink elárulásával. Civil ismerőseink, barátaink társaságában, vagy papok és rendtársaink társaságában *propter bonam pacem* sem szabad úgy tennünk, mintha egy gyékényen árulnánk a hitetlenkedőkkel, malackodókkal, Isten ellen lázadozókkal, Egyházunk hibáin rágódókkal.

Ne szolgáltatassatok magatoknak igazságot, szeretteim, hanem adjatok helyet az isteni haragnak. Mert írva van: Nekem jár ki a megtorlás, majd én megfizetek, mondja az Úr.

Az ököljog embere szokott magának szolgáltatni igazságot, mert nem hisz abban, hogy Istennek jár ki a megtorlás; nem bízik abban, hogy Isten meg fog fizetni. Ő maga akarja helyrebillenteni az igazság fölbillent mérlegét. A civilizált jog embere a törvényes hatóság közvetítésével szolgáltat magának igazságot.

A keresztény ember is folyamodhatik a törvényes hatósághoz, de csak az esetben, ha nem a saját igazához való görcsös ragaszkodás vezérli, hanem az igazságosság szeretete, meg az a vágy, hogy a rossz embert is rászorítsa az igazságosságnak legalább a tiszteletére. A hősi fokban keresztény ember a rajta esett sérelmek ügyét rá tudja bízni Istenre, a legfőbb Bíróra. Sőt tud imádkozni az anyagi és erkölcsi kártevőért, és jóságos tud lenni azokhoz, akik nem hálálják meg jótéteményeit, vagy éppen rosszal fizetnek értük.

Ha éhezik ellenséged, etesd meg, ha szomjazik, itasd meg, mert ha ezt megteszed, tüzes parazsat gyűjtesz fejére.

Az egyetemes szeretet törvényével nem azt kívánja tőlünk Krisztus és apostola Pál, hogy szívünk lángadozzék ellenségeink iránt, hanem azt kívánja tőlünk, hogy győzzük le természetünknek ellenségeinkkel szemben való berzenkedését és tegyünk jót övelük is, ahogy jót teszünk szeretteinkkel. Ha éhező ellenségünket is meg tudjuk etetni, szomjazó ellenségünket is meg tudjuk itatni, ezzel nemcsak bosszúra kész rosszabbik természetünket győzzük le, hanem sok esetben magukat ellenségeinket is.

Tüzes parazsat gyűjtünk fejükre, mint Szent Pál mondja. Azaz jócselekedeteinkkel megszégyenítjük, orcapirulást okozunk nekik, ha van bennük egy csipetnyi szégyenérzet. Fölbresztjük lelkiismeretüket, lelkiismeret-furdalást keltünk bennük, fölszítjuk lelkük mélyén a rosszaság hamuja alatt a jóság maradék parazsát. – Adja Isten, hogy tevékeny szeretetünkkel minél több ellenségünket meghódítsuk magunknak, meghódítsuk a Szeretet-Istenének!

Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, hanem jóval győzd le a rosszat.

Mikor győz le engem a rossz? Akkor, ha magamnak szolgáltatok igazságot, a magam haragjának adok helyet, vagyis a magam megtorlás-vágyának, és nem tudom vagy nem is akarom Istenre hagyni a megtorlást. – Aki magának szolgáltat igazságot, az nem hisz Istenben, az igazságos Bíróban, vagy hisz ugyan benne, de nem tartja elég igazságosnak, eléggé gyorskezünek. Saját magát külön bírónak véli Istennél: ha lehetne, már oda is ülne Isten bírói székébe.

Aki magának szolgáltat igazságot, az nem nyeri meg magának, nem nyeri meg Istennek a rossz embert, sőt megtorlásával újabb kártevésre ingerli. A rosszat, ha le lehet győzni, akkor csak a jóval lehet legyőzni. Szent István vértanú nem azzal győzte le Saulust, hogy szidta, gyalázta, átkozta, hanem azzal, hogy bocsánatot kért megkövezőinek az Úrtól. A kenyérral visszadobott kő sok rossz embert elindított már a jó út felé. A kővel visszadobott kő viszont nem szokott lekipásztori sikereket eredményezni.

Vízkereszt utáni 4. vasárnap

Róm 13,8–10

Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak azzal, hogy egymást szeretitek, mert aki embertársát szereti, teljesítette a törvényt. Azt ugyanis, hogy ne paráználkodjál, ne ölj, ne lopj, hamis tanúságot ne szólj, ne kívánd meg a másét, és ami egyéb parancs még van, újra egybefoglalja ez az egy ige: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A törvény teljesítése tehát a szeretet.

*

Senkinek semmivel ne tartozzatok, csak azzal, hogy egymást szeressétek. Mert aki szereti a másikat, az betöltötte a törvényt – írja Sz. Pál a rómaiaknak.

Az anyagi adósságot ki lehet fizetni, le lehet törleszteni. Nem lehet azonban soha kifizetni, soha letörleszteni a szeretet-adósságot. A keresztény szeretet embere sohasé mondhatja: „Én már elég jót cselekedtem embertársaimmal, több jót már nem fogok cselekedni velük.” A jótettek művelését halálunk órájáig kell folytatni, sőt azon túl is, az örök üdvösségben. Mint öreg római katonák a sebhelyeiket, úgy fogjuk mutogatni Istennek földi életünkben szerzett természetfölötti érdemeinket, és szüntelenül fogunk imádkozni az *Ecclesia militans*-ért, földön maradt, földön küszködő testvéreinkért és a purgatórium szenvedő lelkeiért.

A farizeusok nagy törvénytartók voltak (a saját szemükben és egymás szemében), de épp a szeretet törvényének megtartását elhanyagolták. Nem szerették a szegényt, a beteget, a bűnöst. Nem is töltötték be a törvényt. Jézus Krisztus és apostola, Szent Pál arra buzdít bennünket, hogy Isten szemében legyünk törvénytartók, vagyis hogy tevékenyen szeressük a másik embert.

Mert az, hogy ne törj házasságot, ne ölj, ne lopj, ne kívánd meg a másét és bármelyik más parancsolat abban az igében foglalatik össze, hogy szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.

Szent Pál a második kőtábla parancsolatait sorolja föl, az embernek emberrel való kapcsolataira vonatkozó isteni parancsokat. A felebarát házasi- és családi életét, testi-lelki egészségét, anyagi-szellemi javait, erkölcsi jóhírét-nevét csak az tudja és akarja tiszteletben tartani, és előmozdítani, aki szereti felebarátját.

Az önző ember, a másikat nem szerető, csak önmagát szerető ember szívtelenül földúlja embertársának otthonát, tönkreteszi egészségét, megkárosítja anyagi javait és becsületét. Ne tégy másnak olyant, amit magadnak nem kívánsz – eddig az Ószövetség embere is eljutott. Jézus Krisztus ennél többet kíván tőlünk: amit akarunk, hogy megcselekedjenek nekünk az emberek, azt mi is cselekedjük meg nekik. Ha így teszünk, akkor betöltjük a szeretet másik törvényét: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.

A szeretet a felebarátnak nem tesz rosszat. A törvény teljessége tehát a szeretet.

Nihil nocere – mondja egy híres orvosi jelige. A jó orvos, ha már segíteni nem tud betegén, legalább arra vigyáz, hogy ne ártson neki. Egyik-másik orvosságról tréfásan azt szokták mondani: lehet, hogy használ, de az bizonyos, hogy nem árt. – A keresztény ember olyan, mint a jó orvos: ha már segíteni nem tud kárhozatnak lódult felebarátján, legalább arra vigyáz, hogy semmi rosszat se tegyen neki. A keresztény szeretet olyan, mint a jó orvosság: a reménytelenséggel is dacolva mindenképp segíteni akar a veszendő lelken, és ha ez nem sikerül, akkor legalább elmondhatja magáról, hogy ártani nem ártott neki.

A mindenkinek használni akaró és senkinek sem ártó szeretet: a törvény teljessége. Ha szeretjük Istent, és Őérette, Tőle támogatva szeretjük az embert, akkor szívesen és könnyen megtartjuk Isten minden törvényét. Aki nem szereti Istent és nem szereti az embert, az vagy csak szolgál istenfélelemből, vagy csak a saját jóságára való hiúságból tartja meg a törvényt, vagy pedig egyáltalán nem tartja meg.

Úristen, valóban méltó és igazságos, hogy tieid szeretetből engedelmeskedjenek törvényednek és szeretetből törekedjenek a felebarát érdekeinek szolgálatára.

Vízkereszt utáni 5. vasárnap

Kol 3,12–17

Öltsétek tehát magatokra, mint Isten szent és kedves választottjai, az irgalom érületét, a jóságot, az alázatosságot, a szelídséget és a békétűrést! Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panaszja van a másik ellen! Ahogy az Úr megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is! Mindezek fölött pedig: öltsétek magatokra a szeretetet, amely a tökéletesség köteléke! S Krisztus békéje, amelyre meghívást kaptatok egy testben, uralkodjék a szívetekben! Legyetek hálásak!

Krisztus igéje lakjék bennetek gazdagon! Minden bölcsességgel tanítsátok és intsétek egymást! Hálaadással szívetekben énekeljétek Istennek zsoltárokat, szent dalokat és énekeket! Bármit tesztek, szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézus nevében tegyetek, és adjatok hálát az Atyaistennek általa!

*

Öltsétek magatokra, mint Istennek szent választottal és szerettei az irgalmasság indulatát, a jóságot, az alázatosságot, a szelídséget, a türelmet – írja Szent Pál a kolosszeieknek.

A tökéletesedés negatív része: mint megunt, divatjamúlt ruhát, le kell vetnünk magunkról a régi embert hibáival együtt. A tökéletesedés pozitív része: mint díszes új ruhát magunkra kell öltönnünk az új embert, a keresztény erényekkel együtt. – A keresztény erények közül Szent Pál itt az irgalmasságot említi, továbbá a jóságot, az alázatosságot, a szelídséget, a türelmet. Mindezeket az erényeket az Úr Jézus tanítása és példája is sürgeti rajtunk. Ezek az erények felebarátainkhoz való helyes viszonyulásunkat biztosítják. A jó keresztény minden szenvedő embertársa iránt gyakorolja az irgalmasság cselekedeteit, és mindenkihez jóságos, mindenkinek javát akarja. Mivel pedig alázatos is, azért helyesen értékeli önmagát: tisztán látja tulajdon gyarlóságát, és így szelíden, türelmesen tud bánni a másik gyarló emberrel.

Mi kötelezi a keresztény embert az említett erények gyakorlására? – Az a hármastény, hogy Isten választottai vagyunk, az Ő szentjei, vagyis Neki szentelt személyek vagyunk, és az Ő szeretettjei vagyunk. Lefoglalt magának bennünket az Isten: ezért illik és kell a keresztény erények ruhájába öltözködnünk.

Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valamelyiteknek panaszja van a másik ellen. Amint az Úr megbocsátott nektek, úgy ti is.

Azt természetesnek tartjuk, hogy Isten bocsássa meg azokat a sérelmeket, amelyeket mi ejtettünk Őrajta. Mikor azonban arról van szó, hogy mi bocsássuk meg felebarátunknak azt a sérelmet, amelyet rajtunk ejtett, hallani sem akarunk róla. Lám, a kisisten szentebbnek és sérthetetlenebbnek tartja magát a nagy Istennél.

Amint az Úr megbocsátott nekünk, úgy mi is bocsássunk meg felebarátainknak. Annál inkább, mert Isten sem bocsát meg nekünk, ha előbb mi meg nem bocsátunk az ellenünk vétőknek. – Ha az Úr Jézus példájára és erejében meg van bennünk a megbocsátó lelkiület, akkor el tudjuk viselni egymást. Ne azon füstölögjünk folyton, hogy miben van terhünkre a másik; hanem arra ügyeljünk, hogy jómagunk minél kevésbé legyünk terhére a másiknak. Ne amiatt mérgelődjünk, hogy milyen tökéletlen a másik; hanem sajátmagunknak hányjuk szemére, hogy mennyire kezdők vagyunk még egyik mindennapi keresztünknek: környezetünk gyarlóságainak elviselésében.

Mindezek felül (öltések magatokra) a szeretetet, ami a tökéletesség köteléke.

A magunkra öltött erény-ruhadarabokat a szeretet erénye övként fogja össze ruházattá. – Miféle szeretetről van itt szó? Nem a természeti szeretetről, amely jórészt a gének és a hormonok dolga, és nem terjed túl a rokonok és a rokonszenves emberek szeretésén... Itt a természetfölötti szeretetről van szó, amely a kegyelem dolga, és amely minden emberre kiterjed, ahogy Isten napja is árasztja fényét jókra és gonoszokra, és ahogy Isten esője is egyformán árad jóknak és gonoszoknak földjére.

Alapvető két hitigazságunk, hogy Isten a Szeretet és hogy Isten az önmagán túlcorduló Szeretet. A mi természetfölötti szeretetünk az isteni szeretetben való részesedés. Ennek a szeretetnek birtokában mondjuk: Szeretlek, Szeretet-Isten, szájjammal is, szívemmel is, életemmel is. Szájjammal is: hadd áradjon a megvallott szeretet szívem felé. Szívemmel is: Hadd áradjon az átértett szeretet életembe. Életemmel is: hadd sugározzék aprópénzre váltott szeretetem Isten felé és Őérette minden ember felé.

Krisztus békéje versenybíráskodjék szívetekben, amely békére meg is hívattatok egy Testben, és legyetek állandóan hálásak.

Ahogy a sportversenyek bírása irányítja a versenyt és kiosztja a versenydíjakat; úgy irányítsa és jutalmazza keresztény életünket a Krisztus békéje. Ez a béke a szereteten alapszik, az önzetlenségen, minden anyagi és szellemi javunknak kiosztásán. Krisztus békéje az igazi béke, a béke: az embernek Istennel, az embernek emberrel és az embernek önmagával harmóniája. – Az emberek békéje a jogon alapszik, a civilizált önzésen, két önzés kompromisszumán. Nem is igazi béke az, hanem a békeesség leple alatt új háborúságnak csíráztatója.

Mi a Krisztus békéjére vagyunk meghívva, mégpedig egy Testben, a Krisztus titokzatos Testében. Ha az élőlény szervezetében az egyik testrész a másik ellen lázad, abba az egész test belebetegedhetik. Ne betegítsük meg a Krisztus testét egymás közti békétlenségünkkel. Súrlódásainkat oldjuk föl szeretetben, és ezzel a keresztény huszárvágással állítsuk helyre Krisztus megzavart békéjét. Állandóan legyünk hálásak Istennek azért, hogy élvezői lehetünk a Krisztus hozta szeretetnek és békének, az Ő *Corpus Mysticum*án belül.

Krisztus igéje lakjék bennetek gazdagon, tanítsátok és intsétek egymást minden bölcsességben: zoltárokkal, szent énekekkel, lelki dalokkal, hálaadással; énekeljétek szívetekből Istennek.

Elmékedéseim, lelki olvasmányaim, a Szentírás olvasása, szentbeszéd hallgatása: íme annak eszközei, hogy gazdagon lakjék bennem Krisztus igéje. – Emberek nevelője vagyok. Csak úgy tudom tanítani őket minden bölcsességben, csak úgy tudom meginteni őket jószágon, ha gazdagon lakik bennem Krisztus igéje. Tanulmányozzam tehát szorgalmasan Krisztus szavát, hogy mindig teli kosár legyen a lelkem: a sokaságnak kiosztandó lelki kenyér kifogyhatlan kosara.

Tanítványaim is csak úgy tudják egymást tanítani és meginteni, ha az én jó példám nyomán ők is buzgóan olvassák és hallgatják Krisztus igéjét: ha öbennük is gazdagon lakik Krisztus igéje. – A közös istentiszteletben, a közös imádságban, a szent énekek közös éneklésében szívvel-lélekkel, zengő szájjal és torokkal vegyek részt, hogy tanítványaim együtt lendüljenek velem Isten dicsőítésében.

Mindent, amit cselekesztek szóval vagy tettel, mindent Jézus Krisztus nevében (tegyetek), hálát adva Átala az Atyaistennek.

A keresztény etika szerint még a természet rendjében sincs közömbös konkrét cselekedet. Az ember ugyanis szellem is lévén, tudatosan vagy tudattalanul odaigazítja minden cselekedetét valamilyen végső célhoz: vagy az igazi vagy a nemigazi végső célhoz. – Még

kevésbé van közömbös cselekedet a természetfölötti rendben. Itt aztán csakugyan minden gondolatunknak, elhatározásunknak, képzetünknek, szavunknak és cselekedeteinknek az Úr Jézus nevében, az Ő személyében, az Úr Jézussal való unióban kell megfogannia és világra jönnie.

Nem vagyok a magamé: Jézus Testének tagja vagyok. Egész belső világom és belső világomat kifejező szavaim, gesztusaim, cselekedeteim mind-mind Jézuséi. – Legyek a szó igazi értelmében krisztianusz, Krisztushoz tartozó, sőt *alter Christus*. Ez egyúttal a legszebb hálaadás az Atyaistennek. Szóval is megköszönhetem a mennyei Atyának Krisztusban-létemet, ámde legszebb köszönetem a Krisztusban való megmaradás, a *vita christiana*.

Vízkereszt utáni 6. vasárnap

1Tessz 1,2–10

Hálát adunk Istennek mindnyájatokért mindenkor, amikor megemlékezünk rólatok imádságainkban. Szüntelenül gondolunk Istenünk és Atyánk előtt a mi Urunkban, Jézus Krisztusban való hitetek gyümölcseire, fáradozó szeretetetekre és türelmes reménységetekre. Tudjuk, Istentől szeretett testvéreim, hogy választottak vagytok. Mi ugyanis az evangéliumot nem csak szóval hirdettük nálatok, hanem erővel és Szentlélekkel is, és egész teljességgel. Hiszen tudjátok, milyenek voltunk köztetek, a ti érdeketekben. Ti pedig a mi követőink lettetek, és az Úréi, elfogadtátok az ígét sok szorongatás közt, a Szentlélek örömeivel. Így példaképpé lettetek minden hívő számára Makedóniában és Akhájában. Az Úr igéjének hirdetése ugyanis tőletek haladt tovább, nem csak Makedóniában és Akhájában. Istenbe vetett hitetek eljutott mindenhová, úgyhogy szükségtelen is arról beszélnünk. Hiszen mindenki beszél rólatok, hogy hogyan érkeztek hozzátok, és hogyan tértetek meg a bálványoktól Istenhez, hogy az élő, igaz Istennek szolgáljatok, és várjátok a mennyből Fiát, akit feltámasztott a halálból, Jézust, aki megment minket a jövőendő haragtól.

*

Hálát adunk Istennek mindenkor mindegyitekért és megemlékezünk (rólatok) imáinkban szüntelenül.

Lelkipásztori és tanári munkám nem ér véget azzal, hogy előszóban vagy írásban közöltem enyéimmal mindazt, amit közölhettem. Természeti és természetfölötti pedagógiám sikeréért hálaimek kell mondanom Istennek, mégpedig nemcsak iskolai *Tedeum*kor és a polgári év végén, Szilveszterkor, hanem mindenkor, mint Szent Páltól hallottuk.

Imáinkban szüntelenül meg kell emlékeznünk a ránk bízottakról, hogy pedagógiai tevékenységünk sikerei állandósuljanak bennük. Ne azzal büszkélkedjünk, mint egy régi piarista, hogy már tízezer tanítványunk van, hanem azzal, hogy nevelő munkánk és a mieinkért mondott gyakori imádkozásunk hatására milyen sok jó keresztény és művelt magyar tanítványunk van. – Adjunk hálát Istennek mindenkor neveltjeink jónak való előrehaladásáért és imádkozzunk szüntelenül a jónak való megmaradásukért.

Istenünk és Atyánk színe előtt megemlékezünk Urunkban, Jézus Krisztusban való hiteteknek munkájáról, szereteteteknek fáradozásáról, reményetek kitartásáról.

Neveltjeinkre ne pusztán remiszenciával, ne is csapán a közös múlt érzélgős fölidégetésével emlékezzünk vissza, hanem Istenünknek és Atyánknak színe előtt gondoljunk rájuk. Isten mindnyájunknak mennyei Atyja, nevelőké és nevelteké egyaránt. Ezért a mieinkre való visszaemlékezés imádságos visszaemlékezés legyen, a vallás szintjén mozogjon.

Továbbá hálaadó visszaemlékezés legyen. Mindenkor mondjunk hálát azért, hogy amint bennünk, úgy mieinkben is megvan a természetfölötti hit, remény és szeretet. Mint mi, úgy tanítványaink is dolgoznak hitükért és szenvednek érte; reménykednek Jézus Krisztus ígéreteiben: a földi megszentelődésben és a mennyországi üdvösségben; és mint mi, úgy ők is gyakorolják a felbaráti szeretetet minden embertestvér irányában. – Végül kéro visszaemlékezés legyen a tanítványainkra való remiszencia. Sokat imádkozzunk azért, hogy mi is, mieink is megmaradhassunk Jézus Krisztusban; halálunk órájáig ápolhassak a hitet, a reményt és a szeretetet.

Istentől szeretett testvéreim, tudjuk, hogy választottak vagytok.

Miről tudja Szent Pál, hogy a tesszalónikébeliek Istennek választottai? Nagyszerű keresztény életükről. Hát én miről tudhatom meg, legalább is miből sejthetem, hogy én is választottja vagyok Istennek? Arról, hogy hitetlen, félhitű, repedthitű emberek közt is hiszem, hogy az Egyház a Krisztus Teste; hiszem, hogy Krisztus az Atyaistennek emberré testesült Egyszülöttje. Semmiben sem remélő vagy csak evilági tényezőkben reménykedő emberek közt is remélem, hogy halálom után lelkem eljut a mennyországba, a Szentháromsággal való életközösségbe; földi életem folyamán pedig Isten országának hordozója, valósítója lehetek. A senkit sem szerető vagy csak önmagukat szerető emberek közt szeretni tudom Istent, Krisztust, az Egyházat és minden embert.

Ha él bennem a hit, a remény és a szeretet, akkor alighanem választottja vagyok Istennek. Azért választottja, mert előbb szeretettje. Nem azért szeret engem az Isten, mert van hitem, reményem, szeretetem. Hanem azért lehet hitem, reményem és szeretetem, mert szeret engem az Isten. Köszönjem meg Istennek ezt a szeretetet, köszönjem meg Neki az isteni erények kegyelmét; példás keresztény életemmel köszönjem meg.

Mert evangéliumunkat nemcsak szóval hirdettük nektek, hanem erővel is (a kísérő csodák erejével), és Szentlélekkel is (aki a karizmákban mutatkozott meg) és nagy teljességgel is (Krisztus isteni erőiben való részesezéssel). Amint tudjátok, hogy milyenek lettünk köztetek és értetek.

Igehirdetésünk eredménye nemcsak a mi munkánk gyümölcse, hanem a Szentlélek munkálkodásáé is. Sőt elsősorban az Övé. Ő a mester-ok az emberek megtérítésében, megjavításában; mi pedig csak eszköz-okok vagyunk. Mint Szent Efrém, mi is *kitharái* vagyunk a Szentléleknek. Ne feledkezzünk meg erről sikereink láttán. Ne tulajdonítsunk mindent csak magunknak.

Ne szégyelljük a kithara szerepet, inkább legyünk rá büszkék. A Szentléleknek pedig legyünk hálásak azért, hogy eszközei lehetünk, munkatársai lehetünk az Isten szántóföldjének sikeres megművelésében.

Szentlélek Isten, add, hogy az emberek közt és az emberekért olyanok lehessünk, mint Szent Pál: buzgón és eredményesen dolgozó apostolok.

Ti pedig utánzóim lettetek és az Úr utánzói. Befogadtátok az ígét nagy szorongatás közepett, a Szentlélek-adta örömmel együtt.

A keresztény életnek egyetlen nagy föladata: az *imitatio Christi*, Krisztus utánzása, Krisztus követése, *alter Christus*-szá válás.

Háromszorosan is Krisztus követőjévé kell lennem: mert keresztény vagyok, szerzetes vagyok és pap vagyok. – Azt mondhatná valaki: Manapság nehéz Krisztust követni, hiszen nagy szorongatás közepett élünk.

Éppen megfordítva: manapság könnyű követni Krisztust, mert épp a nagy szorongatás hatására szokott az igaz emberből még igazabb ember válni.

De csak az igaz emberből, a jóakarátú emberből. Mert a gonosz ember, a rosszakaratú ember a nagy szorongatás közepett még jobban begombolkozik Krisztus ígéje előtt.

Jó nekünk itt lennünk, Uram Jézus, a jóakarátú emberek közt, utánzói és ígéidnek befogadói közt. Ó tölts be mindnyájunkat a Szentlélek örömeivel: a nagy szorongatás közepett isteni vigasztalásoddal!

Úgyhogy mintaképei lettetek mindazoknak, akik hisznek Makedóniában és Achájában.

Sokszor hallani mostanság: hitetlen jó emberrel már találkoztam, de keresztény jó emberrel még nem. Ez a kiélezett fogalmazás tartalmaz némi igazságot. Mert a tucatkeresztények kereszténysége csak a templom területére szorítkozik, és ott is esetleg csupán kedves

hítségének meghallgatására. – Az utcán azonban már nem keresztény. A villamosban már nem keresztény. Otthonában és munkahelyén már nem keresztény.

A Krisztusban hívők mintaképe Krisztus. A Krisztusban még nem hívők, de a Krisztus felé tartó emberek mintaképe az *alter Christus*, a jó keresztény. Súlyos felelősség van minden keresztény vállán, különösen ha az a keresztény egyúttal szerzetes is vagy pap is vagy mindkettő egyszerre; súlyos felelősség van rajtunk a jó példamutatás dolgában.

Úr Jézus Krisztus, minden kereszténynek példája, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy én is példakép lehessenek a Téged keresők részére.

Mert töletek terjedt el az Úr igéje: nemcsak Makedóniában és Achájában, hanem minden egyéb helyre is eljutott Istenben való hitetek; úgyhogy nem is kell róla beszélnünk.

Egy pöttöm termetű hittanárt kis hitterjesztőnek hívtak diákjai. – Ha nem lehet a hitnek nagy terjesztője, legyen legalább kis terjesztője. Erre kötelez szerzetes paptanári mivoltom. Kápolnában is, iskolában is, hittanórákon és a világi tudományok óráin is egyaránt lehetek a hitnek terjesztője.

Ne essünk azonban abba a tévedésbe, hogy a hitterjesztésnek egyetlen módja a beszéd, a beszélgetés vagy éppen a vitatkozás. Akkor is a hitet terjesztjük, ha imádkozunk *pro fide propaganda*. Mintha nagyon is elhanyagoltuk volna ezt a módját a hitterjesztésnek. Akkor is a hitet terjesztjük, ha jó könyvet adunk a ránk bízottaknak kezébe, és akkor is, ha életünk példás, sőt irigylésre méltó keresztény élet.

Hiszen azok, kikhez töletek terjedt el az Úr igéje, hirdetik rólunk, hogyan vonultunk be hozzátok, és hogyan fordultatok Istenhez a bálványoktól, hogy az élő, igaz Istennek szolgáljatok.

Nekünk is vannak bálványaink, ha nem fából vagy kőből faragtuk is őket, bálványunk lehet a szaktárgyunk, az iskolai munkánk. Bálványunk lehet a torkunk vagy a gyomrunk vagy parázna vágyaink. Bálványunk lehet egy jóbarátunk vagy egy kedves tanítványunk. Bálványunk lehet pihenésünk és szórakozásunk. Mindezek akkor bálványaink, ha elvonnak bennünket Isten szolgálatától, az egyetemes felebaráti szeretet gyakorlásától.

Forduljunk el bálványainktól, buzdít bennünket Szent Pál, és az élő, igaz Istennek szolgáljunk. Nem a pogányok sok istenének, hanem az egy Istennek. Nem a monisták öntudatlan Ős-Egyének, hanem az öntudatos Istennek. Nem a választott nép meg a mohamedánok egyszemélyű egy Istenének, hanem a Jézus-hirdette háromszemélyű egy Istennek. És ne félelemből meg muszájból szolgáljunk Neki, mint az Ószövetség népe, hanem szeretetből és szabadon, amint a *Novum Testamentum* embereihez illik.

Hogy várjátok Fiát a mennyből, akit föltámasztott halottaiból: Jézust, aki megment bennünket a jövő haragtól.

A megváltás előtti emberiség a történeti Krisztust várta. A megváltás utáni emberiségnek a megdicsőült Krisztust kell várnia. – Hiszek Jézus Krisztusban, aki ott ül a mindenható Atya Istennek jobbán, és onnét lesz eljövendő ítélni eleveneket és holtakat, mondja a kis Credo.

Az utolsó ítéletet Szent Pál Isten eljövendő haragjának mondja. Természetesen, ez a kifejezés csak azokra érvényes, akik földi életükben hátat fordítottak Istennek, egyre távolodtak Tőle: mert nem az Isten felé mutató irányban keresték boldogságukat, hanem az Istentől elfelé mutató irányban.

Mi az Isten felé fordulva élünk, és Isten felé haladunk, ha kanyargók árán is. Minket a megdicsőült Jézus megment a jövő haragtól. Ránk nézve nem a rettegés napja lesz az utolsó ítélet, hanem a testünkben-lelkünkben való megdicsőülésnek napja.

Hetvenedvasárnap

1Kor 9,24–27; 10,1–5

Nem tudjátok, hogy akik a versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a jutalmat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek! Az pedig, aki részt vesz a versenyben, mindentől tartózkodik: ők azért, hogy hervatag koszorút nyerjenek, mi pedig, hogy hervadatatlant. Futok tehát, és nem csak vaktában; mérem az ökölcsapásokat, s nem csak úgy, a levegőbe csapkodva; hanem sanyargatom a testemet és szolgaságba vetem, nehogy, míg másokat tanítok, magam elvetésre méltó legyek.

Nem akarom, hogy figyelmen kívül hagyjátok, testvérek, hogy atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan átvonultak a tengeren, és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózes által a felhőben és a tengerben. Mindnyájan ugyanazt a lelki eledelt ették, és mindnyájan ugyanazt a lelki italt itták, ittak ugyanis az őket követő lelki sziklából: a szikla pedig Krisztus volt. De legtöbbjünkben nem telt kedve Istennek, hiszen elpusztultak a pusztában.

*

Nem tudjátok-e, hogy a stadionbeli futók mindnyájan futnak ugyan, de egy nyeri el a díjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek – írja Szent Pál a korintusiaknak, az iszthmoszi versenyjátékok jó ismerőinek.

A keresztény élet olyan, mint a versenyfutás: nem elég futni, hanem éppen versenyt kell futni; nem elég papírforma szerint kereszténynek lenni, hanem életünkkel is kereszténynek kell bizonyulni. De az a különbség a versenyfutás meg a keresztény élet közt, hogy a futók közül csak egy nyeri el a jutalmat; ezzel szemben minden keresztény elnyeri a mennyek országát, ha apait-anyait beleadva futja végig életének pályáját.

Úgy fussunk tehát, hogy mindnyájan elnyerjük a jutalmat. Mikor futunk így? Akkor, ha magunk mögött hagyjuk bűneinket és folyton előbbre verekedjük magunkat a keresztény tökéletességben. Megállnunk, vesztegelnünk, pláne visszafordulnunk nem szabad. Igaz, lihegtetően nehéz az önlegyőzés útja, a jócselekedetek ösvénye. De érdemes végig futnunk ezt az utat, mert az út végén versenyünk bírója, Jézus Krisztus vár bennünket, kezében a hervadatlan babékoszorú.

Valamennyi versenyző minden tekintetben megtartóztatja magát; mégpedig azok azért, hogy hervatag koszorút nyerjenek, mi viszont azért, hogy hervadatatlant.

A mai átlag keresztény föllázad Egyháza ellen, ha ez önmegtagadást, például böjtöt kíván tőle. De ugyanaz a mai átlag keresztény szolgamódra meghajlik az olyan böjti törvények előtt, amelyeket evilági érdekek írnak eléje. Az egyik azért mond le sokféle ételről és italról, mert tovább akar élni egypár esztendővel. A másik valamely sportágban akar elérni csúcseredményt, ezért vállalja a sportböjtöt. A harmadik fél az elhízástól: testének vonalait félti, ezért lemond a hizlaló ételekről, jóllehet majd megveszekedik értük.

Mi mindenről le tud mondani az ember hervatag koszorúért. Ne maradjunk szégyenben azok mellett, akiket már evilági indítékok is hősi erőfeszítésre készítenek. Mi hervadatlan koszorút akarunk nyerni. Ezért szíves-örömet tartóztassuk meg magunkat minden tekintetben.

Én tehát úgy futok, mint aki nem bizonytalanra fut. Olyan ökölvívó vagyok, aki nem a levegőbe méri csapásait; hanem kiütöm testemet és szolgálomnak nyilvánítom; nehogy jómagam ki nem próbált maradjak, aki más versenyzőknek kikiáltója lettem.

Szent Pál nemcsak buzdítja a korintusiakat a keresztény élet versenyében való részvételre, hanem maga is részt vesz a versenyben. Úgy fut, mint aki nem bizonytalanra fut, hanem bizonyosra. Nem tétovázik jobbra-balra, nem téveszti szeme elől a célt: a hervadatlan koszorút. – És úgy bokszol, hogy nem a levegőbe méri csapásait, hanem *knockout*olja az ellenfelet: saját testét, a lélek ellen rugdalózó ösztönöket. És rabszolgájának nyilvánítja a testét, mint ókori ökölvívó a kiütött ellenfelet, mikor diadalmasan annak mellére teszi lábát.

A világ az embert szolgálja, az emberi test a lelket, lelkünk pedig az Istent: ez lett volna a paradicsomi élet rendje. A megváltott ember életének rendje szintén ez: lelkünk szolgáljon Istennek, testünk legyen lelkünk rabszolgája, és akkor a világ is szolgálni fog nekünk, még kellemetlenségeivel is.

Nehogy jómagam, aki más versenyzőknek kikiáltója lettem, versenyből kiesett legyek.

Magyarán: Szert Pál nem olyan apostol, aki vizet prédikál, de bort iszik. – Hát mi vajon milyen apostolok vagyunk?

Ha másokat Istenhez irányítunk vigasztalásért, magunk viszont nem tudunk megvigasztalódni Istenben, hanem csak evilág úgynevezett tiszta örömeiben keresünk vigaszt: akkor bizony vizet prédikálunk és bort iszunk. – Ha másokat hősie kereszténységre buzdítunk, magunk pedig csak nyárspolgárai vagyunk a kereszténységnek; ha másoknak a gondviselő Isten akaratában való megnyugvást ajánlhatjuk, magunk viszont zúgolódunk sorsunk ellen; ha másokat Isten parancsainak megtartására lelkesítünk, magunk pedig kibúvókat keresünk Isten parancsainak teljesítése alól: akkor bizony vizet prédikálunk és bort iszunk.

Ne csak másokat dirigáljunk a keresztény élet versenyére, hanem mi is álljunk bele ebbe a versenybe. Különben az lesz az eredmény, hogy mások, akiket mi irányítottunk, elnyerik jutalmukat Jézus Krisztustól, mi viszont elesünk a hervadatlan koszorútól.

Azt akarom, hogy tudjátok, testvérek: atyáink valamennyien a felhő alatt voltak és valamennyien átvonultak a tengeren. Valamennyien megkeresztelkedtek Mózesra a felhőoszlopban meg a tengerben.

Az Egyiptomból való kivonulás és a Vörös-tengeren való átvonulás a kereszttség szentségének előképei. Ahogyan ez a kivonulás meg átvonulás összefűzte a választott népet Mózesrel, úgy fűzi össze a kereszttség szentsége a keresztényeket Krisztussal. – Szent Pál korában a zsidók és a zsidózó keresztények azt gondolták, hogy Mózeshez tartozásuk egymagában biztosítja nekik Isten országát.

A korintusi keresztények azt hitték, és nyomukban sok mai keresztény is azt hiszi, hogy csak azért, mert meg vannak keresztelve, és csak azért, mert Krisztushoz tartozónak vallják magukat szájukkal, életük már be van biztosítva az elkárkozás ellen, Isten köteles nekik megadni minden evilági jót, köteles megbocsátani bűneiket és köteles befogadni őket a mennyországba. – Vessük jól magunknak is, másoknak is szívébe: a keresztény élet nem ölbe tett kézzel sült galamb várás, hanem versenyfutás és ökölvívás; jócselekedetről jócselekedetre haladás és rosszabbik természetünknek *knockout*olása.

Mindnyájan (atyáink) ugyanazon szellemi kenyeret ették, és mindnyájan ugyanazon szellemi italt itták. Ittak ugyanis az őket követő szellemi sziklából, a szikla pedig a Krisztus volt. De legtöbbjükben nem telt kedve Istennek.

A manna meg a sziklából fakadt forrás az Eucharisztianak előképei. Isten Mózes által nemcsak kivezette népét a rabszolgaság országából, hanem a vándorlás éveiben szellemi, azaz csodás kenyérral, s mannával etette is ezt a népet, és szellemi, azaz a sziklából csodás módon fakasztott forrásvízzel itatta is. – Mivel hálálta meg a nép Isten nagy jótéteményeit? Istennek tetsző étellel talán? Nem. Legtöbbjükben nem telt kedve Istennek, ahogy Szent Pál írja.

Nekünk, Újszövetség népének, keresztséget és Oltáriszentséget adott az Úr. Kiemelt bennünket a bűn országából, és saját testével-vérével táplált, hogy megmaradhassunk az Ő országában. – Mivel háláljuk meg Urunknak, Jézus Krisztusnak nagy jótéményeit? Azzal, hogy az Ő kedve szerint irányítjuk életünket, nem pedig az emberek tetszése szerint, vagy a saját kényünk-kedvünk szerint.

Hatvanadvasárnap

2Kor 11,19–33; 12,1–9

Ti ugyanis örömet eltűritek az ostobákat, hiszen bölcsek vagytok. Mert elviselitek, ha valaki szolgaságra vet benneteket, ha valaki elnyel, ha valaki hatalmába kerít, ha valaki felfuvalkodik, ha valaki arcul ver.

Szégyenkezve mondom, hisz mintha mi gyöngék lettünk volna ebben a tekintetben. De azzal, amivel valaki dicsekedni mer – ostobaságból mondom –, én is merek. Zsidók ők? Én is! Izraeliták ők? Én is! Ábrahám ivadécai ők? Én is! Krisztus szolgálói ők? Mint oktan mondom, én még inkább: számtalan fáradtság, igen sokszor fogság, módfelett való verések, gyakori halálveszély által. A zsidóktól öt ízben kaptam egy híján negyven ütést. Háromszor szenvedtem megvesszőzést, egyszer megkövezést, háromszor hajótörést, egy nap és egy éjjel a mély tengeren hányódtam. Gyakran voltam úton, veszélyben folyóvizeken, veszélyben rablók között, veszélyben saját népem körében, veszélyben a pogányok között, veszélyben városban, veszélyben pusztaságban, veszélyben tengeren, veszélyben hamis testvérek között, fáradtságban és nyomorúságban, gyakori virrasztásban, éhségben és szomjúságban, gyakori böjtölésben, hidegben és meztelenségben. Ezek mellett ott van még a naponkénti zaklatásom, s az összes egyház gondja. Ki erőtlén, hogy én ne lennék erőtlén? Ki botránkozik meg, hogy én ne égnék?

Ha dicsekedni kell, gyöngeségemmel dicsekszem. Isten, a mi Urunk Jézus Atyja, aki áldott mindörökké, tudja, hogy nem hazudom. Damaszkuszban Aretász király helytartója őriztette a damaszkusziak városát, hogy engem elfogjon, és az ablakon keresztül, kosárban bocsátottak le a falon, így menekültem meg a kezéből.

Ha már dicsekednem kell – bár semmit sem használ – áttérek a látomásokra és az Úr kinyilatkoztatásaira is. Ismerek egy embert Krisztusban, aki tizennégy évvel ezelőtt – testben-e, nem tudom, vagy testen kívül, nem tudom, Isten tudja – elragadtatott a harmadik égig. S tudom, hogy ugyanez az ember – testben-e, vagy testen kívül, nem tudom, Isten tudja – elragadtatott a paradicsomba, és titkos ígéket hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania. Ezzel az emberrel dicsekszem, önmagammal viszont nem dicsekszem, csak gyöngeségeimmel. Pedig ha dicsekedni akarnék, akkor sem lennék ostoba, hiszen igazságot mondanék, de tartózkodom ettől, nehogy valaki többre becsüljön annál, amit bennem lát vagy amit tőlem hall a kinyilatkoztatások nagysága miatt. Ezért, hogy el ne bízzam magam, tövist kaptam testembe, a sátán angyalát, hogy arcul verjen. Háromszor kértem emiatt az Urat, hogy távozzék az tőlem; de ő azt mondta nekem: „Elég neked az én kegyelmem, mert az erő a gyöngeségben lesz teljessé.”

Legszívesebben tehát gyöngeségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem.

*

Örömet eltűritek a balgatat eretnekeket, holott ti bölcsek vagytok. Mert elviselitek, ha egy eretnek a Törvény szolgaságára vet benneteket, ha fölemészti vagyonotokat, ha zsákmányul ejti lelketeket, ha fölfuvalkodik veletek szemben, ha arcotokba vág – írja Szent Pál a korintusiaknak.

Korintusban is folyt a judaizáló keresztény tévtanítók aknamunkája Szent Pál ellen. Ezek a balga emberek Mózes törvényének igájába akarták törni a korintusi keresztényeket, vagyonukat fölemésztették busás tiszteletdíj követelésével, lelküket megfogták mézes-mázos beszédükkel, gögösen, szemtelenül mintegy arcába ütve a híveknek grasszáltak a korintusi hívek élén. Mégis akadtak Korintusban olyanok, akik ezeket a zsidózó tévtanítókat kezdték igazi apostoloknak tekinteni, nem pedig Szent Pált.

A vallás-erkölcs kérdéseiben Szent Pál legyen a mi apostolunk, ne pedig valamelyik újpogány filozófus, tudós vagy író. Az apostolkodásban szintén Szent Pál legyen mintaképünk,

ne pedig a múltbeli török basa típusú, őrmester modorú, anyagi apostol torzulatok. Szent Pál legyen mintaképünk: az anyagiaktól független, alázatos, atyaian szigorú, belső megújódást sürgető, Krisztus igazságát hirdető Szent Pál.

Szégyenemre mondom: mintha mi gyöngék lettünk volna e tekintetben. Nem tudtunk, de nem is akartunk olyanok lenni, mint a judaizáló tévtanítók: zsarnokoskodók, anyagiások, mézesmázos szavúak, pökhendiek, szemtelenek. Amit valaki mer – oktalanságomban mondom –, azt én is merem, (ha a judaizálók merik magukat igazi apostolnak mondani, hát én is merem magamat igazi apostolnak vallani). Zsidók ők? Én is. Izraeliták ők? Én is. Ábrahám ivadéka ők? Én is. Krisztus szolgálói ők? Mint oktalán mondom: én még inkább: számtalan fáradság, igen sokszor fogság, módfeletti verések, gyakori halálveszedelem által.

A zsidózó eretnek tanítók a korintusiak előtt azzal bizonygatták apostolságukat, hogy zsidó mivoltukra hivatkoztak. Zsidóságára Szent Pál is hivatkozhatik, és ezen kívül valami olyanra is, amivel a kényelemben, jó módban élő judaizálók nem dicsekedhetnek: a Krisztus ügyéért vállalt rengeteg fáradságra, gondra, szenvedésre, halálos veszedelemre.

Ha végigolvassuk a hatvanad vasárnapi szentleckéből azokat a verseket, amelyekben Szent Pál felsorolja apostoli életének viszontagságait, szédülünk ennek az apostol-óriásnak láttán, és szégyenkezünk, ha saját apostolságunk törpeségére esik tekintetünk. Milyen keveset dolgoztunk, fáradtunk, szenvedtünk mi a Krisztus ügyéért! – Szent Pál, nemzetek apostola, imádkozzál értünk, hogy Isten megadja nekünk apostoli buzgóságodnak legalább egy kicsinyke hányadát.

Nem számítva, ami ezen felül van: naponkénti zaklatásom, az összes egyházak gondja. Ki szenved úgy, hogy én ne szenvednék? Ki botránkozik meg úgy, hogy én ne égnék? Ha dicsekednem kell, erőtlenségeimmel dicsekszem. Isten és Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, ki áldott legyen mindörökké, Ő tudja, hogy nem hazudom.

Egy abesszin anya mondta: mi, asszonyok, először szívünk alatt hordjuk gyermekeinket, miután pedig világra hoztuk őket, a szívünkben. – Ilyenformán van Szent Pál is. Híveit, akiket természetfölötti életre segített, állandóan szívében hordja. Gondol rájuk, levelet ír nekik, meglátogatja őket, imádkozik értük, följánlja értük szenvedéseit.

Az egyházakért égő Szent Pál példájából kettőt tanuljunk meg: 1. Hordjuk szívünkben azokat, akiket mi segítettünk műveltségre, hazaszeretetre, vallásosságra. Ha tehetjük, látogassuk meg őket. Lássuk szívesen őket, ha ők látogatnak meg bennünket. Levelezzünk velük. Imádkozzunk, misézzünk értük. Ajánljuk föl értük a breviárium egy-egy óráját és ajánljuk föl értük szenvedéseinket. – 2. Miséink mementóiban, szentolvasó-mondásunkban imádkozzunk az Úr katonáiért: a lekipásztorokért, a hithirdetőkért, a világi apostolokért. – A hívek és az egyházak gondja legyen a mi gondunk is.

Ha dicsekedni kell, nem hasznos ugyan, de áttérek a látomásokra és az Úr (Jézus Krisztus) kinyilatkoztatásaira. Ismerek egy Krisztusba öltözött embert, aki tizenegy évvel ezelőtt (43-ban, megtérésem után Tarsusban) – testben-e, nem tudom, vagy testen kívül, nem tudom, Isten tudja – elragadtatott a harmadik égig, (az első égen, a felhős égen és a második égen, a csillagos égen túlra, az égi paradicsomba).

Szent Pálnak, ha akarja, ha nem, el kell dicsekednie látomásaival, hogy ezek által is bizonyítsa apostolságának valódi voltát. Az eretnek tanítók ugyanis egyebek közt azt is híresztelték róla a korintusiak közt, hogy nem igazi apostol: nem Jézus Krisztustól tanulta az evangéliumot, hanem saját kisujjából szopta.

Mirőlunk is gyakran mondják ellenségeink, hogy amit hirdetünk, az nem Jézus Krisztus evangéliuma, hanem a magunk kitalálása, papok találmánya. Ellenségeinkkel szemben minékünk is hangsúlyoznunk kell, mint Pálnak, hogy bár nem víziókon át, de a Szentírásán, a

Szenhagyományon, lelkiolvasmányainkon, imáinkon, Istennel való beszélgetéseinken és elmékedéseinken át mi is Jézus Krisztustól tanultuk az evangéliumot. Mi is valódi apostolai vagyunk Jézus Krisztusnak: aki minket hallgat, Jézus Krisztust hallgatja.

Tudom, hogy ugyanazon ember... elragadtatott a paradicsomba és titkos ígéket hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania. Az ilyesmivel – dicsekszem, de saját magammal semmit sem dicsekszem, csak erőtlenségeimmel.

Szent Pál nem szívesen dicsekszik a korintusiak előtt látomásával, a körülmények azonban rákényszerítik a dicsekvésre, milyen szerény dicsekvés ez! A dicsekvő csak a látomás tényét említi, nem mondja el azonban tartalmát. Bezzeg a korabeli pogány álmisztikusok hétszámra el tudtak dicsekedni állítólagos látomásaik tartalmával. – Aztán Szent Pál olyan ténnyel dicsekszik, amelynek már pusztá megemlézése is istendicsőítés: Dicsőség Istennek, aki hozzánk lehajló szeretetében egy-egy méltatlant közölünk az elragadtatás rendkívüli kegyelmében részesít.

Vallásosságunk rendes élményeiről, akármennyire csúcselmények is azok, úgy szólunk mások előtt, ha kell róla szólnunk, hogy dicsekvésünk ne öndicsőítés legyen: Lám, milyen mély lelkiéletű ember vagyok én!, hanem istendicsőítés legyen: Dicsőség Istennek, aki engem, méltatlan bűnöst, ebben meg ebben a megrendítően szép vallási élményben részesített.

Márpedig ha dicsekedni akarnék is, (bár megtehetném), nem lenne oktalanság, hiszen igazat mondanék. De tartózkodom ettől, hogy valaki többre ne becsüljön engem annál, amit bennem lát vagy tőlem hall.

Felebarátaink nem tudnak valódi értékünknek megfelelően becsülni bennünket. Vagy kevesebbre tartanak valódi értékünknel – ez a gyakrabbi eset –, vagy pedig többre taksálnak valódi értékünknel – ez a ritkábbik eset. Nem szabad elkeserednünk amiatt, hogy a másik ember nem hajlandó elismerni tehetségünket, szakképzettségünket, tapasztalt voltunkat. De elragadtatásba sem szabad esnünk a szemünkbe vagy a hátunk mögött elhangzó bókók hatására.

Az legyen óhajunk, mint Szent Pálé: Senki se becsüljön többre bennünket annál, amit bennünk lát, vagy tőlünk hall. – A túlméretezett dicséret ellen pedig pompás antitoxin annak tudatunkban tartása, hogy minden természeti és természetfeletti javunkat Istentől kaptuk. Utaljuk át Neki a rólunk mondott dicséreteket. Minket csak azért illehet dicséret, hogy elfogadtuk és kamatoztattuk Isten ajándékait.

Hogy a kinyilatkoztatások nagysága ne tegyen kevélyé, tövis adatott testembe, a sátán küldötte, hogy arcomba üssön.

Minekünk is lehet, mint Szent Pálnak, olyan betegségünk vagy makacs kísértésünk, amelyről úgy érezzük, hogy akadályoz bennünket hivatásunk gyakorlásában. Isten szemével nézve azonban talán nem is akadály a ránk mért megpróbáltatás, hanem fék: kevélységünk fékezője. A megpróbáltatás nélkül talán elbüszkülénk, és nem Isten dicsőségére, hanem a magunk dicsőségére dolgoznánk.

A ránk mért megpróbáltatás eszünkbe juttatja, hogy a magunk ereje kevés hivatásunk gyakorlásához. Ha azonban kiegészítjük a magunk erejét az Istenéből, akkor a megpróbáltatások ellenére is derék napszámosok lehetünk az Ő szőleijében. – Köszönöm szépen, Istenem, a testembe adatott tövist, az arcomba ütő sátán-küldöttét; köszönöm negatív jótéteményeidet, mert ezek megóvnak engem attól, hogy pozitív ajándékaid miatt elkevélyedjem.

Emiatt (a testembe adatott tövis miatt) három alkalommal is kértem az Urat, hogy távoztassa el tőlem. De az Úr azt mondta nekem: Elég neked kegyelem.

Hogyan hirdessem evangéliumodat, kérdezte Szent Pál az Úrtól, ha a testembe adatott tövis akadályozza apostoli munkámat? – Támogatással elbírod a megpróbáltatást: a belső akadály ellenére és gyümölcsözően hirdetheted evangéliumodat, felelte az Úr Pálnak.

Tevékenységünket gátló betegségben vagy kísértésben ne hagyjuk félbe munkánkat. Hanem úgy cselekedjünk, mint Szent Pál: kiáltunk mi is háromszor az Úrhoz, sőt kiáltunk hétszer és hetvenszer hétszer. És az Úr vagy eltávoztatja tőlünk az akadályt, vagy pedig minekünk is azt mondja, mint Szent Pálnak: Elég neked kegyelem. Támogatással elbírod a megpróbáltatást. Támogatással a nehézségek ellenére is sikeresen dolgozhatsz országomért.

Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam, hogy tűzön vízen át is buzgó apostolod lehessenek.

Mert az erő az erőtlenségben válik teljessé. Örömet dicsekszem tehát erőtlenségeimmel, hogy Krisztus ereje sátorozzék fölöttem.

Jézus Krisztus nem a felső tízezerből választotta apostolait és tanítványait. Nem a gazdagok közül, nem a tudósok és bölcselők közül, nem evilág hatalmasai közül. Mert akkor az apostolok meg a tanítványok is és evilág fiaai is azt gondolhatták volna, hogy emberi erő terjeszti és tartja fenn az Egyházat. – Jézus a nép fiaiból választotta embereit: a szegények, a tanulatlanok, az erőtlenek közül, hogy az Ő isteni ereje teljessé váljék az emberi erőtlenségben; és hogy országvilág tisztán láthassa: az erős Isten terjeszti és tarja fenn az Egyházat, nem pedig az erőtlenség emberek.

Ne dicsekedjünk meglévő kicsinyke erőnkkel, mert akkor eltávozik tőlünk Isten ereje. Hanem erőtlenségünkkel dicsekedjünk, mint Szent Pál, hogy fölöttünk sátorozzék Krisztus ereje. A magunk ereje nem arra való, hogy hengegjünk vele; hanem arra, hogy bekapcsoljuk Krisztus erejébe. Mert csak Krisztussal együtt munkálkodhatunk sikeresen Egyházunk terjedéséért és fennmaradásáért.

Ötvenedvasárnap

1Kor 13,1–13

Szóljak bár az emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, olyan vagyok, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom.

Legyen bár prófétáló tehetségem, ismerjem akár az összes titkot és minden tudományt, és legyen bár olyan teljes a hitem, hogy a hegyeket áthelyezzem: ha szeretet nincs bennem, semmi sem vagyok. Osszam el bár egész vagyonomat alamizsnaként, és adjam át testemet, hogy dicsekedhessem: ha szeretet nincs bennem, semmit sem használ nekem.

A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, nem féltékeny, nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszra, nem örül a gonoszságnak, de együtt örül az igazsággal; mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.

A szeretet soha meg nem szűnik. A prófétálások véget érnek, a nyelvek megszűnnek, a tudomány elenyészik. Mert töredékes a megismerésünk, és töredékes a prófétálásunk; amikor pedig eljön majd a tökéletes, a töredékes véget fog érni. Amikor gyermek voltam, úgy beszéltem, mint a gyermek, úgy éreztem, mint a gyermek, úgy gondolkodtam, mint a gyermek; amikor pedig férfivá lettem, felhagytam azokkal a dolgokkal, amelyek gyermekhez valók. Most ugyanis tiükör által, homályban látunk, akkor pedig majd színről színre. Most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, mint ahogy én is ismert vagyok.

Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, ez a három; de ezek közül legnagyobb a szeretet.

*

Ha az emberek nyelvén szólok is, sőt az angyalokén, de szeretetem nincs, zengő érc vagyok vagy csattogó cintányér.

Meg lehetek áldva a nyelveken szólás karizmájával, sőt – ami nem is szokott előfordulni – az angyalok nyelvén szólás karizmájával: szeretet nélkül olyan semmitmondó a szavam, mint a pogány misztériumvallások körmenetein a csengettyűké meg a cintányéroké.

A korintusi keresztények, akik közt sok volt a karizmás, a kelleténél többre értékelték Isten rendkívüli kegyelmi ajándékait, sőt szinte csak ezeket értékelték a keresztény vallásosság mozzanatai közül. – A mai keresztények közt is bőven találkozunk olyannal, aki a könyvekben és a valóságban a misztikumot, a csodálatost, a rendkívülit hajkurássza, és közben megfeledkezik az egyetlen fontosról, a voltaképpeniről: az Istenre és az embertestvérré irányuló tiszta, tevékeny szeretet gyakorlásáról.

Értsük meg jól, és értessük meg a ránk bízottakkal is, hogy keresztény vallásosságunkban a tevékeny szeretetnek kell elfoglalnia a központi helyet, nem pedig a rendkívüli tünemények iránt való érdeklődésnek vagy éppen a karizmákra vágyódásnak.

Ha megvan is nekem a prófétálás karizmája, ha ismerek is minden titkot, ismerem is az egész hittudományt, és ha teljes hitem van is, úgymint hegyeket helyezek át, de szeretetem nincs, akkor semmi vagyok.

Isten rendkívüli kegyelmi adományai, a karizmák nagyon jelentősek a hitélet fölszítására, de csak abban az esetben, ha szeretet parázslék alattuk. Szeretet nélkül viszont semmik. A szeretet nélküli karizmás, mint maga Jézus Krisztus mondja egy helyen, elkártható. „Sokan mondják majd azon a napon: Uram, Uram, nem a Te nevedben jövendöltünk-e, üztünk ki

ördögöket és tettünk sok csodát? – Akkor megmondom nekik: Sohasem ismertelek el benneteket, távozzatok tőlem, gonosztevők!” (Mt 7,22)

Ugyancsak semmit sem ér vagyunkat, életünket másokért föláldoznunk, ha nem szeretetből cselekszük, hanem – mint sok pogány és eretnek tette – hiúságból vagy rajongásból. Ha kiosztom is minden vagyonomat, mondja Szent Pál, és ha átadom is testemet, hogy valakiért megégettessem, de szeretetem nincs, akkor mindezzel semmit sem használok magamnak.

Szentlélek Úristen, szeretet Lelke, lobogtasd bennem a tiszta és tevékeny szeretetnek lángját, hogy természeti és természetfölötti rendes adományaidat Jézus Krisztusnak tetsző módon használhassam mások hitének fölszítására.

A szeretet türelmes, nyájas, a szeretet nem féltékeny, nem dicsekszik, nem fuvalkodik föl, nem viselkedik tisztességtelenül, nem keresi a magáét, nem keseredik el, nem gondol rosszat, nem örvend a gonoszságnak, ellenben együtt örvend az igazsággal, mindent beföd (mentegeti felebarátjának hibáját), mindent elhisz felebarátjának, mindent remél (felebarátjától), mindent elvisel.

Íme, a természetfölötti szeretetnek, ennek a belénk öntött isteni erénynek tizenöt tulajdonsága, hét pozitív és nyolc negatív tulajdonság. – A szeretetnek mindezek a tulajdonságai együtt csak Jézus Krisztusban vannak meg, az Istenemberben, továbbá Máriában, az eredeti bűn nélkül fogantatott, malasztal teljes emberben, a szép szeretet Anyjában.

Egy-egy szent, akármilyen nagy szent is egyébként, a szeretet fölsorolt tulajdonságai közül csak többet-kevesebbet valósított meg. – Nem ártana, ha egy-egy esti lelkiismeretvizsgálatunk alkalmával végigtanulmányoznánk a szeretet tulajdonságait az ötvenedvasárnapi szentlecke fölhasználásával, és megvizsgálnánk magunkat, hogy a szeretet mely tulajdonságainak megvalósítására vagyunk különösen alkalmasak, melyeknek megvalósítására szokott leginkább alkalmunk lenni, és mely tulajdonságait szoktuk megvalósítani.

A szeretet soha meg nem szűnik. A prófétálások véget érnek, a nyelvek megszűnnek, a tudás elenyészik. Mert rész szerint való, amit megismerünk, és rész szerint való, amit prófétálunk. Midőn pedig majd eljő, ami tökéletes, akkor majd véget ér, ami rész szerint való.

A szeretet értékesebb a rendkívüli kegyelmi adományoknál. Tételét Szent Pál azzal a ténnyel bizonyítja, hogy szeretet nélkül semmit sem érnek a karizmák, továbbá azzal a másik ténnyel, hogy a karizmák múltékonyak, átmeneti jelentőségűek: amíg megvannak, addig élesztik a keresztény közösség hitét. A szeretet viszont nem múltékony, nem átmeneti jellegű: soha meg nem szökik. Ezen a világon a természeti szeretetre épül a természetfölötti, de még nem teljesen tökéletes szeretet, és ennek folytatása a mennyországi teljesen tökéletes természetfölötti szeretet.

A mennyországban nem lesz szükség karizmákra, ellenben szeretet nélkül elképzelhetetlen a mennyországi boldogság. – Kérjük tehát a Szentlelket, tökéletesítse szeretetünket, hogy Istent és felebarátainkat mindig jobban szeressük, és így jól előkészüljünk a szeretet mennyországára.

Midőn gyermek voltam, úgy beszéltem, mint gyermek; úgy vélekedtem, mint gyermek; úgy gondolkodtam, mint gyermek. Midőn pedig férfivá lettem, fölhagytam azokkal, amik gyermekhez valók. Most tükör által, homályosan látunk, akkor pedig majd színről színre. Most töredékesen ismerem, akkor pedig úgy fogok ismerni, amint én is ismert vagyok (Isten előtt).

Isten-ismerés dolgában ezen a világon csak gyermekek vagyunk, igazán fölnöttekké majd a mennyországban válunk. E világon csak homályos tükörképet látunk Istenről, még akkor is, ha értelmünk természetes világosságát kiegészítjük a hit természetfölötti világosságával; sőt még akkor is, ha látomásunk van Istenről. Isten színe látására csak a mennyországban jutunk el.

Istenről való ismeretünk evilágon még a legjobb esetben is csak töredékes; teljes ismeretünk csak a mennyországban lesz.

Az üdvösségben színről színre fogjuk látni Istent. – Minél jobban megismerünk egy értékes valamit vagy valakit, annál jobban szeretjük. Földi istenszeretetünk tökéletlen, mert ismeretünk töredékes. Mennyországi istenszeretetünk tökéletes lesz, mert ismeretünk teljes lesz.

Néha úgy érezzük, hogy nem szeretjük eléggé Istent. Bizonyára azért nem szeretjük Őt eléggé, mert még annyira sem ismerjük, amennyire már itt a földön megismerhettük volna. Törekedjünk rá, hogy ésből, hitből, látnokok vízióiból egyre pontosabb képet kapjunk Istenről. Akkor majd istenszeretetünk is növekedni fog.

Most (földi életünk tartamára) megmarad a hit, a remény, a szeretet, ez a három; de közülük nagyobb a szeretet.

A megszentelő kegyelemnek három dinamikus arculata a hit, a remény, a szeretet. – A hit arra képesíti értelmünket, hogy igaznak tartsuk a hittételeket, bár nem férnek eszünkbe. A remény arra képesíti akaratunkat, hogy azt akarjuk, amit Isten akar, bár természetünk berzenkedik az Ő akarata ellen. A szeretet arra képesíti szívünket, hogy azt szeressük, amit Isten szeret: a szellemi értékeket és az értékes szellemeket.

A mennyországban a hitet föl váltja a tudás: Isten tökéletes megismerése. A reményt a mennyországban föl váltja az örök javak birtoklása és élvezése. A szeretetet a mennyországban nem váltja föl semmi, a szeretet az örök üdvösségben is folytatódik. – Ápolgassuk magunkban a természetfölötti szeretet lángját, hogy átvihessük magunkkal a másvilágra és tökéletes szeretetté izzíthassuk a mennyországban.

Jaj azoknak, akiknek szeretete kialszik evilágon! Ők a másvilágon is szeretet nélkül fognak szűkölködni: kárhozat a sorsuk.

Nagyböjt 1. vasárnapja

2Kor 6,1–10

Mint munkatársak pedig intünk titeket, ne vegyétek hiába Isten kegyelmét. Mert ő mondja: „A nekem tetsző időben meghallgatlak, és az üdvösség napján megsegítelek téged”.

Íme, most van a kellő idő, íme, most van az üdvösség napja! Senkinek sem okozunk semmiféle botrányt, hogy ne szidalmazták szolgálatunkat, hanem mindenben Isten szolgálóiként viselkedünk: sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongatásban, verésben, börtönben, zendülés közepette, fáradságban, virrasztásban, böjtölésben, tisztaságban, tudásban, béketűrésben, kedvességben, a Szentlélekben, nem színlelt szeretetben, az igazság igéjében, Isten erejében; jobbról és balról az igazság fegyverzetében, dicsőségben és becstelenségben, gyalázatban és jó hírnévben; mint csábítók és mégis igazmondók; mint ismeretlenek és mégis ismertek; mint halálra váltak, és íme, mégis élünk; mint megvertek, de meg nem ölték; mint szomorkodók, és mégis mindig örvendezők; mint szűkölködők, és mégis sokakat gazdagítók; mint akiknek semmijük sincsen, és mindenük megvan.

*

Mint (Jézus Krisztus) munkatársai buzdítunk benneteket, hogy ne hiába kaptátok legyen (tőlünk) Isten kegyelmét, (az Istennel kiengesztelődésre fölhívást) – írja Szent Pál a korintusiaknak.

Mint Pál, mi is Jézus Krisztus munkatársai vagyunk. Pállal együtt hirdessük tehát mieinknek, hogy Isten megengesztelődött irántuk Krisztus által. Pállal együtt Krisztus követségében járunk, általunk mintegy Isten buzdítja a ránk bízottakat, mikor arra kérjük őket, hogy engesztelődjenek ki Istennel.

Hiába engesztelte ki Jézus Krisztus a ránk haragvó Istent, hiába vette le rólunk, vette magára és vitte magával a kereszthalálba bűneinket, ha mi továbbra is ragaszkodunk vétkeinkhez és haragot tartunk Istennel. – A nagyböjt Krisztus kínszenvedéséről és kereszthaláláról való megemlékezés. Emlékezésünk ne legyen merőben csak a múltnak visszaidézése, hanem párosuljon bűneink és rossz szokásaink megbánásával, és vigyen el bennünket az Istennel való megengesztelődésig.

Mert azt mondja Isten: (Nekem) tetsző időben meghallgatlak és az üdvösség napján megsegítelek. Íme, most van a kellő idő, íme, most van az üdvösség napja.

Izaiás prófétán át, kit Szent Pál idéz, és Szent Pálon át, ki Izaiást idézi, azt üzeni nekünk az Isten, hogy most van a kellő idő, most van az üdvösség napja. Most, *Quadragesima* elérkezteivel. Az mostan a dolgunk, hogy megbánjuk bűneinket és bűnbánatra intsünk másokat is.

Bűnbánat, ez a magyar szó múltunkra utal: bűnös múltunkra, amellyel szakítani akarunk. Szánjuk-bánjuk, amit cselekedtünk. – *Poenitentia*, ez a latin szó a jelenre mutat: szívesen vállaljuk azt az elégtételt, amelyet gyóntatónk szab ki ránk; de azt is, amelyet Isten mér reánk.

Metanoia, az a görög szó lélekfordulást, pálfordulást jelent és így a jövőre utal. Miután hátat fordítottunk a bűnnek és Isten felé fordultunk, ezentúl meg is akarunk maradni ebben az Isten felé fordulásban. Erősen fogadjuk, hogy többé nem vétkezünk és – mint gyermekek szokták mondani – ezentúl mindig jók leszünk.

Semmiféle botránkozást ne okozzunk semmi dologban, hogy ne ócsároltassék szolgálatunk.

Az Úr Jézus Krisztus szolgálatában állunk. Úgy kell szolgálnunk Urunknak, hogy se tanítványaink, se tanítványaink hozzátartozói, se egyéb híveink ne ócsárolják szolgálatunkat. Az imént idézett versben Szent Pál egy fontos negatív kellékét említi meg szolgálatunknak: semmi dologban semmiféle botránkozást ne okozzunk. Mivel botránkozathatjuk meg környezetünket? Például azzal, hogy az iskolában gorombák, igazságtalanok, szeretetlenek vagyunk; vagy azzal, hogy a világban forgódásunkkal különféle pletykákra adunk alkalmat; társaságban drasztikus vagy éppen malackodó tréfákra vetemedünk; ha evésben, de főleg ivásban nem tudjuk tartani a mértéket.

Akármerre járunk: tanteremben, utcán, szórakozóhelyen vagy társaságban; és akár polgári ruhát, akár reverendát viselünk: tartsuk eszünkben, hogy az Úr Jézus Krisztus szolgálatában vagyunk. Szavunk, modorunk, magunktartása olyan legyen, hogy tiszteletet szerezzen a keresztény névnek, Egyházunknak és szerzetünknek.

Semmi dologban semmiféle botránnyt ne okozzunk – Szent Pál szerint apostolságunknak ez a negatív kívánalma. Pozitív kívánalma pedig: Minden tekintetben bizonyuljunk Isten szolgáinak, nagy-nagy türelemben.

Pál most felsorolja az apostoli türelem területeit. Figyeljük meg, hogy a nemzetek apostola csupa olyan területet említ, amelyen ő maga is kitűnően megállta a próbát.

Bizonyuljunk türelmesnek nyomorúságban, ínségben, szorongatásban, ütlegetetésben, börtönben, ellenünk támadt zendülésekben; valamint (az önként vállalt) fáradozásban, virrasztásban, böjtölésben.

Ha ilyen az apostoli élet, akkor nem kérünk belőle! – mondhatnók azokkal az emberekkel, akikben nem lakik benn a Szentlélek. Minthogy azonban mi szentlelkes emberek vagyunk, azt kell mondanunk: ha ilyen is az apostoli élet, ha ilyen sokféleképpen próbára teszi is türelmünket, vállalkozunk erre az életre, mert Jézus Krisztus hív és küld, és várnak bennünket az üdvösségre vágyó emberek.

Minden téren bizonyuljatok Isten szolgáinak: nagy türelemben, tisztaságban, (az erkölcsi igazságok) tudásában, béketűrésben, jóságban, a Szentlélek (adományai), őszinte szeretetben, igaz beszédben, Isten erejében, a megigazulás jobb- és baloldali fegyverei által (támadó és védő fegyverei által, a megigazulásért vívott harc által).

Krisztus apostolának, de Krisztus minden hívének is negatív tulajdonsága a botrány-nem-okozó viselkedés, pozitív tulajdonsága pedig a türelem. A megpróbáltatások és az önként vállalt önmegtagadás terén tanúsítandó türelem. Ilyen türelmünk csak úgy lesz, ha apostolkodásunk szándéka tiszta, ha jól ismerjük vallásunk igazságait, ha béketűrők és jóságosak vagyunk, ha megvannak bennünk a Szentlélek adományai, ha emberszeretetünk nem megjátszott, hanem őszinte; ha beszédünk igaz: nem megtanult, hanem átélt igazságot hirdet; ha nem hagyatkozunk a magunk erejére, hanem Isten erejébe kapaszkodunk; ha megigazult, megtért, megszentelődött emberségünkben harcra készek vagyunk az evangélium ellenségeivel szemben.

Úr Jézus Krisztus, szolgálj, Szent Pálnak közbenjárására add meg nekünk, hogy az apostolság kellékeivel jól felszerelve bármilyen viszontagság közepett is türelmes és kitartó hirdetői legyünk evangéliumodnak.

Minden téren viselkedjétek Isten szolgálóiként: dicsőségben és megszegyenülésben, gyalázatban és jóhírnévben; mint csalók, mégis igazmondók; mint ismeretlenek, mégis jól ismertek; mint halódók, de íme élők, mint ütlegetés alatt lévők, de bele nem halók; mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokat gazdagítók; mint akiknek semmijük sincs, de mindenük megvan.

Szent Pál kilenc ellentétes fogalompárban bemutatja, milyen az apostol és a keresztény hívő a világ fiainak szemszögéből, és milyen az Isten szemével nézve. – A világ fiai előtt megszegyenülésben és gyalázatban van részünk. Csalóknak tartanak bennünket, elnéznek fölöttünk, agyonhallgatnak, megvernek és haldoklóknak nyilvánítanak bennünket. Azt hiszik, hogy életünk csupa szomorúság, mert nem veszünk részt az ő hús és vér örömeikben. Ágrólszakadtnak tartanak bennünket, mert nem a gazdagodás a főcélunk, mint nekik.

Isten előtt viszont és az istenes emberek előtt dicsőség és jóhírnév a részünk, az ő szemükben igazmondók vagyunk: Krisztus igazságának hirdetői; jól ismertek vagyunk: Isten és miénk tekintete ránk irányul. Élünk, mert Isten Lelke éltet bennünket és nem halunk bele a megveretésbe sem. Tele vagyunk Istentől kapott örömmel és lelki javakkal. E javak birtokában mindenünk megvan és e javakból sok embert gazdagítunk. – Hála legyen Istennek azért, hogy minden téren értékes szolgálói lehetünk: nem törődve azzal, hogy mit beszél rólunk a világ, vagy hogy miképp bánik velünk a világ.

Nagyböjt 2. vasárnapja

1Tessz 4,1–7

Egyébként, testvérek, az Úr Jézusban kérünk és intünk titeket arra, amit tőlünk tanultatok, hogy hogyan kell élnetek és Isten kedvében járnotok. Éljetek is úgy, hogy előrehaladásotok mind nagyobb legyen. Hiszen ismeritek a parancsokat, amelyeket az Úr Jézus által adunk nektek. Isten akarata ugyanis ez: a ti megszentelődésetek, hogy megtartóztassátok magatokat a parázناسágtól; hogy mindegyiktek meg tudja őrizni a testét szentségben és tisztességben, nem a vágyódás szenvedélyében, mint a pogányok, akik nem ismerik Istent. És senki se károsítsa meg, s ne csalja meg semmilyen ügyletben a testvérét, mert az Úr bosszút áll mindezért, mint ahogy már régebben megmondtuk nektek és bebizonyítottuk. Isten ugyanis nem tisztátalanságra hívott meg minket, hanem szentségre.

*

Testvérek, kérünk és buzdítunk benneteket az Úr Jézusban, hogy amint átvettétek tőlünk, miképpen kell járnotok-kelnetek és Istennek tetszenetek: úgy járjatok-keljetek, hogy még jobban előre haladjatok – írja Szent Pál a tesszaloniakhoz.

Egyesek azt értették és értik haladáson, hogy az ember egyre jobban kivonja értelmét és akaratát Isten kinyilatkoztatásának elfogadása és parancsainak megtartása alól, és folyton önállóbb lesz gondolkodásában is, cselekvésében is. Ezzel szemben a primitívek néprajzának és az összehasonlító vallástörténetnek tanúsága szerint minél messzebbre rugaszkodik egy nép vagy egy korszak Istentől, annál zűrzavarosabb a világszemlélete és annál kifogásolhatóbb az erkölce.

Egy tucatnyi modern pszichiátriai irányzat nyíltan megvallja, hogy egyetlen igazi orvossága van a mai ember lelki fölfordulásának: a *grand retour*, az Istenhez való nagy visszatérés. – Mi, keresztények azt értjük haladáson, hogy értelmünkkel egyre többet megragadunk a kinyilatkoztatásból, akaratunkkal és szeretetünkkel pedig mindig jobban belesimulunk Isten akaratába.

Hiszen tudjátok, milyen parancsokat adtunk nektek az Úr Jézus megbízásából.

Ha gazdagodásról, a földi összkomfort megteremtéséről, egészségápolásról, szépségápolásról, sportteljesítményről van szó, akkor a mai embernek s a tucatkereszténynek is van akarata. Ha azonban Isten és az Egyház parancsainak megtartásáról van szó, akkor ugyanezen embereknek nincs akaratuk. A jóakarát hiányát elismerni azonban nehéz. Sokkal könnyebb azt mondani; Isten és az Egyház parancsai megtarthatlanok, megtartásuk fölülmúlja emberi erőnket. De minek is megtartani ezeket a parancsokat? Hiszen ezek a parancsok valójában nem Istentől valók, hanem a papok találánya.

Ne fáradjunk bele annak hirdetésébe, hogy mi az Úr Jézus megbízásából hirdetjük a parancsolatokat miéinknek. Annak az Úr Jézusnak a megbízásából, akinek az Atyaisten átadott minden hatalmat a mennyben és a földön. A tőlünk hirdetett parancsok voltaképp Jézus Krisztus parancsai és Rajta keresztül a Szentháromság egy Isten parancsai. És azt is fáradhatlanul hirdessük, hogy az isteni parancsok megtartása édes és könnyű, ha nem muszájból vállaljuk, hanem szabadon, és nem félelemből vállaljuk, hanem szeretetből; továbbá ha kis erőnket nagy erővé fokozzuk a megszentelő kegyelem által.

Mert ez az Isten akarata: megszentelődés.

Az Isten szent: csak a jót akarhatja; nevezetesen azt, hogy teremtményei a lehető legteljesebben kibontsák magukat, a lehető legtökéletesebbé váljanak, a lehető legértékesebbé,

a lehető legboldogabbá. – Az ember az Isten képmása. Már a természeti ember is képmása Istennek, és így már a természeti embernek is csak a jót kell akarnia: a maga erejével bele kell nyílnia a természetes ésszel megpillantható szellemi értékek világába; meleg személyi kapcsolatokat kell kötnie és ápolnia embertársaival és Istennel.

Még jobban képmása Istennek a természetfölötti ember, ezért neki fokozottabban kell akarnia a jót: a kegyelemtől támogatva bele kell nyílnia a magát kinyilatkoztató Szentháromságnak életébe és boldogságába. – Isten azt akarja, hogy szentek legyünk, hogy napról-napra szentebbek legyünk. Engedjük, hogy Istennek ez az akarata magával sodorja a mi akaratunkat. Atyánk, legyen meg a Te akaratod: általunk legyen meg.

A paráznaságtól tartózkodjatok, hogy meg tudja tartani mindegyitek a testét szentségben és tisztességben, nem pedig szenvedélyes vágyban, mint az isten-nem-ismerő pogányok.

A pogányok nem ismerték Istent és ezért abban a tévedésben voltak, hogy övék a testük, tehát azt teszik testükkel, amit akarnak. Nem ismerték Istent, nem ismerték Isten akaratát és ezért nem fékeztek meg, hanem minden természetes és mesterséges módon fölszították testi vágyaikat. – Mi ismerjük Istent, hiszen Ő megismertette magát velünk. Mi tudjuk, hogy testünk nem a miénk, hanem a Szentháromsagé: az Atya országának hordozója, a megtestesült Fiú titokzatos testének tagja, a Szentlélek élő temploma. Mi nem tehetjük testünkkel azt, amit akarunk: oda kell adnunk testünket Isten és az ember szolgálatára.

Mi ismerjük Isten akaratát: Ő azt akarja, hogy megszentelődjünk. Megszentelt lélek legyen megszentelt testünkben. A keresztség vizével, a bérmálás olajával Isten magának foglalta le testünket. Az Eucharisztia kenyérével és borával föltámadásra és örök életre táplálja testünket. – Ne szentségtelenítsük meg testünket, amelyet napról-napra megszentel az Isten.

Mert nem tisztátalanságra hívott meg bennünket Isten, hanem szentségre.

Több tekintetben is téves fogalmunk van a szentekről. Például azt gondoljuk, hogy szentek csak voltak, valamikor régen voltak, ha ugyan igazak a róluk szóló tudósítások. Vagy azt gondoljuk, hogy mindig csak másnak kell szentnek lennie, nem pedig minékünk is. Vagy azt gondoljuk, hogy a szentek készen ugrottak elő anyjuk méhéből.

Alkossunk magunknak igaz fogalmat a szentekről! Vegyük tudomásul, hogy szentek ma is vannak, ha nem reklámozzák is magukat, ha nem ütik is nagydobra életszentségüket. Továbbá azt is vegyük tudomásul, hogy minket is, kivétel nélkül, szentségre hívott meg az Úr, nem pedig tisztátalanságra. A nekünk adott mérték szerint mindnyájunknak szentté kell válnunk, ha evilágon nem, akkor a tisztítóhelyen. Szentté válásunk előtt nem mehetünk be a szent Isten szeretet-lakomájára. Végül azt is vegyük tudomásul, hogy a szenteknek, minékünk is, keményen meg kell harcolni az élet szentségért. Napról-napra, óráról órára meg kell küzdenünk szemünkkel, testünkkel, gőgünkkel, ördöggel, és csak abból lesz igazán szent, csak az üdvözül, aki halálának órájáig állja a harcot.

(Továbbá az Istennek akarata), hogy egyiketek se csapja be és ne károsítsa meg üzleti ügyben a testvérét, mert megtorolja az Úr mindezeket, amint előre megmondtam és megbizonyítottam nektek.

Az Ószövetségben a VII. parancsolat így hangzott: Ne lopj! Vagyis ne vedd el a másét. Az Újszövetség VII. parancsolata pedig így hangzik: Add oda másnak a magadét, és ha hősi fokon akarsz keresztény lenni, akkor add oda másnak mindenedet. Szerezz magadnak barátokat a hamis mammonból. – Aki tud adni evilág javaiból, ezzel megmutatja, hogy szíve nincs hozzánove az anyagiakhoz. Aki ad a szegénynek, az valójában Krisztusnak ad, mert Ő azonosítja magát minden szegénnyel. Aki ad a szegénynek, az nemcsak a szegényt szerzi meg barátjául, hanem Krisztust is, akinek egyik *epiphaniája* a szegény ember.

Másnak becsapása, megkárosítása ne is említették köztünk. Az ilyesmit megtorló Úristennel sohase kelljen megismerkednünk. Úgy sáfarkodjunk a kezünkbe tett anyagiakkal, hogy a hamis mammonból szerzett jóbarátok imája megkönnyítse mennyországba való bejutásunkat.

Nagyböjt 3. vasárnapja

Ef 5,1–9

Kövessétek tehát, mint kedvelt gyermekek, Isten példáját, s éljetez szeretetben, ahogy Krisztus is szeretett minket, és odaadta magát adományként, jó illatú áldozatul Istennek.

Paráznaság és mindenféle tisztátalanság vagy kapzsiság szóba se jöjjön köztetek, mint ahogy ez a szentekhez illik, sem ocsmányság, sem ostoba vagy kétértelmű beszéd, ami illetlen, hanem inkább a hálaadás. Értsétek már meg, és jegyezzétek meg magatoknak, hogy semmiféle paráznának vagy tisztátalannak, kapzsinak, vagy bálványimádónak nincs öröksége Krisztus és Isten országában.

Senki se vezessen félre benneteket üres fecsegéssel, hiszen ilyenek miatt sújtja Isten haragja a hitetlenség fiait. Ne legyetek tehát bűneik részesei. Mert valamikor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban. Úgy éljetez, mint a világosság gyermekei – a világosság gyümölcse pedig csupa jóság, igazságosság és igazság.

*

Váljatok Isten utánzóivá, mint szeretett gyermekei – írja Szent Pál az efezusiakhoz.

Isten szeret bennünket, mégpedig kemény, hősi, kockázatvállaló szeretettel. Irántunk való szeretetének nagy megnyilvánulásai: megteremtett bennünket, bár előre látta, hogy sokunk föllázad Óellene; a Fiú Isten megtestesült, szenvedett és kereszthalált halt értünk, megváltott bennünket, bár előre látta, hogy sokunk nem fogadja be a megváltást; a Szentlélek Isten pedig világ-végezetéig itt munkálkodik az Egyházban és lelkünkben, bár sokunk nem nyílik meg előtte.

Utánoznunk kell a szerető Istent. Nekünk is kemény, hősi, kockázatvállaló szeretettel kell szeretnünk felebarátainkat. Akkor is szeretnünk kell őket, akkor is jót kell tennünk velük, ha nem viszonzózik hasonló jóval, ha háládatlanoknak bizonyulnak. És azokkal a felebarátainkkal is jót kell tennünk, akik az imént még erkölcsileg, vagy éppen fizikailag belénk rúgtak, most azonban ránk szorulnak. – Istennek nem terrorizált szolgálói vagyunk, hanem szeretett gyermekei. Utánozzuk Istent a tevékeny és egyetemes szeretet gyakorlásában.

Járjatok-keljetez szeretetben, amint Krisztus is szeretett benneteket és átadta önmagát értetek áldozatul, jó illatú áldozatul Istennek.

Jézus Krisztus irántunk való szeretetének beszédes bizonyosságai a kis és nagy Credo szavaival: érettünk, emberekért és üdvösségünkért leszállott a mennyből, testet öltött a Szentlélektől Szűz Máriából és emberré lett. Megfeszítettett, ugyancsak érettünk, Poncius Pilátus alatt, szenvedett, meghalt, eltemettetett, alászállott poklokra. – Jézus Krisztus, aki tettekkel szeretett bennünket, tőlünk is azt kívánja, hogy mi is tettekkel szeressük embertársainkat, nevezetesen az irgalmasság hét testi és hét lelki cselekedetének gyakorlásával.

Jézus Krisztus, aki átadta önmagát értünk áldozatul, jó illatú áldozatul Istennek, mitőlünk is azt kívánja, hogy az irgalmas szeretet gyakorlásában mi is adjuk át áldozatul magunkat felebarátainkért, adjuk át magunkat jó illatú áldozatul Istennek. – Csengjenek mindig fülünkben Szent Pál szavai: járjatok-keljetez szeretetben, amint Krisztus is szeretett benneteket.

Paráznaság és semmiféle tisztátalanság vagy kapzsiság még csak ne is említettessék köztetek, amint illik a szentekhez. Se pedig ocsmányság vagy ostoba beszéd vagy kétértelmű szó; mindez nem illik, hanem inkább hálaadás.

Szent Pál e szavai minden keresztényre érvényesek, de kétszeresen érvényesek miránk, szerzetesekre, akik a szent tisztaság jegyesei vagyunk. – Annyira, amennyire már szentek vagyunk, de folyton szentebbé kell válnunk. Ezért az illik hozzánk, hogy az életszentség egyik nagy ellensége, a test kívánsága ne uralkodjék rajtunk.

Az nem elég, hogy kívülről tisztalelkűnek látszunk. Tisztaságunknak belülről kell kezdődnie: gondolataink, fantáziaképeink, vágyaink belső világából. Akinek belső világa is tiszta, annak beszéde sem lesz kétértelmű. Aki viszont a külső tisztaság leple alatt gondolatban, képzeletben éli ki tisztátlan vágyait, azt előbb-utóbb leleplezik szavai: a vér titkos imádásától füstölgő megjegyzései, tréfái, anekdotái. – Teremtsünk rendet belső világunkban, hogy tiszta beszéd és tiszta viselkedés fakadjon belőle, amint az a szentekhez illik.

Mert jegyezzétek és értsétek meg, hogy egy paráznának, vagy tisztátalannak, vagy kapzsiknak, azaz bálványimádónak nincs osztályrésze Krisztus és Isten országában.

Szent Pál e szavai nem azoknak a paráznának és kapzsiknak szólnak, akiket nem is érdekel a mennyek országa, hanem azoknak a keresztényeknek, akik megpróbálkoznak a két úrnak szolgálás gyötrő lehetetlenségével; akik be szeretnének jutni a mennyországba, de ugyanakkor a vér és az arany bálványa előtt is szívesen hajbókolnak. Márpedig – mondja Szent Pál – bálványimádónak nincs osztályrésze Isten országában. Isten országának csak az istenimádók lehetnek részesei.

Ha tehát számot tartunk mennyei osztályrészünkre, akkor el kell fordulnunk testünk öfelségétől és vagyonkánk öfelségétől, hogy szívünk teljesen és osztatlanul Isten felé fordulhasson. Félreértés ne essék: nem elátkoznunk kell sem testünket sem az anyagiakat, hanem megszentelnünk. Ki kell vonnunk őket az ördög hatalmi köréből és Istennek kell szentelnünk. Testünk és az anyagiak nem a miéink, hanem Istenéi: hadd égjenek el az Isten és a felebaráti szeretetnek tüzeiben.

Senki se csapjon be üres beszédeivel benneteket, mert ezek miatt (a paráznaság meg a kapzsiság miatt) jön az Isten haragja a hitetlenség fiaira. Ne váljatok tehát cimboráikká.

Az ön- és fajfönntartás ösztönét nem azért oltotta belénk Isten, hogy visszaéljünk velük, hanem hogy mindkettőt humanizáljuk, szegődtsük lelkünknek szolgálatára. Mindazonáltal a régi és az új pogányok nem abban látják embervoltuk dicsőségét, hogy uralkodjanak testükön és szemük kívánságán, hanem abban, hogy szabadjára engedik e vágyakat. Így aztán sikerült is állatalatti színvonalra süllyedniük a két nagy ösztönnek területén.

Tetejébe még tudományosan is igazolni próbálják az ember állatalatti viselkedésének jogosultságát. Ne higgyünk nekik! Szent Pálnak higgyünk, aki Jézus Krisztus nevében fordul hozzánk, hogy senki se csapjon be üres beszédeivel bennünket, mert éppen a paráznaság meg a kapzsiság kultusza miatt sújt le Isten haragja a pogányokra.

Hiszen egykor sötétség voltatok, most meg világosság az Úrban. Mint a világosság gyermekei járjatok-keljetek.

Ha becsukjuk a tabernákulum ajtaját, akkor kirekesztjük belőle a fizikai világosságot, és a tabernákulum selyemmel bélelt belseje nem ragyog. A szüleink becsukták lelkük ajtaját, kirekesztették magukból Isten szellemi világosságát, és megszüntették lelkük belső ragyogását, a megszentelő kegyelmet. A világosság fiaiból a sötétség fiai lettek. Bűnük óta mindnyájunk így jó a világra, sötétség fiaként: hiányzik belőlünk a Szentháromság és hiányzik belőlünk a megszentelő kegyelem.

A megváltás óta a keresztség megint a világosság fiaivá avat bennünket. Megnyitja lelkünk ajtaját, beengedi az égi Vendégeket, és az ő jelenlétük hatására elötündöklük lelkünkbelől a hit, a remény, a szeretet; a megszentelő kegyelemnek ez a három dinamikus arculata. Ahogy a tabernákulum selymes belseje is fölragyog, ha kinyitjuk ajtaját, és beengedjük a világosságot. –

A világosság fiai vagyunk: istenes, krisztusi, egyházas életünk világosságával legyünk a másvilági világosság terjesztői.

A világosság gyümölcse a színtiszta jóságban, az igazságosságban és az igaz lelkiületben nyilvánul meg.

A világosság fiai vagyunk, teremjük tehát a világosság gyümölcseit: a jóságot, az igazságosságot, az igazlelkűséget. – A sötétség fiai közt mindig a gonoszság, az igazságtalanság, a hazugság járja. A sötétség fiai közül sokan már eltelnek a sötétség gyümölcseivel és a világosság gyümölcsei után sóvárognak. Jaj nekik, de jaj minékünk is, ha rajtunk sem találják meg a világosság gyümölcseit, jóllehet mi a világosság fiai vagyunk.

A világosság fiai vagyunk: ez a tény nyilvánuljon meg színtiszta jóságunkban, amely jót tesz minden rászorulóval, még az ellenséges emberrel is. Belső világosságunk nyilvánuljon meg igazságos voltunkban, a *suum cuique* elvének önzetlen és pártatlan gyakorlásában. Mutakozzék meg belső világosságunk igazlelkűségünkben: a föltétlen igazmondásban, még nehéz körülmények között is. – A világosság fiaiként járjunk-keljünk a világban, hogy az Úrtól kapott világosságunk hatására azoknak lelkében is föllobbanjon a világosság, akik kiábrándultak a sötétségből és a *lumen Christire* vágyakoznak.

Nagyböjt 4. vasárnapja

Gal 4,22–31

Mert írva van: Ábrahámnak két fia volt, egy a szolgától, és egy a szabad asszonytól. De az, aki a szolgától volt, test szerint született, aki pedig a szabad asszonytól, ígéret folytán. Ezeket példázatképpen mondták; mert ezek az asszonyok a két szövetséget jelentik: az egyik a Sínai hegyről való, amely szolgálásra szül, ez Hágár. Hágár voltaképpen az Arábiában levő Sínai hegyet jelenti, s megfelel a mostani Jeruzsálemnek; ugyanis fiaival együtt szolgálásban él. A magasságbeli Jeruzsálem pedig szabad: ez a mi anyánk. Mert írva van: „Örülj, te magtalan, aki nem szülsz; ujjongj és kiálts, aki nem vajúdsz, mert több a fia az elhagyottnak, mint annak, akinek férje van”.

Ti pedig, testvérek, mint ahogy Izsák, az ígéret fiai vagytok. De amint akkor az, aki test szerint született, üldözte a lélek szerint valót, úgy van most is. De mit mond az Írás? „Úzd el a szolgát és fiát, mert a szolgáló fia nem fog örökölni a szabad asszony fiával”. Tehát, testvérek, nem a szolgálónak vagyunk fiai, hanem a szabad asszonynak.

*

Írva van: Ábrahámnak két fia volt, egy a rabszolgától, egy a szabad asszonytól. Ámde a rabszolgától való fia test szerint született, a szabad asszonytól való fiú pedig az ígéret folytán – írja Szent Pál a galatáknak.

Mózes első könyvének 16–21. fejezetében van megírva, hogy Ábrahámnak előbb Hágártól, a rabszolgától született fia, név szerint Izmael; azután feleségétől, Sárától, a szabad asszonytól is született fia, mégpedig Izsák. – Hágár termékeny volt és fiatal, így tehát „test szerint”, a természet rendje szerint szülte fiát. Sára meddő volt és öreg, így tehát az Ábrahámnak adott Isteni ígéret folytán, vagyis csodás módon fogant és hozta világra fiát.

Szent Pál magyarázata szerint Izmael az Ószövetség népét jelképezi, azt a népet, amely csak test szerint, az Ábrahámtól származás folytán választott népe Istennek. Izsák viszont az újszövetség népét jelképezi; a keresztényeket, akik a keresztségben csodálatos módon váltak Isten választott népévé. – Keresztény vagyok, az Újszövetség választott népének tagja. A keresztségben megkaptam Istentől a természetfölötti életet. Legyen rá gondom, hogy az Úr Jézus kívánságának megfelelően egyre bőségesebb legyen természetfölötti életem. Az imádság, a szentmise, a lelki olvasmány, a tevékeny szeretet: jó eszközök természetfölötti életem bőségesebbé tételére.

Mindezek allegóriaképpen vannak mondva: ezek az asszonyok ugyanis a két szövetség. Az egyik a Sína hegyén kötött, és szolgálásra szül (a törvény szolgálására), ez Hágár. Hágár pedig Sína hegye Arábiában, és megfelel (Pál allegóriája szerint) a mostani Jeruzsálemnek (Krisztus megölőjének, az első keresztények üldözőjének). Szolgál ugyanis gyermekestül.

Szent Pál allegóriás értelmezése szerint Ábrahám rabszolgánője, Hágár az Ószövetséget jelképezi, a Krisztus-korabeli jeruzsálemi zsidókkal együtt. Ezek nem fogadták el Krisztust Messiásnak, nem kértek megváltásból, hanem megmaradtak a törvény szolgálásában. Elutasították maguktól a Krisztus visszaszerzte kegyelmet és természetfölötti üdvösséget. A megigazuláshoz elegendőnek tartották, ha saját erejükkel megtartják a törvényt, a mennyország helyett pedig megelégedtek Ábrahám kebelével.

Én az Újszövetség választott népéhez tartozom. Befogadtam Krisztust, Megváltómnak vallom, kinyitottam lelkemet a kegyelem előtt, amelyet Jézus Krisztus visszaszerzett nekem és buzgón készülök a mennyországba, amelynek ajtaját Jézus Krisztus megnyitotta előttem. –

Keresztény magatartásom bárcsak minél több embert meghihletne Krisztus kegyelmének és országának buzgó befogadására!

A fent való Jeruzsálem viszont szabad, ő a mi Anyánk.

A történelmi Jeruzsálemmel Szent Pál szembehelyezi a misztikus Jeruzsálemet: az Egyházat, amely szabad az ótörvénytől és édesanyja, természetfölötti életre szülője az összes keresztényeknek.

Mert írva van: örvendj, te meddő, ki nem szülsz; torkod szakadtából kiálts te, aki nem vajúdol, mivel sok a gyermeke a pusztán maradt városnak; több, mint a férjes asszonynak.

Szent Pál itt Izaiás prófétát idézi (54,1), aki a Babilonba hurcolt, Istentől elhagyott zsidóságot vigasztalta a szebb jövővel. Eljő majd az idő, mikor az elhagyott Jeruzsálemnek több gyermeke lesz, mint a férjes asszonynak: mint az olyan városoknak, amelyeket nem ért a Jeruzsáleméhez hasonló sorscsapás. – Szent Pál Izaiásnak e jövődőlését az Egyházra vonatkoztatja, amely Krisztus eljöttéig gyermektelen volt, mint Sára; Krisztus eljötté után azonban több gyermeke lesz, mint a férjes asszonynak, mint a történelmi Jeruzsálemnek.

Jézus Krisztus a kovász hasonlattal meg mustármag hasonlattal megjövendölte Egyházának terjedését, hatalmas fává növekedését. Az Egyház minden tagjának, de különösen papjainak és szerzeteseinek kötelessége, hogy mozdítsa elő Isten országának földi kibontakozását. Mozdítsa elő keresztény életének példájával, a hit terjesztéséért mondott imáival, Krisztus igéjének élőszóban és írásban való hirdetésével.

Ti, testvérek, Izsák példájára, az ígéret gyermekei vagytok (csodás módon születettek a kereszttségben, természetfölötti életre). De amint akkor (Ábrahám idejében) a test szerint született (fiú, vagyis Izmael) üldözte a lélek szerint születettet (Izsákot), úgy most is (a zsidók és a zsidózó keresztények üldözik a pogány és a nem zsidózó keresztényeket).

A csak természeti életet élő emberek, ha jóakaratók, akkor maguk is vágyódnak a természetfölötti életre. Ha azonban rosszakaratók, akkor dühíti őket a mi nagy pluszunk, természetfölötti életünk; és ha ráadásul harcias természetűek, akkor mindent elkövetnek, hogy minél többünket megfosszanak a kegyelmi élettől. Kigúnyolnak bennünket, a maradiság, a babonáság vádját kiáltják ránk, sőt a fizikai támadástól sem riadnak vissza.

Irányukban az egyetlen helyes magatartás: Jézus példájára imádkoznunk kell értük, imádkoznunk kell bűneik bocsánatáért, mert nem tudják, mit cselekszenek. – Istennek pedig hálát kell adnunk, hogy szenvedhetünk Jézus nevéért, szenvedhetünk egyre több felebarátunk gyakorlati megváltásáért.

Ámde mit mond az Írás? (Ter 21,10) Dobd ki a rabszolganőt fiastul. Mert nem fog örökölni a rabszolganő fia a szabadasszony fiával. Ezért, testvérek, nem vagyunk rabszolganő szülöttei, hanem a szabad asszonyéi.

Ábrahámnak az Ószövetségben el kellett üznie Hágárt, a rabszolganőt és fiát, Izmaelt, mert Isten nagy ígéreteinek nem lehetett örököse a szolgáló fia. Ugyanígy üzi el Isten az Újszövetségben a történelmi Jeruzsálemet, a próféták megölőjét, Krisztus keresztrefeszítettőjét. Ez a Jeruzsálem nem lehet örököse Isten nagy ígéreteinek.

Testvérek, mi nem vagyunk a rabszolganőnek szülöttei, hanem a szabad asszonyéi. Az Egyháznak szülöttei vagyunk, Isten nagy ígéreteinek örökösei. – A Szentháromság bennünk lakása, az Oltáriszentség Krisztusának köztünk sátorozása, a megdicsőült Egyház értünk való közbenjárása: ez a mi nagy örökségünk. – A megszentelő kegyelem, amely lehetővé teszi, hogy fáradhatlanul műveljük a jót, és hogy szívesen, hasznosan hordozhassuk keresztünket: ez a mi nagy örökségünk. – A Szentháromság életében és boldogságában való mennyországi részesedésünk, megdicsőülésre föltámadásunk: ez a mi nagy örökségünk. – Istennek hála ezért

a nagy örökségért! Örűltség lenne, ha Istentől elfordulásunkkal eljázsanók ezt a nagy örökséget.

A szabadság számára szabadított meg bennűnket Krisztus.

Mózes törvényének addig volt értelme, amíg el nem jött Ábrahám ivadéka, a Krisztus. Ő kiszabadította a törvény alól azokat is, akik alatta voltak a Törvénynek; és azokat is, akik nem voltak alatta. Nem azért szabadította ki őket, hogy egyes zsidózó keresztények megint a Törvény szolgálívá tegyék még a pogány keresztényeket is; hanem szabadságra szabadította ki őket, istengyermekségre. Jézus Krisztus azért szabadított meg bennűnket a Törvény szolgaságából, hogy éljűnk is szabadságunkkal.

A keresztény szabadság nem szabadosság, nem az Isten akaratától való szeszélyes elkanyarodás. A keresztény szabadság abban áll, hogy fokozatosan kioldozunk mindazoknak a tényezőknek kötelékeiből, amelyek el akarnak vonni bennűnket Istentől. – Tanuljuk meg jól, hogy minél jobban meg akarunk szabadulni Istentől, annál nagyobb fokban válunk szolgálívá e világnak. És megfordítva; minél jobban oda merűnk állni Isten szolgaságába, annál szabadabbá válunk: annál jobban megszabadulunk minden olyan bilincstől, amely megakadályozza emberi mivoltunknak lehető legteljesebb kibontását.

Feketevasárnap

Zsid 9,11–15

Krisztus azonban mint a jövődő javak főpapja jelent meg, a nagyobb és tökéletesebb, nem kézzel készített, azaz nem ebből a világból való sátoron át, nem is bakok vagy borjak vére által, hanem a saját vére által ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett. Mert ha bakok és bikák vére, és az üszők elhintett hamva a tisztátalanokat megszenteli a test megtisztulására, mennyivel inkább fogja Krisztus vére, aki az örök Lélek által önmagát adta szeplőtlen áldozatul Istennek, hogy megtisztítsa lelkiismeretünket a halott tettektől, és az élő Istennek szolgáljunk!

Így tehát egy új szövetség közvetítője: ő, aki halálával megszabadított az első szövetség alatt történt törvényszegésektől, hogy a meghívottak elnyerjék az örökké tartó örökség ígérését.

*

Krisztus hogy megjelent a leendő javak (a mennyország javainak) főpapjaként: a nagyobb, tökéletesebb, nem kézzel készített, azaz nem e világból való Sátoron át (a mennyországon át)... ment be... a szentélybe (a Szentháromság szférájába).

Az Ószövetség főpapjai csak a természeti üdvösség közvetítői voltak: külsődleges megigazulást, rituális megtisztulást szerezhettek népüknek Istennél. – Az Újszövetség főpapja, Jézus Krisztus a természetfölötti üdvösségnek közvetítője: visszaszerezte nekünk a belsőleges megigazulásnak, szívünk megtisztulásának lehetőségét.

A kicsiny, tökéletlen és kézzel készített frigysátor, de később a jeruzsálemi Templom is csak előképe volt a nagy, tökéletes, nem kézzel készített másvilági Sátornak, a mennyországnak. Az Ószövetség főpapjainak a sátoron át, a templomon át való szentélybe lépése szintén csak előképe volt a mi Urunk Jézus Krisztus mennybemenetelének és a mennyországon át az igazi Szentélybe, a Szentháromság szférájába lépésének.

Jézus Krisztus, leendő javaknak főpapja, közvetítsd nekünk Atyádtól a hitet és a kegyelmet, hogy nyomodban járva a mennyországon át mi is beléphessünk a Szentélybe, a Szentháromság isteni életébe.

Krisztus... nem a bakok és borjak vére által, hanem saját vére által ment be egyszersmindenkorra a Szentélybe, miután örök váltságot talált.

Az Ószövetség főpapjai állatokat mutattak be áldozatul Istennek; Jézus Krisztus, az Újszövetség főpapja saját magát mutatta be áldozatul mennyei Atyjának. – Az Ószövetség főpapjai évente általában csak egyszer, engesztelés napján, léphettek be a szent sátor és a templom Szentek-szentjébe. Jézus Krisztus egyszersmindenkorra belépett a mennyországi Szentek-szentjébe.

Az Ószövetség főpapjai a bakok és a borjak vére által csak ideiglenes váltságot találtak: tökéletlen, külső megigazulást; Jézus Krisztus saját vére által örök váltságot talált: tökéletes, belső megigazulást. – Jézus Krisztusnak vérével egyesítem a magam vérért; Isten országáért végzett minden munkámat és kiállott szenvedésemet. Akkor majd én is egyszersmindenkorra bemehetek a Szentélybe; és Jézus vére meg a magam vére által örök váltságot találok: a büntől való teljes megszabadulást, és a legfőbb jóval, Istennel való múlhatlan egyesülést.

Ha ugyanis a bakok és a bikák vére meg az üsző elhintett hamva a tisztátalanokat megszenteli a test tisztaságára: akkor annak a Krisztusnak a vére, aki az örök Lélek által

önmagát mutatja be szeplőtelen áldozatul Istennek, mennyivel jobban meg fogja tisztítani lelkiismeretiünket a holt cselekedetektől, hogy az élő Istennek szolgáljunk.

Az Ószövetségben az áldozati állatok vére és hamva csak a test rituális tisztaságát tudta visszaszerezni a tisztátlanná váltaknak; nem tudta azonban visszaszerezni a lélek belső tisztaságát. – Az Újszövetségben Krisztus vére meg tudja tisztítani lelkünket a holt cselekedetektől, vagyis a bűnöktől: az eredeti bűntől is, a személyes bűnöktől is. Nevezetesen két szentségben csorog lelkünkre Krisztus bűn-lemosó vére: a keresztség és a bűnbánat szentségében.

Csak bűneinktől megtisztulva szolgálhatunk igazan az élő Istennek. Ha bűneinktől megszabadulunk, akkor nem keserű és nehéz igának, hanem édes könnyű igának érezzük a szeretet kettős parancsát, mert a Krisztus vérén visszaszerzett kegyelem támogat bennünket az isten- és emberszeretet parancsának teljesítésében.

És ezért az Újszövetségnek a közvetítője (a Krisztus), hogy miután meghalt az első szövetségben esett kihágásoknak megváltása végett; elnyerjék az örök osztályrész meghívottjai.

Mózes borjak és bakok vérével pecsételte meg azt a szövetséget, amelyet Isten kötött a zsidókkal. Jézus Krisztus a Golgotán a saját vérével szentesítette az Újszövetséget, amelyet Ő maga kötött meg velünk, az örök osztályrész meghívottjaival, az utolsó vacsorán.

Mit adott Isten az Ószövetség népének? Áldását-e világon, és természeti örök boldogságot a másvilágon. Mit kívánt ennek fejében népétől? Az Ábrahámnak adott ígéretek reményének ápolását és a Mózes-közvetítette Törvény megtartását. – Mit ad Jézus Krisztus az Újszövetség népének? Kegyelmi életet e világon és természetfölötti örök boldogságot a másvilágon. Mit kíván ennek fejében tőlünk? Azt, hogy fogadjuk be Őt, hallgassuk meg az Ő beszédét, szívleljük meg, és tartsuk meg az Ő beszédét, és reménykedjünk ígéreteinek valóra válásában.

Virágvasárnap

Fil 2,5–11

Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt, aki isteni mivoltában nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak, amelyhez mint zsákmányhoz ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette önmagát, szolgai alakot vett fel, és hasonló lett az emberekhez, külsejét tekintve úgy jelent meg, mint egy ember. Megalázta magát, engedelmes lett a halálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely minden más név fölött van, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd az égben, a földön és az alvilágban, és minden nyelv vallja, hogy „Jézus Krisztus az Úr!” az Atyaisten dicsőségére.

*

Azt éreztétek magatokban (olyan érzület töltson el benneteket), amely Jézus Krisztusban is megvolt.

Jézus Krisztusnak, a második Ádámnak érzületét alapvetően jellemezte az alázatosság és mennyei Atyának való engedelmisség. Ezzel szemben az első Ádám elgőgösödött és engedetlenségbe esett. Magatartásával elvesztette a paradicsomi állapotot: száműzte magából Istent és a megszentelő kegyelmet, eljátszotta a három mentességet, a kóros bűnre hajlás, a szenvedés meg a halál alól való mentességet, és kirekesztette magát a mennyországból.

Minket, az első Ádám megváltott ivadékait a második Ádámnak, Jézus Krisztusnak alázatossága és engedelmissége jellemezzon. Elégedjünk meg azzal, hogy isteni emberek vagyunk, és ne akarjunk olyanok lenni, mint az Isten. Fogadjuk el Istentől azt a lehetőséget, hogy gyermekei lehetünk, és ne akarjunk a magunk erejéből, illegálisan istenné válni. Ne az legyen jeligenk, hogy legyen meg Isten által a mi akaratumk; hanem az, hogy legyen meg általunk az Isten akarata. Ne arra várjunk, hogy kiszolgáljon bennünket az Isten, hanem gyermeki lélekkel mi szolgáljunk Őneki. Azt a lelkületet tápláljuk magunkban, amely Jézus Krisztusban is megvolt: az alázatosság és az engedelmisség lelkületét.

(Jézus Krisztus) Isten alakjában volt ugyan, de nem tartotta ragadományak az Istennel egyenlő létet.

A Fiúisten a megtestesülés előtt az „Isten alakjában” volt: Istennel egyenlő léte volt, egyként volt Istennel. Az Atyáéval egy volt természete, istensége, isteni dicsősége, mindentudása, hatalma, szentsége. Istenségét a megtestesülés után is megtartotta: életén, szavain, csodatettein át meg át csillant Isten-volta. Keresztelésekor és még két másik alkalommal (a Tábor hegyén és a Jeruzsálembé való hozsannás bevonulás után, a *proszélüta* hellének látogatásakor) maga a mennyei Atya tett tanúbizonyságot Jézus Krisztus istenfiúsága mellett.

Mikor azonban rákerült a sor, hogy szenvedjen, keresztre feszíttessék és meghaljon övéért, akkor nem ragaszkodott Istennel egyenlő létéhez; mondhatnók: gyakorlatilag lemondott istenségéről, hogy emberi léte látszólag megsemmisüljön az ördögnek és csatlósainak keze alatt, és így bekövetkezhessék megváltásunk.

Alázatos szívű Jézus, Te a mi megváltásunkért Isten létedre úgy tettél, mintha csak ember volnál; add meg nekünk, hogy példára mi is mindig alázasak lehessünk, és ezzel segítségére legyünk minél több ember gyakorlati megváltásában.

Megalázta magát, engedelmes lett mindhalálig, a kereszthalálig.

A Fiú Isten önmegalázása a megtestesüléssel kezdődött, a kínszenvedéssel és a kereszthalállal folytatódott, az eltemetéssel és emberi lelkének az Alvilágra alászállásával fejeződött be. *Descendit de coelis... descendit ad inferos.* Jézus Krisztus halála nem természetes, hanem erőszakos halál volt. Ráadásul az erőszakos halálnak olyan megalázó neme, mint manapság az akasztás; hozzátéve azonban ehhez az összehasonlításhoz azt a tényt, hogy a mai akasztás sokkalta humánusabb kivégzés mód a keresztrefeszítésnél.

Jézus Krisztus holttestét nem saját sírboltjába helyezték, nem családi sírboltba, hanem egy idegennek temetkezőhelyére. Jézus Krisztus lelke nem a mennyországba ment, ahová mindjárt a halál után mehetett volna, hiszen mentes volt az eredeti büntől; hanem – hogy ebben is hasonlítson hozzánk – alászállott poklokra, és így végigjárta azt az utat, amelyet a bukott Ádámnak és a megváltás előtt minden ivadékának végig kellett járnia a fogantatástól az alvilágra szállásig.

Jézus Krisztus végtelen önmegalázásának forrása: a mennyei Atya iránt való engedelmissége és irántunk való szeretete. Áldunk téged, Úr Jézus, hogy megmutattad nekünk: a magunk és mások üdvössége érdekében a legnagyobb, amit tehetünk – az Isten akarata előtti meghajlás.

(Jézus Krisztus) önmagát kiüresítette, rabszolga alakot vett magára, emberekhez vált hasonlónak, és külsejére nézve olyannak mutatkozott, mint egy ember.

A Fiú Isten önmegalázásának kezdete a megtestesülés: az égből alászállás, a Szentlélektől és Máriától testet öltés, a Máriától születés, az emberré válás. Mireánk, emberekre nézve végtelenül megtisztelő, hogy a Fiú Isten személyes egységbe egyesült emberségünkkel. Őreá, Fiú Istenre nézve azonban – emberi nyelven szólva – végtelen nagy önmegalázás volt a megtestesülés.

Jézus Krisztus embersége mentes volt az eredeti büntől és következményeitől: a bűnre hajlástól a szenvedéstől, a haláltól. Ő azonban megváltásunkért önszorgalomból vállalta a nagy önmegalázásnak folytatását is: a szenvedést meg a halált, mégpedig a gonosztevő rabszolgáknak kitalált megalázó erőszakos halálnemet. Ami pedig a bünt illeti, jómaga büntelen volt ugyan, de magára vette a mi bűneinket. – Ha Isten Fia érettünk és üdvösségünkért ennyire alázatos tudott lenni, és ha kegyelmével minket is alázatosságra segít, akkor merjünk és akarjunk alázatosak lenni Isten ránk vonatkozó gondolatainak és szándékainak elfogadásában.

Ezért Isten is fölmagasztalta őt, és odaajándékozta neki a minden név fölötti nevet.

Aki magát megalázza, fölmagasztaltatik. Jézus Krisztusnak ez a tanítása magán őrajta is igaznak bizonyult. Minthogy megalázta magát az égből leszállástól az alvilágra szállásig, ezért Isten is fölmagasztalta őt. Nem Istenségét magasztalta föl (az nem szorult rá erre), hanem emberségét. Az ember Jézus Krisztus fölmagasztalásának állomásai: föltámadt halottaiból, mégpedig megdicsőült testben, fölment a mennyekbe, magával vivén megdicsőült emberségét is, és ül a mindenható Atya Istennek jobbjára felől: mint ember is birtokosa minden hatalomnak a mennyben és a földön.

Neve, a Jézus név, amely Szabadítót jelent, minden név fölötti név lett, mert a névnek hordozója, a megdicsőült ember Krisztus minden teremtmény fölé emeltetett: az anyag, az élőlények, az ember, az angyalok fölé. – Ha az Úr Jézus példájára megalázzuk magunkat, akkor minket is fölmagasztal az Isten. Lelkünket a mennyországba fogadja, testünket megdicsőülésre föltámasztja, megosztja velünk isteni tudását, hatalmát, szeretetét, szentségét.

Jézus nevére minden térd meghajoljon: az égieké is, a földieké is, a földalattiaké is.

Az égiek a jó angyalok meg az üdvözölt emberi lelkek. A földiek mi vagyunk: jó és gonosz emberek. A földalattiak: a rossz angyalok és az elkárhozott emberi lelkek. – A jó angyalok is, a

rossz angyalok is, a jó emberek is, a rossz emberek is, az üdvözült és az elkárhozott emberlelkek is teremtmények. Még akkor is azok, ha – mint a bukott angyalok és kárhozott lelkek teszik – nem hajlandók megvallani teremtett voltukat, ellenben szívesen tartják magukat anti-isteneknek.

A teremtmény imádással tartozik a Teremtőnek: vagy szabadon és szeretetből megadott imádással, vagy pedig ökölbe szorított kézzel és csikorgó fogakkal megadott imádással. – Jézus nevére mi is szabadon és szeretetből hajtsuk meg térdünket a jó angyalokkal, az üdvözült lelkekkel és a szent emberekkel együtt, mondván: Imádunk Téged Krisztus, mert Te Istenember vagy: méltó vagy imádásunkra.

Minden nyelv vallja meg, hogy Jézus Krisztus az Úr, az Atya Isten dicsőségére.

Úr, Dominus, Kyriosz, Adonáj: ezekkel a nevekkal a zsidók csak Istent illették, az *ojkumené* pogányai pedig isteneiken kívül az istenített uralkodót is. Az ókeresztények nem ismertek el istennek semmiféle ókori nagyembert. Az Úr Jézust viszont következetesen Dominusnak, Kyriosznak mondták és szólították, ezzel is megvallva, hogy Istenembernek hitték őt. Nem csupán Isten emberének, mint a prófétákat, nem is csak isteni embereknek, mint saját magukat, hanem Istenembernek, valóságos Istennek és valóságos embernek.

Az ókeresztényekkel együtt mi is valljuk Jézus Krisztus istenemberségét. Az Atya Isten dicsőségére valljuk, mint Szent Pál mondja. Hiszen a Fiú Isten nem azért testesült meg, hogy elvonja figyelmünket az Atyáról; hanem azért, hogy mint *Mediator Dei et hominum*, utunk és kapunk legyen a mennyei Atyához. – Dicsőség a Fiú Istennek a megtestesülés és a megváltás vállalásáért! Dicsőség az Atya Istennek a megtestesülés és a megváltás megengedéséért!

Húsvétvasárnap

1Kor 5,7–8

El a régi kovással, hogy új tésztává legyetek, hisz valójában kovásztalanok vagytok! Mert húsvéti bárányunkat, Krisztust feláldozták. Üljünk tehát ünnepet, de ne a régi kovással, sem a rosszaság és a gonoszság kovásával, hanem az egyeneslelkűség és az igazság kovásztalanságával.

*

Távolítsátok el a régi kovászt, hogy új tészta legyetek, amint kovásztalanok vagytok.

A zsidó húsvét alkalmával egy álló hétig minden kovászt el kellett távolítani a házból, hogy a húsvéti kovásztalan kenyér teljesen kovásztalan lehessen. – Mózesnek ezt a parancsát Szent Pál a keresztény közösségre alkalmazza, amelyet meg kell tisztítani a megrögzött bűnöstől. A kovász ugyanis az egész tésztát átkovászósítja, a bűnös keresztény az egész keresztény közösséget megmértelyezi. Ezért el kell távolítani, a keresztény közösségből ki kell rekeszteni a régi kovászt, a megtérni nem akaró bűnöst.

A pogányokkal szemben a keresztények közössége új tészta, kovásztalan tészta, bűnüket bánó emberek együttese. A keresztények nem a fizikai kovászt távolítják el házuk tájáról, mint a zsidók, hanem a lelki kovászt: a bűnös embert távolítják el a közösségből és a bűnt távolítják el saját lelkükből. A keresztény Húsvétot így kell megünnölnünk: kovásztalan tészta módjára, bűnös testvéreinket megtérésre bírva és saját lelkünket a bűntől megtisztítva.

Mert levágattok a mi húsvéti bárányunk: Krisztus.

Szent Pál e szavai a keresztény Húsvétok első nyoma. Az utolsó legális páskabarányt az Úr Jézus költötte el apostolaival az utolsó vacsorán. De ugyanazon, az utolsó vacsorán a kenyér meg a bor színe alatt saját testét és véréát adta apostolainak ételül és italul. Saját testét, amely nagypénteken értünk adatott, saját véréát, amely nagypénteken értünk kiontatott. Jézus Krisztus az Újszövetség páskabaránya. Apostolai az utolsó ószövetségi páskabarány elköltése után azonnal elkölthették az Újszövetség páskabarányát.

Úr Jézus Krisztus, köszönjük neked, hogy papjaid lehetünk: átváltoztathatjuk a kenyeret meg a bort szent testeddé és véreddé; ehetjük testedet és ihatjuk véredet, az újszövetségi húsvéti báránynak testét és véréát; a híveknek adhatjuk szent testedet; itt őrizhetjük a tabernákulumban az Eucharisziát, és jöhetünk mi is, híveink is imádásodra.

Ezért ünnepeljünk, de ne a régi kovással, ne is a rosszaság és a gonoszság kovásával, hanem az egyeneslelkűség és az igazság kovásztalanságával.

Hogyan kell megünnepelni a Húsvétot? Nem régi kovással, nem bűnös lélekkel. Nem a rosszaság és a gonoszság kovásával, nem Istentől elkanyarodó lelkülettel, vagy éppen Istennek hátat fordító, Istentől távolodó lelkülettel, – hát akkor hogyan kell megünnepelni a Húsvétot?

Az egyeneslelkűség meg az igazság kovásztalanságával. A bocsánatos bűnök kanyargó ösvényéről vissza kell térni az Isten felé vivő egyenes útra. A halálos bűn állapotából, az Istennek hátat fordítás, az Istentől távolodás állapotából 180 fokos elfordulással oda kell fordulnunk Isten felé, s Ő feléje kell haladnunk. – Jézus Krisztus, a mi húsvéti bárányunk épp azért adta értünk testét és ontotta értünk véréát; épp azért táplál és erősít bennünket testével-vérével, hogy megtalálhassuk és megtarthassuk a részünkre egyetlen igazi helyes irányulást: azt, amely Isten felé mutat; amely Isten felé visz.

Fehérvasárnap

1Jn 5,4–10

Mert minden, ami Istentől született, legyőzi a világot. Ez az a győzelem, amely legyőzi a világot: a mi hitünk. Ki más győzi le a világot, mint aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia? Ő az, aki víz és vér által jött, Jézus Krisztus. Nem csupán víz által, hanem víz és vér által. És a Lélek az, aki tanúskodik, ugyanis a Lélek igazság. Mert hárman vannak, akik tanúskodnak: a Lélek, a víz és a vér; és ez a három egy.

Ha az emberek tanúságát elfogadjuk, Isten tanúsága nagyobb. S Isten tanúsága az, hogy tanúságot tett az ő Fiáról. Aki hisz Isten Fiában, az magában hordozza Isten tanúságát. Aki nem hisz Istennek, hazugnak tartja őt, mert nem hisz abban a tanúságban, amelyet Isten tett az ő Fiáról.

*

Minden, ami Istentől született, legyőzi a világot – írja első levelében Szent János.

Eberekétől születünk a természeti életre, amikor világra jöttünk. Istentől születünk a természetfölötti életre, amikor megkeresztelték bennünket. Az Istentől született ember – hogy úgy mondjuk – három részből áll: emberből, a benne lakó Szentháromságból és a megszentelő kegyelemből.

Az Istentől született, Istenből kiegészült, az isteni tudásban, akaratban, szeretetben részesülő ember legyőzi a világot. Nem úgy győzi le, mint Nagy Sándor, Caesar, Napóleon, hanem úgy, hogy győzedelmeskedik azokon a rossz hatásokon, azokon az Istentől elfordító hatásokon, amelyek az ördögből, a rossz emberekből, evilág javaiból meg a saját kapzsi, érzéki, gögös természetéből áradnak feléje. – Testvérek, kik Istentől születünk, fogjunk össze Istennel, fogjunk össze megtestesült Fiával a rossz világnak legyőzésére.

Az a győzelem, amely legyőzi a világot, a mi hitünk.

A mi hitünk nem természeti hit, tehát nem abban áll, hogy pusztán eszünkkel igaznak fogadjuk el a másik ember kijelentését, még akkor is, ha az a kijelentés nem fér a fejünkbe. A mi hitünk természetfölötti hit, és abban áll, hogy a hit kegyelmével kiegészült értelmünk igaznak fogadja el a kinyilatkoztató Isten tételeit, köztük az emberi értelemmel ki nem spekulálható és föl nem fogható hittitkokat is.

A természeti hit által emberi tudásunk kiegészül egy másik ember tudásából. A természetfölötti hitben Isten tudása egészíti ki emberi tudásunkat, hogy ne csak evilág dolgait tudjuk, hanem a másvilág dolgait is; és hogy evilág dolgait ne csak saját szemünkkel tudjuk nézni, hanem isten szemével is. – A természetfölötti módon hívő ember a világ-legyőző Krisztusnak oldalán áll, és Vele együtt harcolva diadalmaskodik a bűnön, a szenvedésen és az örök halálon.

Ki a világ-legyőző, ha nem az, aki állhatatosan hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?

Jézus Krisztusról sok mindent hittek már az elmúlt két évezred alatt. Hitték csak istennek, akinek csupán látszat-embersége volt. Hitték csak embernek, akibe azonban isteni erő költözött. Hitték a legszentebb, a legbölcsebb embernek. Hitték a keresztény fantázia szüleményének, vagyis olyan valakinek, aki voltaképpen nem is élt.

Mi, hitvalló keresztények, Istenembernek hisszük Jézus Krisztust: valóságos Istennek és valóságos embernek; az Atyaisten emberré testesült Egyszülöttjének, megtestesült Fiúistennek. – Jézus Krisztus megígérte nekünk, kik hiszünk őbenne, hogy amint Ő legyőzte evilág

fejedelmét, a bukott angyalok fejét, az emberek kárhozatra csábítóját, a szenvedésnek és a halálnak ránk zúdítóját: úgy mi is diadalmaskodhatunk az ördög incselkedésein, testünk és szemünk kívánságán, lelkünk gögjén. Aki állhatatosan hiszi, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, az legyőzi a világot.

Ő az, aki víz által jött és vér által, Jézus Krisztus. Nemcsak vízben, hanem vízben meg vérben. A Szentlélek tett róla tanúságot, mivel a Szentlélek az igazság.

A legrégebbi keresztény eretnekek közül Kerinthos csak embernek tartotta Jézus Krisztust, mások viszont, a dokétizmus eretnekségének vallói csupán látszat emberséget tulajdonítottak Neki, csak afféle asztrál vagy éter testet. Velük szemben Szent János apostol hangsúlyozza Jézus Krisztus istenemberségét. – Mikor Jézus megkeresztelkedett a Jordán vizében, istensége mellett magának az Atyaistennek hangja tanúskodott. Mikor Jézus vérént ontotta értünk a keresztfán, ezzel megmutatta valóságos emberségét. – Ugyancsak a valóságos emberségről tanúskodik az a víz és vér, amely lándzsával átdöfött szívéből csordult ki.

Jézus Krisztus istenembersége mellett tanúskodik a Szentlélek is, az Igazság Lelke, aki galamb képében leszállt a megkeresztelt Jézusra, és aki a próféták által előre megmondotta a Megváltó kínhalálát. – Szentlélekisten, tégy tanúságot nekem is Jézus Krisztus valóságos istenségről és valóságos emberségről.

Mivel hárman vannak a tanúságtevők: a Szentlélek meg a víz meg a vér, és ez a három egy (tanúságtétel) végett van.

A zsidó jogszokás szerint is: egy tanú nem tanú, ezért hivatkozik Szent János a zsidókeresztény eretnekekkel vitáztában, három tanúra: a Szentlélekre, a vízre és a vérré. Ez a három nemcsak Keresztelő Szent János előtt és nemcsak a keresztfa körül álló kevesek előtt tett tanúbizonyosságot Jézus Krisztus istenemberségéről, hanem előttünk is tanúbizonyosságot tesz róla, az első keresztények szellemi unokái előtt.

A keresztségnek vize belekeresztelt bennünket a Krisztus Misztikus Testébe, a bérmálás Szentlelke megerősített bennünket a világ elleni, a testünk elleni, az ördög elleni harcra; a szentmisében Krisztus teste és vére táplálja bennünk a természetfölötti életet és biztosítja nekünk az örök életet meg a föltámadást. – Milyen szép lenne, ha egy-egy szentmisénk után a *gratiarum actióban* egy fohászzkodással nemcsak hálát mondanánk a szent test és a szent vér vételéért, hanem megújítanánk keresztségi fogadalmunkat is és felszítanánk magunkban a bérmálás Szentlelkének tüzét.

Ha az emberek tanúságtételét elfogadjuk, Isten tanúbizonyosságtétele nagyobb; mivel az Istennek tanúságtétele, hogy tanúságot tett Fiáról.

Emberek tanúságtételét azért fogadjuk el, mert meg vagyunk róla győződve, hogy jól tudják, amiről tanúskodnak, és legjobb tudásuk szerint tanúskodnak arról a dolgról, vagyis nem akarnak becsapni bennünket. Az emberi tanú azonban nem mindentudó: többé-kevésbé tévesen tudhatja, amit tud, és nem föltétlenül igazmondó: szándékosan vagy akaratlanul legalább egy kissé megmászva adja elénk, amit tud.

Isten azonban mindentudó és föltétlenül igazmondó. Teljesen jól tudja, amit tud és teljes tudásának megfelelően közölte velünk, amit közölni akart. Fogadjuk hát el Isten tanúságtételeit: azt is, amelyet egyszülött Fiáról, a megtestesült Igéről, Jézus Krisztusról tett. Egyebek közt a mennyből ledörgő szózatok által, aztán a csodák által, Jézus föltámadása és mennybemenetele által, a Szentlélek elküldése által tanúsította Isten, hogy Jézus Krisztus valóban az Ő Fia, méltó rá, hogy hallgassuk és kövessük.

Aki állhatatosan hisz Isten Fiában, az önmagában hordja a tanúbizonyságot.

Isten Fiában csupán akkor tudunk hinni, és állhatatosan hinni, ha jóakarató emberek vagyunk, és magunkba fogadjuk a Szentlelket. – Isten Fiában hinni: ez egyrészt azt mondja, hogy hisszük Jézus Krisztus Istenember voltát; másrészt azonban azt is mondja, hogy követjük Jézus Krisztust. Úgy gondolkodunk, érzünk, szólunk, imádkozunk és cselekszünk, mint Ő.

Aki nemcsak gondolkodik Jézus Krisztusról, nemcsak olvas és nemcsak beszél Jézus Krisztusról, hanem Őbelőle él is: az önmagában hordja a tanúbizonyságot. Mert a Szentírás meg az Egyház tanúskodásán kívül a saját krisztusos élete is tanúbizonyságot tesz neki arról, hogy Jézus Krisztus valóban az Isten Fia. – A testi embernek csak a biológiai élményekhez van érzéke, a szellemi embernek a tudományos, a művészeti, a társadalmi élményekhez is van érzéke. A krisztusos embernek az említett élményeken felül a természetfölötti vallásosság élményében is része van, és ezt az élményét nemesebbnek, rangosabbnak érzi minden más élményénél. E tapasztalata által magában hordja azt a tanúbizonyságot, hogy Jézus Krisztus valóban az Isten Fia.

Húsvét utáni 2. vasárnap

1Pét 2,21–25

Hiszen erre vagytok hivatva, mert példát hagyva nektek, Krisztus is szenvedett értetek, hogy az ő nyomdokait kövessétek. Ő, aki bünt nem cselekedett, s álnokságot sem találtak szájában, aki, mikor szidalmazták, maga nem szidalmazott, mikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta magát az igazságos Bíróra; aki a mi bűneinket maga elviselte testében a fán, hogy a bűnöknek meghalva az igazságnak éljünk; az ő sebe által gyógyultatok meg. Mert olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és felügyelőjéhez.

*

Krisztus szenvedett értetek és ezzel példát hagyott nektek, hogy nyomdokaiban haladjatok – írja első levelében Szent Péter.

Krisztus szenvedett, jóllehet embersége mentes volt az eredeti büntől és következményeitől, köztük a szenvedéstől is. Ő azonban önként vállalta a szenvedést: a betlehemi barlang hidegétől és az Egyiptomba meneküléstől kezdve a szegénységen, az éhségen, a szomjúságon, a fáradságon át a vérrel verejtékezésig, a megostorozásig, a tövissel megkoronázásig, a kereszthurcolásig, a keresztfeszítésig.

Krisztus értünk szenvedett, hogy megengesztelje irántunk a mennyei Atyát, visszatelepítse lelkünkre a Szentháromságot és megnyissa lelkünk előtt a mennyország kapuját. – Krisztus példamutatásképpen is szenvedett, és ezért elvárja tőlünk, hogy mi is mindennap vegyük vállunkra keresztünket. Legyünk egyek Vele a kereszt szeretetében, segítsünk Neki a mennyei Atya engesztelésében, az emberi szívek nyitogatásában, a mennyország kapujának nyitvatartásában.

Krisztus bünt nem követett el és álnok beszéd nem találtatott szájában.

Jézus Krisztus büntelen volt. Mentés az eredeti büntől is és ennek egyik nevezetes folyományától: a bűnre hajlástól. Az ördögnek, aki őt megkísértette, keservesen kellett tapasztalnia, hogy nem az első Ádámmal van dolga, aki csak isteni ember volt, hanem a második Ádámmal, az Istenemberrel. Az első Ádámot kelepcébe tudta ejteni, a második Ádámot nem.

Kerülő úton azonban kétféleképpen is volt köze Jézus Krisztusnak a bűnhöz. – a) Őseit nem csupa makulátlan igaz emberekből válogatta össze, hanem gyarló, bűnös emberekből is, amilyen volt például Támár vagy Rácháb vagy Dávid király vagy Salamon király. – b) Aztán úgy volt köze Jézus Krisztusnak a bűnhöz, hogy bűnbakként magára vette a mi bűneinket. Ezért mondhatta róla Keresztelő Szent János: „*Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi*”. És mint Bárány a nyírója előtt, úgy jelent meg Jézus a kínzói és keresztfeszítői előtt. – Urunk Jézus Krisztus, Te bünt nem követtél el, és álnok beszéd nem hangzott szádból: engedd, kérünk, hogy sikeresen harcoljunk a bűn ellen, ajkunk pedig mindenkor a te igazságodat hirdesse.

Jézus, mikor szidták, nem viszonzta szidalommal; szenvedtében nem fenyegetőzött, átadta (magát) (Istennek), aki igazságosan ítél.

A rosszat jóval kell viszonznunk: Jézus Krisztus ezt szavával is, példájával is tanította. A természeti ember a rossznak jóval viszonzását gyengéségnak minősíti. Márpedig több erő kell a megtorlás természetes vágyának leküzdéséhez, mint szabadon engedéséhez. A természeti ember úgy véli, hogy fölborul az igazságosság rendje, ha a rosszat nem torolja meg rosszal. Ezzel szemben az a helyzet, hogy épp a bosszúállás forgatja föl az igazságosság rendjét, mert a

megtorlásra viszontmegtorlás következik, és erre viszont-viszontmegtorlás..., akár az ökológia alapján, akár a tételes jog alapján esett a megtorlás.

A megtorlások és viszontmegtorlások láncolatát csak a rossznak jóval viszonzása szakíthatja meg. A bántalmak türelmes elviselése, a bántalmazóért való imádság előbb-utóbb megrendíti az olyan ellenséget, akiben van egy garas ára jóérzés, sőt sokszor térdre is kényszeríti, de nem mielőttünk, hanem az előtt az Isten előtt, akit megsejtett igazi keresztény magunktartása mögött.

Aki vétkeinket maga hordozta testében a (kereszt)fán, hogy a bűnöknek meghalva a megigazulásnak éljünk. Az Ő sebtől meggyógyultatok.

Jézus Krisztus magára vette bűneinket, hogy mi vessük le magunkról bűneinket. Meghalt értünk a keresztfán, hogy mi is haljunk meg a bűnnek. Föltámadt testében, hogy mi is támadjunk föl lelkünkben a megigazulásra. A bűn betegek voltunk, Jézus sebe azonban meggyógyított bennünket.

Testünk sokszor azért beteg, mert beteg a pszichénk. Ez viszont sokszor azért beteg, mert beteg a szellemünk. – Mikor beteg a szellemünk? Az értelem vonalán akkor, ha makacsul azt tartjuk igaznak, ami téves, tévesnek pedig, ami igaz. Az akarat vonalán akkor beteg a szellemünk, ha makacsul azt tartjuk jónak, ami rossz, rossznak pedig, ami jó. – Freud még azt gondolta, hogy a psziché egészsége a testi egészség gyökere. Freud tanítványai és tanítványainak tanítványai mélyebbre ásnak, és a szellem egészségét tartják egészségünk gyökerének. Nos, épp a szellemünket gyógyította meg Jézus Krisztus kereszthalála: elfordította a tévedéstől meg a rossztól, és odafordította az igazhoz meg a jóhoz. – Jézus Krisztus sebtől meggyógyulva törekedjünk egészségre: szellemlélekből és testből álló egész emberi mivoltunkat fordítsuk oda az egyetlen helyes irányba: Isten felé.

Mert olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, most azonban odakanyarodtatok lelketek pásztorához és felügyelőjéhez.

Valahányszor nem a Szentírásban, nem az Egyház tanításában, nem Krisztusnál kerestük az igazságot, hanem kedvenc íróinknál, filozófusainknál vagy egyéni elméleteinkben, magáneretnkségeinkben: mindannyiszor értelmileg voltunk olyanok, mint a tévelygő juhok. – És ahányszor csak nem Isten parancsolataihoz, nem az Egyház rendelkezéseihez, nem lelkiismeretünk szavához igazítottuk cselekedeteinket, hanem evilág fiainak szokásaihoz, cimboráink bűneihez, a sátán sugallataihoz: minden ilyen esetben akaratilag voltunk olyanok, mint a tévelygő juhok.

Dicsőség és hála a Szentháromságnak, hogy az emberré lett második isteni Személy egyúttal a megtestesült Igazság és a testet öltött Jóság: mi pedig – hosszabb-rövidebb értelmi vagy akaratú tévelygés után oda tudunk kanyarodni lelkünk pásztorához és felügyelőjéhez: Jézus Krisztushoz. Ő megtanít rá bennünket, merre visz az út az égbe, és erőt ad nekünk, hogy megmaradhassunk ezen az úton.

Húsvét utáni 3. vasárnap

1Pét 2,11–19

Szeretteim, kérlek titeket, mint jövevényeket és zarándokokat, tartózkodjatok a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen harcolnak. Tanúsítsatok jó magatartást a pogányok között, hogy éppen abban, amiben mint gonosztevőket megrágalmaznak, a jócselekedetek láttán, dicsőítsék Istent a látogatás napján.

Engedelmesek legyetek tehát minden emberi teremtménynek az Úrért, akár a királynak, mint legfelsőbbnek, akár a helytartóknak, mint akiket ő a gonosztevők büntetésére, a jóknak pedig dicséretére küldött. Mert az az Isten akarata, hogy jót cselekedve elnémítsátok az okatlan emberek tudatlanságát; mint szabadok, és nem mint olyanok, akik a szabadságot a gonoszság palástjával használjátok, hanem mint Isten szolgálói.

Mindenkit becsüljétek, a testvériséget szeressétek, az Istent féljétek, a királyt tiszteljétek.

Szolgák, engedelmeskedjétek uraitoknak teljes félelemmel, ne csak a jóknak és szelídeknek, hanem a szigorúaknak is. Mert kegyelem az, ha valaki Isten iránti lelkiismeretességéből igazságtalanul szenvedve tűri a viszontagságokat.

*

Szeretteim, kérve kérlek benneteket mint jövevényeket és zarándokokat, hogy tartózkodjatok a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen hadakoznak – írja első levelében Szent Péter.

Jövevények és zarándokok vagyunk a földön. Idelent nincs maradandó tartózkodásunk, hanem az odafönt valókat keressük. Nem élhetünk úgy, mint evilág fiai, akik azt hiszik, hogy csak ez a világ van, a halállal tehát befejeződik életünk. Nem merülhetünk bele evilág örömeibe, hogy elfelejtsük a halált és elnémítsuk lelkünk mélyének másvilágért, Istenért kiáltó szavát.

Freud a fajfenntartó ösztönt tartotta legfontosabb ösztönünknek, Adler az önfenntartó, önérvényesítő, a hatalmi ösztönt. A legújabb mélylélektan fölfödözte az istenösztönt, lelkünk mélyének Istenre szomjazását és ezt tartja legfontosabb ösztönünknek. – Ahogy az iránytű keresi az északot, ahogy a testek a Föld középpontja felé gravitálnak, úgy keresi lelkünk az Istent és törekszik Feléje. Nem szabad érzékiségbe fojtanunk istenkereső ösztönünket, nem szabad a földhöz láncolnunk ég felé tendáló lelkünket. Távolítsuk el magunkból az érzékiséget: torkunk, gyomrunk érzékiségét meg a paráznaságot, mert ezek komolyan gátolják Isten felé fordulásunkat és Feléje haladásunkat.

Jó magaviseletet tanúsítsatok a pogányok közt, hogy amivel megrágalmaznak benneteket mint gonosztevőket, jócselekedeteiteknek láttán magasztalják Istent a látogatás napján.

A Krisztus utáni első századokban a római állam, a pogány filozófusok és maga a pogány nép kígyót békát kiáltottak a keresztényekre. „Fölségsértők, mert nem áldoznak a császár szobra előtt. Istentelenek, mert nem tisztelik az isteneket. Megölt gyermek vérével keverik lakomáik tészájába. Vérfertőző házasságban élnek” és így tovább. – A rágalmak ellenére mégis egyre több pogány keresztelkedett meg, köztük szép számban előkelő és művelt pogányok is. Miért? Mert jóakarúak voltak, Istennek őszinte keresői. Ezért meglátogatta őket Isten kegyelme, és jócselekedetek láttára magasztalni kezdték a keresztények Istenét, megtalálták és befogadták a Krisztus hirdette Istent.

Azt az Istent akarom tisztelni, mint te – mondta egy sokat szenvedett kínai öregasszony egy protestáns misszionárius feleségének. Miért? – kérdezte ez. Azért – felelte a kínai öregasszony –, mert engem eddig még senki sem szeretett úgy, mint te. – Ha szeretjük egymást és szeretjük

az embereket, akkor minden jószándékú ember megsejti magaviseletünk mögött a Szeretet-Istent, és szája megnyílik Istenünk magasztalására, szíve pedig megnyílik Istenünk befogadására.

Engedelmeskedjete minden emberi törvényes rendnek az Úr miatt: akár a császárnak mint följobbvalónak, akár a helytartóknak, akiket ő (a császár) küld a gonosztevők megbüntetésére, a jók megdicsérésére.

Minden törvénynek forrása Isten, az örök törvény. Ha a *lex civilis* nincs ellentétben a természeti törvénnyel és azon át az isteni örök törvénnyel, akkor végső elemzésben ez is az Istennek törvénye. Aki a jó polgári törvénynek engedelmeskedik, az voltaképpen Isten törvényének engedelmeskedik. Maga az Úr Jézus is engedelmeskedett a *lex civilis*nek: Poncius Pilátust elismerte bírójának, de figyelmeztette: Nem volna hatalmad rajtam, ha onnan felülről nem kaptad volna.

Az Úr Jézus a mennyei Atya miatt hajolt meg Poncius Pilátus törvénye előtt, nekünk az Úr Jézus miatt kell meghajolnunk a polgári hatóság jó rendelkezései előtt. Az Úr miatt, mert az Ő akaratát kell látnunk minden jó rendelkezés mögött, és mert nem szégyent, hanem dicsőséget kell hoznunk isteni Mesterünk fejére. Sohasem szabad büntetésre méltó gonosztevőknek bizonyulnunk, hanem mindig dicséretre méltó jóknak. Ha jóságunk jutalmát nem kapjuk meg világi följobbvalóinktól, bizonyosan megkapjuk Istentől, az egyetlen igazi Törvényszerzőtől.

Mert Isten azt akarja, hogy jótetteitekkel némítsátok el az oktalan emberek tudatlanságát; mint szabadok, nem pedig mint olyanok, akik a gonoszság palástjának használják a szabadságot, hanem mint Isten szolgálói.

Amióta megvan a kereszténység, azóta folyik ellene a mindenkori pogányok és eretnekek szellemi támadása. (A fizikai támadásokról most ne beszéljünk.) A szellemi támadások visszaverésének eszköze az apologetika, de csak egyik eszköze. Leghatásosabb eszközére az imént hívta föl figyelmünket Szent Péter apostol: jótetteinkkel némítsuk el az oktalan emberek tudatlanságát.

Jótetteink a keresztény szabadságnak gyümölcsei. Szabad voltunknak az nem mond ellen, hogy semmiféle törvénynek sem vagyunk szolgálói, mi Isten szolgálói vagyunk. Nem félelemből és muszájból szolgálunk, hanem szeretetből és szabadon engedelmeskedünk Neki. Szabadságunk nem szabadosság: nem úgy élünk, ahogy romlott természetünk szeretné; hanem úgy élünk, ahogy megváltott természetünk sugallja: akaratunkat párhuzamba helyezzük Isten akaratával. – Add meg nekünk, Urunk Jézus, hogy keresztény szabadságunk gyümölcseivel, azaz jótetteinkkel elnémíthassuk az oktalan emberek tudatlanságát.

Mindenkit tiszteljete, a testvériséget szeresséte, Istent féljéte, a császárt tiszteljéte. Házi szolgálók, engedelmeskedjete uratoknak teljes félelemben: nemcsak a jóknak és szelídeknek, hanem a szeszélyeseknek is, mert ez érdemszerző.

A kultúra jellege, a gazdasági élet milyensége, a társadalmi berendezkedés: mindez az egyes kultúrákörök és történeti korszakok dolga. A keresztényeknek pedig az a dolga, hogy geográfiától és históriától függetlenül minél jobbak, minél szentebbek legyenek, és a lehető legtöbb embert neveljék minél jobbá, minél szentebbé.

Evilág fiai azon törík fejüket, hogyan lehetne a réginél jobb földi életet teremteni. Mi, a mennyei Atya gyermekei azon gondolkodunk, hogyan lehetne az istenfélő, a tekintélytisztelő, a felebarát-szerető emberek számát szaporítani. Továbbá azon gondolkodunk, hogy miképp lehetne megszentelni vagy legalább elviselhetőbbé tenni a világ újdonságait. – Szentlélek Úristen, aki megújítod a föld színét, istenfélelmünkkel hadd lehessünk munkatársaid az emberi szívek megújításában.

Húsvét utáni 4. vasárnap

Jak 1,17–21

Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától származik, akinél nincs változás, sem árnyéka a változandóságnak. Szabad akaratból nemzett minket az igazság igéjével, hogy mintegy zsengeje legyünk az ő teremtésének.

Szeretett testvéreim, ti is tudjátok! Legyen minden ember gyors a hallásra, és késedelmes a szólásra, s késedelmes a haragra! Mert haragjában nem azt teszi az ember, ami Isten előtt igazságos. Azért vessetek el minden tisztátalanságot és a különféle gonoszságokat, és fogadjátok szelídséggel a belétek oltott ígét, amely meg tudja menteni lelketeket.

*

Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről való, az égitestek Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem árnyéka a változatlanságnak – írja levelében Szent Jakab apostol.

A kísértés, a bűn idelentről való: az ördögből, a rossz embertől, saját magunk rosszabbik természetétől. Ezzel szemben minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről való: a mennyei Atyától. Az idelentről való rossz adományok, tökéletlen ajándékok csak ideig-óráig tartanak, még akkor is, ha élvezői örökké tartóaknak vélik őket. Ráadásul a földi örömök örömmel vannak keverve és unalommal meg csömörrel járnak együtt.

A mennyei javak örökké tartanak, és nincs bennük ürem. Adományozójuk, a csillagok Atyja változatlan, és világossága nem ismeri a homályt. – A kísértő tényezőknek hátra arcot vágva, forduljunk oda Jézus Krisztus Atyjához, a mi Atyánkhoz, minden jó adomány és minden tökéletes ajándék reánk árasztójához, és legyen rá gondunk, hogy ajándékai ne bizonyuljanak bennünk hiábavalóaknak.

Mert szabad akaratból nemzett bennünket (a mennyei Atya) az igazság Igéjével, hogy mintegy zsengeje legyünk az ő teremtésének.

Nekünk, kegyelmi életet élő keresztényeknek, természetfölötti életünk is van természeti életünkön felül. Ez a természetfölötti élet nem jár ki emberi természetünknek. Ezt a természetfölötti életet Isten nem köteles megadni nekünk. Szabad akaratból nemzett bennünket kegyelmi életre az igazság Igéjével. Irántunk való véghetlen szeretetéből engedte meg az emberré testesült Igének, hogy visszaszerezze nekünk azt a természetfölötti életet, amelyet Ádámban egyszer már megkaptunk, de amelyet ugyancsak Ádámban elveszítettünk.

Isten irántunk való mérhetlen szeretetét azzal illik meghálálnunk, hogy zsengeje leszünk a teremtett evilágnak: a lehető legjobb emberek leszünk. Ha ránk néz az Isten, ne kelljen azt mondania: Bánom, hogy embert teremtettem a világra. – Ha ránk néz az Isten, így szóljon örömeiben: Érettetek, jó emberekért, érdemes volt vállalni az emberteremtés rizikóját. – És ha ránk néznek a jóakarátú hitetlenek, láttunkra ne aludják ki éledező hitük, hanem magasztalja szívük Istent, aki ilyen derűs, békés, béketűrő, jóságos emberekké tudja nevelni gyermekeit.

Legyen minden ember gyors a hallásra, de késedelmes a szólásra és késedelmes a haragra, Mert a férfi haragja nem cselekszi Isten igazságát.

Szól hozzám az Isten. Lelki könyvekből, lelkiismeretem szavából, baráti figyelmeztetésből, életem jelentős pillanataiból kihallom-e, meghallgatom-e Isten szavát? Vagy pedig a világ vásárába, hangos szórakozásokba menekülök Isten szava elől? – Szólnak hozzám az emberek:

panaszkodó és tanácskérő emberek. Meghallgatom-e őket, vagy pedig „csak a nagyját?” jeligével kurtán-furcsán lerázom őket nyakamról?

Legyünk gyorsak a hallásra, késedelmesek a szólásra. Meglátjuk, így sokkal kevesebb lesz a megszólás, a sértegetés, a civakodás, a drasztikus, a trágár beszéd. És sokkal több lesz a komoly társalgás, a testvéries évődés, az igazi szellemesség. – Legyünk késedelmesek a haragra. Bármennyire fáradtak, idegesek, elkeseredettek vagyunk is, dühünket ne környezetünkre öntsük ki, hanem saját magunkon belül párologtassuk el. Még az úgy nevezett szent haragot is inkább hagyjuk a szentekre. Mert a mi haragunk többet árt magunknak is, másoknak is, Isten ügyének is, mint használ. Legyünk késedelmesek a haragra, mert haragunk nem cselekszi Isten igazságát.

Azért vessetek el minden tisztátalanságot és sokféle gonoszszágot, fogadjátok szelíden a belétek ojtott igét: ez meg tudja menteni lelketekeket.

Minden ember szeretné megmenteni lelkét. Szeretne megszabadulni mindentől, amit rossznak érez. Szeretne boldog lenni ezen a világon is, a másvilágon is; vagy ha nem hisz a másvilágban, legalább ezen a világon szeretne boldog lenni. – A bűn a rosszakrossza, minden rossznak: fizikai, biológiai, pszichológiai, erkölcsi rossznak gyökere.

Boldogulásunknak, üdvözülésünknek első föltétele a bűntől való megszabadulás: a nagy bűnöktől is, de a kis bűnöktől is, amely utóbbiakat sokszor szinte dédelgetjük magunkban. – Boldogulásunknak, üdvösségünknek második föltétele: a belénk ojtott igének szelíden fogadása. Mi vagyunk a vad alany, Krisztus igazsága és kegyelme a szelíd ojtóág. Minél jobban megtisztulunk bűneinktől, minél kisebb helyet foglalnak el bennünk gyarlóságaink, annál jobban megfogyan bennünk Krisztus igazsága és kegyelme, annál több gyümölcsöt teremjük a keresztény örömmek, erőnek, jóságnak, segítő szeretetnek.

Húsvét utáni 5. vasárnap

Jak 1,22–27

Cselekedjete az ige szerint, s ne csak hallgassátok, önmagatokat ámitva. Mert ha valaki hallgatja az igét és nem cselekszi, hasonlít ahhoz az emberhez, aki a saját arcát a tükörben szemléli; ha megnézte magát és elment, rögtön elfelejti, hogy milyen volt. Aki azonban gondosan beletekint a szabadság tökéletes törvényébe, és megmarad abban, s annak nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megvalósítója, az boldog lesz tette által.

Ha pedig valaki vallásosnak tartja magát, de nem fékezi a nyelvét, hanem megcsalja saját szívét, annak hiábavaló a vallásossága. Mert ez a tiszta és szeplőtlen vallásosság az Isten és Atya előtt: meglátogatni az árvákat és özvegyeket szorongatásukban, és önmagunkat szeplőtelenül megőrizni ettől a világtól.

*

Szeretteim, váljatok az igének cselekvőivé, nem csupán hallgatóivá, mivel (az utóbbi esetben) megcsaljátok saját magatokat – írja Szent Jakab apostol.

Vannak olyan nagyvárosi keresztények, akik rendkívül buzgóak az igének hallgatásában. Templomról templomra vándorolnak jó prédikátorokat és jó prédikációkat keresve. Ha aztán megtalálták a nekik való legjobb hitszónokot, éveken át hűségesen eljárnak beszédeinek meghallgatására, akármelyik templomba teszi is át székhelyét a szónok.

Szent Jakab nem magát az igehallgatásban való buzgóságot kifogásolja, hanem azt, ha a keresztények buzgósága kimerül a szép szentbeszéd hallgatásában. – Váljatok az igének cselekvőivé, nem csupán hallgatóivá. Ha csak arra jó nektek a hitszónoklat meghallgatása, hogy kimenekülve a világ kellemetlenségei közül egy-két negyedóra kellemes hangulatba ringatózzatok, akkor megcsaljátok saját magatokat. Arra legyen jó nektek az igehallgatás, hogy megtanuljátok belőle: mit kell, és mit nem kell cselekedni, és hogy a jónak megtevésére, a rossznak kerülésére buzduljatok.

Mert ha valaki hallgatója az igének, nem pedig cselekvője: az ilyen hasonlít azon emberhez, aki tükörben szemléli természetes ábrázatát; megnézte ugyanis magát, aztán elment és rögtön elfelejthette, milyen volt.

Minden jó prédikáció, minden jó lelkiolvasmány a tükör, benne megláthatjuk, milyenek vagyunk és milyenek kell lennünk. Sokan az ige hirdetés tükrében nem azt látják meg, hogy ők maguk milyenek, hanem azt, hogy mások milyenek. Vagy meglátják ugyan, hogy ők maguk milyenek; tudomásul veszik, milyenek kellene lenniük, de ahogy az ige légköréből visszatérnek a világ légkörébe, az ünnepi szférából a hétköznapi szférájába, azonnal elfelejtik, amit láttak, és életük marad a régiben.

Én olyan ember akarok lenni, aki az ige tükrében jól megnézem magamat. Megrendülök amiatt a különbség miatt, amely valódi enmagam és eszményi önmagam közt tátong, és komolyan nekilátok saját magam tökéletesítésének.

Aki azonban jól beletekintett a szabadság tökéletes törvényébe és megmarad benne, minthogy nem feledékeny hallgató lett belőle, hanem tettel cselekvő: ez boldog lesz cselekedetében.

A szabadság tökéletes törvénye: az újszövetségi törvény. Isten annyira tiszteletben tartja emberi szabadságukat, hogy nem erőlteti ránk az újszövetségi törvényt. Elfogadhatjuk vagy elutasíthatjuk magunktól. De hogyan utasítanánk el magunktól a Szeretet-Istenének törvényét?

Azt a törvényt, amely nem Ábrahám kebelébe, hanem a mennyországba kalauzol bennünket. Azt a törvényt, amely könnyű, mert Isten kegyelmet ad megtartásához, és amely édes, mert Isten iránti szeretetből vállalkozunk megtartására.

Ha jól beletekintettünk ebbe a törvénybe és megmaradunk benne, akkor boldogok leszünk e törvény megtartásában: a tevékeny isten- és emberszeretet gyakorlásában. Minden jócselekedet után többnek, jobbnak, értékesebbnek érezzük magunkat. Mintha csak jócselekedet közben az abszolút Jóval találkoztunk volna... Érzésünk megfelel a valóságnak, mert jócselekedet közben csakugyan az abszolút Jóval találkozunk: Istennel, kinek kedvéért vállaltuk az újszövetségi törvényt, és aki kegyelmet ad nekünk e törvény megtartásához.

Ha pedig valaki vallásosnak tarja magát, de nem zabolázza meg nyelvét, hanem megcsalja tulajdon szívét: annak hiábavaló a vallásossága.

Szent Jakab az igazi keresztény vallásosság egyik jellemző vonásának nyelvünk megzabolázását mondja. „Ha valaki szavában nem hibázik – olvassuk Szent Jakab levelének egy másik helyén –, az tökéletes ember: az féken tudja tartani egész testét is... A nyelv kicsiny tag ugyan, de nagy dolgokat visz végbe... A nyelv... a gonoszságnak egész világa... A nyelvvel áldjuk az Atyaistent, és nyelvünkkel átkozzuk az embereket... Ugyanabból a szájból ered áldás és átok...”

Kalazanti Szent József atyánknak épségben megmaradt a szíve és a nyelve. A szíve, amely lángolóan szerette Jézus Krisztus kedvenceit, a gyermekeket; és nyelve, amely Istent dicsérte a gyermekek előtt, és istenszeretetre tanította őket. – Szentatyánk példájára szeretet legyen szívünkben, akkor majd szeretet lesz nyelvünkön is. Szeretetet szól majd nyelvünk rendtársainknak is, diákjainknak is. És így nem lesz hiábavaló a vallásosságunk.

A tiszta és szeplőtlen vallásosság az atyaisten előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket szorongatásukban, magunkat pedig szeplőtlenül megőrizni a világtól.

Szent Jakab apostol az igazi keresztény vallásosság második és harmadik vonásának az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlását, valamint a világtól őrizkedést jelöli meg. – Irgalmasságot akarok, nem áldozatot, üzenete az Úr már az Ószövetség népének. Hiába ölitek le százszámra az áldozati állatokat, hiába mutatjátok be nekem pompázatos liturgiával, ha szívetek helyén kődarab van; ha szívetekben nem kapnak helyet szenvedő testvéreitek, akkor áldozatok nem kedves előttem; semmi előttem.

Ami a lélek a testben, az a keresztények együttlése a világban – írja egy ókeresztény irat. Jézus Krisztus halálunkig a világban hagy bennünket, de nem azért, hogy pogány módra belefeledkezzünk evilág örömeibe, hanem azért, hogy szenteljük meg a világot. Isten dicsőítésére, keresztény életünk megkívánására hangoljuk a világban megrekedt vagy a világgal kacérkodó embereket. – Nyelvünk fékezésével, irgalmasságunkkal, a világ megszentelésével kell megmutatnunk, hogy vallásosságunk valódi vallásosság.

Húsvét utáni 6. vasárnap

1Pét 4,7–11

Közel van mindennek a vége. Legyetek tehát okosak, és virrasszatok imádságokban! Mindenekelőtt pedig kölcsönös szeretettel legyetek egymás iránt szüntelenül, mert a szeretet sok bűnt eltakar! Legyetek vendégszeretők egymás iránt zúgolódás nélkül! Mindegyiktek, ahogy kapta a kegyelmet, úgy adja tovább másnak is, mint jó intézői az Isten sokféle kegyelmének. Ha valaki beszél, mintegy Isten szavaival beszéljen; ha valaki szolgálatot tesz, mintha azzal az erővel tenné, amelyet Isten oszt ki, hogy mindenben Isten dicsősége valósuljon meg Jézus Krisztus által, akinek dicsőség és hatalom mindörökkön örökké! Amen.

*

Szeretteim, legyetek okosak és virrasszatok imádságokban – írja levelében Szent Péter apostol.

Azért kell a keresztényeknek okosoknak lenniük és virrasztaniuk imádságokban, mert közel van az Úr eljövetele. – A világ végének elérése bizonyos, de elérésének órája bizonytalan. Halálunk elérése szintén bizonyos, de elérésének órája bizonytalan. Ez a kettős tény okosságra és imádságos virrasztásra figyelmeztet bennünket.

Egyes keresztények, mivel nagyon közelinek hitték az Úr eljövetelét, abbahagyták evilági tevékenységüket. A mai keresztények zöme viszont olyan távolinak véli az Úr eljövetelének dátumát, hogy az már semmilyen hatással sincs rájuk. – Mindkettő helytelen magatartás. A helyes magatartást így foglalhatnánk szavakba: Olyan nyugodtan végezd kötelességeidet, mintha az Úr adventje még nagyon messze lenne. És olyan buzgóan dolgozzál és imádkozzál, mintha az Úr adventje már ma esedékes lenne. – Legyünk hát okosak és virrasszunk munkában és imádságban, mert az Úr közel van.

Legelőször is kölcsönös szeretettel legyetek egymás iránt szüntelenül, mert a szeretet befödi a bűnök sokaságát.

Ha Isten nem Szeretet-Isten volna, hanem jogász-Isten, akkor az első emberpárt nem emelte volna föl a paradicsomi élet szintjére, mert ilyesmi nem dukál az embernek. Vagy ha fölemelte volna is, a bukás után nem ígért volna és nem küldött volna Megváltót, mert ez sem dukál az embernek. Vagy ha el küldötte volna is Küldöttét, a választott nép elutasító magatartásának láttán visszahívta volna... Milyen jó, hogy Isten nemcsak az Igazságosság, hanem egyúttal a Szeretet is. Milyen jó, hogy meghívott bennünket a mennyek országába, és elküldte a megváltót, hogy kiváltson bennünket a bűn országából és beváltson bennünket a természetfölötti üdvösségbe.

Ember vagyunk: a Szeretet-Isten képmása. Ne a jogász szemével nézzük felebarátaink gyarlóságait és bűneit, hanem az isteni szeretet szemével. A szeretet szemével való nézés nem elnézés, nem a bűnök színe előtti szemet hunyás, hanem megbocsátás, eltérés, jóságos gyógyítani akarás. Az eltévedt báránycáknak a jó pásztorhoz való visszaédesgetése.

Legyetek vendégszeretők egymás iránt, zúgolódás nélkül.

A gyalogjáró, hegyi ösvényeken és szurdékokon át vergődő kisázsiai keresztényeknek kér Szent Péter szállást és ellátást levelének címzettjeitől. – Minden szerzetesháznak, minden egyes szerzetesnek híresnek kell lennie vendégszeretetről. A vendég-barát be-nem-fogadását vagy rosszul ellátását még a pogányok is súlyos bűnnek érzik. A vendég elleni vétségeket minékünk,

keresztényeknek és Jézus Krisztus szerzeteseinek, még szigorúbban el kell ítélnünk. Hiszen mi a vendégben nemcsak az embert látjuk, nemcsak a testvért, hanem magát az Úr Jézust is.

Úgy van; minden vendégünkben Krisztust kell látnunk, aki azonosította magát minden ránk szoruló emberrel, és aki így fog bennünket megdicsérni ítéletkor: Vándor voltam, és befogadtatok engem. Vagy pedig így fog bennünket kárhozatra ítélni: Vándor voltam, és nem fogadtatok be engem. – Úr Jézus Krisztus, add, hogy Téged lássunk minden vendégünkben. Ne csukjuk be Előttem ajtónkat, ne morogva fogadjunk be hajlékunkba, hanem a Téged megillető tisztelettel, örömmel, szeretettel.

Mindegyiktek, amint kapta a kegyelmet, úgy közölje mással is: mint jó sáfárai Isten sokféle kegyelmének.

Kié az a sok anyagi, szellemi, lelki jó: az egyéné-e vagy a közösségé? – Egyiké sem, tanuljuk az újszövetségi kinyilatkoztatásból. A javak Istenéi. Ő adja nekünk a különféle javakat, és avégett adja nekünk, hogy jól sáfárkodjunk velük.

Mikor vagyok jó sáfára az istenadta javaknak? Akkor, ha megosztom őket enyéimmel. – A szerzetes, a szent szegénység embere, semmit se mondjon magáénak – olvassuk a szerzetesi szabályokban. Az anyagi, a szellemi, a lelki javakat a „miénk” szóval kell emlegetnünk, sőt a „mindenkié” szóval.

Akkor leszünk jó szerzetesek Isten szemében, ha mind a hamis mammont, mind pedig az igazi kincseket: szellemi és lelki életünknek drága tartalmait, szétárasztjuk testvéreinkre.

Ha valaki beszél, mintegy Isten szavaival beszéljen – inti Szent Péter a beszéd karizmájával kitüntetetteket.

A beszéd karizmája oktatásban, jövendölésben nyilvánul meg. A karizmás ne magának, hanem Istennek tulajdonítsa a beszéd rendkívüli adományát. – Ha minékünk nincs is meg a rendkívüli beszéd karizmája, megvan azonban a beszéd rendes adománya. Akár katedráról szólunk miénkhez, akár oltártól vagy szószékről: mintegy Isten szavaival beszéljünk. Isten természeti és természetfölötti kinyilatkoztatását hirdetjük hallgatóinknak. Mutassuk meg nekik az isteni tervező Értelem, célba terelő Akarat, művészi Alakítás milliónyi nyomát a világban; tanítsuk meg rá őket, hogy lelkiismeretük szava Isten szava. – Adjuk eléjük a szent dolgok tudományát is, azokat a természetfölötti üzeneteket, amelyeket Isten a prófétákon meg Krisztuson meg Egyházán át küldött és küld mindnyájunknak.

Aki minket hallgat, az Úr Jézust hallgatja. Az övé az a tanítás, amelyet előadunk, Ő bízott meg, Ő hatalmazott föl bennünket, hogy adjuk elő tanítását. Legyünk mindig alázatos és buzgó szócsövei Krisztusnak.

Ha valaki szolgálatot tesz, mintha azon erővel tenné, amelyet Isten oszt ki; hogy mindenben Isten tiszteltessék Urunk Jézus Krisztus által.

Aki szolgálatot tesz felebarátainak, az jó sáfárként Isten anyagi, szellemi, lelki adományaiból juttat nekik. És a Krisztus megszerezte kegyelem segítségével tud juttatni minden rászorulóknak, személyválogatás nélkül. – Sose dicsekedjünk azzal, hogy mennyi jót tettünk már embertársainkkal. És sose panaszkodjunk amiatt, hogy milyen háládatlanok az emberek: már hányszor megtagadták tőlünk a vizontszolgálatot és ráadásul még azt híresztelik rólunk, hogy szűkmarkú és kőszívű sáfárai vagyunk Isten ajándékainak.

Mi Isten kedvéért, Isten erejében végezzük jó szolgálatainkat: osztjuk szét azt, amit Istentől kaptunk; nem pedig az emberek szép szeméért, hálálkodásáért, dicsérő szavaért és nem pusztán a magunk erejéből. – Ami az emberek háláját és dicsérő szavát illeti, tegyük elvünké Szent Péter mondását: Mindenben, minden szolgálattételben Isten tiszteltessék Urunk, Jézus Krisztus által.

Pünkösdsvasárnap

ApCsel 2,1–11

Mikor érkezett pünkösds napja, mindannyian együtt voltak, ugyanazon a helyen. Hirtelen zaj támadt az égből, olyan, mint a heves szélzúgása. Betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd pedig szétszórt nyelvek jelentek meg nekik, olyanok, mint a tűz, és leereszkedtek mindegyikükre. Ekkor mindnyájan beteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni, amint a Szentlélek megadta nekik, hogy szóljanak.

Ekkortájt az ég alatt található mindenféle nemzetből való istenfélő zsidók tartózkodtak Jeruzsálemben. A zaj hallatára tömeg verődött össze, és teljesen elképedtek, mivel mindenki a tulajdon nyelvén hallotta beszélni őket. Mindnyájan álmétködtak és csodálkoztak: „Íme, ezek, akik beszélnek, ugye mindnyájan galileaiak? Hogyan halljuk hát mégis mindannyian a saját nyelvünket, amelyben születünk? Mi, pártusok, médek, elamiták, Mezopotámiának, Júdeának, Kappadóciának, Pontusznak, Ázsiának, Frígiának, Pamfíliának, Egyiptomnak és a Círene körüli Líbia részeinek lakói, a Rómából való jövevények, zsidók, prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit.”

*

Midőn érkezett a pünkösds napja, mindannyian együtt voltak ugyanazon a helyen, – olvassuk az Apostolok Cselekedeteiben.

Jézus Krisztus még mennybemenetele előtt meghagyta övéinek, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várják meg az Atya ígését, a Szentlelket. Mikor aztán mennybe ment az isteni Mester, tanítványai az olajfák hegyéről visszatértek a szent városba, és fölmentek az emeleti terembe, talán az utolsó vacsora termébe, Szent Márk özvegy édesanyjának házában. Itt együtt maradt a tizenegy az asszonyokkal, köztük Máriával, Jézus anyjával meg Jézus unokatestvéreivel, és egy szívvel-lélekkel állhatatosan imádkozva várták a Szentlelket.

Életem válságos óráiban, mikor úgy érzem, hogy elhagyott az Isten; a lelki szárazságnak, a lelki éjszakának napjaiban és heteiben tudok-e engedelmesen ott maradni, ahová Isten és elüljáróim helyeztek, és tudok-e hűségesen megmaradni az imádságban, a Szentlélek várásában? – Mennyei Atyám, te vagy a hűség. Add meg nekem, hogy életem sötét szakaszaiban is hűséges lehessen hozzád.

Hirtelen zaj támadt az égből, olyan, mint heves szél zúgása, és betöltötte az egész házat, ahol ültek.

A három isteni Személy közül legkönnyebb elképzelni a Fiúistent, mert ő emberi testet öltött. Az Atyaistent is elég könnyen elképzeljük: ősz hajú, ősz bajuszú, ősz szakállú öregembernek. Legnehezebb elképzelni a Szentlelket, a szeretet Lelkét. Milyen jó, hogy maga a Szentlélek siet segítségére képzeletünknek, mikor az első keresztény pünkösds alkalmával hevesen zúgó szélnek formájában jelentkezik.

Hevesen zúgó szél a Szentlélek: megtisztogat bennünket bűneinktől és bűnre hajlandóságunktól, mint böjti szél a fák ágait az elszáradt gallyaktól. Hevesen zúgó szél a Szentlélek: kisodorja lelkünk ből, mint huzat a szobából, az egyhelyben-topogás, az unalom, a megcsömörlöttség áporodott levegőjét. – Jöjj, Szentlélek Úristen, és mint hevesen zúgó szél tisztíts meg bennünket bűneinktől, üdítsd föl fáradt lelkünket, hogy újjá születessünk istengyermekségre, mennyországi üdvösségre.

Majd pedig szétoszló nyelvek jelentek meg nekik, olyanok, mint a tűz, és leereszkedtek mindegyikükre.

Az isteni Személyek közül a Szentleket legnehezebb elképzelünk. Ámde maga a Szentlélek segíti fantáziánkat, amikor lángnyelvek formájában száll alá az apostolokra. – A láng már az Ószövetségben az Isten jelenlétének, a tisztító erőnek, a lelki buzgóságnak szimbóluma.

A Szentlélek a másik két isteni Személynek szálláscsinálója lelkünkben. Amíg a Szentleket magunkba nem fogadjuk, addig az Atyaisten meg a Fiúisten sem költözik szívünkbe. Amíg élő rádióként magunkba nem bocsátjuk a Szentlélek nevezetű hálózati áramot, és amíg át nem melegsünk tőle: addig nincs érzékünk az Atya meg a Fiú nevezetű hullámok fölfogásához.

Amint a tűz kiolvasztja a salakot a fémből, úgy tisztít meg bennünket a Szentlélek régi, rossz emberségünktől. Amint a láng lobog, úgy lobog bennünk a Szentlélek és lángolásra gyújtja szívünket: isten- és emberszeretetre. *Veni Creator Spiritus, qui diceris ignis... accende lumen sensibus, infunde amorem cordibus.*

Ekkor mindnyájan beteltek Szentlélekkel, beszélni kezdtek különféle nyelveken, amiképp a Szentlélek adta nekik, hogy szóljanak.

Az első pünkösd előtt az apostolok meg a tanítványok emlékezetében ott volt ugyan Krisztus tanítása, de ők nem értették ezt a tanítást. Emberi, galileai gondolkodásmódjuk nem tudott hozzásimulni Isten gondolataihoz. Jellemző rájuk, hogy közvetlenül Jézus mennybemenetele előtt ez volt utolsó kérdésük: Uram, vajon mostanában állítod helyre Izrael országát?

Az első pünkösdkor azonban beteltek Szentlélekkel. Csak-emberből isteni emberré váltak. Mostantól fogva kezd érzékük lenni Isten gondolataihoz. Az apostolok és a tanítványok isteni emberségének első megnyilatkozása: beszélni kezdtek különféle nyelveken, pl. perzsául, arabul, görögül, latinul. Ahogy Mesterük megígérte nekik: A bennem hívók új nyelveken szólnak.

Szentlélek Úristen, minket is tölts be áldott jelenléteddel. Világosítsd meg értelmünket, hogy föl tudjuk fogni Isten gondolatait. Ihless bennünket, hogy nyelvünk és szavunk utat találjon hallgatóink szívébe.

Laktak akkor Jeruzsálemben zsidók, istenfélő emberek minden nemzetiség közül; mely az ég alatt van. Amikor ez a zaj támadt, tömeg verődött össze, és lelkében megzavarodott, mivel ki-ki tulajdon nyelvén hallotta beszélni őket.

A szétszórtságban élő zsidók közül sokan Jeruzsálembé zarándokoltak a nagy ünnepekre. Sok olyan is volt köztük, aki véglegesen megtelepedett a szent városban, lehetőleg a Templom közelében. A Szentlélek hevesen zúgó szele városszerte föltűnést keltett. Nagy tömeg verődött össze. – Az apostolok a Szentlélek vétele után lejöttek Szent Márk édesanyja házának emeletéről és szóltak a sokasághoz. A diaszpórából valók, különféle anyanyelvi zsidók mindnyájan álmétkodtak, és csodálkozva mondták: Íme, ezek kik beszélnek, nemde mindnyájan galileaiak? Hogyan halljuk hát mégis mi, mindegyikünk saját nyelvünket, melyben születünk?

Szentlélek Úristen, add meg nekünk azt a kegyelmet, hogy amikor a keresztény világnézet másvilági ízű nyelvén szólunk hallgatóinkhoz, evilág dolgaihoz szokott értelmük megértsen bennünket. Megértse azt az üzenetet, amelyet általunk küldesz az embereknek.

Mi pártusok, médek, mezopotámiaiak, Júdea, Kappadókia, Pontus, Ázsia, Frigia, Pamfilia, Egyiptom és Küréné körüli Líbia részének lakói, a Rómából való jövevények, zsidók is, proszéluták is, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit.

A bábeli toronyépítésre a góg, az önistenítés vitte rá az embereket. Vállalkozásuk eredményeképpen Isten megzavarta nyelvüket, és az emberek kezdtek meg nem érteni egymás beszédét.

Az első keresztény pünkösdi napján a Szentlélek Isten megtöltötte az apostolokat, különféle nyelveken megszólaltatta őket: úgyhogy a Római Birodalom különböző anyanyelvi területeiről Jeruzsálembé jött zsidók és proszéliták a saját nyelvükön hallották őket beszélni. – Íme, a Szentlélekkel eltelt, a Szentlélek-váró, a Szentlélek előtt megnyíló emberek megértik egymást. A Szentlélek és az alázatos ember helyreüti, amit az ördög meg a gógos ember elrontott Bábelnél.

Szentlélek Úristen, Te kapcsolod össze egymással az Atyát meg a Fiút, a Fiút meg emberségét, Krisztust és Egyházát, az Egyházat és mindegyikünket. Méltóztassál összefűzni bennünket minden jóakarató emberrel, és add meg nekünk a kölcsönös megértés ajándékát.

Szentháromság vasárnapja

Róm 11,33–36

Milyen nagy Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának mélysége! Mennyire megfoghatatlanok az ő ítéletei, és kifürkészhetetlenek az ő útjai! Mert ki ismerte az Úr gondolatát? Vagy ki volt az ő tanácsadója? Vagy ki adott előbb neki, hogy vissza kellene fizetnie? Mert minden belőle, általa és érte van. Dicsőség neki mindörökké! Ámen.

*

Mekkora a mélysége Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának – írja Szent Pál a rómaiakhoz.

Az Isten gazdag: saját maga végtelenül tökéletes, Ő a teljes és végtelen érték, a meleg, élő, személyes érték. Ráadásul az Övé minden teremtmény, a keruboktól kezdve az extragalaxisokon át a föld porszeméig és a porszemet alkotó parányokig.

Az Isten gazdag: mégpedig nem a fukar, hanem az adakozó gazdagok közül való. Jobban mondva: ősmintája minden olyan gazdag embernek, aki anyagi, szellemi, lelki javait bőségesen osztogatja rászoruló embertestvéreinek.

Mit adott nekünk a gazdag és bőkezű Isten? Az Atya Isten ideadta nekünk Egyszülöttjét megtestesülésre, kínszenvedésre és kereszthalálra. A Fiú Isten vállalta megváltásunkat, és köztünk maradt az eucharisztia színei alatt. A Szentlélek itt él az Egyházban és az Egyháznak minden jólelkű tagjában. A Szentháromság egy Isten ideadta nekünk tulajdon isteni életét és isteni boldogságát: a mennyországot. *Quid retribuam Domino, pro omnibus, quae retribuit mihi?* Szeretetért szeretetet, életért életet.

Mekkora a mélysége Isten bölcsességének és tudásának!

Isten mindentudó. Teljesen ismeri önmagát, úgy is mint Istent, és úgy is mint a teremtendő és a teremtett dolgoknak ősmintáját. Önmagának mint a teremtmények ősmódelijének alapján mindent tud, ami van és ami lehetséges. – Isten bölcs. Teremtményeit olyannak tervezte meg, olyannak teremtette meg, úgy tartja létezésben és úgy működteti, hogy elérjék céljukat.

Mindentudó és bölcs lévén az Isten, panaszainkat és kéréseinket bizvást terjeszthetjük Eléje. A saját tudásunk szinte semmi. Tulajdon magunkat sem értjük meg igazán, szituációinkat nem tudjuk mindenestül áttekinteni. Szemünk csak az orrunk hegyéig lát: nem tudjuk, mi válik valóban javunkra. Embertársaink közül még a legmegértőbbek és legjóságosabbak sem értenek meg bennünket teljesen és nem okvetlenül tudnak rajtunk segíteni. A mindentudó Isten megért bennünket, a bölcs Isten tud rajtunk segíteni. – Problémáinkból kiutat és a kiút megjárására erőt elsősorban ne magunktól, ne a másik embertől várjunk, hanem a mindentudó és bölcs Istentől.

Mennyire megfoghatatlanok ítéletei, fölmutathatlanok útjai. Mert ki ismerte meg az Úr gondolatát? vagy ki volt tanácsadója?

Zúgolódol a történelem folyása ellen, a magad életének alakulása ellen? Ezzel végső elemzésben Istent kritizárod, a világtörténelemnek meg az egyes emberek életének irányítóját. Amikor Istent bírálgatod, egyenlő rangúnak tartod magadat Istennel, sőt különbnek tartod magadat Istennél. Te jobban tudod, hogyan kellene elkörmányozni a világtörténelem hajóját, és hogy miképp kellene kicövekelni az egyes emberek életének útját.

Ne kritizálgassuk Istent, kinek megfoghatatlanok ítéletei, fölmutathatlanok útjai. Ne toljuk föl magunkat Isten valóságos belső titkos tanácsosává. Ne adjunk neki tippet, hogy mit hogyan kellene... Panaszkodni panaszkozhatunk Isten színe előtt. Elmondhatjuk neki, mit szeretnénk.

De a panaszkodásnak és vágyaink kifejezésének azzal kell végződnie, hogy mindazáltal legyen meg a te akaratod. Ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied. Mert az én akaratom oktalan akarat, a tiéd pedig bölcs akarat. A mindentudó és bölcs Isten szerető atyai keze szövö életünk minden szituációját. Innét van az, hogy az istenszeretőknek minden javukra válik.

Vagy ki adott előbb Neki visszafizetés fejében? mert minden Belőle, Átala és Érte van: dicsőség Neki örökre.

Nem azért hordhatok magamban mennyországot már földi életem folyamán, mert ezt jószággal kiérdemeltem. Hanem azért, mert Isten az önmagán túlcorduló Szeretet: bennem akar lakni, nálam akar lakomázni, meg akarja osztani velem saját életét. – Nem azért mehetek be a mennyországba halálom után, mintha ez kijárna nekem jószággomért, hanem azért, mert Isten a *Bonum diffusivum sui*: azt akarja, hogy nála lakjam, részt vegyek lakomájában, részesüljek isteni boldogságában.

Ne azért cselekedjem a jót, mert így lesz boldog evilági és másvilági életem egyaránt. Azért cselekedjem a jót, mert szeretem az Istent. Kis Szent Teréz szellemében merjem azt mondani, ha túlzásnak hangzik is: Nem bánom, hogyha elkárhozom is. Így legalább a pokolban is lesz valaki, aki szereti Istent. – Isten előbb szeretett engem. Az én dolgom, hogy viszont szeressem. Hogy mellelég így boldogságomat is elérem, ezért legyen hála Istennek.

Mert minden Istenből, Isten által és Istenért van: dicsőség Neki örökre.

Minden teremtmény Istentől van: angyalok, emberek, állatok, növények és az élettelen szubsztanciák. Minden teremtmény a semmiből van, jobban mondva: a semminek a helyén; de nem a semmitől van, hanem Isten teremtő eszméitől és az Ő teremtő akaratától. Olyanformán, ahogy a mozivászón világa is az előbb még üres vászonra vetítődik, és a filmtől meg a vetítőlámpától való.

Minden Isten által van: Isten tartja létezésben és működésben minden teremtményét. A teremtett világ pillanatonként legalább annyira függ Istentől, mint a mozivászón világa a filmtől meg a vetítőlámpától. Jaj, ha elszakad a film, vagy ha kialszik a vetítőlámpa! – Minden Istenért van: a teremtmények azzal, hogy kibontják magukat, azaz: tökéletesednek és a maguk módján boldogulnak; valójában Teremtőjüket dicsőítik. Az ember alatti teremtmények öntudatlanul dicsőítik Istent. Nekünk a jó angyalokkal együtt öntudatosan kell Őt dicsőítenünk, mondván: Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő.

Pünkösöd után 2. vasárnap

1Jn 3,13–18

Ne csodálkozzatok, testvérek, ha a világ gyűlöl titeket. Mi tudjuk, hogy a halálból átmertünk az életre, mert szeretjük testvéreinket. Aki nem szeret, az a halálban marad. Mindaz, aki gyűlöl testvérét, gyilkos. És jól tudjátok, hogy egy gyilkosnak sincs örök élete, amely megmaradna benne. Abból ismertük meg a szeretetet, hogy ő életét adta értünk, tehát nekünk is életünket kell adnunk testvéreinkért. Aki birtokolja a világ javait, és szűkölködni látja testvérét, de a szívét elzárja előle, hogyan marad meg abban az Isten szeretete? Gyermekeim! Ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem tettel és igazsággal!

*

Szeretteim, ne csodáljátok, ha a világ gyűlöl benneteket – írja első levelében Szent János.

A kiskorú keresztény csodálkozik rajta, hogy a világ fiaitól szeretetéért nem szeretetet kap, hanem gyűlöletet. Miért csodálkozik ezen? Azért, mert naivságában azt hiszi, hogy a világ fiai is odatartoznak, ahová ő: a Szeretet-Istenhez, a Szentháromság egy Istenéhez, következésképp: szeretettel fogják viszonzni az ő szeretetét.

A nagykorú keresztény nem csodálkozik azon, hogy a világ gyűlöl; hogy szeretete olaj a világ gyűlöletének tüze. Nem csodálkozik ezen, mert tudván tudja, hogy evilág fiainak kell ugyan a boldogság, de nem az a boldogság, amelyet Isten az ember elé tűzött. Ennek a boldogságnak ugyanis nagy ára van: az engedelmisség. Ilyen áron nem kell evilág fiainak a mennyországi boldogság. Helyette egy másik boldogságot hajkurásznak: olyat, amely fölér Isten gyermekeinek boldogságával, sőt különb annál. Ösztönösen érzik azonban, hogy azt a másik boldogságot sehol sem és soha sem lehet megtalálni. Épp ezért fogukat csikorgatva néznek mindenkire, akinek már pusztá léte arra figyelmezteti őket, hogy valahol utat tévesztettek. – Szeretteim, ne csodáljátok, ha a világ gyűlöl benneteket, az igazi boldogságra vivő út vándorait. Tartsátok ezt természetesnek, és imádkozzatok gyűlölőitekért: hátha megadja nekik Isten az igaz útra találás kegyelmét.

Mi tudjuk, hogy a halálból átvitettünk az életre, mivel szeretjük testvéreinket.

A halál meg a gyűlölet testvérei egymásnak. Az élet meg a szeretet szintén egymásnak testvérei. Miféle halálról és miféle életről van itt szó? Nem a biológiai halálról és nem a biológiai életről. Itt az örök halálról van szó: az örök kárhozatról, melynek eljegyzettjeit alapvetően jellemzi a gyűlölet. És itt az örök életről van szó: az örök üdvösségről, melynek alapjellemezése éppen a szeretet.

Amíg bűneimnek szolgáltam, amíg az ördögöt imádtam, addig a halálban és a gyűlöletben voltam. Amikor a keresztség vizével lemosták rólam az eredeti bűnt, és amikor a bűnbánat szentségében föloldoztak halálos bűneim alól: akkor a halálból átvittem az életre, a gyűlöletből a szeretetre. – Úr Jézus, Megtestesült Szeretet, testvéreim szeretésével engeddd megmutatnom, hogy a halálból csakugyan kihoztál az életre, a gyűlölet világából a szeretet világába.

Aki nem szeret, halálban marad.

Aki nem szeret: akiből hiányzik az Isten és a megszentelő malaszt, akiből hiányzik a természetfölötti szeretet. Azért hiányoznak belőle ezek a mozzanatok, mert kirekesztette őket magából. Az ilyen ember önmagát szereti, a testi örömeket, evilág javait szereti, és az ördögöt próbálja szeretni. – Lehet, hogy az ilyen ember kívülről nézve istenes embernek látszik:

vallásosnak, emberszeretőnek. Hiszen imádkozik is, templomba is jár, pénzt dob a perselybe, és itt-ott jó szolgálatokat is tesz felebarátjainak. De mindezt nem Isten iránti szeretetből teszi, hanem csak azért, mert belenevelődött az ilyesmikbe, és mert hízeleg hiúságának, hogy jó hírneve van az emberek közt. És nem Istennel együttműködve műveli a jót, hanem nagy hetykén, csupán a maga erejére hagyatkozva.

Aki nem szeret, halálban marad: a kárhozat felé tart. – Úr Jézus, Te kiszabadítottál engem a halál árnyékából és bevittél engem az élet világosságára: add, hogy lelkem mindig nyitva legyen Előtted és Atyád előtt és kettőtök Lelke előtt; lelkemben mindig ott lángoljon a természetfölötti szeretet, és ebből a szeretetből táplálkozzék minden gondolatom, szavam és cselekedetem.

Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos. Ti pedig tudjátok, hogy egy gyilkosnak sincs magában-maradó örök élete.

A gyilkosság külső szakasza, befejező mozzanata egy olyan folyamatnak, amely odabent kezdődött, a lélek rejtekében: a gyűlölködő lelkülettel kezdődött. Már a gyűlölködő lelkület is gyilkol: magát a gyűlölködőt emészti, örli. A gyűlölködő szó pedig, akár megszólás, akár gyalázkodás, nem fizikailag ugyan, hanem csak erkölcsileg, de gyilkolja a gyűlölt személyt is.

A gyűlölködő lelkületű, gyűlölködő szavú ember sokszor csak azért nem válik tetteleg is gyilkossá, mert ehhez gyenge, gyáva, gátlásos. A tetteges gyilkosság elveszi a másik ember fizikai életét, a gyűlölködő lelkület az örök élettől fosztja meg magát a gyűlölködőt. Ahol gyűlölet terpeszkedik, oda nem tud behatolni a szeretet, még a szeretet Istene sem. – Ne adjak magamban még egy tapodtatnyi helyet sem a gyűlölködésnek. És tanuljak meg imádkozni azokért, akik engem gyűlölnék. Az Úr Jézus példájára, aki még a keresztfán függve is tudott imádkozni gyűlölöiért.

Abban ismertük meg Isten szeretetét, hogy Ő életét adta értünk: tehát minékünk is életünket kell adnunk testvéreinkért.

Minden szentmisében átváltozáskor a kenyér és a bor színe alatt megjelenik az oltáron Jézus Krisztus teste és vére. Az a test, amelyet értünk adott a keresztfán, és az a vér, amelyet értünk ontott a keresztfán. Az a test és az a vér, amelyet nekünk hagyott az utolsó vacsorán. Ennyire szeret bennünket az Istenember. Naponta meglátogat bennünket a szentmisében. Lakomát rendez nekünk: a tulajdon testével etet, a tulajdon vérével itat bennünket. Értünk adott testével etet, értünk ontott vérével itat. Így minden szentmise azt hirdeti nekünk: a minket szerető Isten Fia értünk adta életét.

Mikor Isten Fia életét adta értünk, ezt példamutatásképpen is cselekedte. Minekünk is hasonló módon kell cselekednünk: minékünk is oda kell adnunk – apródonkint vagy egyszerre, de oda kell adnunk életünket testvéreinkért. – Valahányszor esszük-isszuk és miéinkkel etetjük az Eucharisziát, mindannyiszor az Ő érettünk való halálát hirdetjük a világ végezetéig, az Ő eljöttéig. És mindannyiszor magunk elé és miéink elé tűzzük a programot: Minekünk is oda kell adnunk életünket egymásért.

Aki bírja evilág javait és szűkölködni látja testvérét, de elzárja előle szívét: hogyan marad meg abban Isten szeretete?

Szívünknek nincs két ajtaja, hogy az egyiket nyitva tarthassuk Isten előtt, a másikat azonban becsukhassuk testvérünk előtt. Szívünknek csak egy ajtaja van. Ha kinyitom Isten előtt, akkor felebarátom előtt is kinyitottam. Ha viszont becsukom felebarátom előtt, akkor Istent is kirekesztem lelkem hajlékából. Imáink legnagyobb része kérő imádság. Szinte elvárjuk Istentől, hogy teljesítse rengeteg kérésünket. De ha mi tőlünk kér valaki valamit, begombolkozunk kérésének teljesítése elől. Vegyük tudomásul, hogy ha mi nem adjuk meg

felebarátunknak, amit kér tőlünk; akkor Isten sem adja meg nekünk, amit kérünk Tőle. Ha testvérünket kizárjuk szeretetünkéből, akkor Isten is kizár bennünket szeretetéből.

Amit testvérünknek adunk, azt Krisztusnak adjuk. Amit testvérünknek adtunk, azért Krisztus jutalmaz meg. Tárjuk ki tehát szívünk kapuját a szenvedők előtt, hogy velük együtt Isten is belátogathasson hozzánk.

Fiacskáim, ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.

Van olyan szó is, amely cselekedetnek számít, például az érdeklődő szó, a vigasztaló szó, a bátorító szó. Szent János apostol nem ilyen szavakra gondol, amikor azt írja: Ne szeressünk szóval, se nyelvvel. Hanem az olyan öndicsőítő szavakra gondol, amelyekkel állítólag meglévő felebaráti szeretetünket szoktuk emlegetni, és az olyan keretes szavakra, amelyeket az esedékes jócselekedetek helyet mondunk, kitanítva a nyomorgó másik embert a türelmes keresztviselésről, az élelmesség fontos voltáról.

Cselekedettel kell szeretni és igazsággal. Cselekedettel: ne sajnáljuk se időnket, se erőnket, se vagyonunkat, mikor arról van szó, hogy támogatnunk kell másokat. Senki azok közül, kik ránk szorultukban fölkeresnek bennünket, ne távozzék el tőlünk üres kézzel vagy üres lélekkel. És senki se legyen megajándékozatlan azok közül, akiket meglátogattunk. – Igazsággal kell szeretni: igazi szeretettel, amelyet nem a hiúság vezérel, nem is a viszontszeretetre számítás, hanem az Isten akaratához igazodó, önzetlen adakozó kedv.

Pünkösöd után 3. vasárnap

1Pét 5,6–11

Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején. Bízzátok rá minden aggodalmatokat, mert gondja van rátok. Józanok legyetek és vigyázzatok, mert ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresve, kit nyeljen el. Erős hittel álljatok neki ellen, tudjátok ugyanis, hogy ugyanez a szenvedés vár testvéreitekre is, akik ezen a világon vannak.

Minden kegyelem Istene pedig, aki meghívott titeket az ő örök dicsőségére Jézus Krisztus által, maga fog minket – miután kissé szenvedtünk – tökéletesíteni, megerősíteni, megszilárdítani és megalapozni. Neki legyen dicsőség és uralom mindörökkön örökké! Ámen.

*

Szeretteim, alázzátok meg magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon benneteket látogatásának idején – írja első levelében Szent Péter.

Azt is megtehetjük, hogy nem alázzuk meg magunkat Isten hatalmas keze alatt. De így vagy összeroppanunk, vagy fásulttá válunk, vagy sztoikusok leszünk és dacos csakazértissel nézünk szembe Isten hatalmas kezével és lemondunk arról, hogy ez a hatalmas kéz felmagasztaljon bennünket. – A keresztény ember nem roppan össze a sötét órák idején, nem fásul bele a szenvedésbe, nem elégszik meg a végzetnek pogányos torkon ragadásával. Hanem egyrészt megtesz minden tőle telhetőt a szenvedés összébbszorítására; imádkozik is azért, hogy Isten kevesbitse és könnyebbítse az elviselnivalókat. Másrészt pedig ami az emberi iparkodás és az imádkozás ellenére is megmarad a keresztből, azt szívesen fogadja a mennyei Atyától, összekapcsolja Jézus Krisztusnak, Máriának meg a nagy keresztény szenvedőknek kereszthordozásával, és felajánlja a maga meg az emberek bűneinek bocsánatára, a mennyei Atya engesztelésére, minél több ember üdvözüléséért. Így aztán egyfelől kihúzza a szenvedés méregfogát, másfelől hasznosítja a szenvedést, amit semmiféle más vallásnak híve, semmiféle filozófiának vallója nem tud megtenni.

Minden aggodalmatokat Őrá bízzátok, mert Neki gondja van rátok.

Ha valaki nem hisz Istenben, vagy nem hiszi, hogy Isten a mi gondviselő Atyánk, az kire bízza aggodalmait? Legjobb esetben erősnek tartott önmagára és szintén erősnek tartott egy-két jóemberére. Előbb-utóbb azonban azt fogja tapasztalni, hogy saját maga nem is olyan erős, mint gondolta; jó emberei pedig tehetetlenek, vagy éppenséggel nem is jó emberek.

Mi hiszünk Istenben, és hisszük, hogy Isten a mi gondviselő Atyánk. Hiszük, mert Krisztus ezt tanítja. Hiszük, mert mind a magunk életében, mind Egyházunknak történetében száz meg száz nyomát tapasztalhatjuk Isten gondviselő kezének. A kis csodák meg a nagy csodák légiója azt hirdeti minden jóakarátú embernek, hogy Isten törődik velünk, Mária és megdicsőült testvéreink imádkoznak értünk, őrzőangyalunk mellettünk marad halálunk órájáig.

Úristen, Neked gondod van ránk: hadd bízzuk tehát Tereád minden aggodalmunkat. Fáradozunk és meg vagyunk terhelve: üdíts föl bennünket, amint megígérted Szent Fiad által.

Józanok legyetek és vigyázzatok, mert ellenségtek, az ördög – mint ordító oroszlán – körüljár és keresi, akit elnyeljen.

Az ördög tevékenységének célja annak megakadályozása, hogy az első emberpár és ivadécai haláluk után odakerülhessenek, ahonnan ő, az ördög kihullott: a mennyországba, a természetfölötti üdvösség állapotába, az Isten életében és boldogságában való részesedésre. A

megváltásig el is érte az ördög ezt a célját. Mert ha nem kárhozott is el minden ember, de az ösbűn folyamán egy ember sem juthatott a mennyországba. Még az ószövetségi igazaknak is meg kellett elégedniük a természeti üdvösség állapotával, Ábrahám kebelével, vagy ahogy a pogányok hívják: az örök vadászterületekkel, a boldogok szigetével.

A megváltás óta megváltozott a helyzet az ördög rovására és az emberek javára. Most már nem akadályozhatja meg az ördög, hogy elérjük a természetfeletti örök boldogságot, és nem dönthet bennünket egykönnyen a kárhozatba. Szent Ágoston hasonlata szerint a megváltás óta láncra van kötve az ördög, és csak azt haraphatja meg, aki a közelébe merészkedik. Legyünk tehát józanok és vigyázzunk. Az ördög zsákmányra éhesen körüljár ugyan, de csak ameddig láncra engedi. Tartsuk távol tőle magunkat, és maradjunk az Isten édes, meleg, bátorító közelében; akkor semmi kárt sem tehet bennünk az ördög.

Erős hittel álljatok ellen az ördögnek, mivel tudjátok, hogy ugyanazon szenvedés vár evilágon lévő testvéreitekre, (mint titeket).

Lelkemben nem tehet kárt az ördög, ha erős hittel, Isten kegyelmébe kapaszkodva ellenállok neki. Kárt tehet viszont becsületemben szellemi támadásai által, és kárt tehet testemben fizikai támadásai által. – Jól megtanultam azonban Jézus Krisztustól, hogy nem kell félnem attól a valakitől, aki csak testemet teheti tönkre: aki megkínozhat vagy megölhet. Hanem attól a valakitől kell félnem, aki testemet meg lelkemet tönkretetheti, kárhozatba döntheti.

Solamen miserum socios habuisse malorum – ezt már a pogány költő is jól tudta. Engemet, a keresztényt sokkal jobban megvigasztal az a tény, hogy a szellemi és fizikai támadások alól még az Istenember sem és Édesanyja sem vonta ki magát, jóllehet ők mentesek voltak az eredeti büntől, és így mentesek lehettek volna az ösbűn-okozta szenvedéstől is. Krisztusnak és a krisztusos embernek a történelem folyamán az a sorsa, hogy üldözik. Krisztusnak példájára a krisztusos embernek az a föladata, hogy imádkozzék üldözőiért, és az üldözők-okozta szenvedést ajánlja föl üldözőiért.

A minden kegyelem Istene, aki örök dicsőségére hívott meg bennünket Jézus Krisztus által, maga fog bennünket, miután egy kissé szenvedtünk, tökéletesíteni, megerősíteni és megszilárdítani.

Isten földéri napját jókra és gonoszokra, esőt ad jóknak és gonoszoknak. De ugyanígy megengedi, hogy a természet és a történelem csapásokat zúdítson jókra és gonoszokra. Miért engedi meg ezt? Azért, hogy a természeti és a történeti csapások hatására az igaz ember legyen még igazabb, a gonosz ember legyen még gonoszbabb. Emberi nyelven szólva: Isten tisztán akarja látni, ki hová tartozik. Óhosszá-e vagy az ördöghöz?

Anyagi és szellemi jólét közepett sokan Istenhez tartozónak tartják magukat. Mihelyt azonban valami szenvedés éri őket, azonnal elpártolnak Istentől. Mások viszont, amíg jól van dolguk, nem törődnek Istennel. A sorscsapások súlya alatt azonban eltalálnak Istenhez. – Ha megálljuk a próbát az apokaliptikus időkben, akkor Isten is mellénk áll: tökéletesít, megerősít, megszilárdít bennünket. És meghív bennünket a mennyországi dicsőségre, amelyet Jézus Krisztus szerzett meg nekünk megváltói halálával.

Istennek legyen dicsőség és uralom mindörökkön örökké.

Szent Péter is, mint a többi apostol, lépten-nyomon tapasztalhatta a Római Birodalom területén, főleg a hellenisztikus Keleten, hogy a pogányok az istenített császárt dicsőítik. Nem ismervén az egy igaz Istent és Küldöttét, Jézus Krisztust: embert dicsőítettek isten gyanánt, ráadásul olyan embert, mint például Néró.

Szent Péter is, mint a többi apostol, tüntetően belekiáltja a pogányok emberimádó zsilajába: Istennek legyen dicsőség és uralom mindörökkön örökké. Istennek legyen dicsőség,

mert Ő az egyetlen és igazi Dicső. Valójában csak Ő méltó a dicsőítésre. Hiszen Ő a teljes és végtelen Érték. Ő a világmindenség Teremtője. Ő az embernek fölemelője, megváltója, megszentelője. – Az ember is lehet dicső, de csak annyira, amennyire részesedik Isten tökéletességéből. És csak annyira, amennyire alkalmas a jóakarató embereknek, hogy Istent magasztalják az embernek juttatott dicsőség miatt. Istennek legyen dicsőség saját dicső voltáért és minden dicső teremtményéért.

Pünkösöd után 4. vasárnap

Róm 8,18–23

Azt tartom ugyanis, hogy mindaz, amit most szenvedünk, nem mérhető össze a jövőendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk.

Mert a teremtett világ sóvárogva várja, hogy Isten fiai megnyilvánuljanak. Hiszen a teremtett világ hiábavalóságnak van alávetve, nem önként, hanem az által, aki alávetette a reménység ajándékozásával. Mert a teremtett világ is felszabadul majd a romlottság szolgátságából Isten fiai dicsőségének szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy minden teremtmény együtt sóhajt az és vajódik mindaddig. De nemcsak azok, hanem mi is, akik magunkban hordjuk a Lélek zsengéit: mi magunk is sóhajtunk bensőnkben, s várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását.

*

Azt tartom, hogy amiket most szenvedünk, nem lehet összemérni a jövőendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk – írja Szent Pál a rómaiaknak.

Az apostolok természetes eszükkel nem tudták megemészteni Mesterüknek azt a többrendbeli jövőndölését, hogy az Emberfia a pogányok kezére kerül, megkínózzák és megölik. Mikor pedig beteljesedett a jövőndölés, majdhogynem kialudt hitük pislákoló lángocskája. Hát hogyan, mikor az a Valaki, aki olyan hatalmas szavú volt, olyan nagy csodákat művelt, akitől Izrael országának helyreállítását várták: megkínóztatott, meghalt és eltemettetett.

Csak később, a föltámadás, a mennybemenetel, a Szentlélek eljötte után látták át, hogy Mesterük földi életének sötét szakaszát nem lehet összemérni azzal a dicsőséggel, amely megnyilvánul a megdicsőült testben föltámadt és diadalmasan mennybement Üdvözítőn. – Földi szomorúságunkba, lelkünk éjszakájába világítson be jövőendő dicsőségünk, amely akkor fog megnyilvánulni rajtunk, amikor lelkünk a mennyországba kerül, testünk pedig megdicsőülésre föltámad. De az a tudat is vigasztaljon bennünket, hogy már most is tagjai vagyunk a Krisztus Testének, imádói és evői-ivói vagyunk az Eucharisztiaának, hordozói a Szentháromságnak, boldog birtokosai a megszentelő kegyelemnek.

A teremtett világ várakozása sóvárog Isten fiainak kinyilvánítása után.

Hisszük és valljuk, hogy a megváltás óta Isten fiai vagyunk. De evilág fiai ezt nem hiszik el nekünk. Utolsó ítéletkor, föltámadásunk után ország-világ színe előtt kiderül, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk. Evilág fiainak, ha fogukat csikorgatva is, de el kell ismerniük: Íme, ezek csakugyan Isten gyermekei.

Azt mondja Szent Pál, hogy az emberalatti teremtmények, állatok, növények, fizikai-kémiai szubsztanciák várakozva sóvárognak arra a nagy pillanatra, amikor kinyilvánul, hogy Isten gyermekei vagyunk. Miért sóvárog erre az emberalatti teremtett világ? Azért, mert szeretne visszahelyezkedni eredeti állapotába; az istendicsőítésbe és az ember szolgálatába.

Világvégezetekor a világmindenség nem semmisül meg, hanem csak mostani formája ér véget. A világmindenség új formában folytatódik az örökkévalóságon át. Véget ér a közönséges világ, és megdicsőült világ lesz helyette. A teremtés óriási mozivásznán a színtelen vetítés átcsap színes vetítésbe. – Ha már az okatlan természet is sóvárog a megdicsőülésre, mennyivel jobban kell az okos teremtménynek, az embernek vágyakoznia a dicsőséges föltámadásra, ami ezt megelőzi: a megszentelődésre és lelkünk üdvözülésére.

Hiszen a teremtett világ alávetetett a hiábavalóságnak, nem önként, hanem attól, aki alája vetette a reménység adásával.

Amikor a paradicsombeli ember föllázadt Isten ellen, ugyanakkor a teremtett világ is föllázadt az ember ellen. Talpalatnyi helye lett az ördögnek, aki az embert testi-lelki kínokkal sanyargatja. Egy kis beleolvasással szólva: a világ nem szívesen játszotta ezt a szomorú szerepet, hiszen nem erre volt teremtve, hanem Isten dicsőítésére és az ember szolgálatára.

Nem önként vetette magát alá a világ a hiábavalóságnak. Istentől vetetett alá az ember ellen fordulás állapotának, de a reménység adásával. A megváltásra vonatkozó legelső isteni ígéret a nagy természetnek is szólt: eljön majd az idő, mikor az ember újra gyermeke lesz Istennek, és mikor a világ megint paradicsoma lehet az embernek. – Különösen hangzik, de igaz: minél több a jó keresztény, a szentéletű keresztény, a világ annál közelebb emelkedik leendő megdicsőülésének állapotához. Mert a keresztények életszentsége megszenteli a világot is.

Mert a teremtett világ is fölszabadul majd a romlottság szolgátságából Isten fiai dicsőségének szabadságára.

A romlottság szolgátsága: ezekkel a szavakkal jellemzi Szent Pál a teremtett világ megváltás előtti állapotát. Az ördög talpalatnyi helyének lenni, az embernek fiziológiai, pszichológiai és szellemi kínokat okozni: a teremtett világ számára ez a romlottság szolgátsága. Ebből a szolgátságból föl fog szabadulni a világ is – mondja Szent Pál. Mégpedig az Isten fiai dicsőségének szabadságára fog fölszabadulni.

Lelkünk a mennyországban, testünk a megdicsőülésre-föltámadásban élvezi majd a teljes szabadságot: a minden evilági kötődéstől való mentességet. Az érzékiség minden fajtájától, az anyagi javak meg a saját dölyfünk szolgátságától való mentességet. – A megváltás óta már földi életünk folyamán is útban vagyunk e felé a teljes szabadság felé. A teremtett evilág szintén útban van a romlottság szolgátságából való megszabadulás felé. A kozmikus szemléletű keresztény miközben Krisztussal szabadságra vezeteti magát, arra is gondoljon, hogy saját maga megszentelésével a világ megszentelődését is előmozdítja.

Tudjuk, hogy az egész teremtett világ együttesen sóhajtozik és együttesen vajúdik mostanáig. De nemcsak az, hanem jómagunk is, bennünk a Szentlélek zsenyéje, mi magunk is sóhajtozunk minmagunkban, várva a fiúvá-fogadást, testünk megváltását.

Pythagoras füle a szférák zenéjét hallotta a Kozmoszból. Szent Pál füle sóhajtozni és vajúdni hallja a teremtett evilágot. Pythagoras, a szobatudós, nem tudta, hogy az ősbűn miatt a fizikai kozmosz erkölcsileg immár nem kozmosz, hanem az ember bűnre csábítója és megkínzója. Szent Pál, a sokat szenvedett apostol, a saját bőrén tapasztalta meg, mi kárt tett az ősbűn az emberben, és mi kárt tett az oktan és élettelen természetben.

Rousseau elhanyagolva az eredeti bűn tényét, azt hitte, hogy ha az emberiség a kultúrából meg a civilizációból visszatér a természetbe, akkor a paradicsom is azonnal visszatér a földre. Szent Pál számol az eredeti bűn tényével, és azt tanítja, hogy földi életünkben csak várjuk, sóhajtozva várjuk az igazi és örök paradicsomot: a fiúvá-fogadást, testünk megváltását.

A fiúvá-fogadás és testünk megváltása Jézus Krisztus kereszthalálakor bekövetkezett ugyan, de inkább csak elvben és kikezdés szerűen. Gyakorlatilag és beteljesedés szerűen csak az utolsó napon esedékes a fiúvá-fogadás és testünk megváltása: a dicsőséges feltámadásban, test-lelek-egész ember mivoltunk mennyországba fogadásával. – Szentlélek Isten! A Te zsenéged bennünk, sóhajtozva kérünk Téged, nevelj bennünket egyre jobban Isten gyermekeivé, hogy annak idején testestől-lelkestül bemehessünk a mennyei Atya országába.

Pünkösöd után 5. vasárnap

1Pét 3,8–15

Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, szeressétek a testvériséget, legyetek irgalmasok, alázatosak! Ne viszonzjátok a rosszat rosszal, sem a szidalmat szidalommal, inkább mondjatok áldást; hisz arra vagytok hivatva, hogy áldás legyen az örökrészetek. „Mert aki az életet szeretni akarja, és jó napokat szeretne látni, fékezze nyelvét a rossztól, és szája ne szóljon álnokságot. Forduljon el a gonosztól, és tegyen jót; keresse a békét, és kövesse azt. Mert az Úr szemei az igazakon nyugszanak, és fülei hallgatnak könyörgéseikre; de az Úr tekintete haragos a gonosztevők felé”.

Ki árthat nektek, ha a jónak buzgó követői lesztok? De ha szenvedtek is az igazságért, boldogok vagytok. Az ettől való rettegés ne félemlítsen meg, és meg ne zavarodjatok, hanem őriztétek szentül szívetekben az Úr Krisztust. Mindenkor legyetek készen arra, hogy válaszolni tudjatok mindenkinek, aki a bennetek lévő reménység okát kérdezi tőletek.

*

Szeretteim, legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, a testvériség szeretői, irgalmasok, szerények, alázatosak – írja első levelében Szent Péter.

Jézus Krisztus az utolsó vacsorán azt kérte nekünk mennyei Atyjától, hogy mindnyájan egyek legyünk. A tudományos nézetek, a bölcséleti iskolák, az eretnek tanítások, a különféle világnézetek egymással való tülekedése közepett egyek legyünk. Ugyanazon hittételeket valljuk, ugyanazon szentségekkel éljük, az egy Péter utódának engedelmeskedjünk. – Az isteni Üdvözítő ugyancsak az utolsó vacsorán megparancsolta nekünk, hogy szeressük egymást. Evilág gyűlölet-tengeréből úgy emelkedjünk ki, mint vonzó szigetei az isten- és emberszeretnek.

Egységünk és egymás iránti szeretetünk: ha ez a kettő megvan köztünk, akkor megfelelünk Jézus Krisztus szándékainak. Egységünk és egymás iránti szeretetünk: ha valami, hát ez a kettő imponál evilág fiainak is, és ez a kettő vonzza be őket táborunkba, a Krisztus egy karámjába, a Krisztus egy pásztorsága alá. – Legyünk tehát egyetértők, együttérzők, testvérszeretőek, irgalmasok. De legyünk ugyanakkor szerények és alázatosak, mint akik tudják, hogy egységük nem saját maguktól való, hanem az Istentől, az egy Krisztustól és a Szeretet egy Lelkétől.

Ne viszonzjátok a rosszat rosszal, se a szidalmat szidalommal, hanem inkább áldást mondjatok, mert arra vagytok hivatva, hogy az áldást örökségül bírjátok.

Szemet szemért, fogat fogért, rosszat rosszért, szidalmat szidalomért: ez a természeti ember jelszava. Márpedig ez a jelige és a rá támaszkodó magatartás téves. Ezt egyrészt az Úr Jézus tanításából és példájából tudjuk, másrészt a tapasztalat is erre tanít bennünket. A megtorlás általában nem teremt békességet a veszekedő felek közt, sőt a megtorlás viszontmegtorlásra készíti a vesztes felet. Épp ezért a keresztényeknek egyszersmindenkorra ki kell iktatniuk fejükből a megtorlás gondolatát, lehetőleg még a törvényes megtorlás gondolatát is. Ellenben meg kell tanulniuk a keresztény megtorlást, a kődarabnak kenyérdarabbal visszahajítását. Ha egyáltalában valami leszerelheti, megjuhászíthatja ellenségünket, akkor az csak a keresztény bosszú lehet: az átoknak áldással viszonzása. Ez meghökkenti a természeti embert, mert nem számított ilyen viszonzásra.

Meghökkenti, megrendíti, és sokszor véglegesen megnyeri részünkre, megnyeri az evangéliumnak. – Mondjunk áldást szidalmazóinkra: így abban az áldásban részesítjük őket,

amelyet Istentől kaptunk osztályrészünkül. Mert így jó értelemben meg fogják irigyelni Istentől megáldott voltunkat, és ők is megnyílnak Isten áldása előtt.

Mert aki az életet akarja szeretni és jó napokat látni, fékezze nyelvét a rossztól, és ajka ne szóljon álnokságot.

Manapság nem nagyon divatos a nyelvnek a rossztól, az ajaknak az álnokságtól fékezése. Ezzel szemben bőven árad az ember szájából a káromkodás, a trágár beszéd, a szidalom, a gyalázkodás, a megszólás. Persze – mondják a mindent megértő és mindent megbocsátó széplelkek –, mert fáradtak, gondokkal terheltek, idegesek az emberek... Megértő és megbocsátó bólogatás helyett azonban többet ér, ha másoknak is, magunknak is megmondjuk az igazságot: a nyelv féktelensége és álnoksága egy cseppet sem könnyíti meg a fáradozó és megterhelt emberek életét. Ellenkezőleg: megnehezíti, még keservebbé, még elviselhetlenebbé teszi.

Ha szereted az életet, és jó napokat akarsz látni, akkor nyelved az igazságot meg a jóságot szolgálja. A jó keresztény csak olyan mondanivalót és csak olyan szavakat vegyen nyelvére, aminőket az Úr Jézus is nyelvére venne. A jó keresztény úgy szóljon felebarátjához, hogy beszédével ne destruáljon, hanem konstruáljon; ne búsítson, hanem vigasztaljon, ne gyöngítsen, hanem erősítsen és bátorítson.

(A keresztény ember) forduljon el a gonosztól, és cselekedjék jót, keresse a békét és kövesse.

Forduljunk el a gonosztól: az ördögtől is, kapzsiságunk és érzékiségünk tárgyaitól is, saját gőgüinktől is. Cselekedjünk jót: azt cselekedjük, amit Isten törvénye és lelkiismeretünk szava diktál. A gonosztól elfordulásra, a jónak cselekvésére nem elég a saját értelmünk, amely elhomályosult az eredeti bűn folytán, és nem elég a saját akaratunk, amely rosszra hajlik, szintén az eredeti bűn folytán. A gonosztól csupán akkor tudunk gyökeresen elfordulni, és a jót csak az esetben tudjuk állhatatosan művelni, ha Isten megvilágítja elménket és meg erősíti akaratunkat.

Istennel együttműködve forduljunk el a gonosztól és műveljük a jót. Ez egyúttal a békekeresésnek és a béke követésnek is egyetlen igazi útja. Aki Istennel kibékült, az kibékült önmagával is. Embertársaival csak az ilyen ember tud békében élni: aki elébb kibékült Istennel és saját magával.

Mert az Úr szeme az igazakon és füle hallgat könyörgésükre, de az Úr (haragos) tekintete a gonosztévőkön.

Az Úr szeme az igazakon: gondoljunk erre, amikor környezetünk nem hajlandó tudomásul venni jóságunkat, nem akarja elismerni erkölcsi értékünket. Ha magunkon érezzük az Úr dicsérő tekintetét, akkor nem jut eszünkbe az a buta gondolat, amely a tucatkeresztények elméjében olyan könnyen fölbukkan: hogy tudniillik nem érdemes jónak lenni, mert ezt az emberek nem honorálják sem elismerésükkel, sem hálájukkal. Nem érdemes jónak lenni, mert a jó lassankint magára marad jóságával, elszigetelődik a társadalomtól.

Igenis érdemes jónak lenni, mert az Úr szeme az igazakon. Márpedig az Úr dicsérő, jutalmazó tekintete többet ér minden emberi dicséretnél és jutalomnál. Érdemes jónak lenni, mert a jó ember sohasem marad magára, hiszen vele van az Isten. Érdemes jónak lenni, mert az Úr meghallgatja az igaz ember panaszkodását és esdeklését. – Az Úr haragos tekintete a gonosztévőkön. Ez a tény visszatart minket a rossztól a kísértés óráiban. Visszatart bennünket a szeretetlen ítélkezéstől, és arra int, hogy hagyjuk Istenre a rosszak megítélését. Ítékezés helyett inkább imádkozzunk a bűnösök megtéréséért.

Ki árthat nektek, ha a jónak buzgó követői lesztek?

Vannak pozitív farizeusok és vannak negatív farizeusok. A pozitív farizeus kifelé, a társadalom felé jobbnak, sokkalta jobbnak mutatja magát belső, rejtett, valódi önmagánál. Igazi meszelt sír, ahogy az Úr Jézus mondta erről az emberfajtáról: kívül fehér, belül tele van rothadással. – A negatív farizeus éppen megfordítva: kifelé, környezete felé rosszabbnak, sokkalta rosszabbnak mutatja magát valódi önmagánál. Hogy miért? Mert szégyell jónak lenni a rosszak közt, hívőnek lenni a hitetlenek közt, vallásosnak lenni a vallástalanok közt, buzgónak lenni a lagymatagok közt. Gyávaságból együtt úszik az árral, együtt üvölt a farkasokkal.

Ki árthat nekünk, ha a jónak buzgó követői leszünk? Melyik ember nyelve, mosolygása, gúnyolódása tehet kárt bennünk? – Nem akarunk pozitív farizeusok lenni. Rendben van. De ne váljunk negatív farizeussá se! Merjünk jók lenni a rosszak közt, merjünk jobbak lenni a jók közt. Isten dicsérő, elismerő tekintete rajtunk nyugszik. Ki árthat nekünk, miközben jóságra, folyton nagyobb jóságra törekszünk?

De ha valamit szenvedtek is az igazságért, boldogok vagytok.

Ha elfogadtuk, valljuk és éljük Isten igazságát, akkor szinte elvárnók az emberektől, hogy kövessék példánkat, vagy legalább is tisztelettel adózzanak nekünk igazság-birtoklásunkért. Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy a rosszakaratú emberek kinevetnek, kigúnyolnak, sőt sokszor fizikailag is bántalmaznak bennünket igazságunkért, amelyet ők tévedésnek, sőt bolondságnak tartanak.

A kiskorú keresztény meg van sértődve amiatt, hogy igazságát annyian mások nem tisztelik, nem szeretik. A nagykorú keresztény – Szent Péter szavai szerint – boldog, ha szenvedhet az igazságért. Azért boldog, mert ebben a szenvedésben sorstársai voltak a próféták, az Isten emberei, és sorstársa volt maga az Istenember is.

A rosszakaratú ember nem bírja el Isten igazságát és üldözi ennek az igazságnak képviselőit, mert a saját akaratát és ösztöneit nem akarja odaigazítani Isten akaratához. Az a tény, hogy mi elbírnjuk Isten igazságát, boldogsággal tölthet el bennünket, mert arra vall, hogy jóakarátú és Istenhez igazodó emberek vagyunk.

(Az üldözőitektől való) félelem ne ijesszen és ne háborítson meg benneteket, hanem őrizzék meg szentül szívetekben az Úr Krisztust.

Ezt az a Szent Péter írja, aki az első pünkösöd előtt háromszor tagadta meg Mesterét, nem állt ott Mesterének keresztje alatt, napokig lappangott Jeruzsálem egy épületében a többi apostollal együtt; és mindezt a zsidóktól való félelmében. De ugyanez a Szent Péter az első pünkösöd után bátran kiállt a nép elé, bátran odaállt a főtanács elé vagy a római hatóságok elé, bátran elviselte, hogy Mesterének jövendölése szerint más öveze föl, és oda vigye, ahová nem akar menni.

Tanuljuk meg Szent Péter példájából, hogy az üldözőinktől való félelmet csak pünkösöd utáni lélekkel, Szentlélek-átjárta szívvel lehet leküzdeni. És az Úr Jézushoz való hűséget és szeretetet csak pünkösöd utáni lélekkel, Szentlélek-átjárta szívvel lehet megőrizni. – Szent Péter, te félnék ember voltál, mégis belőled lett Krisztus Egyházának sziklaalapja. Imádkozzál értünk, hogy bármennyire félnék is természeti emberségünk: tereád, a Kőszálla épült, erős tartóoszlopok lehessünk Krisztus Egyházának folyton épülő templomában.

Pünkösöd után 6. vasárnap

Róm 6,3–11

Vagy nem tudjátok, hogy mindnyájan, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusra, az ő halálára keresztelkedtünk meg? Eltemettek tehát vele együtt a halálba a keresztség által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halálból, éppúgy mi is új életet éljünk. Ha ugyanis hasonlókká lettünk hozzá halálának hasonlóságában, úgy majd a feltámasztásában is egy leszünk vele. Hisz tudjuk: a régi embert bennünk azért feszítették meg vele együtt, hogy a bűn teste elpusztuljon, s ne szolgáljunk többé a bűnnek. Mert aki meghalt, az felszabadult a bűn alól. Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy Krisztussal együtt élni is fogunk, mert tudjuk, hogy Krisztus, miután feltámadt a halálból, már nem hal meg, s a halál többé nem uralkodik rajta. Mert halála egyszer s mindenkorra való halál volt a bűnnek; az élete azonban élet az Istennek. Ti is úgy tekintétek tehát magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

*

Nem tudjátok-e, hogy ahányan csak belekereszteltettünk Krisztus Jézusba, az ő halálába kereszteltettünk bele? – írja Szent Pál a rómaiakhoz.

Jézus Krisztus a szőlőtő. Ebbe a szőlőtőbe a keresztség oltott bele bennünket. Az Egyház a Krisztus Titokzatos Teste. Ebbe a testbe a keresztség iktatott be bennünket. A keresztség egyfelől jelezte, másfelől végre is hajtotta Krisztusba épülésünket. Végre is hajtotta... Honnét vette ehhez az erőt? Jézus Krisztus kereszthalálából. Az Ő halála törölte el a bűnt: az eredeti bűnt is, személyi bűnöket is. Az Ő halála nyitotta meg lelkünket Isten és a kegyelem előtt, és nyitotta ki lelkünk előtt a mennyország ajtaját, amely az ősbűn óta zárva volt.

Keresztelő Szent János keresztsége csak bűnbánati szertartás volt. A Jordán vize nem mosta le az eredeti bűnt, sőt a személyi bűnöket sem (a bűnbánat volt lemosójuk); nem tudta kinyitni az emberek lelkét Isten előtt, sem a mennyországot az emberek lelke előtt. János csak vízzel keresztelt, nem pedig Szentlélekkel is, akinek eljöttét Jézus kereszthalálának kellett kiérdemelnie. – Imádunk téged, Krisztus, és áldunk téged, mert Te szent kereszthalálad által megváltottad a világot és a halálodban gyökerező keresztség által megváltottál, magadba oltottál bennünket.

Együtt eltemettettünk Jézus Krisztussal a halálba a keresztség által, hogy amint az Atya dicsőséges hatalma föltámasztotta őt halottaiból, úgy mi is új életben járjunk-keljünk.

Jézus Krisztus meghalt és eltemettetett. Az Atyaisten halalma azonban föltámasztotta halottaiból. Jézus Krisztus közönséges testben halt meg és temettetett el, de megdicsőült testben támadt föl. Amíg közönséges testben járt-kelt, magára vette bűneinket. Amikor megdicsőült testbe föltámadt, már le volt győzve a bűn. A közönséges testet megkínózhatta, megölhette a bűn. A megdicsőült testen nincs többé hatalma a bűnnek, így hát többé nem tehet kárt benne a bűn.

A mi régi emberségünk is meghalt és eltemettetett, amikor megkereszteltek bennünket, és mi is új emberként, új életre jöttünk elő a keresztvízből. Az ókeresztény alámerítéses keresztelésben éppen az alámerítés jelképezte a régi emberség, a bűn szolgája halálát. A keresztvízből való fölmerülés pedig az új emberség, az Isten gyermeke születését szimbolizálta. – Az új ember három részből áll: emberből, Szentháromságból és a megszentelő kegyelemből. Lássék meg ez a nagy tény új életemen is: Szentháromságra valló, kegyelemre valló, jobbik enmagamra valló életemen.

Ha egybenőtté váltunk Krisztus halálának hasonlatosságával, akkor föltámadásának hasonlatosságával is egybenőttek leszünk.

A keresztség beleoltott bennünket Krisztusba, beleoltott Krisztus sorsába. – Mi volt Krisztus sorsának első része? Isten létére vállalta ez emberré testesülést, az emberi életet, az emberi halált. Atyja iránti engedelmességből meg az irántunk való szeretetből, váltságunkért vállalta. Bár előre látta, hogy földi élete nem paradicsomi élet lesz, hanem szenvedéses élet, és halála nem természetes halál lesz, hanem erőszakos halál, és nem a hősök dicsőséges halála lesz, hanem a gonosztévő rabszolgák gyalázatos halála: mégis vállalta az emberi létet.

Mi volt Krisztus sorsának második része? A föltámadás, a mennybemenetel és az Atya jobbján való helyet foglalás. Mivel Jézus Krisztus vállalta sorsának sötét szakaszát, ezért lett része sorsának világos szakaszában. – A keresztség beleoltott bennünket Krisztus sorsába. Tudunk és akarnunk kell vallani Krisztus sorsának mindkét szakaszát: a sötétet is, a világosat is. A sötétet a minékünk is megígért világos szakasznak reményében.

Mint tudjuk, a mi régi emberségünk Krisztussal együtt megfeszítettett, hogy lerontassék a bűn uralma alatt lévő test, mi pedig többé ne szolgáljunk a bűnnek.

Régi emberségünk a bűnnek szolgált, nem pedig Istennek. Ez a régi emberségünk feszítettett meg Krisztussal együtt. Midőn Jézus Krisztus megfeszítettett, az ördög és emberi csatlósai azt hitték, hogy győzött a bűn. Óriásit tévedtek. Jézus Krisztus épp akkor győzte le a bűnt, amikor megfeszítették. A keresztség az Ő bűnlegyőző kereszthalálába iktatott be bennünket. Ezért mondhatja Szent Pál, hogy a mi régi emberségünk Krisztussal együtt megfeszítettett.

Hogy lerontassék a bűn uralma alatt lévő test. A megváltás előtt a test az érzékiségnek szolgált, a megváltás után a léleknek szolgálhat. A megváltás előtt a test kolonca volt a jóra törekvő léleknek, a megváltás után eszköze lehet lelkünknek az üdvösség munkálásában. – Ne szolgáljunk többé a bűnnek, hanem Istennek szolgáljunk, aki Egyszülöttjét adta értünk, hogy a bűnből meg a halálból kiszabadítson bennünket a jónak cselekvésére, a kegyelmi és az örök életre.

Mert aki meghalt, az meg van igazulva a bűntől.

Nemo ante mortem beatus – vallotta a Krisztus előtti görög pogányság. „Jó már neki!” – mondja sok mai keresztény hívő, mikor elhunyt felebarátjának testét sírba eresztik. Ugyanezt Szent Pál így fogalmazza meg: „Aki meghalt, az megigazult a bűntől.” Ha sikeresen harcolt a bűn ellen földi életében, akkor másvilági életében már nem kell viaskodnia a bűnnel, és nem kell tartania az örök szenvedés veszedelmétől.

Aki meghalt, az meg van igazulva a bűntől. Ez a tétel nemcsak biológiai halálunkra érvényes, hanem misztikus halálunkra is. A keresztség belekeresztelt bennünket Krisztus kereszthalálába, megölte bennünk a régi embert, száműzte belőlünk az ördögöt. Belénk telepítette a Szentháromságot, megszülte bennünk az Isten gyermekét, új életre keltett bennünket: természetfölötti életre, az Isten életében való részesedésre. – Földi életünk alatt sose fáradjunk bele ebbe a programba: Halj meg a bűnnek, élj Istennek. Akkor majd biológiai halálunk is a bűntől való végleges megigazulás lesz; lelkünknek a mennyországba átköltözése.

Ha meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy Vele együtt élni is fogunk, mert tudjuk, hogy Krisztus miután föltámadt halottaiból, már nem hal meg, és a halál többé nem uralkodik rajta.

A halál törvénye csak a közönséges emberi testre érvényes. A naimi ifjút, Jairus leányát, Lázárt föltámasztotta ugyan Jézus Krisztus, de csak közönséges testben támasztotta föl: nem örök életre, hanem ismét meghalásra. – Jézus Krisztus megdicsőült testben támadt föl. Testére

immár nem érvényes a halál törvénye. A megdicsőült Krisztust többé nem lehet megkínozni és keresztre feszíteni.

Jézus Krisztus megdicsőülése és mennyországi élete zálog rá, hogy mi – akik az ő testének tagja vagyunk és vele együtt meghaltunk a bűnnek – szintén részesülünk a mennyországi életből, és szintén megdicsőülünk. A mennyországi életből először a lelkünk részesedik: tükör által, homályban már a földön, teljesen pedig a természetfölötti üdvösségben. A megdicsőülésből pedig testünk részesedik az utolsó naptól kezdve.

Jézus Krisztus, segíts bennünket, hogy szép keresztény életünkkel méltóak lehessünk ígéreteidre: az üdvösségnek már a földön való ízlelgetésére, halálunk után pedig Isten boldogító színelátására, az utolsó napon pedig testünk megdicsőülésére.

Mert hogy Krisztus meghalt, a bűnnek halt meg egyszer mindenkorra; hogy pedig él, Istennek él.

Krisztus megváltói halála megfizetett Istennek minden bűnért, amit az emberek elkövettek Ádámtól és Évától kezdve a megváltásig, és amit az emberek el fognak követni a megváltástól kezdve a világ végéig. Ezért a Krisztusnak nem kell újra meg újra eljönnie és meghalnia az emberek bűneiért. – Krisztus megváltói halála egyszer mindenkorra legyőzte a bűnt, amely kirekesztett bennünket a földi és a mennyországi paradicsomból egyaránt. Krisztus megváltói halála egyszer mindenkorra visszaszerezte nekünk azt a lehetőséget, amelyet a magunk erejéből nem bírtunk visszaszerezni: azt tudniillik, hogy vendégül láthassuk magunkban Istent ezen a világon; a másvilágon pedig bemehessünk a Szentháromság egy Isten életébe és boldogságába.

A megváltói halál óta Krisztusnak nincs dolga a bűnnel, hiszen azt egyszer mindenkorra legyőzte. Krisztus immár csak az Istennek él, és azoknak az embereknek, akiket éppen ő váltott be az Isten életébe. Istennek él: Isten elé viszi imádatunkat, kéréseinket, engesztelésünket, hálaadásunkat. És az Isten gyermekeinek él: közvetíti felénk Atyjának ajándékait.

Ti is úgy tekintsétek magatokat, hogy halottak vagytok a bűn számára, de éltek Istennek Jézus Krisztusban.

Halottak vagyunk a bűn számára; elvileg azóta, hogy belekereszteltek bennünket Jézus Krisztus kereszthalálába, gyakorlatilag pedig azóta, amióta tudatosan harcolunk a bűn ellen, főleg az egyetlen igazi bűn ellen. Mert a keresztény ember csak egyetlen igazi bűnt ismer, amely minden más bűnnek gyökere: a Szentháromságnak lelkünkben kirekesztése, a megszentelő kegyelem ragyogásának lelkünkben kioltása.

De élünk Istennek: értelmünket meghódoltatjuk kinyilatkoztatása előtt, akaratunkat hozzáigazítjuk az ő akaratához, szeretetünket kiegészítjük az ő szeretetéből, és kiterjesztjük minden emberre, elsősorban keresztény felebarátainkra, paptestvéreinkre és rendtársainkra. – Jézus Krisztusban élünk Istennek. A természeti ember is élhet Istennek, de csak a maga erejéből, mert lelkéből hiányzik Isten és a megszentelő kegyelem. Mi viszont Jézus Krisztusban élünk Istennek, tagjai vagyunk az ő Misztikus Testének, élő temploma vagyunk a bennünk lakozó Szentháromságnak, várományosai a mennyországnak, ahová már eljutott a Misztikus Testnek feje, hogy ott minekünk is helyet készítsen.

Maga a Szentlélek tesz lelkünkkel együtt tanúbizonyságot, hogy Isten fiai vagyunk.

Miben nyilvánul meg ez a tanúbizonyságtétel? Abban, hogy értelmünk könnyen el tudja fogadni a dogmákat, el tud gyönyörködni a dogmákban és rendszerükben, megsejti nem emberi eredetüket: a természeti vallásokból és a filozófiákból levezethetlen voltukat. Elcsodálkozik azon, hogy bár nem férnek be eszünk kereteibe, mégis mennyire nekünk, embereknek valók.

Hát még mi által tanúsítja a Szentlélek és lelkünk, hogy Isten fiai vagyunk? Azáltal, hogy akaratunk könnyen párhuzamba tud helyezkedni Isten akaratával: akár parancsainak teljesítését

kívánja tőlünk Isten, akár megpróbáltatást mér ránk, akár lemondást és áldozatot kér tőlünk. Ami pedig segítő szeretetünket illeti, könnyen tudunk jót tenni olyan felebarátainkkal is, akikkel – természeti a emberségünk ítélete szerint – nem érdemes jót tenni, mert háládatlanok, sőt ellenségeink. – Végül azáltal is tanúskodik a Szentlélek meg a saját lelkünk istengyermekségünkről, hogy vallásosságunknak eredményeképpen természetfölötti eredetű megvigasztalódás, öröm, lelkiezősség és benső békesség tölt el bennünket.

Ha fiai vagyunk, akkor örökösök is: Istennek örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei.

Istennek örökösei vagyunk, mert gyermekei vagyunk. Ezen a világon az a boldogító tudat a mi örökségünk, hogy van Isten, hogy bennünk lakik az Isten, és hogy azért lakik bennünk, mert szeret bennünket. Az a másik boldogító tudat is a mi örökségünk ezen a világon, hogy vagyunk, hogy Isten hordozói lehetünk, és hogy egyre jobban szerethetjük Istent.

A másvilágon pedig az a mi örökségünk, hogy a mennyországban színről színre láthatjuk, és tökéletesen szerethetjük Istent. Együtt lehetünk az emberi nem édesanyjával, Máriával, kinek már egy néhány *apparitiója* egész földi életére boldogítani tudott egy Bernedette-et. Együtt lehetünk a jó angyalokkal, a szentekkel, üdvözült testvéreinkkel.

Krisztusnak társörökösei vagyunk, mert testvérei vagyunk. Megtestesülése tette őt testvérünké. Megkeresztelésünk tett bennünket az Ő testvéreivé. Amiben mi egyelőre csak reménykedünk, azt a mi testvérünk, Krisztus már elérte. De nemcsak magának érte el, hanem minékünk is. Egyebek közt azért ment a mennybe, hogy helyet készítsen ott nekünk.

Pünkösöd után 7. vasárnap

Róm 6,19–23

Emberi módon fejezem ki magam testetek gyarlósága miatt. Ahogy ugyanis egykor átadtátok tagjaitokat a tisztátalanság és a gonoszság szolgálatában a gonoszságra, úgy adjátok most az igazság szolgálatára a megszentelődés végett! Mert amíg a bűn szolgálói voltatok, szabadok voltatok ugyan az igazsággal szemben, de milyen gyümölcsét kaptátok akkor ennek? Most szégyenkeztek miattuk, mert halál a végük. Most azonban, miután felszabadultatok a bűn alól, s Isten szolgálói lettetek, megvan a gyümölcsötök a megszentelődésre, aminek a vége az örök élet. Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelme azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

*

Emberi módon szólok testi gyöngeségtek miatt. Amint ugyanis átadtátok tagjaitokat a tisztátalanság és a gonoszság szolgálatába, a gonoszságra: úgy adjátok most az igazság szolgálatába, megszentelődésre – írja Szent Pál a rómaiaknak.

Emberi módon szól hozzájuk: rabszolgasághoz hasonlítja, régi és mostani állapotukat. Régen a bűn rabszolgái voltak, most Isten rabszolgái legyenek. – A hasonlat sántít, mert a bűnnek szolgálni csakugyan rabszolgaság, de az Istennek szolgálni nem rabszolgaság, hanem király módra uralkodás. *Deo servire regnare est.*

A római hívek testi gyöngesége miatt: értelmi és erkölcsi gyarlósága miatt Szent Pál mégis ezt a sántító hasonlatot használja. Mert szóból ért nemcsak a magyar, szóból ért a római is. – Értsünk szót mi is a goromba hasonlatból, és ha nem szégyelljük a bűn rabszolgaságát, akkor igazán ne szégyelljünk Isten rabjai lenni.

Ha nem szégyelljük átadni magunkat a tisztátalanság és a gonoszság szolgálatába, akkor igazán büszkén adhatjuk magunkat az igazság és a megszentelődés szolgálatába.

Amikor szolgálói voltatok a bűnnek, szabadok voltatok a megigazulás dolgában.

A bűnös ember nagyon büszke a szabadságára. „Nekem az Isten sem parancsol – mondogatja nagy hetykén –, nem tűröm, hogy bárki is beleavatkozzék magánügyeibe, még ha Istennek hívják is azt a bárkit.” – És miközben szabadágával kérkedik, nem veszi észre, nem is akarja észrevenni, hogy szégyenletes szolgaságban él: önmaga istenítésének, vágyainak, szenvedélyeinek, lustaságának rabszolgaságában.

Különös teremtmény az ember, önmagának teljes kibontására törekszik, és bár sejti, hogy csupán akkor tudja magát teljesen kibontani, ha a biológiai és a szellemi mezőn kívül, és a földi személyek mezején kívül Isten mezejébe is belenyílik. Mégis torzó marad: nem mer belebontakozni Isten mezejébe, mert szabadságát félti Istentől. – Mi az Isten gyermekei vagyunk. Nem féltjük szabadságunkat Istentől, mert ismerjük azt a paradox igazságot, hogy minél jobban alárendeljük szabadságunkat Isten akaratának, annál nagyobb a szabadságunk: annál jobban tudunk bánni szabadságunkkal. Ha elfogadjuk Isten segítségét, akkor a rossz helyett a jót tudjuk választani, a kisebb jó helyett a nagyobb jót, a közbülső javak helyett a végső jót: éppen Istent, az ő színjátékát és tökéletes szeretését.

Ugyan milyen gyümölcsét birtokoltátok akkor (bűnös korotokban, azoknak a cselekedeteknek), amik miatt most szégyenkeztek, mert azoknak a cselekedeteknek vége a halál.

A bűnök gyümölcsei: a jóakarátú emberek előtt elvész erkölcsi tekintélyünk, furdal a saját lelkiismeretünk, sokszor még szervi és funkciós nyavalyák is jelentkeznek rajtunk. Az elmúlt

évtizedekben orvosok rengeteg adatot gyűjtöttek össze arra vonatkozólag, hogy a hét főbűnt milyen betegségek szokták kíséreni. Azt találták, hogy például a kóros irigység sárgaságot okoz. Nem hiába hívja a nép ősi bölcsessége ezt a főbűnt sárga irigységnek. A kóros kapzsiság gyomoridegességet és azon át gyomorfekélyt szokott okozni. A bujaság betegség-uszálya már régen is közismert volt.

A bűnök végső gyümölcse a halál. A biológiai halál is, de ami ennél sokkal lényegesebb: az örök halál is. A jó keresztényt a biológiai halál nem rettent, hiszen lelkünk halhatatlan, testünk pedig föl fog támadni. Rettent azonban az örök halál, az örök haldoklás; a megsemmisülésbe rohanás, de a megsemmisülésnek reménye nélkül. – Akinek élő lelkiismerete van, az szégyenkezik bűnös múltja miatt. Akinek finom lelkiismerete van, az gyötrődik szégyenében, ha bűnbe esett. Örülünk neki, hogy szégyenkezni tudunk bűnös múltunk miatt. És még jobban örülünk annak, hogy jelenünk miatt már nem kell szégyenkeznünk, hogy büszkéek lehetünk istenes jelenünkre.

Most, hogy fölszabadultatok a bűn alól, és Istennek szolgálói lettetek, megvan gyümölcsetök a megszentelődésre, és ennek vége az örök élet.

Sok modern ember azért nem tér meg bűneiből, mert azt hiszi, hogy megtérése után légüres térbe jut. Az elhagyott bűnös örömeért semmiféle kárpótlást nem kap Istentől. Az ilyen mai embereknél még az első pünkösöd előtti Péter apostol is különb. Hiszen ő legalább megkérdezte Mesterét: Mi elhagytunk mindent, mit kapunk mi ezért? – A mai ember ezt már nem is kérdi, mert annyira bizonyos benne, hogy a folyó túlsó partján, a megtért bűnösök tartományában semmi öröm sem várja.

Bűneik miatt kínlódó, bűneikhez mégis ragaszkodó, a természetfölötti örömök iránt érzéketlen embertársainkkal szemben mi Szent Pál tanításának adunk igazat. Ha fölszabadultunk a bűn alól, és Isten szolgálóivá szegődtünk, akkor a megszentelődés, az életszentségben való gyarapodás lesz a mi igazi földi örömünk és boldogságunk; az örökélet pedig, az örömtelen és csömörtelen, unalom-nemismerő soha-véget-nem-érő élet lesz mennyországi örömünk és boldogságunk. – Örülünk neki, hogy meg tudtuk csinálni a cserét: a bűn szolgátságát föl tudtuk cserélni Isten szolgálatával. Példánk bátorítson másokat is hasonló cserére.

A bűnnek zsoldja halál, Istennek kegyelme azonban örök élet Krisztus Jézusban, Urunkban. Mi a halál? – Biológiai törvényszerűség, feleli a természettudomány.

Mi a halál? – A bűn zsoldja, feleli Szent Pállal a hittudomány. Ha Isten az első emberpárt nem emelte volna föl a paradicsomi élet szintjére, akkor csakugyan élettani törvény lett volna a halál. De Isten Ádámot és Évát gyermekévé fogadta, és mentesítette a halál alól. Ha őszüleink megbecsülték volna magukat, sem nekik, sem ivadékaiknak nem kellett volna meghalniuk. Őszüleink azonban a paradicsomi étellel együtt a meg nem halás kiváltságát is eljátszották. Így lett a halál az ősbűnnek zsoldja. Nemcsak az élettani halál zsoldja a bűnnek, hanem az örök halál is. Aki nem az Úrnak lesz katonája, hanem az ördögnek zsoldosa, hát megkapja megérdemelt zsoldját a gazdájától.

A természetfölötti örökélet nem zsold. A mennyországot nem érdemelhetjük ki. A mennyországot Isten ingyen adta Ádámnak, és ingyen adja meg nekünk is. Emberi jóságunkkal csak a természeti üdvösség állapotát érdemelhetnénk ki. A természetfölötti üdvösségbe azért mehetünk be, mert Jézus Krisztus megváltó halála kinyitotta előttünk a mennyország ajtaját, és kegyelmet ad nekünk, hogy természeti jóságunkon fölül Isteni jóságunk is legyen. – Hála legyen az Istennek, aki érdemünkön felül, sőt érdemünkön kívül isteni étellel és boldogsággal jutalmazza Hozzá való hűségünket.

Pünkösöd után 8. vasárnap

Róm 8,12–17

Ennélfogva, testvérek, nem vagyunk a test lekötelezettjei, hogy a test szerint éljünk. Ha ugyanis a test szerint éltek, meghaltok, de ha a lélekkel megölik a test cselekedeteit, élni fogtok. Mert akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét csak féljete, hanem a gyermekké fogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk: „Abba, Atyánk!” Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt tanúságot, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is: Isten örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei, mert vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.

*

Nem vagyunk a test lekötelezettjei, hogy a test szerint éljünk – írja Szent Pál a rómaiaknak.

A megváltatlan ember a test lekötelezettje. Szabad akarata nem aludt ki ugyan, de magárahagyottságában legtöbbször kiszolgálja a test bűnös kívánságait. A megváltatlan ember a test szerint él, amint erről a primitívek néprajza és az összehasonlító vallástörténelem bőségesen tanúskodik. Minél kevésbé primitív az ember, annál erkölcstelenebb. Minél nagyobb kultúrájú az ember, annál több és rafináltabb módját eszeli ki és gyakorolja az érzékiségnek.

Mi, megváltott emberek, nem vagyunk a test lekötelezettjei. A keresztség nem adja ugyan vissza a *concupiscentiák* alóli mentességet, kiegészíti azonban szabadakaratumkat a kegyelemmel. Az így megerősített akarat a lélek érdekeit szolgálja, a lélek érdekében meg tud birkózni, és meg is kell birkóznia a test bűnös kívánságaival. – Mi, megváltott emberek a lélek szerint élünk, amely Istenben keresi örömét, vigasztalását, megerősödését, megbátorodását, békéjét és boldogságát.

Ha a test szerint éltek, akkor meghaltok; de ha megölik a lélekkel a test cselekedeteit, akkor élni fogtok.

Lelkünk értékesebb testünknel, nem szabad tehát megengedni, hogy portánkon a test legyen az úr. Testünket lelkünk élteti, lelkünket pedig az Isten. Nem szabad megengedni, hogy testünk fölrúgja ezt a rendet. Ha lelkünk a testünk szolgájává aljasodik, már el is szakadt Istentől, éltetőjétől, és már el is jegyezkedett a halállal, a kárhozattal. – Meg kell ölnünk lelkünkkel nem a testet, hanem a test cselekedeteit. A kegyelmi élet nem rontja le azt, ami jó a testben. A kegyelem tovább tökéletesíti a test jó tulajdonságait.

Testünk energiái olyanformák, mint a víz, amely rombolni is tud, de vízimalmot is hajt. Vagy olyanformák, mint a szél, mely szintén tud rombolni is, de szélkereket is hajt. Testünk ösztöneit építésre, kultúrateremtésre kell befognunk. – Ösztöneink, ha Nietzsche módján szabadjukra engedjük őket, akkor rombolnak. De ha aszkézissal lelkünk szolgaságába törjük őket, akkor építeni fognak, kultúraalkotó tényezőkké nemesednek.

Akiket az Isten Lelke vezérel, mindazok Istennek fiai.

A Szentlélek kétféleképpen vezérel bennünket: közvetlenül, belülről, és közvetve, kívülről. – Közvetlenül, belülről sugallatai által vezérel bennünket a Szentlélek, olyanképpen, mint Szókratészt a daimonionja: rábeszél a jóra, lebeszél a rosszról. – Közvetve, kívülről lelkivezetőnk által, a lelkiolvasmányok által, a jó emberek példája, intő és buzdító szavai által vezérel bennünket a Szentlélek.

Istennek fiai vagyunk. Ne tőrjünk, hogy testi vágyaink, a hitünknek és erkölcsi életünknek ártó könyvek, cimborák, nagyon is evilági társaságok vezéreljenek bennünket. Ellenben vegyük

észre magunkon belül is, magunkon kívül is a Szentlélek szavát, és engedjük meg Neki, hogy vezessen bennünket. – Ne tartuk magunkat se okosabbnak, se erősebbnek a Szentléleknél. Ne higgyük, hogy a magunk eszével és a magunk akaratával is szépen tudjuk alakítani életünket. Értelmünket nyissuk meg a Szentlélek közlései előtt: ez az igazi okosság. Akaratunkat kapcsoljuk össze a Szentlélek indításaival: ez az igazi erő.

Nem vettétek a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljete, hanem a gyermekké fogadás lelkét vettétek, amelyben azt kiáltjuk: Abba, Atyánk!

A Szentlélek nem a szolgaság lelke. Nem azért jött evilágra, hogy miután kiragadtattunk az ótörvény szolgaságából, behelyezzen bennünket egy új törvény szolgaságába. A Szentlélek nem a szolgáló félelem lelke. Nem azért szállt le ránk, hogy mint az Ószövetség emberei rabszolga módra féljünk az Úristentől; hanem azért töltötte el szívünket, hogy mint az Újszövetség emberei gyermek módra szeressük az Atyaistent.

A Szentlélek a gyermekké fogadás lelke. A keresztségben Ő ojtott be minket az Egyházba, Krisztus Testébe. A Szentlélek tett bennünket Jézus Krisztus testvéreivé és a mennyei Atya gyermekeivé. A Szentlélektől átmelegítve úgy szólíthatjuk meg Istent, ahogy Jézus, az Isten Fia, szólította meg arám nyelven: Abba, Atyám! – Köszönjük Neked, Szentlélek Úristen, hogy a mennyei Atya gyermekeivé emeltél bennünket. Meg akarjuk magunkat becsülni az istengermekség nagy méltóságában.

Pünkösöd után 9. vasárnap

1Kor 10,6–13

Ez pedig számunkra előképként történt, hogy mi ne kívánjuk meg a rosszat, mint ahogy ők megkívánták. Se bálványimádók ne legyetek, mint egyesek azok közül, amint írva van: „Leült a nép enni és inni, és fölkeltek játszani”. És ne paráználkodjunk, ahogy egyesek paráználkodtak azok közül, és egy nap huszonhárom ezren pusztultak el. Krisztust se kísértjük, mint egyesek azok közül kísértették, és elvesztek a kígyók által. Zúgolódni se zúgolódjatok, mint egyesek zúgolódtak azok közül, és elvesztek a zúgató által. Mindezek előképként történtek velük, és azért írták le, hogy okuljunk belőlük mi, akikhez az idők vége elközelgett. Aki tehát azt hiszi, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék. Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten hűséges, és nem engedni meg, hogy erőtokön felül szenvedjétek kísértést, hanem a kísértéssel együtt a szabadulást is megadja, hogy elviselhessétek.

*

Ne kívánjunk meg mi is rossz dolgokat, ahogy azok megkívántak – írja Szent Pál a korintusiaknak.

Szent Pál arra céloz, hogy a pusztában vándorló zsidók megunván a mannát meg a fürjek húsát, visszakívánkoztak Egyiptom húsos fazekai mellé. Sok korintusi keresztény is visszasírta a pogány áldozati lakomákat. – Szent Pál most idézett figyelmeztetése alkalmat ad nekünk, hogy egy kissé megvizsgáljuk magunkat: hogyan viszonyulunk az ételhez? Nem vagyunk-e gyomrunknak rabszolgái?

Ha olyan ételből eszünk, amelyről tudjuk, hogy nekünk megárt, sőt amelytől eltiltott bennünket az orvos: akkor bizony gyomrunk rabszolgái vagyunk. – Ha többet eszünk kedves ételünkéből a kelleténél, vállalva a gyomorrontás kockázatát is: akkor bizony gyomrunk rabszolgái vagyunk. – Ha vásárolt vagy ajándékba kapott élelmiszerekkel valóságos éléskamrává alakítjuk át szobánkat, mintha egy új hét szűk esztendőre akarnánk fölkészülni: akkor bizony gyomrunk rabszolgái vagyunk.

Az élelemhez és gyomrunkhoz való viszonyulásunkat a régi, elkoptatott, de mindig érvényes szabállyal szabályozzuk: Nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk.

Bálványimádók se legyünk, mint némelyek azok közül, mint írva van: Leült a nép enni-inni fölkeltek játszani.

Pál a zsidók aranyborjú-imadására céloz, valamint a vele kapcsolatos áldozati lakomára, mulatozásra, táncolásra. – Ne legyünk bálványimádók! – ezt manapság már nemcsak a Szentírás meg az Egyház köti lelkünkre, hanem egyik-másik lélekgyógyász is, például a svájci Jung és az osztrák Daim. Él bennünk egy ösztön, minden más ösztönünknél mélyebb, finomabb, fontosabb, és ez: az istenkereső ösztön. Ha ez az ösztön az egy igaz Isten felé irányul, és az egy igaz Isten felé irányít bennünket, akkor lelkünk egészsége gyökeresen biztosítva van. Ha ellenben istenkereső ösztönünk megreked a gyomrunknál, vagy az anyagi javaknál, vagy az emberi személyeknél (vérrokonoknál, jóbarátoknál, jó ismerősöknél), ennek előbb-utóbb lelki fölfordulás lesz az eredménye.

Ha rajtakapnánk magunkat, hogy valakit vagy valamit bálványozunk, vágjuk el azonnal lelkünk köteleit, hogy istenkereső ösztönünk szabadon törhessen az egyetlen helyes irányba: az élő Isten felé.

Se ne paráználkodjunk, mint némelyek azok közül paráználkodtak (a pogány moabiták leányaival, a bálványisteneknek bemutatott áldozatokkal kapcsolatosan), és elhullottak egy napon huszonhárom ezren.

A *concupiscentia carnis* a pogány vallások férfijaiban vagy azzal a szélsőséges magatartással végződött, hogy kasztrálták saját magukat, vagy pedig azzal a másik szélsőséges magatartással, hogy istentiszteleti cselekménnyé emelték az istenség prostituáltjaival egyesülést. – A keresztény ember nem öli ki magából a *concupiscentia carnis*-t, de szabadjára sem engedi, hanem megszenteli: Istennek ajánlja, mégpedig vagy a házasságban, vagy a celibátusban.

A házasságban megszentelt testi kívánság gyümölcse a gyermek, a szerzetesi, a papi tisztaságban vagy a magánfogadalmon alapuló tisztaságban Istennek ajánlott és megfőkezett testi kívánság gyümölcsei: mindazok az emberek, akiket megtanítunk a természeti és a természetfölötti igazságra, akiket újjászülnék szent és művelt magyarságra, kegyelmi emberségre. – A paráznaság büntetése a halál, a tisztaság jutalma az élet: a folyton bőségesebb élet, az Isten életéből részesedő élet.

Ne kísértjük Krisztust, mint némelyek azok közül kísértették, és elvesztek a kígyók által.

A zsidóság a vándorlás negyvenedik évében zúgolódásával kísértette Istent, tette próbára Isten türelmét. A mi életünk is vándorút, de nem a történeti, hanem a szellemi ígéretföldje felé. A lelki szárazság, a lelki éjszaka, a kísértés óráiban sokszor mi is unjuk az Isten felé vivő fáradságos utat. „Nincs kenyér, nincs víz, lelkünk undorodik már a mannától, ettől az igen sovány eledeltől” – a pusztában vándorló zsidók szavai olykor-olykor talán a mi szánkról is elhangzanak.

A zsidókat a rézkígyó mentette meg a mérges kígyók marása okozta haláltól. Amelyik föltekintett a rézkígyóra, életben maradt. A mi rézkígyónk a keresztrefeszített Krisztus. Ha roskadozunk életünk terhe alatt, nem a zúgolódás segít rajtunk, hanem a keresztre vetett pillantásunk. Ha a mi Urunknak szenvedésén és kereszthalálon át kellett bemenni e dicsőségébe, mi – az Ő tanítványai – sem lehetünk különbek mesterünkénél. El kell fogadnunk gondviselő Atyánk kezéből életünk boruját, hogy aztán ránk virrasztassa a derűt: az örök élet derűjét és ennek előre vetett fényességét.

Ne zúgolódjatok, mint némelyek azok közül zúgolódtak, és elvesztek Isten pusztító angyala által.

A zúgolódás az Isten elleni lázadásnak kezdete. Nem vagyunk megelégedve az isteni gondviseléssel és kritizálni merészeljük Isten gondolatait. Ezzel aztán eláruljuk, hogy egyenlő rangúnak tartjuk magunkat Istennel, sőt különbnek tartjuk magunkat Nála. Hej, ha csak úgy két hétre odaülhetnénk Isten gondviselő székébe, majd megmutatnánk mi, hogyan is kellene jobban elkormányozni a világot, a történelmet, a saját életünk folyását. – A keresztény ember ne zúgolódjék, hanem a csapások súlya alatt tartson bűnbánatot, vezekeljen mások bűneiért, és a csapások hatására váljék még igazabbá.

Mi okból zúdul ránk ennyi elviselnivaló? Azért, mert őszüleink a paradicsommal együtt eljátszották a szenvedéstől való mentességet is; mert a választott nép nem fogadta be a Messiást, és mert mi, keresztények is, csak feléből-harmadából fogadjuk be a Megváltót. – Mi végett zúdul ránk Isten sok csapása? Avégett, hogy a szenvedés tüze kiolvassa lelkünkben a salakot, fölszítsa bennünk a maradék jóságot, és színvallásra bírjon bennünket: Istenhez tartozunk-e csakugyan, vagy pedig csupán papírforma szerint tartozunk az Ő táborába.

Aki tehát azt hiszi magáról, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék.

Szent Pál ezekkel a szavakkal arra figyelmezteti a korintusiakat, hogy tartózkodjanak a pogány áldozati lakomákon való részvételtől. Akármilyen jó kereszténynek tartják is magukat,

az áldozati lakoma veszedelmes alkalom lehet rá, hogy visszaessenek a bálványimadásba. – Hát minket mire figyelmeztetnek Szent Pál szavai? Arra, hogy a bűnbánat szentségében annyiszor elmondott erős fogadás-formula szerint viselkedjünk: „Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmat elkerülöm”. Hát csakugyan kerüljük a bűnre vezető alkalmat, akár személy az a bűnre csábító alkalom, akár könyv, akár film, akár színdarab.

Ne mondjuk, hogy nekünk, hétpróbás jó szerzetespapoknak ez vagy az nem árt. Ha becsületesebben magunkba nézünk, akkor megállapíthatjuk, hogy ez is, az is bizony árt: legalább belső világunknak, gondolataink, képzeletünk és lelkiismereti nyugalmunk világának árt. És ha most nem árt is, a következő pillanatban árthat. Épp azért, aki azt hiszi magáról, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék.

Emberi kísértésnél egyéb még nem ért benneteket, eddig csak emberi erőtköz mért kísértéseitek voltak; de hűséges az Isten ahhoz az ígéretéhez, hogy erőt ad a kísértés legyőzésére, és nem fogja megengedni, hogy erőtkön felül szenvedjete kísértést, hanem a próbára tétellel együtt a belőle való győzedelmes kimenetelt is megadja, hogy elviselhessétek.

Az sem jó, ha kacérkodunk a kísértéssel, de az sem jó, ha betegesen félünk a kísértéstől. Szent Pál arra buzdít bennünket, hogy ne féljünk túlságosan a próbára tételtől.

Isten nem engedi meg, hogy gőgünk, testünk, szemünk, az ördög erőnkön felül tegyen próbára bennünket. Kegyelmevel támogat bennünket az Isten, hogy biztosan megállhassuk helyünket a próbára tétel közepett. – Mindennemű kísértésben kiáltunk mi is az Úrhoz, kiáltunk három ízben is, mint Szent Pál. Akkor majd minekünk is azt fogja mondani az Úr, amit Szent Pálnak mondott: Elég neked az én kegyelmem. – Kegyelmet ad nekünk az Úr, de ügyeljünk rá, hogy ne legyen bennünk hiábavaló az Ő kegyelme.

Pünkösöd után 10. vasárnap

1Kor 12,2–11

Tudjátok, hogy amikor pogányok voltatok, kényszernek engedve mentetek a néma bálványokhoz. Ezért tudotokra adom, hogy senki, aki Isten Lelke által szól, nem mondja: „Átkozott legyen Jézus!”, és senki sem mondhatja: „Jézus az Úr”, csakis a Szentlélek által. A kegyelmi adományok különfélék ugyan, de a Lélek ugyanaz. A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. És az erőmegnyilvánulások is különfélék, de Isten, aki mindezt mindenki cselekszi, ugyanaz. A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. Egyik a bölcsesség szavait kapja a Lélek által, a másik a tudományét ugyanattól a Lélektől. Más valaki a hitet kapja ugyanabban a Lélekben, ismét más a gyógyítások adományát az egy Lélek által, vagy csodatévő hatalmat, prófétálást, a szellemek megítélését, a nyelveken való beszédet vagy a nyelveken való beszéd értelmezését. Ezt mind egy és ugyanaz a Lélek műveli, mindenkinek úgy adva részt, ahogy akarja.

*

Tudjátok, hogy midőn pogányok voltatok, a néma bálványokhoz mentetek, amint (a gonosz lelkek) hajtottak benneteket – írja Szent Pál a korintusiaknak.

Az ördög Istennek tartja magát, ezért azon fáradozik, hogy minél több embert elvonjon az igazi Istennek imádásától és saját magát imádtassa velük. „Mindezt neked adom, ha leborulva imádsz engem.” – mondta az ördög még az Úr Jézusnak is, abban a buta reményben, hogy a második Ádámot is el tudja fordítani Istentől.

Írva van, – felelte Jézus az ördögnek – hogy Uradat, Istenedet imádjad, és csak Neki szolgálj. – Ha azt vennék észre, hogy minket is a néma bálványokhoz és azokon át saját magához hajt az ördög, kergessük el az Úr Jézus szavaival. Urunkat Istenünket akarjuk imádni, mert csak Ő méltó az imádásra. Urunknak, Istenünknek akarunk szolgálni, mert csak ő méltó a szolgálatunkra. Egyébként saját emberi méltóságunkat is azzal becsüljük meg legjobban, ha nem imádunk akárkiket és akármit, és nem szolgálunk akárkinek vagy akárminek.

Tudotokra adom, hogy senki, aki Isten Lelke által szól, nem mondja: Átkozott legyen Jézus, és senki sem mondhatja: Úr Jézus, hanem csak a Szentlélek által.

Az igazi karizmák Istentől valók, az álkarizmák az ördögtől. A korintusi keresztények pogány korokban részesei vagy tanúi lehettek ilyen álkarizmáknak. Szent Pál megtanítja a korintusiakat az igazi karizmák kritériumára. Ha a karizmás átkozza Jézust, akkor az ördög csatlósai közé tartozik. Ha azonban Úrnak, Kyriosznak, azaz Istennek vallja Jézust, akkor a Szentlélek szól belőle. Mert csak a Szentlélektől megvilágosított ember láthatja meg Jézus Krisztusban az Isten Fiát.

Aki Jézust nem tartja többnek embernél, még ha legbölcsebb, legszentebb embernek mondja is: az nem fogadta be magába a Szentlelket. Aki Jézusban meglátja az Isten Fiát, aki az Egyházban meglátja a Krisztus Testét, aki saját magában meglátja az Egyháznak, a Krisztus Testének tagját: az befogadta magába a Szentlelket, és most már a Szentlelken át, mint természetfölötti szemüvegen át tudja nézni Krisztust, az Egyházat és saját magát.

Szentlélek Úristen, légy állandó vendégem, hogy sohase átkozzam Jézust, hanem áldjam, és Isten Fiának valljam.

A kegyelmek ugyan különfélék, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatok, az egyházi hivatalok szintén különfélék, de ugyanaz az Úr, Jézus Krisztus. Az erőnyilvánulatok, a csodatevő hatalom megnyilvánulásai is különfélék, de ugyanaz az Isten, ki mindezt mindenkiben cselekszi.

A teremtett evilág sok mindenből álló *egyminden*. Sokféle szubsztancia van ezen a világon, és egy-egy szubsztancia fajt sok egyed képvisel. A bennük érvényesülő természeti törvény mégis egységbe fűzi össze a sokságot. – A teremtett másvilág hasonlóképpen egyszerre egy is, sok is. Sok, mert az angyalok karokra és rendekre oszlanak, és az üdvözült lelkek sem egyformák tökéletességük foka szerint. De ugyanakkor egy a teremtett másvilág: a sokságot az osztályrészéül jutott isteni élet egységbe fogja össze. – Még a teremtetlen másvilágra, Istenre is érvényes valami módon az egyszerre egy és sok elve, mert Isten egy Valami, de három Valaki.

A földön küzdő Egyház különféle tagjai különféle kegyelmeket és föladatokat kaptak ugyan, de az egy-Lélektől, az egy-Úr Jézustól az egy-Atyától kapják: a háromszemélyű egy Istentől.

Szentháromság egy Isten, egyik tagja vagyok az egy-Egyháznak, az egy Krisztus Testének: kicsinyke sejt az óriási szervezetben. Add, hogy a nagy Egésznek javára gazdálkodjam a nekem jutott kegyelemmel és a nagy Egésznek javára végezzem a rám bízott rész-föladatot.

A Lélek kinyilatkoztatása mindenkinek hasznára adatott.

A Szentlélek rendes és rendkívüli ajándékai nemcsak annak szólnak, aki kapja őket, hanem a környezetének is, sőt minden embernek, aki tudomást szerez róluk. A Szentlélek kegyelmei olyan talentumok, amelyeket nem szabad elásni, mint a példabeszédbeli szolga tette, hanem kamatoztatni kell. Tehetségem, képzettségem, lelki életbeli jártasságom nem arra való, hogy rájuk üljek, hanem, hogy szellemi kenyérként kiösszam a rászorulóknak közt.

Ami pedig a rendkívüli kegyelmeket illeti, például a csodálatos gyógyulást, az nemcsak a meggyógyultnak válik a javára, hanem mindnyájunknak is. Mert arra figyelmeztet bennünket, hogy a világ fizikai, kémiai, élettani törvényein túl és törvényei fölött ott rejlik a gondviselő Isten. Ő, ha jónak látja, csodás úton, módon is tud és akar segíteni rajtunk. Így aztán a testvérnek adott rendkívüli kegyelmi ajándék a mi hitünket is erősíti, növeli, a mi reményünket is erősíti és a mi szeretetünket is tökéletesíti.

Legyen mindig megnyitva Lelkünk a Szentlélek különféle megnyilvánulásai előtt, akár mi kaptuk ezeket, akár mások, hogy hasznunk lehessen belőlük.

Hallgassuk meg Szent Pál szavait, amelyekben felsorolja a Szentlélek rendkívüli kegyelmi adományainak kilenc nemét:

Az egyiknek a bölcsesség beszéde adatik meg a Lélek által: a hitigazságok mélyebb megértésének és másokkal megértetésének kegyelme,

a másíknak a tudomány beszéde ugyanazon Lélek szerint: a kinyilatkoztatás tudományos földolgozásának, megvédésének és e tudás közlésének kegyelme,

a harmadiknak a hegyeket mozgató hit ugyanabban a Lélekben,

a negyediknek a gyógyítások adománya ugyanazon egy Lélek által,

az ötödiknek a csodatevő hatalom,

a hatodiknak a prófétálás: a jövendölés és általában az Isteni sugallat hatására való szólás kegyelme,

a hetediknek a szellemek megítélése, amellyel meg tudja ítélni, hogy isteni sugallat szól-e valakiből, vagy csak a természetes ész, vagy éppen a gonosz lélek,

a nyolcadiknak a nyelvek nemei: e kegyelemnek birtokában idegen nyelveken szólal meg, bár sohasem tanulta azokat a nyelveket, vagy pedig egy mindenki előtt ismeretlen nyelven tör elő belőle az elragadtatásbeli mondanivaló,

a kilencediknek a beszédek értelmezése: az előbb említett ismeretlen nyelv tolmácsolása.

Nézzünk tisztelettel korunk karizmásaira: a szentéletű stigmásokra, látnokokra, beteggyógyítókra, mert Isten jelentgeti magát általuk. Az Isten, aki van, törődik velünk, szeret bennünket, és időnként rendkívüli jelenségekkel is előre akarja lendíteni kegyelmi életünket.

Mindezeket ugyanez a Lélek műveli és kinek-kinek úgy ad részt, ahogy akarja.

Talán többüktől megkérdezték már világi ismerőseink: mi a különbség a misztika meg a miszticizmus közt? – A miszticizmus embere különféle praktikák által ki akarja csikarni Istentől a rendkívüli kegyelmi ajándékokat, mintha az ilyesmiket ki lehetne csikarni Tőle. A misztikus embernek a Szentlélek Isten adja meg a karizmákat, de csupán akkor, ha akarja; csak annyiszor, ahányszor akarja, és csak annyi időre, amennyire akarja.

A rendes kegyelmi ajándékoknak, a megszentelő kegyelemnek és a segítő kegyelmeknek is a Szentlélek az osztogatója. Ezeket sem lehet Istentől kicsikarni, vagy kiérdemelni. Ezeket is ingyen adja a Szentlélek, és annyit ad kinek-kinek, amennyit akar. – Ne irigykedjünk sem a rendkívüli kegyelmek birtokosaira, sem a rendes kegyelmek birtoklói közül azokra, akik előbbre vannak nálunk keresztény tökéletesség dolgában. Fogadjuk el, és használjuk föl azokat a kegyelmeket, amelyeket mi kaptunk. Ha nem öt talentumot kaptunk, hanem kettőt, vagy egyet, hát akkor azt a kettőt vagy egyet kamatoztassuk: *ad maius pietatis incrementum*.

Pünkösöd után 11. vasárnap

1Kor 15,1–10

Figyelmetekbe ajánlom, testvérek, az evangéliumot, amelyet hirdettem nektek, amelyet el is fogadtatok, és amelyben álltok. Általa üdvözülni is fogtok, ha megtartjátok úgy, ahogy hirdettem nektek, különben hiába lettetek volna hívőkké. Mert mindenekelőtt azt adtam át nektek, amit én is kaptam: hogy Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint, eltemették, és harmadnapon feltámadt, az Írások szerint. Megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek. Azután megjelent több mint ötszáz testvérnek egyszerre, akik közül a legtöbben még élnek, egyesek pedig elszenderültek. Azután megjelent Jakabnak, majd valamennyi apostolnak. Mindnyájuk után pedig mint félresikerültnak, megjelent nekem is. Mert én a legkisebb vagyok az apostolok között, arra sem vagyok méltó, hogy apostolnak nevezzenek, mert üldöztem Isten egyházát. De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, és nekem juttatott kegyelme nem volt hiábavaló. Sőt, valamennyiüknél többet munkálkodtam, bár nem én, hanem Isten kegyelme velem együtt.

*

Figyelmetekbe ajánlom, testvérek, azt az evangéliumot, amelyet én hirdettem nektek, amelyet el is fogadtatok, amelyben szilárdan álltok is, amely által üdvözültök is, ha úgy megtartjátok, ahogy hirdetem nektek, hacsak hiába nem lettetek hívőkké – írja Szent Pál a korintusiaknak.

Az evangélium által üdvözülünk. De ennek az evangélium általi üdvözülésnek föltételei vannak:

Először el kell fogadnunk az evangéliumot, mégpedig gyermeki lélekkel, nem pedig kritikaszter lelkülettel. – Azután szilárdan meg kell állnunk az evangéliumban, nem szabad engednünk az evangélium negyvennyolcából, még akkor sem, ha mások kigúnyolják evangéliumunkat, és akkor sem, ha saját természetünk berzenkedik az evangélium kemény programja ellen.

Végül meg kell tartanunk az evangéliumot, ahogy hirdeti nekünk az Egyház meg az újszövetségi Szentírás; nem pedig fitymálóan turkálnunk és eretnekmódra válogatnunk az evangélium tanaiban.

Akarnunk és szeretnünk kell az evangéliumot, az evangélium minden tanítását és minden parancsolatát; kívánalmihoz kell idomulnunk: így majd üdvözülünk is általa.

Mert elsősorban azt adtam át nektek, amit magam is úgy vettem át (a damaszkuszi úton kapott kinyilatkoztatásból), hogy tudniillik Krisztus meghalt bűneinkért az Írások szerint, és hogy eltemettetett, és hogy föltámadt a harmadik napon az Írások szerint.

Az Apostoli Hitvallás legrégebbi ágazatai hangzanak föl Szent Pál szavaiban: *mortuus... sepultus... resurrexit tertia die...* A történeti Krisztus életének ezek az eseményei nemcsak úgy véletlenül következtek be, hanem meg voltak jövendölve az Ószövetségben, mint az ember-üdvözítő Isten örök tervének előre megmondott pontjai. Ezért írja Szent Pál: Jézus Krisztus meghalt az Írások szerint, eltemettetett, és föltámadt szintén az Írások szerint.

És ezek az események nem Szent Pál képzeletének szüleményei, hanem történeti tények, amelyekről egyrészt Péter, ifjabb Jakab és mások, másrészt maga az Úr Jézus tájékoztatta a nemzetek apostolát.

Mortuus, sepultus, resurrexit: a kis Hiszekegynek ezek az ágazatai állandóan figyelmeztetnek rá bennünket, hogy meg vagyunk váltva, az Úr Jézus helyet készített nekünk a

mennyek országában: lelünknek is és föltámasztandó testünknek is. Készítsünk mi is helyet magunkban a mennyek országának.

És hogy megjelent Kéfásnak, aztán a tizenkettőnek, azután megjelent ötszáznál több testvérnek egyszerre, legtöbbjük még most is él, némelyek pedig elaludtak. Azután megjelent Jakabnak (az Úr testvéreinek), aztán minden apostolnak és legutoljára valamennyi közül mint elvetéltnek megjelent nekem is.

Krisztus-feltámadása nem legenda, hanem történeti valóság. Ezt Szent Pál a föltámadt Krisztus megjelenéseivel bizonyítja és azokkal a szemtanúkkal, akiknek megjelent a Föltámadott. – És ezek a szemtanúk nem akárcik, hanem olyan férfiak, mint Kéfás, mint Jakab, az Úr testvére és mint maga Pál.

Továbbá ezeknek a szemtanúknak nemcsak négy szemközt jelent meg Krisztus, hanem kisebb-nagyobb csoportjaik előtt is: megjelent a tizenkettőnek, aztán a tizenkettőnek meg a hetvenkettőnek, valamint az ötszáz testvérnek. Ráadásul ezeknek a szemtanúknak zöme Szent Pál korában még élt, és tanúbizonyságot tett a föltámadt Jézus Krisztus megjelenéseiről.

Jézus Krisztus, aki föltámadtál halottaidból, add meg nekem azt a kegyelmet, hogy amint nekem Szent Pál és a többi apostol tanúbizonyságot tett föltámadásodról, úgy én is tanúskodhassam róla meggyengült hitű, félhitű, hitetlen, de hitre vágyó testvéreim előtt.

Mert én a legkisebb vagyok az apostolok közül, aki nem vagyok méltó az apostol névre, mivel üldöztem Isten egyházát.

Pál gyakran emlékezetébe idézi múltjának sötét pontját, a nagy *delictum iuventutis*. Nem önkínzásból teszi ezt, nem is azért, hogy dicsekedjék bűnével. Hanem azért, mert rajta, az egyházüldözön olyan megrendítő módon megmutatkozott Isten kegyelme.

Ha egyenesen nem is, de legalább kerülő úton mi is üldöztük már Isten egyházát. Például olyankor, amikor társaságban egy követ fújunk egyházunk igazságtalan, félművelt, úgynevezett fölvilágosodott kritizálóival; és különösen olyankor, amikor szavainkkal, vicceinkkel, viselkedésünkkel megbotrántoztattuk világi testvéreinket.

Szent Pál kívül volt az egyházon, amikor üldözte. Mi az egyházon belül vagyunk, sőt apostolai vagyunk az egyháznak. Vigyázzunk tehát, hogy magunktartása ne az Egyház ellenségeinek malmára hajtsa a vizet, hanem erősítse meg világi testvéreinket az egyház tiszteletében és szeretetében.

Ámde Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, és rám irányuló kegyelme nem lett hiábavalóvá.

Isten kegyelméből vagyok keresztény, Isten kegyelméből vagyok szerzetes, Isten kegyelméből vagyok pap. Sőt Isten kegyelméből vagyok ennyire vagy annyira tehetséges, képzett, tapasztalt. Ez a tudat megóv engem az elgőgösödéstől, biztosítja nekem az egyik keresztény alaperényt, az alázatosságot.

Az alázatosság nem megalázkodás, hanem annak elismerése, hogy Isten a teljes és végtelen érték, én pedig csak annyira vagyok értékes, amennyire Isten jóvoltából és a magam szabad elhatározásából részesülök az Ő értékességében.

Isten rám irányuló kegyelme nem lett hiábavalóvá. Elmondhatom-e ezt magamról? Fölhasználtam-e Isten rám áradó sok-sok kegyelmét, vagy pedig abban bizakodtam, hogy a magam lábán járva is értékes ember lesz belőlem? – Haladok-e előre tudásban, keresztényi, szerzetesi, papi tökéletesességben, vagy pedig stagnálok, vagy éppen visszafelé csúszom az értéktelenség felé?

Ragadjuk meg jól Isten kezét, hogy nekünk adott kegyelme ne bizonyuljon hiábavalónak.

Pünkösöd után 12. vasárnap

2Kor 3,4–9

Isten iránt ilyen bizalmunk Krisztus által van. Nem mintha magunktól, mintegy saját erőnkéből képesek lennénk bármit is kigondolni, ellenkezőleg: a mi képességünk Istentől van. Ő tett minket alkalmassá arra, hogy az Újszövetség szolgálói legyünk, nem a betűé, hanem a Léleké: mert a betű öl, a Lélek pedig éltet. Ha már a halálnak a betűkkel, kövekre írt szolgálata dicsőséges volt, úgyhogy Izrael fiai nem nézhetek Mózes arcára arcának mulandó dicsősége miatt, hogyne lenne még dicsőségesebb a Lélek szolgálata? Mert ha már a kárhoztatás szolgálata dicsőséges, sokkal dicsőségesebb az igazság szolgálata.

*

Ilyen bizodalunk Krisztus által van Isten iránt – írja Szent Pál a korintusiaknak.

Ilyen bizodalunk: abban való bizodalunk, hogy apostoli munkánk sikerrel jár. Mi biztosítja ezt a sikert? Talán az apostolságra való rátermettségünk és apostoli képzettségünk meg gyakorlatunk? Ezek is hozzájárulnak a sikerhez. Sikeres apostolkodásunk igazi biztosítója azonban Isten, aki Krisztus által, Krisztus megváltói érdemeire való tekintettel, meghívta az embereket a mennyek országába, és kegyelmeivel képessé teszi őket üdvösségük munkálására.

Ha apostolkodásunkat nem kíséri a remélt siker, ne magunkat emésszük miatta, hanem Krisztus által terjesszük panaszunkat a mennyei Atya elé, és Krisztus által sürgessük az Atyát, hogy jobban áldja meg tevékenységünket. – Ha pedig sikeresen dolgoztunk, ne vágjuk nagy büszkén a magunk zsebére a sikert, hanem Krisztus által mondjunk köszönetet Istennek a szép aratásért.

Nem mintha magunktól alkalmasak volnánk rá, hogy gondoljunk valamit mintegy a magunk erejéből, hanem alkalmasságunk Istentől van.

Az evangéliumot, amelyet hirdetünk, nem mi találtuk ki. A szentségeket, amelyeket kiszolgáltattunk, nem mi alapítottuk. A parancsok, amelyeknek megtartására buzdítjuk mieinket, nem a mi parancsaink. – Isten hívott meg bennünket apostolainak. Az emberré testesült Fiúistentől és Egyházától kaptuk az evangéliumot. Ugyancsak Jézus Krisztustól és Egyházától kaptuk a hatalmat és a megbízást az evangélium hirdetésére, a szentségek kiszolgáltatására.

Ápoljuk magunkban a helyes apostoli öntudatot. Nem mi magunk tettük magunkat apostollá, hanem Isten tett azzá Jézus Krisztus és Egyháza által. Nem mi magunk tettük magunkat alkalmassá az apostoli munkára, hanem alkalmasságunk Istentől való. – Úr Jézus, te eszközeiddé választottál bennünket Isten országának terjesztésében. Add, hogy folyton használhatóbb eszközeid lehessünk.

Isten tett bennünket az Újszövetség alkalmas szolgálóivá, amely nem a betűnek, hanem a Szentléleknek szövetsége, mert a betű öl, a Szentlélek pedig megelevenít.

A betű öl: az ótörvény kőtáblákba vésett betűje ébren tartotta ugyan a választott nép büntudatát, de mivel nehéz volt megtartani ezt a törvényt; és mivel ez a törvény nem adott kegyelmet a megtartáshoz, még csak szaporította a bűnöket, csak növelte az örök halál felé tartók számát.

A Szentlélek megelevenít: természetfölötti életet ad természeti életünkön fölül. Kegyelmet ad, hogy megmaradhassunk a természetfölötti életben, a kegyelem állapotában, és egykor bemehessünk az életbe, a Szentháromság isteni életébe, a mennyországba.

Az Újszövetség papja vagyok. Ezt a papságot Szent Pál a Szentlélek szolgálatának mondja. A Szentlélek az a hálózati áram, amelybe bekapcsolódtam, amikor megkereszteltek; amelybe újra bekapcsolódtam, valahányszor a halálos bűn állapotából visszatértem Istenhez. A Szentlélek – mint a hálózati áram a rádiót, – átmelegít engem, hogy venni tudjam a mennyei rádióhullámokat: az Atyát meg a Fiút, és megszólaljak e hullámok hatására, hirdessem az embereknek a mennyei Atya akaratát, mutassam az embereknek Krisztus példáját, közvetítem nekik a kegyelmet.

Ha pedig a halálnak szolgálata, amely betűkkel volt kövekbe vésve, dicsőséges volt, úgyhogy nem bírtak rápillantani Izrael fiai Mózes arcára, arcának mulandó dicsfénye miatt, hogyan ne lenne még dicsőségesebb a Szentléleknek szolgálata.

Krisztus papja vagyok: a természetfölötti életnek szolgálja, az isteni életben és boldogságban való részesedésnek szolgálja. Az embernek a természeti életen felül természetfölötti élete is lehet: olyan élete, amely nem jár ki természetének, de amelyet Isten nagyúri adakozó kedve mégis megád neki.

Csupán szolgálja vagyok a természetfölötti életnek, mert erre az életre a Szentlélek eleveníti meg az embert a keresztségben, és ennek az életnek szintjén a Szentlélek tartja meg az embert a többi szentség által. – Legyek mindig a megszentelő kegyelem állapotában, a természetfölötti élet birtokában. Csak így tudom szépen szolgálni a Szentlelket, a Megelevenítőt, mindnyájunknak természetfölötti életre keltőjét és a természetfölötti életben megtartóját.

Mert ha a kárhozatra ítézés szolgálata dicsőség, sokkal nagyobb mértékben dicsőség a megigazulás szolgálata.

Pap vagyok, a megigazulásnak szolgálja. Minél több embert rá kell venni, hogy mondjon bűcsút a bűnnek, forduljon el a teremtmények imadásától, a vérnek és az aranynak meg a saját göggyének rabszolgaságától. – Minél több embert rá kell segítenem, hogy nyíljék meg a Szentlélek előtt. Engedje meg a Szentléleknek, hogy átvilágítsa, megerősítse, átmelegítse. Eltöltse isteni igazsággal, erővel, szeretettel, és így helyet készítsen benne a mennyei Atyának és Jézus Krisztusnak.

Csak szolgálja vagyok a megigazulásnak. Mert a megigazulásnak negatív szakaszát is, pozitív szakaszát is Isten teszi lehetővé. Negatív szakaszát, a bűntől elfordulást úgy, hogy állandóan záporozza segítő kegyelmeit a bűnösökre. Pozitív szakaszát, a belső megszentelődést úgy, hogy a megváltás óta újra lelkébe költözik a megtért bűnösnek, és előcsiholja onnét a megszentelő kegyelmet. – A megigazulásnak szolgálja vagyok. Imádkozzam azért, hogy minél jobb, eredményesebb szolgálja lehessenek.

Pünkösöd után 13. vasárnap

Gal 3,16–22

Nos, az ígéretek Ábrahámnak és utódjának szóltak. Nem azt mondja az Írás: „és utódainak”, mint soknak, hanem mint egynek: „és a te utódodnak”, aki a Krisztus. Azt mondom tehát: az Isten által megerősített végrendeletet a négyszázharminc évvel később adott törvény nem teszi érvénytelenné, hogy megszüntesse az ígéretet. Mert ha a törvényből származna az örökség, akkor már nem az ígéretből; Ábrahámnak pedig Isten ígéret által adta ajándékát. Mi tehát a törvény? A bűnök miatt hozták, amíg el nem jön az utód, akinek az ígéret szól. Angyalok által hirdették ki, közvetítő útján. A közvetítő azonban nem egy személy közvetítője, Isten pedig egy. A törvény tehát az Isten ígéretei ellen van? Semmi esetre sem! Mert ha olyan törvényt adtak volna, amely éltetni képes, valóban a törvényből lenne a megigazulás. De az Írás mindent a bűn alá foglalt, hogy az ígéretet Jézus Krisztus hite által nyerjék el a hívők.

*

Ámde Ábrahámnak mondattak az ígéretek és ivadéknak. Nem azt mondja az Írás: ivadéknak, többes számban, hanem egyes számban: ivadéknak, aki Krisztus.

Mit ígért Isten Ábrahámnak és ivadéknak? Kánaán földjét, az Isten országának előképét, valamint azt, hogy benne, Ábrahám és ivadéknakban megáldatik majd a föld minden népe. – Isten ígéretei Ábrahám ivadéknakban, Jézus Krisztusban teljesedtek. Jézus Krisztus hozta le a földre a szellemi Kánaán földjét, az Isten országát, és Jézus Krisztusban áldatik meg a föld minden népe, a pogány népek is.

Ábrahám hívő bizalommal felelt Isten ígéreteire, bármennyire teljesülhetetlennek látszottak is azok. Elhagyta a bizonyosat a bizonytalanért, remélt a remény ellenére. – Krisztus ígéreteire feleljünk mi is hívő bizalommal. Miket ígért nekünk Krisztus? Például azt, hogy velünk marad mindennap a világ végezetéig, Egyházán a pokol nem tud győzedelmeskedni; hogy helyet készít nekünk a mennyországban és föltámasztja testünket az utolsó napon. – Krisztus ígéreteinek birtokában végezzük misszióinkat a legijesztőbb körülmények közt is új Ábrahámként a remény ellenére is reménykedve.

Ezt így értem: Az Istentől előre megerősített intézkedést négyszázharminc év múlva lett Törvény nem érvényteleníti, hogy megszüntesse az ígéretet.

A galaták közé beszivárgott zsidózó keresztények azt tanították, hogy a pogány keresztényeknek zsidóvá kell lennie és vállalnia Mózes törvényének megtartását. Pál viszont azt vallja, hogy a pogány keresztény a Törvény mellőzésével is részesedik az Ábrahám meg ivadéknak adott isteni ígéretekben. Csak higgyen Krisztusnak, ahogy Ábrahám hitt Istennek.

A vallás külsőségeit, az erkölcsi kazuisztikát, a liturgia rubrikáit, a kánonjog paragrafusait kedvelő kereszténynek ügyelnie kell rá, hogy vallásossága ne merüljön ki az említett mozzanatok kedvelésében. Hanem az legyen a leglelke vallásosságának, hogy hisz Isten ígéreteiben, és e hitének megfelelően átalakítja lelkületét, esze járását, fantáziáját, vágyakozását. Egyszóval: Istennek tetsző belső világot teremt magában. A vallás külsőségeinek, hogy élő virágok legyenek, ne pedig üres, zörgő művirágok: ilyen istenes belsőségből kell kivirágozniuk.

Mert ha a Törvényből való az örökség, akkor már nem az ígéretből. Márpedig Ábrahámnak ígéret által ajándékozta oda Isten az örökséget.

Az örökséget, az Isten országát, nem azért kapja meg sem a zsidó, sem a pogány, mert megtartja Mózes törvényét, hanem azért, mert Isten szabadon és szeretetből, vagyis kegyelemből odaígérte nekik ezt az örökséget. A mennyországba való bejutást, a Szentháromság lelkünkbe-költözését nem lehet a Törvény megtartásával kiérdemelni. Isten leereszkedő jósága emel föl bennünket országába.

Mi, pogány keresztények mai ivadécai, szintén beleeshetünk a zsidózó ókeresztények eretnekségébe: a törvény-istenítésbe, ha abban a téves hiszemben ringatózunk, hogy egy kis imádkozás és templomba járás fejében, meg a pénteki böjt megtartása fejében már be is jutottunk Isten országába. Oda azonban másvalami juttat be bennünket: az, hogy hiszünk Isten ígéreteinek, és ez a hitünk meg is látszik életünkön; akkor is, ha az irgalmasság testi-lelki cselekedeteit kell gyakorolnunk, és akkor is, ha Isten ránk mért csapásait kell keresztény módon elviselnünk.

Mi tehát a Törvény Isten terveiben? A kihágások végett szereltetett, amíg el nem jő az ivadék, akinek Isten az ígéretet tette.

Isten a kihágások végett szerezte a Törvényt: a büntudat ébrentartása végett, a büntől való megváltás vágyának fölszítása végett. De Mózes törvényének csak addig kellett betöltenie ezt a funkciót, amíg el nem jött az ivadék, Jézus Krisztus. Az ótörvény eszerint csak átmeneti érvényű volt.

Az Ószövetség népét a Törvénnyel kellett korlátok közt tartani, hogy megmaradjon Isten szolgálatában. Minket, Újszövetség népét, az ígéretek tartanak meg az Istennek való gyermeki engedelmességben. – Isten megígérte nekünk, hogy lelkünkbe költözik földi életünk folyamán; halálunk után pedig a mi lelkünk költözik Őhöz, az Ő színe látására. És ezt azért ígérte meg nekünk, mert véghetetlenül szeret bennünket. – Szeretetre szeretettel kell válaszolni: Isten akaratának szeretetből fakadó teljesítésével.

Angyalok által rendeltetett a Törvény, közvetítőnek (Mózesnek) kezével. Közvetítője az egynek nincs, Isten pedig egy.

Szent Pál a Szentírásra meg a zsidó hagyományra támaszkodva mondja, hogy a törvényadásban Mózes közvetített Isten meg a zsidó nép közt, és hogy ebben a közvetítésben az angyaloknak is szerepük volt. Az ígéretek adásában viszont senki sem közvetített Isten és Ábrahám közt. – A Törvény közvetve adott voltából Szent Pál a Törvény alacsonyabb rendűségét bizonyítja a zsidózó ókeresztényekkel szemben, akik csak a Törvényre esküdtek, az ígéretek elhanyagolásával.

Szent Pálnak ebből a gondolatából tanuljuk meg Jézus Krisztus és az Egyház törvényeinek helyes értékelését. Ne essünk se a judaizáló ókeresztények eretnekségébe, az ótörvény istenítésébe; de ne essünk a reformátorok eretnekségébe sem, az ó- meg az újtörvény elvetésébe. Járjunk az ortodoxia útján: ne a Törvényt tekintsük üdvözítőnknek, hanem Jézus Krisztust; másrészt mivel szeretjük Jézus Krisztust, tartsuk meg az Ő beszédét, mert akkor és csak akkor az Ő mennyei Atyja is szeretni fog bennünket.

A Törvény tehát az ígéretek ellen van? Semmi esetre sem. Mert ha olyan törvény adatott volna, amely meg tud eleveníteni, akkor valóban Törvényből volna a megigazulás.

A Törvény nincs az ígéretek ellen. Ellenkezőleg, az ígéretek tudatban-tartása végett van. Törvény nélkül teljesen a bálványimádás meg az erkölcstelenség martaléka lett volna a választott nép. Törvény nélkül még az afféle kevesekben is kialakult volna az ígéretek reménye, mint pl. Zakariás pap, Erzsébet, Mária, József, a betlehemi pásztorok, Simeon próféta, Anna

prófétaasszony... Mindazáltal a Törvény nem tudta megeleveníteni, megigazulttá tenni alattvalóit. Éppen megfordítva: olaj volt a választott nép bűnre hajlásának tüze.

Az újszövetségi törvény (erkölcsi törvény, egyházjogi előírás, liturgiai szabály) szintén nincs az ígéretek ellen: Isten ó- és újszövetségi ígéretei ellen. Ellenkezőleg, az ígéretek mellett van: meg akar óvni bennünket az erkölcsi romlástól a jogi fegyelmetlenségtől, a liturgiai lomposágtól vagy elburjánzástól; meg akart tartani bennünket az isteni ígéretekbe vetett remény ápolásában. – Szeressük az újszövetségi törvényt, mert Isten akarata nyilvánul meg benne. De ne a Törvénytől várjuk a természetfölötti életet, hanem Jézus Krisztustól, aki végső fokon az Újszövetség minden törvényének szerzője.

De az Írás mindent a bűn alá foglal, hogy az ígélet a Jézus Krisztusban való hit által adassék meg azoknak, akik állhatatosan hisznek.

A Szentírás tanúsága szerint Mózes törvénye nem tudta megtartani a választott népet az ígéretekbe vetett hitben, és nem tudta megóvni a bűntől. A vallástörténelem tanúsága szerint az emberi szívbe írt természeti erkölcsi törvény szintén nem volt elég erős ahhoz, hogy a pogányokat megtartsa az öskinyilatkoztatás ápolásában és visszatartsa őket az erkölcsi fertőtől. Zsidónak és pogánynak nem a törvény által, hanem Jézus Krisztusban való hit által adatik meg az üdvösség.

Hiszek Jézus Krisztusban: hányszor elmondtuk már a Hiszekegy szavait. De gondoltunk-e arra, mit is jelentenek e szavak? Fordítsuk csak szó szerint magyarra: hiszek Jézus Krisztusba. Úgy van, bele kell hinnünk magunkat Jézus Krisztusba. Mert nem elég csak úgy elméletileg vallani, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, a Megváltó, hanem erre a hitre rá kell tennünk életünket, ehhez a hithez asszimilálódnunk kell. – Aki így hisz Jézus Krisztusban, annak megadatik a szellemi ígélet földje, az Isten országa.

Pünkösöd után 14. vasárnap

Gal 5,16–24

Azt mondom tehát: Lélek szerint járjatok, és ne teljesítsétek a test kívánságait! Mert a test a Lélek ellen vágyakozik, a Lélek pedig a test ellen; ezek ugyanis egymással ellenkeznek, hogy ne azt tegyétek, amit szeretnétek. Ha a Lélek vezet titeket, nem vagytok a törvény alatt. A test cselekedetei nyilvánvalók: paráznaság, tisztátalanság, bujaság, bálványimádás, mágia, ellenségeskedés, viszálykodás, versengés, harag, veszekedés, széthúzás, szakadás, irigykedés, részegeskedés, tobzódás és hasonlók. Ezekről előre mondom nektek, mint előbb is mondtam, hogy akik ilyen dolgokat tesznek, nem nyerik el Isten országát. A Lélek gyümölcse pedig a szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás. Ilyenek ellen nincsen törvény. Akik pedig Krisztus Jézuséi, megfeszítették testüket a vétkekkel és a kívánságokkal együtt.

*

Lélek szerint járjatok-keljetek, és akkor a test kívánságát nem fogjátok végbeinni – írja Szent Pál a galatáknak.

A jóakarátú ember szeretne jó lenni, de ebben az iparkodásában lépten-nyomon akadályozza a saját gyarlósága. Sok-sok sikertelen próbálkozás után esetleg abba is hagyja a jóra törekvést, mert tévesen azt hiszi, hogy az ember, ha akar, sem tud jó lenni. – Én több akarok lenni jó embernél: én jó keresztény akarok lenni. Hogyan lehetek az? Lélek szerint kell élnem, mint Szent Pál mondja.

A Szentlélek szerint kell élnem, aki – ha megnyílok előtte – belém költözik és előragyogtatja lelkemből a megszentelő malasztot, mint katódsugár a fémlapból a röntgensugárzást. – Szentlelkes lélek szerint kell élnem: lelkem egymagában nem győzi a testtel vívandó harcot; a Szentlélekkel együtt azonban és a megszentelő kegyelemmel együtt győzi. – Jöjj, Szentlélek Isten, töltsd meg szívemet, és gyújts föl benne az Irántad való szeretet tüzét, hogy szerinted és jobbik énem szerint, azaz Lélek szerint élhessek.

Mert a test a lélek ellen vágyakozik, a lélek pedig a test ellen; ez a kettő ugyanis ellenkezik egymással, hogy ne azokat cselekedjétek, amiket akartok.

A bennünk rejlő testi ember lefelé tendál az értékek hierarchiájában: másvilági javak helyett evilág javait akarja, a szellemi javak helyett az anyagi javakat, általában az igazi érték helyett az álértéket, az igazi kincs helyett a hamis mammont. Ugyanakkor lelki emberségünk fölfelé törtet az értékskála mentén: a szellemi javak, a másvilági javak felé, az igazi értékek felé, amelyeket nem lop el a tolvaj, nem esz meg a rozsdá, nem rág meg a moly.

Sajnos, a két tényező küzdelmében igen gyakran a testi faktor bizonyul erősebbnek, mert az eredeti bűn folytán megromlott a természetünk, az ördög talpalatnyi helyévé váltunk. A megváltás óta azonban Isten megadta nekünk azt a lehetőséget, hogy a megszentelő kegyelemmel együttműködve megszüntessük magunkban az ördög talpalatnyi helyét, és lelki emberségünket segítsük diadalra. – Nem vagyunk egyedül lelki harcainkban: Isten jár előttünk, kivonja kardját és velünk együtt harcol.

Ha pedig lélek szerint cselekesztek, akkor nem vagytok a Törvény alatt.

Akinek értelmét a Szentlélek világosítja meg, akaratát a Szentlélek forrósítja szeretetté, az nem érzi korlátnak, nem érzi koloncnak a törvényt. Hiszen nem muszájból cselekszi a jót, hanem szabad elhatározásból; és nem a törvénytől féltében cselekszi a jót, hanem Isten és a

felebarát iránti szeretetből. – Meg kell tanulnunk és folytonos gyakorlás árán vérünkkel kell változtatnunk a lélek szerinti cselekvést, a Szentlélekkel való együtt-tevékenykedést.

Ne az indítson bennünket a jó művelésére, hogy megdicsérnek érte az emberek, hanem az, hogy Istent dicsérik meg érte, Istent dicsőítik, akivel együttműködünk. Ne azért műveljük a jót, mert megdicsér érte lelkiismeretünk, hanem azért, mert Isten dicsér meg érte bennünket. Ne attól való féltünkben legyünk jók, hogy pokolra jutunk, hogy kirekedünk a mennyországból; hanem azért, mert szeretjük Istent és szeretjük az Ő akaratát.

Nyilvánvalóak a test cselekedetei: a paráznság, a tisztátalanság, a szemérmertlenség, a bálványimádás, a varázslás, az ellenségeskedés, a viszálykodás, a versengés, a harag, a veszekedés, a visszavonás, a tobzódás és az ezekhez hasonlóak. Ezekről előre megmondom nektek, amint előbb is mondtam, hogy akik ilyesmiket cselekszenek, azok nem nyerik el osztályrésziül Isten országát.

Aki nem él lélek szerint, az test szerint él. Ámde a test szerinti élet kirekeszt az üdvösségből és kárhozatra visz. Folyton messzebbre sodor Istentől, aki a mi Napunk: a világosság és a meleg forrása, a mi igazságunk és szeretetünk. A test szerinti élet folyton beljebb sodor a sötétség és a hideg tartományába, a hazugság és a gyűlölet világába.

Megkeresztelésem óta el vagyok jegyezve a Szentháromsággal. Legyek tehát az isteni igazságnak, jóságnak, szeretetnek, szentségnek szerelmese. Ne tűrjem meg magamban a test cselekedeteit. Minél kevesebb helyet foglalnak el bennem ezek, annál több hely jut bennem Istennek és kegyelmének.

A lélek gyümölcse pedig a szeretet, az öröm, a béke, a türelem, a nyájasság, a jóság, a hit, a szelídség, a megtartóztatás; az ilyenek ellen nincs törvény.

Lelkiismeretvizsgálataink legtöbbször csak negatívumaink számbavételére terjednek ki, vagyis bűneinkre, vagy ahogy Szent Pál mondja: a test cselekedeteire. A negatív lelkiismeretvizsgálatra természetesen szükség van, mert hogyan fogjunk hozzá a magunk megjavításához, ha azt sem tudjuk, micsoda rajtunk a javítani való. De a csak-negatív lelkiismeretvizsgálatnak előbb-utóbb elkeseredés a vége: évtizedeken át ugyanazokkal a bűnökkel vádoljuk magunkat Isten színe előtt, és semmi jelét sem látjuk javulásunknak.

Pozitív lelkiismeretvizsgálatot is kell végeznünk. Azt is meg kell néznünk, milyen erényeink vannak, és milyen jócselekedeteket műveltünk. Vagyis számba kell vennünk a *lélek gyümölcseit*. Ha kevés jóra emlékszünk is vissza egy-egy déli és esteli lelkiismeretvizsgáláskor, még az a kevés jó is megvigasztal bennünket, fokozza önbizalmunkat és további jócselekedetek művelésére buzdít. – A jó kertész nemcsak gyomlálja kertjét, hanem vet is, ültet is beléje.

Akik Jézus Krisztuséi, azok testüket keresztre feszítették a vétkekkel és kívánságokkal együtt.

Jézus Krisztusé vagyok, nem pedig a magamé. Nem dédelgethetem rosszabbik természetemet, a bennem lakozó nyárspolgárt, a lusta és kényelemszerető Spieszbürgert. Rosszabbik természetemet keresztre kell feszítenem. Ez elvileg már végbement bennem, mikor belekereszteltek Krisztus kereszthalálába. Gyakorlatilag azonban halálom órájáig szüntelenül az a föladatom, hogy ellene mondjak testemnek, vétkes kívánságaimnak, ellene mondjak hitványabb énemnek, amely lefelé gravitál az értékek szféráiban és szívesen kacérkodik az ördöggel meg a kárhozattal.

Halálom órájáig szüntelenül az a föladatom, hogy igent mondjak Jézus Krisztusnak, akié vagyok. Igent mondjak Neki, amikor köteles munkám elvégzéséről van szó, amikor szeretetszolgálatra kínálkozik alkalom, vagy amikor föl kell vennem és Krisztus után vinnem keresztemet. – Feszítsem keresztre testemet a vétkes kívánságokkal együtt, hogy egyre teljesebben Jézus Krisztusé lehessenek.

Pünkösöd után 15. vasárnap

Gal 5,25–26; 6,1–10

Ha a Lélek által élünk, járjunk is a Lélek szerint! Ne vágyódjunk a hiú dicsőség után, egymást ingerelve, egymásra irigykedve!

Testvérek, ha valakit valamilyen bűnben tetten is érnek, ti, akik lelkiek vagytok, oktassátok az ilyet a szelídség szellemében; de ügyelj magadra, nehogy te is kísértésbe ess. Hordozzátok egymás terhét, s így teljesíteni fogjátok Krisztus törvényét. Mert ha valaki valaminek tartja magát, holott semmi, félrevezeti önmagát. Mindenki a saját tetteit vizsgálja meg, és akkor csak önmagára nézve lesz dicsekednivalója, és nem másra nézve. Mert mindenki a maga terhét fogja hordozni. Aki pedig az igében oktatást nyer, részesítse oktatóját minden jóban. Ne vezessétek félre magatokat: Istent nem lehet kijátszani. Mert amit az ember vet, azt fogja aratni is; hiszen aki testének vet, a testből arat majd romlást, aki pedig a Léleknek vet, a Lélekből arat majd örök életet. Ne fáradjunk bele a jótettekbe, mert ha el nem lankadunk, annak idején majd aratni is fogunk. Tehát amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, főképpen pedig hittestvéreinkkel.

*

Ha lélek szerint élünk, akkor lélek szerint járjunk is – írja Szent Pál a galatáknak.

Ha elvileg keresztények vagyunk, akkor gyakorlatilag is legyünk azok. Elvileg keresztények vagyunk, hiszen megkeresztelték, megbérmálták, sőt pappá szenteltek bennünket. Be vagyunk kapcsolva a Szentlélek áramába, lelkünk meg van nyitva a Szentháromság előtt, és a mennyek országa meg van nyitva lelkünk előtt. – Gyakorlatilag is legyünk keresztények. Dolgozzunk együtt a Szentlélekkel a mennyei Atya akaratának teljesítésében, a megtestesült Fiúisten példájának követésében.

Jézus Krisztusnak mindennapi kenyere volt a mennyei Atya parancsoló akaratának teljesítése, gondviselő akaratának elviselése. Az Ő példájára legyen az én mindennapi kenyérem is az isten- és emberszeretet kettős parancsának teljesítése, valamint Isten rám mért csapásainak szívesen fogadása, derült lélekkel hordozása, Jézus keresztyével összekapcsolása és valamilyen jó célra följánlása.

Ne vágyódjunk hiú dicsőségre, mert azzal csak ingereljük egymást és irigykedünk egymásra.

Ki vágyódik hiú dicsőségre? Aki evilág fiainak akar tetszeni anyagi, szellemi javaival, testi-lelki értékeivel. Evilág fiainak akar tetszeni még vallásosságával is. – Ne hiú, hanem igazi dicsőségre vágyódjunk. Ne evilág fiainak akarjunk tetszeni javainkkal, értékeinkkel, hanem Istennek. – Mint tanárok ne azért képezzük magunkat, az iskolában ne azért vágjuk ki a rezet, hogy dicsérjenek érte az emberek; hanem azért, hogy a mennyei Atyát magasztalják, aki ilyen képzettséget, ilyen didaktikai művészetet adott az embernek.

Ne azért legyek jó szerzetes, jó pap, hogy érdemeimet előléptetéssel jutalmazták; hanem azért, hogy a romlástól óvó sója, Istenhez kalauzoló világossága legyek az embereknek. – Igazi dicsőségre törekedjem: arra, amellyel Isten dicsóít meg engem. Az igazi dicsőség nem ingerli a jóakarátú másik embert, hanem istendicsóításra hangolja. És nem irigységet kelt benne, hanem azt a vágyat, hogy ő is igazi dicsőségre törekedjék.

Testvérek, ha valamely botlásan érnek is egy embert, ti a lelki emberek, igazítsátok helyre az ilyet (mint kifícamodott tagot) szelíd lélekkel; de közben ügyelj tenmagadra, hogy jómagad is kísértésbe ne essél.

A testvér botlásának láttára, hallatára mondhatjuk Káinnal: „Vajon őrzője vagyok-e én öcsémnek?” Vagy fölényesen kioktathatjuk, gorombán leszidhatjuk, vagy pedig a háta mögött megszólhatjuk... Mindegyik helytelen magatartás. – A lelki ember, mint Szent Pál mondja, a kifiamodott tagot, Krisztus testének kifiamodott tagját helyreigazítja, mégpedig a szelídség szellemében. Érezze meg az a másik, hogy szeretetből fakad intó szavad, és hogy az ő javát keresed, mikor meginted, nem a magadét.

Közben ügyeljünk magunkra, hogy mialatt mást meg akarunk javítani, azalatt saját magunk ne kerüljünk kísértésbe, ne essünk a másikéhoz hasonló botlásba. Lehet, hogy pillanatnyilag különbek vagyunk a másikinál. De gyarló emberek vagyunk, a következő pillanatban meginoghatunk. – Szelíden és alázatosan: ez legyen jeligenk mások erkölcsi javítgatásában.

Hordozzátok egymásnak terhét (egymás keresztjét és gyarlóságát), és így teljesíteni fogjátok Krisztus törvényét (a felebaráti szeretet parancsát).

Hordozzátok egymás terhét: ez kettőt mond: 1. Viseljük el türelmesen testvérünk gyarlóságait, 2. segítsünk neki keresztjének viselésében. – Bosszankodni a másik ember gyarlóságai miatt: ez a pogányok és a vámosok dolga. Gyarlósággal a tulajdon gyarlóságunkat szegezni szembe: ezt még a pogányok és a vámosok is kárhozzatják, hiszen ezzel nem használunk a másikinak, és magunknak is ártunk vele. Keresztény voltunknak egyik fokmérője, hogy mennyire tudjuk elviselni testvéreink hibáit.

Ne súlyosbítsuk a másik ember keresztjét részvétlenségünkkel, értetlenkedésünkkel vagy éppen szívtelen megjegyzéseinkkel és gúnyolódásainkkal. Könnyítsük meg embertársunknak a kereszthordozást: osztozzunk meg vele bajában és bánatában, ne fukarkodjunk a vigasztaló, bátorító szóval, látogassuk meg mieinket betegágyukon. – Felebarátunk gyarlóságának elviselésével, kereszthordozásának megkönnyítésével teljesíteni fogjuk Krisztus törvényét, a felebaráti szeretet parancsát.

Mert ha valaki valaminek tartja magát semmi létére, az önmagát vezeti félre.

Valaminek tartom magamat a keresztény tökéletesség szempontjából: ez nem baj, ha csakugyan vagyok valami, vagyis ha a kegyelemmel együttműködve eljutottam valamekkora fokú tökéletességre. – Valaminek tartom magamat a keresztény tökéletesség szempontjából: ez akkor baj, ha valójában semmi sem vagyok, vagyis ha a nekem juttatott kegyelem ellenére semennyire sem haladtam a keresztény tökéletesség útján, de azért úgy viselkedem, mintha szent volnék.

Ne vezessük félre saját magunkat. Tanuljuk meg a helyes önértékelést. Ha csak egyszázalékos keresztények vagyunk, akkor ne tartsuk magunkat százszázalékosoknak. Ha pedig már fele útján járunk a keresztény tökéletességnek, ne a saját vállunkat veregessük érte, hanem Istennek adjunk hálát a jóban előrehaladás kegyelméért, és kérjünk tőle újabb kegyelmet a továbbhaladásért.

Kiki vizsgálja meg saját cselekvését, és így csak önmagához viszonyítva lesz dicsősége, nem pedig másához viszonyítva.

Kiki vizsgálja meg saját cselekvését, saját cselekvésének erkölcsi mértékét; főleg pedig azt, hogy milyen szándék vezérli jócselekedet közben: Isten akaratának tisztelete-e, vagy pedig a hiúság, az emberek előtti vagy az önmaga előtti tetszelgés. – Jócselekedet közben szándékunk is jó legyen. Így majd csak minmagunkhoz viszonyítva lesz dicsőségünk: arra leszünk büszkék, hogy párhuzamosan haladva Isten kegyelmével egyre több jót tudunk művelni. És nem másához viszonyítva lesz dicsőségünk, azaz nem arra leszünk büszkék, hogy különbek vagyunk másoknál, ahogy a farizeus nagy hetykén a vámossal méregette össze magát, a vámosnak rovására.

Ha már összemérésről van szó, akkor mostanáig elért jóságunkat mérjük össze azzal a jósággal, amelyre eljuthattunk volna, ha minden erőnket megfeszítettük volna, és ha Isten minden kegyelmét kihasználtuk volna.

Mert mindenki a maga terhét fogja hordozni (az ítéletkor).

A maga terhét, lelkiismeretének vádló szavát: rossz cselekedeteiért, a végre nem hajtott jócselekedetekért, a kihasználatlanul, föl nem ajánlottan viselt szenvedésekért. – Mindenki a maga terhét fogja hordozni az isteni ítélet alkalmával. A Bíró Krisztus színe előtt nem mondhatjuk: „Uram, én nem tehetek róla, hogy ennyire nem jól sikerült az életem. De hát tudod, Uram, a körülmények, öröklöttségeim, a rossz környezet, gyöngé akaratom...” – Ha így mentegetőznénk a Bíró Krisztus előtt, akkor Ő azt mondaná: „Csodálatos, hogy a te életedbe minden és mindenki beleszólt, csak te magad nem.”

Ne bűnbakokat keressünk, amikor felhívódik rá a figyelmünk, hogy mennyire nem azok vagyunk, akik lehetnénk, akiké válunk kellett volna, hanem maradék jóakaratumat tisztogassuk meg, szítsuk föl, és térjünk meg, hogy minél kisebb legyen az a teher, amellyel majd odaállunk az Örök Bíró elé.

Aki pedig az Isten igéjében oktattatik, az részesítse oktatóját minden jóban.

Hitszónokok, akiket meghallgatunk, lelkigyakorlataink vezetői, lelkiolvasmányainknak, elmékedéseinknek szerzői oktatnak bennünket az igében. Részesítjük-e őket legalább annyi jóban, hogy megnyílunk előttük, befogadjuk szavukat és el-elmondunk értük egy-egy győzedelmes Ávét. Vagy pedig meglegszünk agyonbírálásukkal és begombolkozunk előttük, hogy még véletlenül se lehessenek ránk jó hatással.

Szent Pál előbb elhangzott szavait így is magyarra lehet fordítani: Aki pedig az ígére oktattatik, részesüljön oktatójának minden javában. Magyarán: ne sajnáld lelki javaidat hallgatóidtól, tanítványaidtól. Tárd eléjük bőségesen a keresztény hit titkait és a keresztény erényeket. Persze, ennek az a föltétele, hogy előbb jómagad is minél jobban ismerkedjél meg a hittitkok világával és folyton előbbre haladj az erények gyakorlásában. Ha asszimilálsz, ha életeddé éled a hitállományt, akkor majd módodban lesz, hogy részesítsd a rád bízottakat minden javadban.

Ne essetek tévedésbe: Istenre nem lehet fittyet hányni, (Isten törvényét nem lehet büntetlenül áthágni).

Az emberi törvényszerzőt, végrehajtót és bírót falhoz lehet állítani, meg lehet vesztegetni. Sokan szinte sportszerűen vezetnek félre vagy vesztegetik meg a hivatalos közegeket. Ebben van a laikus erkölcsnek csődje is. Ha a többé-kevésbé istenhívó ember sem eléggé erkölcsös, hogyan lesz erkölcsös az ateista, aki nem tart Istentől, a szívek és a vesék vizsgálójától, hanem csak a másik embertől tart, aki csapán a külső cselekedetet látja, és aki elől még a külső cselekedetet is el lehet titkolni.

Istent, a Törvényszerzőt, Végrehajtót, Bírót nem lehet becsapni, tenyerét nem lehet megkenni. Igaz, törvényének megszegőjébe azon nyomban nem csap bele a mennykő, de azt már a nép is jól tudja, hogy Isten malmai lassan örölnek, és hogy az Isten nem ver bortal. – Ne vezessük félre magunkat: Isten törvényét nem lehet büntetlenül áthágni. De azért ne ez a tény indítson bennünket törvénytartásra, hanem az Úr törvénye iránt való tisztelet és szeretet.

Mert amit vet az ember, azt fogja aratni is. Aki ugyanis testének földjébe vet, az a testéből arat majd kárhozatot is; aki pedig lelkének földjébe vet, az a lelkéből arat majd örök életet.

Amilyenek cselekedeteink, olyan lesz értük a fizetség is különítéletkor és utolsó ítéletkor. – Ha testembe vetek, rosszabbik természetembe, az ösbűn-megrontotta természetembe, akkor kárhozatot fogok aratni. Ha nem Istennek, nem Krisztusnak, nem az Egyháznak, nem jobbik

önmagamnak, nem őrzőangyalomnak mondom igent, hanem rosszabbik természetemnek s az ördögnek, akkor kárhozat lesz a sorsom.

Ha lelkembe vetek, jobbik természetembe, megváltott természetembe, akkor üdvösséget fogok aratni. Ha ellene tudok mondani az ördögnek és lefelé gravitáló természetemnek, és ha igent tudok mondani az Egyháznak, az Egyház-hirdette Krisztusnak, a Krisztus-hirdette Istennek, akkor üdvösséget fogok aratni. – Ne testünknek vessünk földi életünk folyamán, hanem lelkünknek, mert bizonyára nem kárhozatot, hanem üdvösséget szeretnénk aratni az ítélet napján.

A jó cselekvésébe pedig ne fáradjunk bele, mert annakidején (ítéletkor) majd aratunk, ha nem lankadunk el.

Minden kezdet nehéz, tartja a közmondás. De a folytatás is nehéz, tegyük hozzá a közmondáshoz, különösen, ha szalmaláng-buzgóságú nép fiairól van szó, például a galatákról. Katolikus hitigazság, hogy a természetfölötti életnek nemcsak megkezdéséhez szükséges a kegyelem, hanem folytatásához is, a jóban való megmaradáshoz. – Aratáskor csak az fog aratni, ítéletkor csak az fog a mennyországba bocsáttatni, aki nem lankad el a jónak cselekvésében.

Ne felejtünk el imádkozni a jóban való megmaradás kegyelméért, a *donum perseverantiae*-ért, sőt a jóban való haladásnak kegyelméért. Ne elégedjünk meg azzal, hogy Isten segítségével megtértünk, megjavultunk. Még azzal se elégedjünk meg, hogy Isten segítségével megmaradtunk jónak, hanem arra törekedjünk, hogy Isten segítségével napról-napra növekedjék bennünk a jóság.

Tehát amíg alkalmas időnk van (földi életünkben), műveljük a jót mindenkinek irányában, főleg azonban hitbéli házunknépe irányában.

A jótetteknek ez a sorrendje: először a mieinkkel tegyük jót, aztán mindenkivel. – A jótettek sorrendjének e szabálya ellen kétféleképpen szoktunk véteni. Vagy úgy, hogy nem teszünk jót mindenkivel, hanem csupán a rokonnal, a rokonszenvessel. Ellenben a közömbös ember, az ellenszenves ember, az ellenséges, a kártevő, a háládatlan ember nem esik bele jócselekedeteink szórásába. – Vagy pedig úgy, hogy mindenki mással jót teszünk, csak éppen keresztény katolikus testvéreinkkel, paptársainkkal és rendtársainkkal nem. Külső ismerőseinkre, világi jóbarátainkra órákat tudunk szíves-örömet fordítani, paptársainktól és rendi testvéreinktől még egy ötperces szolgálattételt is könnyen megtagadunk.

Jézus az utolsó vacsorán új parancsolatot adott nekünk. Ez az új parancsolat nem az egyetemes emberszeretet parancsolata volt, (ezt külön és előbb parancsolta meg), hanem a keresztények, az egyháziak egymás iránti kölcsönös szeretete. Tartsuk meg, testvéreim, a szeretet új parancsát, és szeressük egymást.

Pünkösöd után 16. vasárnap

Ef 3,13–21

Ezért kérek titeket, ne csüggedjete el az értetek viselt megpróbáltatásaim miatt. Ez dicsőségekre fog szolgálni.

Ezért hajtom meg térdemet az Atya előtt, akitől minden nemzetség nevét nyerte a mennyben és a földön: Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjete benső emberré az ő Lelke által, hogy Krisztus a hit által a szívetekben lakjék, s a szeretetben meggyökerezve és megalapozva fel tudjátok fogni az összes szenttel együtt, hogy mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység, és megismerhesséte Krisztus szeretetét is, amely minden ismeretet meghalad, s beteljete Isten egész teljességével.

Annak pedig, aki a bennünk munkálkodó erőnél fogva mindent megtehet bőségesen azon túl is, amit mi kérünk vagy megértünk, dicsőség legyen az egyházban és Krisztus Jézusban minden nemzedéken át örökkön-örökké! Amen.

*

Kérlek benneteket, ne csüggedjetek értetek viselt szenvedéseim miatt; ez dicsőségtek – írja Szent Pál az efezusiakhoz római fogságából, fogságának negyedik esztendejében.

Ne csüggedjete! Fogságom miatt nem lát kárt az evangélium ügye. Éppen megfordítva: fogságom használ az evangélium ügyének, és nektek is használ, csüggeteg efezusiak. Hiszen értetek viselem szenvedéseimet, értetek ajánlom föl bilincshordozásomat Jézus Krisztus Atyjának. Dicsőségtek az én börtönben-lakásom. Annyira szeretlek benneteket, hogy üdvösségetekért szívesen föláldozom szabadságomat, életemet, ahogy Mesterem, a jó Pásztor is életét adta juhaiért.

A katolikus keresztény ember nem roppan össze a szenvedés súlya alatt. Nem is gögös, úri, sztoikus módon viseli, hanem a mennyei Atya kezéből fogadja, szívesen hordozza és fölajánlja valamilyen célra. Így aztán nemcsak kihúzza a szenvedés méregfogát, hanem még hasznosítja is a szenvedést. – Komolyabb protestáns keresztény testvéreink sajnálják, hogy az ő vallásosságukból hiányzik a szenvedés fölajánlásának gondolata. Örüljünk neki, hogy a katolikus kereszténységben megvan ez a gondolat. Hasznosítsuk tehát keresztünetket. Sohase szenvedjünk fölajánlatlanul.

Ezért (hogy imádkozzam értetek, efezusiakért) hajtok térdet az Atya előtt, akitől minden családi közösség nevét (és létét) kapta a mennyben és a földön.

Ki előtt hajt térdet Szent Pál? Nem bálvány előtt, nem is egy rideg végzet-isten előtt. Hanem a mennyei Atya előtt, aki olyanformán viszonylik másvilági és evilági teremtményeihez, az anyagi karokhoz és rendekhez, az emberi népekhez és nemzetekhez, mint nomádpásztor társadalomban a törzsfő, a nemzetségfő, a családfő viszonylik az ő nevét viselő, a tőle származó kisebb-nagyobb vérségi közösségekhez.

A mennyei Atya előtt hajtsunk térdet mi is, mint Szent Pál, imádattal és bizalommal. – Valakit vagy valamit minden ember imád: a nagyembert, az emberiséget, a természetet, a gépeket, szerelmesét vagy saját magát. Ízlés dolga, hogy kit vagy mit imádunk. A mi ízlésünk szerint azt a Valakit kell imádni, akit csakugyan megillet az imádás: Istent, mindnyájunk mennyei Atyját. – És bizalommal hajtsunk térdet az Atya előtt. Nem nyugdíjas öregúr Ő, mint a deisták gondolták, aki nem törődik a teremtett világgal, ezzel a pompás mechanizmussal. Gondviselő Atyánk az Isten: törődik velünk, és úgy irányítja életünk folyását, hogy minden akadály ellenére bejuthassunk az Ő országába.

Hogy adja meg nektek dicsőségének gazdag volta szerint, hogy Lelke által jól megerősödjétek belső emberség dolgában.

Szent Pál gyönyörű kéré imában mutatja meg nekünk, hogy mit kell kérnünk a mennyei Atyától. Elsősorban nem természeti javakat, hanem természetfölöttieket. Először azt, hogy jól megerősödjünk belső emberség dolgában, a jó akaratuság meg a jó érzület tekintetében, mégpedig a Szentlélek által.

Belső ember: ezt a kifejezést Platón is használja az ember jobbik természete értelmében. Szent Pálnál a belső ember a megváltott, a természetfölötti életet élő embert jelenti. Azt az embert, aki magába fogadta a Szentlelket, és akinek lelkéből – épp a Szentlélek hatására – előragyog a megszentelő kegyelem. Azt az embert, aki bőven termi a Lélek gyümölcseit: a szeretetet, az örömet, a békességet, a türelmet, a nyájasságot, a jóságot, a hosszútűrést, a szelídséget, a hitet, a szerénységet, a megtartóztatást, a tisztaságot (Gal 5,22 sk.)

Jöjj, Szentlélek Isten, erősítsd meg belső emberségemet, hogy a legsanyarúbb körülmények közt is bőven teremje lelkem a Te gyümölcseidet.

(Térdemet meghajtva kérem a mennyei Atyától), hogy a hit által, állandó lakóként, Krisztus lakjék szívetekben.

Mit kell kérnünk kéré imáinkban a mennyei Atyától? – Másodszor azt, hogy szívünknek Krisztus legyen állandó lakója. Krisztus a hit által lakik szívünkben, mondja Szent Pál. A hit által akkor lakik szívünkben Krisztus, ha szeretjük Őt, elhisszük tanítását, megtartjuk beszédét. „Ha valaki szeret engem – mondja maga az Úr –, az megtartja szavamat. Akkor majd Atyám is szereti őt, és elmegyünk hozzá és beszállásolódunk nála.”

Akkor lakik szívünkben Krisztus a hit által, ha nem a romlott természet diktálja cselekedeteinket, hanem az életünkbe vált evangélium, vagyis ha élünk mi, de már nem mi élünk, hanem a Krisztus él bennünk.

Jézus Krisztus Urunk, add meg nekünk, hogy a Benned való hit által, a szerinted való élet által állandóan vendégül láthassunk Téged szívünkben!

(Térdemet meghajtva kérem a mennyei Atyától), hogy szeretetben legyetek meggyökerezve és megalapozva.

Harmadszor azt kell kérnünk Istentől kéré imádságainkban, hogy a szeretet legyen életünk gyökere és alapja. – Miféle szeretetről van itt szó? Nem az érzéki vonzódásról, nem a szerelemről, nem a vérrokonok egymás iránti szeretetéről, nem a rokonszenvről, még csak nem is a természeti tiszta szeretetről: nem a szellemi értékek és az értékes szellemek tőlünk telő szeretetéről. Itt a természetfölötti szeretetről van szó.

A természetfölötti szeretet legyen életünknek gyökere és alapja. Az a szeretet, amelyet a bennünk lakó Krisztus csihol elő lelkünkéből, és amely arra képesít bennünket, hogy mindenkire kiáraszuk jócselekedeteink áldását, ahogy Isten is kiárasztja napjának sugarát, melegét mindenkire, és ahogy esőt ad jóknak és gonoszoknak egyaránt. – Az ördög körüljár, és azt keresi, kit nyeljen el. Mi az Úr Jézussal együtt járjunk körül, és azt keressük, kivel tehetünk jót. Legyen a tevékeny isten- és emberszeretet életünk gyökere és alapja.

Harmadszorra azt kell kérnünk mennyei Atyánktól, hogy szeretetben legyünk meggyökerezve és megalapozva. Mi végett kell ilyenekké lennünk?

Hogy föl bírjuk fogni az összes szentekkel egyetemben, mi a szélesség, a hosszúság, a magasság, a mélység.

A hellenisztikus misztériumvallások beavatottjai azzal dicsekedtek, hogy csak ők ismerik az istenség titkainak szélességét, hosszúságát, magasságát, mélységét. Ami a pogány beavatottaknak, műsztészeknek szájában hiú dicsekvés, az a keresztény ember ajkán a valóságnak megvallása.

A keresztény ember ugyanis a szeretetben van meggyökerezve és megalapozva, és így neki valóban van érzéke a Szeretet-Isten titkaihoz, az Isten irántunk való szeretetének nagy misztériumaihoz. Csak a keresztény ember tudja értékelni a megtestesülés, a megváltás titkát, az Egyház meg az Eucharisztia titkát, Mária és a szentek érettünk való közbenjárásának titkát.

Jézus Krisztus, tökéletesítsd szeretetünket, hogy szentjeiddel együtt föl bírjuk fogni az irántunk való isteni szeretetnek szélességét, hosszúságát, magasságát, mélységét: minden irányban való mérhetlenségét.

(Térdemet meghajtva kérem a mennyei Atyától), hogy megismerjétek Krisztusnak ismeret-fölműlő szeretetét.

Negyedszer azt kell kérnünk kérő imáinkban Istentől, hogy megismerhessük Krisztus irántunk való végtelen szeretetét. – Nagy gyönyörűség a természetes ész világánál fölfedezni a világ fizikai és metafizikai arculatában Isten teremtő eszméinek és teremtő akaratának nyomait. De ennél sokkalta nagyobb gyönyörűség Krisztus irántunk való szeretetének tanulmányozása.

Olvassuk szívesen az Újszövetségi Szentírást és a hozzá írt magyarázatokat. Forgassunk szívesen jó lelki könyveket. Az ilyen olvasmányok föl-föltárják előttünk Jézus ránk irányuló szeretetének egy-egy sugarát. – A tudomány és a bölcelet történetének tanúsága szerint a teremtett evilág titkait eddig még nem tudtuk kimeríteni. Jézus emberszeretének misztériumait az örökkévalóságon át sem tudjuk majd kimeríteni. Adja Isten, hogy Jézus Szívének tanulmányozását, amelyet megkezdtünk a világon, odaát mindörökre folytathassuk.

Hogy megteljétek Isten egész teljességéig.

Ötödszörre ezt kell kérnünk a mennyei Atyától. – Isten egész teljessége: az Ő végtelen tökéletessége. Az Úr Jézus szintén ezt a programot tűzte elének: „Legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok is tökéletes.” Ezt az emberfölötti programot pusztán emberi erővel nem lehet megvalósítani. Megvalósíthatjuk azonban isteni erővel, a kegyelem erejével.

Az ember így vagy úgy, legálisan vagy illegálisan, isten szeretne lenni. Összűleink illegális úton akartak olyanok lenni, mint Isten. De nem lettek olyanok, sőt még az istengyermekségből is kiestek. – Illegálisan nem lehet az ember istenné. Legálisan azonban, a megváltás óta, lehet az emberből isteni ember, Isten gyermeke, természetfölötti életet, kegyelmi életet élő ember.

Óráról órára jussanak eszünkbe Jézus Krisztus szavai: Legyetek tökéletesek, ahogy mennyei Atyátok is tökéletes. És gyakori fohászunk legyen Szent Pál ötödik kérése: Hogy megteljünk Isten egész teljességéig!

(Dicsőség az Atyaistennek), aki mindent megtehet azokon fölül, amiket csak kérünk vagy megértünk, mégpedig a bennünk működő erővel, (a kegyelem erejével).

Szent Pál öt dolgot kért efezusi híveinek: 1. erősödjének meg belső emberségükben, 2. a hit által Krisztus lakjék szívükben, 3. legyenek meggyökerezve és megalapozva a szeretetben, hogy az összes szentekkel egyetemben föl bírják fogni Isten ember-üdvözítő tervének óriási méreteit, 4. ismerjék meg Krisztus minden ismereten fölüli szeretetét, és 5. teljenek meg Isten egész teljességéig.

Nem szerénység, nem vakmerőség ilyen nagy kérésekkel Isten színe elé állni? – Nem, mert Isten mindent megtehet azokon fölül, amiket csak kérünk vagy megértünk... Kérő imádság közben ne a saját tehetetlen voltunkra és kicsinyhitűségünkre hallgassunk, hanem arra gondoljunk, hogy Isten mindentudó: minden lehetőségnek ismerője; mindenható: minden lehetőséget meg tud valósítani, ha akar; és végtelenül jó: minden olyan lehetőséget megvalósít nekünk, ami előmozdítja üdvösségünket.

(Az Atyaistennek) legyen a dicsőség az Egyházban és Krisztus Jézusban, az örökkévalóság minden nemzedékén át. Amen.

Az Egyháznak, a Krisztus Testének és az Egyház tagjainak, a Krisztus Teste tagjainak elsődleges céljuk a földön is, a mennyben is az Atyaisten dicsőítése, és csak másodlagos céljuk az üdvözülés. – Mi földön küzdő keresztények, az Egyházban és Jézus Krisztusban dicsőítjük Istent, amikor bemutatjuk a szentmiseáldozatot, amikor szentmisét hallgatunk, amikor elmondjuk a breviáriumot, amikor közös imákat, ájtatosságokat végzünk, amikor jót teszünk mindenkivel, de különösen hittestvéreinkkel, és amikor szívesen és följánlattan hordozzuk keresztünket. – Üdvözült testvéreink szintén az Egyházban, a győzedelmes Egyházban és Jézus Krisztusban dicsőítik Istent, amikor részt vesznek a mennyei liturgiában, amikor imádkoznak a küzdő Egyházért és a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért.

Üdvözült testvéreinkkel együtt mi is azt kiáltjuk: Krisztus által, Krisztussal, Krisztusban tiéd minden tisztelet és dicsőség, mindenható Atyaisten a Szentlélekkel egyetemben, örökkön örökké.

Pünkösöd után 17. vasárnap

Ef 4,1–6

Kérlek tehát titeket, én, aki fogoly vagyok az Úrban, éljetez méltó módon ahhoz a hivatáshoz, amelyet kaptatok, teljes alázatosságban, szelídségben és türelemben. Viseljétek el egymást szeretettel. Igyekeztek megtartani a lelki egységet a béke kötelékében. Egy a test és egy a Lélek, amint hivatásotok is egy reménységre szól. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. Egy az Isten és mindenkinek Atyja, aki mindenk fölött áll, mindent áthat, és mindenben benne van.

*

Kérlek benneteket én, aki fogoly vagyok az Úrban, hogy méltóan járjatok-kezeljétek ahhoz a hivatáshoz, amelyre meghívattatok – írja Szent Pál az efezusiakhoz.

A nevelőnek, a lelkipásztornak minden körülmény közepett, még akkor is, ha szenvednie kell az Úr Jézus ügyéért, egy nagy gondja legyen: hogy övéi méltóan éljenek kereszteni hivatásukhoz. – Mire van meghívva a kereszteni ember? Ezen a világon arra, hogy a Szentháromságnak és a megszentelő kegyelemnek hordozója legyen, hogy isteni tudásban, akarásban, szeretetben részesüljön, és így le tudja győzni a bűnt, a szenvedést meg a halált... Hát a másvilágon mire van meghívva a kereszteni ember? A természetfölötti üdvösségre, Isten színelátására, a Szentháromság életében és boldogságában való részesedésre; vagyis arra, hogy úgy ismerje Istent, amint Isten saját magát ismeri, és úgy szeresse Istent, amint Isten saját magát szereti.

Opportune, importune kérve-kérjem enyéimet, mint Szent Pál az efezusiakat, hogy méltóan éljenek ahhoz a hivatáshoz, amelyre meghívta őket az Isten.

(Éljetez) teljes alázatosságban, szelídségben, türelemben és viseljétek el egymást szeretettel.

Hogyan élhetünk kereszteni hivatásunkhoz méltóan? Úgy, hogy először is alázatosak leszünk. Nem megalázkodóak, hanem minmagunkat helyesen értékelők. Megvalljuk, hogy Isten kegyelméből vagyunk azok, amik vagyunk, de öntudatosan hozzáteszük: És Isten kegyelme nem volt bennünk hiábavaló, mert együtt dolgoztunk kegyelmével. – Mivel pedig helyesen értékeljük saját magunkat, elismerjük, hogy gyarló emberek vagyunk, és így nem leszünk gorombák, hanem szelídek felebarátunk gyarlóságának láttán; nem idegesen, hanem türelmesen próbálunk segíteni felebarátunk gyarlóságán, és ami gyarlóság iparkodásunk ellenére is megmarad benne, azt szeretettel elviseljük.

Úgy van: szeretettel, mert a kereszteni szelídség és türelem nem birka-szelídség és türelem, nem is a sztoikusok hideglakatos szelídsége és türelme, a saját lelki nyugalmuk megóvása végett. A kereszteni szelídség és türelem a szeretet meleg szelídsége és türelme, amely a felebarát megjavítását célozza. Ha a másik ember észreveszi, hogy szeretetből vagyunk hozzá szelídek és türelmesek, könnyebben rászánja magát gyarlóságainak lefaragására.

Törekedjétek rá, hogy megőrizzétek a lélek egységét a béke kötelékében.

Ha a kereszteni megvalósították volna Szent Pál intelmeit, és ha valóra váltották volna azt a hit és erkölcsbeli, valamint fegyelmi egységet, amelyért Jézus Krisztus imádkozott mennyei Atyjához az utolsó vacsorán, akkor nem lettek volna szakadások és eretnokségek, akkor nem borult volna föl a kereszteni békéje, nem oldódott volna föl a kereszteni béke köteléke. – Ha a kereszteni tábora egységes volna, akkor könnyebben védekezhetnénk a ránk

zúduló szellemi és fizikai támadásokkal szemben, és könnyebb volna a színes pogányok és a fehér újpogányok misszionálása.

A katolikus kereszténység megőrizte az egységet. A szakadárak közül az Egyház történetének folyamán sokan visszatértek ebbe az egységbe. A protestáns keresztény felekezetek egyre jobban szenvednek egységük hiánya miatt és uniós mozgalmukban próbálják helyreállítani legalább a saját, protestáns kereszténységük egységét. – Az Úr Jézussal és Szent Pállal együtt mi is imádkozunk a keresztények egységéért, a kereszténység különféle ágainak újra egyesüléséért, és törekedjünk rá, hogy szerzetünket és rendházunkat a békesség köteléke övezze, az eszmei és fegyelmi egység járja át.

(Legyetek) egy test, egy lélek, amint hivatástoknak is egy reményével hívattatok meg.

Egy test: Krisztus Titokzatos Teste, az Egyház. Ezt az óriási Testet egy Lélek élteti, a Szentlélek. Az Egyház ortodoxiája, hívei életének szentsége, a csodák beláthatlan sorozata: a Szentlélek éltető szerepének tanúbizonyságai. Egy a reménye a keresztényeknek: hogy a mennyországban az Isteni Mester várja lelküket haláluk után, földi életük folyamán pedig mennyországot hordozhatnak magukban.

Az Egyházon kívüli emberek ezernyi kisebb-nagyobb testületet alkotnak. Ezeket a testületeket különféle apró-cseprő evilági érdekek tartják életben egy ideig, és ezeknek a testületeknek reményei nem terjednek túl az evilági ábrándokon. – Adjunk hálát Istennek, hogy tagjai lehetünk az egy Testnek, éltetettjei lehetünk az egy Léleknek és ápolói lehetünk az egy reménynek: annak a reménynek, amely átnyúlik a másvilágra és mennyországi világossággal ragyogja be evilági életünket is.

Egy Úr, egy hit, egy keresztség.

Egy Úr: Jézus Krisztus, az Istenember, az Egyháznak, ennek a kozmikus arányú testnek a feje. Egy hit: a Szentlélektől ihletve épp annak elhívése, hogy Jézus Krisztus az Atyaistennek Egyszülötte és a mi Megváltónk. Egy keresztség: amelynek fölvételekor a Szentlélek belejött bennünket Krisztusba, a szőlőtökébe.

Egy Úr: Csak Jézus Krisztus illetékes rá, hogy bennünket megtanítsa a másvilág dolgaira, közölje velünk mennyei Atyjának akaratát és kegyelmet adjon nekünk az isteni akarat teljesítésére. Egy hit: mindazt, amit Isten a Szentírásán át, Krisztuson át, az Egyházon át kinyilatkoztatott nekünk, hittel el kell fogadnunk, nem pedig válogatnunk a hittételekben és szájunk íze szerinti Credo-kat összetákolnunk. Egy keresztség: a szakadár keresztények is és a Szentháromság nevében megkeresztelt protestáns keresztények is tagjai a Krisztus Testének, esetleg különb tagjai, mint egy átlag katolikus.

Egy Test, egy Lélek, egy remény, egy Úr, egy hit, egy keresztség: ezek a keresztény egység metafizikai alapjai. Rájuk támaszkodva imádkozunk és dolgozunk a keresztény egységért.

Egy Isten, mindenek Atyja, aki mindenek fölött való, mindenek által és mindenekben való.

Az egy Test, az egy Lélek, az egy remény, az egy Úr, az egy hit, az egy keresztség végső elemzésben az egy Istennel kapcsol össze bennünket, mindnyájunk Atyjával. – Egy az Isten, nem pedig sok az isten, mint a pogányok hitték. És ez az egy Isten nem fátum-isten, mint a pogány rómaiak gondolták, vagy mint a mohamedánok vélik; nem is világgal-nem-törődő isten, mint Démokritos, Epikuros, Lukretius tanították és hirdetik ma is a deista szemléletű bölcselek.

Hanem mindnyájunknak Atyja az Isten, kétszeresen is Atyja: először teremtője, létben tartója, működtetője; másodszer a természetfölötti rendbe fölemelője. – A mi Atyánk mindenek fölött van: az ördög fölött is, a gonosz ember fölött is. És minden általa van: Ő az első ok, teremtményei csak második okok az Ő kezében, és így az Ő akarata érvényesül teremtményei által. És mindenben van a mi Istenünk: teremtő eszméivel, teremtő akaratával, kegyelmi hatásaival mindenütt ott van a teremtett világban. – Jó nekünk itt lennünk: az egy Egyházban,

az egy Krisztusban, az egy mennyei Atyában. Itt és csakis itt bonthatjuk ki teljesen emberi mivoltunkat, csak itt lehetünk a lehető legemberebb emberek.

Pünkösöd után 18. vasárnap

1Kor 1,4–8

Szüntelenül hálát adok Istenemnek értetek Isten kegyelméért, amely megadatott nektek Krisztus Jézusban, hogy mindenben gazdagok lettetek őbenne, minden ígében és minden ismeretben. Mert Krisztus tanúbizonysága megerősödött bennetek, úgyhogy semmiféle kegyelmi adománynak sem vagytok híjával, miközben a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok, aki meg is erősít majd titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus napján.

*

Hálát adok Istennek mindenkor értetek Isten kegyelméért, amely Jézus Krisztusban adatott nektek.

Jézus Krisztusban adatott a kegyelem. Az Ő megváltói élete, szenvedése, halála szerezte vissza nekünk ezen a világon a kegyelmi életet, a másvilágon a mennyországot, mindkét világon a Szentháromság egy Isten életében való részesedést. – Vajon ha rám tekint Szent Pál az égből, hálát ad-e Istennek azért a kegyelemért, amely Jézus Krisztusban nekem adatott? Ha egészséges, tiszta testrészt vagyok a Krisztus Testén, ha viruló, gyümölcsérlelő ág vagyok a Krisztus-szőlőtőkén, akkor miattam is hálát ad Istennek.

Ha – ne adja Isten, de – az volna a helyzet, hogy beteg és gennyes tagja vagyok a Krisztus testének és száradó, meddő ága a Krisztus-szőlőtökének, sürgősen változtassak ezen a helyzeten. Isten Fia azért testesült meg, azért élte életünket, azért halta halálunkat, hogy visszaszerezze nekünk az ősszülők eljátszotta kegyelmet, és így életet, folyton bőségesebb életet biztosítson nekünk. Méltán elvárja tőlünk, hogy ne utasítsuk el magunktól azt a kegyelmet, amelyet Ő szentséges vére árán szerzett vissza nekünk.

(Hálát adok Istenemnek), hogy minden téren meggazdagodtatok Őbenne, minden ígében és minden ismeretben, (a keresztyén tanítás meghallgatásában és megértésében).

Evilág fiai anyagi javakban szoktak meggazdagodni, továbbá szellemi javakban: a tudomány, a művészet, a polgári becsületesség javaiban. Mi a másvilág fiai vagyunk. Érdeklődésünknek elsősorban a lelki javakra kell irányulnia: az ige és az ismeret javaira, a keresztyén tanítás tanulmányozásának, lehető megértésének, a keresztyén tanítás aprópénzre váltásának, a jócselekedeteknek javaira.

Érdekelnek-e engem a lelki javak? Például hallgatok-e prédikációt a magamén kívül? Olvasok-e lelki könyvet a prédikációra készülésem idején kívül? Töreksem-e rá, hogy a keresztyén tanítást ne csak tudjam, hanem értem is, amennyire emberi erőmtől telik, és amennyire a Szentlélek világossága rásegít? És iparkodom-e, hogy amit megtanultam és megértettem a keresztyén tanításból, azt jócselekedetekben valóra is váltsam? – Bár egyre gazdagabbá válnék én, a Krisztusba oltott ember, a keresztyén hitállomány megismerésében, értelmi földolgozásában és a jótettek aprópénzére váltásában!

Amint a Krisztustól való tanúbizonyság megszilárdult bennetek.

Hát bennünk megszilárdult-e már a Krisztusról szóló tanúbizonyság? Az a tanúbizonyság, amelyet a Szentírás, az Egyház, a szentek, a szentéletű emberek tettek előttem Krisztusról? – Amíg meg nem szilárdult bennünk ez a tanúbizonyság, addig nem tudunk tanúbizonyságot tenni Krisztusról a hitre vágyó, de egyelőre még hitetlen vagy félhitű testvérek előtt. Hitre vágyó kortársaink és fiataljaink nem szép szavakat és álszent szemfogatást várnak tőlünk,

hanem tanúbizonyságtételt: igazi keresztény gondolkodásmódot és érzületet, igazi keresztény magatartást és cselekedeteket.

Amíg nem vált életünkkel Krisztus tanítása, addig csak könyvből tanult vagy mestereinktől hallott igéket tudunk mondani diákjainknak, híveinknek. Krisztus legyen lelkünk élete, akkor majd szívünkben fakadó szavakat mondunk a ránk bízottaknak és szavainkra krisztusos életünket tudjuk ráhelyezni nyomtatéknak.

Nem vagytok híjával semmiféle kegyelmi adománynak ti, akik várjátok Urunknak, Jézus Krisztusnak megjelenését.

A segítő kegyelmek és a megszentelő kegyelem Isten rendes kegyelmi adományai. A karizmák, például a jövendölés, a csodatétel, az ördögűzés, a nyelveken szólás karizmája Isten rendkívüli kegyelmi adományai. A korintusi keresztények, mint Szent Pál mondja, semmiféle kegyelmi adománynak sincsenek híjával. – Hogyan vagyok én Isten kegyelmi adományainak tekintetében? Fölhasználom-e azt a sok segítő kegyelmet, amely lelkiolvasmányaimból, a jóemberek példájából, lelkiismeretem szavából, örzőangyalom sugallatából árad reám; vagy pedig leperreg rólam a segítő kegyelem, mint esőcseppek a madarak tolláról... A megszentelő kegyelem állapotában vagyok-e, vagy pedig megmakacsoltam magamat valamely halálos bűnben?

A kegyelemmel való együttműködésre indítson bennünket az a tény, hogy mi is várjuk Urunknak, Jézus Krisztusnak megjelenését, eljövetelét. Hozzánk, az egyénhez halálunkkor jön el az Úr, az emberiséghez pedig világvégezetekor. Egyik Úrjövét se találjon bennünket Istentől elfordult állapotban!

Isten meg is fog szilárdítani benneteket mindvégig büntelenségben Urunknak, Jézusnak napján.

A kegyelem nem marad el a jövőben sem. Mint a kozmikus sugárzás, úgy záporozik rám állandóan a segítő kegyelem. A Szentháromság pedig állandóan jön felém, mint rádióhullámok a fölvevő készülék felé. Jön, kopogtat, bebocsátást kér, mert bennem akar lakni, nálam akar lakomázni. Ha beengedem, akkor bennem lakásának hatására előragyog lelkemből a megszentelő kegyelem, a hit, a remény, szeretet, és én isteni tudásban, akarásban és szeretetben részesülök. – Működjem együtt Isten segítő kegyelmével, és ne oltsam ki magamban a megszentelő malaszt tündöklését.

Így majd feddhetlen leszek az Úr eljöttének napján. Legalább is annyira feddhetlen, hogy nem kárhozat lesz örök sorsom, hanem üdvösség. – Lelkiismeretvizsgálataim hatásosabbá tétele végett gondoljak rá, hogy miképp is fog sikerülni az a lelkiismeretvizsgálatom, amelyet nyomban halálom után, különítéletkor, a Bíró Krisztus szíve előtt fogok végezni. Minél eredményesebbek lesznek földi lelkiismeretvizsgálataim, annál feddhetlenebb leszek a különítélet órájában.

Pünkösöd után 19. vasárnap

Ef 4,23–28

Újuljatok meg gondolkodástok szellemében, és öltsetek magatokra az új embert, aki Isten képére igazságban és valódi szentségben teremtett.

Éppen ezért szakítsatok a hazugsággal, és mindenki mondjon igazat felebarátjának, hiszen tagjai vagyunk egymásnak. Ha haragszotok is, ne vétkezzetek; a nap ne nyugodjék le haragotok fölött, és ne adjatok helyet az ördögnek. Aki lopott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék, és saját kezével szerezzen javakat, hogy legyen miből adnia a szűkölködőknek.

*

Újuljatok meg értelmek szellemében – írja Szent Pál az efezusiaknak.

A megtérésnek egyik része: búcsút mondunk régi bűnös emberségünknek, rosszabbik minmagunknak, az ördögnek. Másik része a megtérésnek: megújulunk értelmünk szellemében, gondolkodásunk és érületünk egész világában.

Értelmünk szellemében való megújulás: ez a kifejezés ugyanazt mondja, mint a görög *metanoia* szó, amelynek magyar jelentése: lélekfordulás. – A lélekfordulásnak, a pálfordulásnak első lépése: annak megsejtése, hogy mivé szeretnénk lenni, mivé kellene lennünk, annak megsejtése, hogy minek gondolt bennünket az Isten, és kegyelmeivel mivé szeretne alakítani bennünket az Isten. A lélekfordulás második lépése: Isten kegyelmébe kapaszkodva hozzá kell fognunk igazi mivoltunk kibontásához, lehetőségeink aktuálásához, adujaink kijátszásához.

A lelki megújulás nem olyan, mint egy új ruhának magunkra öltése, vagy mint egy új szerepnek magunkra erőszakolása. A lélek megújulása belülről jön, lelkünknek mélyéből, ahová be van oltva Isten rólunk alkotott terve. – Isten segíts, megújulásnak Istene, hogy megújulhassunk értelmünknek szellemében.

Öltsetek magatokra az új embert, aki Isten szerint teremtett igazságosságban és igazi szentségben.

A régi ember Ádám óta nem Isten szerint való ember volt. Lelke föllázadt Isten ellen, teste föllázadt lelke ellen, a világ pedig, amely paradicsoma lehetett volna az embernek, az ember ellen fordult. – Ezzel szemben milyen az új ember? Isten szerint teremtett, feleli Szent Pál. Az új ember lelke engedelmeskedik Istennek, teste engedelmeskedik lelkének, az ember ellen fordult világ pedig immár legyőzhető.

Az új ember a megváltott ember, újjá teremtett ember, új teremtmény, *nova creatura*. Mi benne az új? Az, hogy Ádám óta először megint lelkébe költözött az Isten és a kegyelem, lelke hivatalos a mennyországi lakomára, teste pedig föl fog támadni megdicsőülésre. – Öltsem magamra új emberségemet, menyegzős köntösömet, amely igazságosságból van szöve, isten- és emberszeretéből, nem álszentségből, hanem igazi szentségből: egész emberi mivoltomnak, belső és külső életemnek szentségből.

Ezért vessétek le magatokról a hazugságot, szóljatok igazat: ki-ki felebarátjával, minthogy egymásnak tagjai vagytok.

Új ember csak úgy lesz belőlem, ha előbb levetkőzöm magamról a régi embert. Régi emberségem egyik vonása a hazugság. A hazug ember nem Istenhez tartozik, hanem a sátánhoz, a hazugság atyjához. – Az új embernek két okból is kerülnie kell a hazugságot. Először azért, mert Isten még a nemkeresztény hazugot is utálja, másodszer azért, mert az új

emberek a Krisztus Testének tagjai. Hogyan hazudhatnék testrészt a testrésznek, testvér a vele egy test és egy vér másik embernek?!

Szóljatok igazat, ki-ki felebarátjával, minthogy tagjai vagytok egymásnak, tagjai vagytok egy nagy Testnek, amelynek feje Jézus Krisztus, a megtestesült Igazság. – Saját magunknak is mondjunk igazat. Ne hazugságokra építsük rá életünket, ne hazug elvekre, például ne az önimádatra, a kóros egészség-féltésre, a „nem érek rá” meg a „nem lehet megtartani” elvére... Az igazságra, igaz elvekre építsük életünket: a fáradhatlanul tevékeny szeretetre.

Haragudjatok, de ne vétkezzetek. A nap ne nyugodjék le haragotok fölött, és ne adjatok helyet az ördögnek.

A régi emberség egy másik vonása a harag. Nem minden harag bűn. Van jogos harag is, például ha a *zelus domus Domini* gerjeszt bennünket haragra: Isten és a lelkek ügyének megsértése, az erkölcsi alapelvek lábbal tiprása. De még ennek a szent haragnak se engedjünk szabad folyást, és azt se engedjük, hogy szent haragunk tartóssá váljék és gyűlölködéssé fajuljon. Azért int az Apostol, hogy még napnyugta előtt távolítsuk el magunkból a harag indulatát.

Ne adjatok helyet az ördögnek. Aki szabad folyást enged haragjának, és nem vet neki féket még aznapon, az helyet ad magában az ördögnek. Amint a hazug ember a sátánhoz tartozik, úgy a haragtartó, a gyűlölködő ember is. – Istennek adjunk helyet magunkban, aki a Megbocsájtás. Ő azonban csupán akkor ül oda szívünknek tűzhelyéhez, ha a Nap nem nyugszik le haragunk fölött.

A lopós többé ne lopjon, hanem inkább fáradozzék, és saját kezével művelje a jót, hogy legyen miből adnia a szűkölködőknek.

A régi emberség harmadik vonása volt az efezusi hívekben a lopékonyság. A pogány keresztények közt sok rabszolga is volt, aki pogány korában hozzászokott módos gazdájának meg-meglopásához; és sok iparos meg kereskedő is volt a pogány keresztények közt, akik nem szorgalmas munkájukból, hanem rendelőknek, vevőknek becsapásából éltek. – A kereszténységen belül a lopós többé ne lopjon, hanem dolgozzék két kezével, amint erre a sátorkészítő Szent Pál, de az Úr Jézus is jó példát mutatott.

A lakás, a ruházat és a táplálkozás dolgában mediterrán ember hihetetlenül kisigényű tudott lenni. Kevés munkával is biztosíthatta magának és övéinek a létminimumot. Nos, Szent Pál arra figyelmezteti híveit, hogy a kereszténynek nem elég csak a létminimumot megkeresnie. A kereszténynek annyit kell keresnie munkájával, hogy legyen miből adnia szűkölködő testvéreinek. – Ne lopj! – mondta az Ószövetség hetedik parancsolata. Adakozzál, oszd szét mindenedet, így hangzik az Újszövetség hetedik parancsolata. Abból a kicsiből, amit szerzetemtől kapok, ne sajnáljak adni szűkölködő felebarátomnak. Azt fogom tapasztalni, hogy az anyagi adomány Istennek adott kölcsön. Valamilyen formában Isten bőségesen visszafizeti.

Pünkösöd után 20. vasárnap

Ef 5,15–21

Gondosan ügyeljetez tehát arra, hogyan éltez, ne mint esztelenek, hanem mint bölcsenek. Jól használjátok fel az időt, mert rossz napokat élünk! Ne legyetek tehát ostobák, hanem értsétez meg, hogy mi az Úr akarata! Ne részegedjetez le bortól, mert abból erkölcstelenség fakad, inkább teljetez el Lélekkal! Magatok közt zsoltárokat, szent dalokat és lelki énekeket zengjetez, énekeljetez és zengedezzetez szívetekben az Úrnak! Adjatez hálát mindenkor mindenért a mi Urunk Jézus Krisztus nevében az Istennek és Atyának! Engedelmeskedjetez egymásnak Krisztus félelmében!

*

Jól nézzétez meg, hogyan jártok-keltek; ne oktalanok, hanem bölcsenek módján. Jól hasznosítsátok az alkalmas időt, mivel napjaink gonoszak – írja Szent Pál az efezusiaknak.

Gonoszak napjaink. Olyan emberek közt élünk, akik csak evilág dolgaival törödnék és fittyet hánynak a másvilág dolgaira. Jól nézzük meg, hogyan járunk-kelünk ebben a világban. A magunk keresztény útján járunk-e, vagy pedig lekanyarodtunk a pogányok útjára. Bölcsenek módján élünk-e: lelkünk üdvösségét fontosabbnak tartván a testi és szellemi jóllétnél, vagy pedig oktalanok módján élünk: csak az anyagi-szellemi gazdagodásnak, csak a szórakozásnak.

Jól értékesítsük időnket, lelki javak megszerzésére fordítsuk. Istentől kapjuk az időt, Őneki kell visszaadnunk is. Akkor adjuk vissza Istennek az időt, ha megszenteljük az időt: misézéssel, imádkozással, fohászkozással, szentséglátogatással, szeretet-szolgálattal, kötelességteljesítéssel... Időnk megszentelésére sarkalljon bennünket az a tudat, hogy ítéletkor az Istentől kapott időnek minden pillanatáról el kell számolnunk.

Ne legyetek tehát oktalanó, hanem értsétez meg, mi az Úrnak akarata.

Az észszerű életnek első föltétele: Isten akaratának földerítése. A sztoikus bölcselők követője sem akart oktalanó válni, ezért okosan, észszerűen élt, a világ Lelkéhez, a Világértelemhez igazodott, *secundum naturam* élt. Még kevésbé akar oktalanó válni a keresztény ember. Ő is észszerűen akar élni, de az Ő életének észszerű voltát az Isten akaratához való igazodás biztosítja. Annak az Istennek akaratához, aki nem azonos a világgal, nem azonos az emberi agytól kitalált Világlélekkal, Világértelemmel; hanem aki a világnak Teremtője, létben tartója, kormányzója, és aki a Szeretet: azt akarja, hogy minden teremtménye boldog legyen a maga módján.

Minden szituációban ezt keressen: itt és most, ami az én Istenemnek akarata. Minden szituációm tartalmazza azokat a tennivalókat és azokat az elviselnivalókat, amelyeket az engem szerető Isten szöött bele ittenembe és mostanomba. Az én dolgom az, hogy ha szeretem Istent – vegyem észre ezeket a tenni- és elviselnivalókat, és vállaljam is őket.

Meg ne részegedjetez borral, mert fajtalanóság van benne, hanem Szentlélekkal teljetez el.

Ha egybegyűltök agapéra és az eucharisztia megünneplésére – inti Szent Pál az efezusiakat – ne borral teljetez meg, hanem Szentlélekkal. Ha borral teltek meg, akkor lelketek elveszti uralmát testeteken, és újra megvadul, bennetek a fajtalanóság, amit nagy nehezen megszelídítettetek. Ha Szentlélekkal teltek meg, akkor tovább erősödik lelketek, és folyton rövidebbre tudja fogni a test gyepelőjét.

Amit Szent Pál az agapéra meg az eucharisztia ünneplésére összegyűlt efezusiaknak mond, az általában is érvényes. Ne borral teljünk meg, hanem Szentlélekkal. Ne essünk abba a beteges

hiedelembe, abba az eretnokségbe, hogy bánatunkra csak az alkoholban találhatunk orvosságot, és hogy jó hangulatunk csak alkoholtól támadhat.

Paptanárok vagyunk, a szellem és a lélek emberei. A szellem és a lélek világában kell keresnünk örömeinket: szaktárgyainkban, az általános művelődésben, az imádkozásban, teológiai vonatkozású könyvek tanulmányozásában, az igazság terjesztésében, a különféle szeretetszolgálatokban... Szentlélekkel teljünk meg, a kiolthatatlan öröm ajándékozójával.

Egymáshoz zsoltárokkal, szent dalokkal és lelki énekekkel szóljatok: énekeljete és zengedeztetek szívetekben az Úrnak.

Ha az agapén, az eucharisztias lakoma előtt, hangulattok emelkedett, ne pogány dalokat énekeljete, hanem szent énekeket, mondja Szent Pál az efezusiaknak. – Szent Pál e szavainak hallatára eszünkbe juthat, hogy mennyire hiányzik a mi életünkben az éneklés, még a szent énekek éneklése is. Hallgatni még csak hallgatunk világi és egyházi énekszót hangversenytermekben és kápolnáinkban, jómagunk azonban nem igen énekelünk. Márpedig az éneklés, mint a modern lélekgyógyászat tanítja, hozzátartoznék lelki egészségünk ápolásához.

Jó ötlet volt kispapjaink részéről, hogy advent mind a négy vasárnapján vacsora után összeülnek adventi és karácsonyi énekek zengedezésére. Nem ártana, ha nagybőjtben meg a húsvéti és a pünkösdi időszakban is csinálnának ilyesmit. És az sem ártana, ha közülünk, atyák közül minél többen részt vennénk ezekben az éneklő estékben. – Szent Pál szavainak hatására halljuk meg a zsoltárok sokszoros figyelmeztetését: *Cantate... cantate... cantate Domino!*

Adjatok hálát mindenkor mindenért Urunknak, Jézus Krisztusnak nevében, az Atyaistennek.

Ezt egy fogságban öszülő, törékeny, öreg ember írja, aki mindenért, a fogságért is hálát tud mondani Istennek. – A kérő imádságon kívül hálaadó imádságot is végezzünk. Amint Jézus Krisztus nevében szoktuk az Atyaisten elé terjeszteni kéréseinket, úgy hálát is az ő nevében mondjunk az Atyának. Mindenért mondjunk hálát: azért is, amit kértünk és megkaptunk; azért is, amit ahelyett kaptunk, amit kértünk. Mindenért mondjunk hálát: a jóért is, a rosszért is. Az áldásért is, a verésért is. Mert Isten mindkettővel javunkat, üdvösségünket akarja. Megáld bennünket, hogy el ne keseredjünk és megver bennünket, hogy el ne szemtelenedjünk.

Mindenért mondjunk hálát: az üdvtörténet nagy tényeiért is, a teremtésért, a paradicsomi állapotért, a Megváltó megígéréseért és elküldéséért, a megváltásért, a Szentlélek elküldéséért, az Egyház és a szentségek alapításáért, a mennyország ajtajának megnyílásáért. Tudjuk mondani Aranyszájú Szent Jánossal: Dicsőség az Istennek mindenért! *Doxa Theï heneka panton.*

Engedelmeskedjete egymásnak Krisztus iránti félő tiszteletből.

Az Ószövetség embere szolgált az Úristennek. Az Újszövetség embere engedelmeskedik az Atyaistennek. A szolgálat félelemből fakadt, az engedelmisség a szeretetnek virága. A szolgálat a szolgaság gyümölcse, az engedelmisség a szabadságé.

Az engedelmisségre Jézus Krisztus mutatott jó példát a keresztényeknek. Ahogy az első Ádám engedtlenséggel játszotta el a mennyek országát, úgy a második Ádám engedelmisséggel szerezte vissza. – Engedelmeskednünk kell Istennek és Istenért egymásnak: az alattvaló a följobbvalónak és a följobbvaló az alattvalónak. A pogány világban a följobbvaló parancsol, az alattvaló engedelmeskedik. A keresztény világban még az Úr Jézus, a följobbvalók följobbvalója sem azért jött, hogy kiszolgálják, hanem hogy Ő szolgáljon ki másokat. *Non venit ministrari, sed ministrare.*

Krisztus félelmében kell egymásnak engedelmeskednünk: a Krisztus iránti félő szeretetből és szerető félelemből. Ő ugyanis nemcsak egész egyházával azonosította magát, hanem egyházának minden egyes tagjával is. Amit egy legkisebbnek teszten, azt nekem teszitek – mondta. Amikor egymásnak engedelmeskedünk, Jézus Krisztusnak engedelmeskedünk.

Pünkösöd után 21. vasárnap

Ef 6,10–17

Végezetül pedig: erősödjetek meg az Úrban és az ő hathatós erejében! Öltsetek fel Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög cselvetéseivel szemben! Mert nem a vér és a test ellen kell küzdenünk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, a sötétség világának kormányzói ellen, a gonoszságnak az ég magasságaiban lévő szellemei ellen. Vegyétek fel tehát Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, s megállhassatok, mert mindent megtettetek. Úgy álljatok tehát, hogy derekatokat övezzétek fel igazsággal, s öltsetek magatokra a megigazulás vértjét! Lábatok saruja legyen a béke evangéliumának hirdetésére való készség. Mindezekhez vegyétek a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosz minden tüzes nyilát. Vegyétek fel az üdvösség sisakját is, és a Lélek kardját, vagyis az Isten igéjét.

*

Erősödjetek meg az Úrban (Jézus Krisztusban) és az Ő hatalmának erejében.

A keresztény embernek erősnek kell lennie, hogy megbirkózhassék rosszabbik önmagával, a rossz környezet hatásával, az ördög incselkedésével. A sikeres megbirkózáshoz nem elég a puszta emberi erő. Természetes erőnket ki kell egészíteni az Úr Jézus isteni erejével. Az Ő ereje aktuálisan végtelen nagy: mindegyikünknek jut belőle és sohasem fogy el.

Erősödjünk meg az Úr Jézus Krisztusban. Az Ő végtelen erejéből csak az esetben részesülök, ha unióban vagyok Ővele.

Jézus Krisztussal unióban lenni: ez negatívum azt mondja, hogy nem száradok le róla, a Szőlőtőkéről; hogy nem sorvadok el az Ő titokzatos Testében, az Egyházban; pozitívum pedig azt mondja, hogy meghallgatom és megszívlelem tanítását, követem életének példáját, körüljárak jól tévén, mint Ő, naponta fölveszem keresztemet, mint Ő; és mindehhez kérem és fölhasználom kegyelmét. – Köszönöm, Jézus Krisztus, hogy szeretet-uniót kötöttél velem. Elfogadom a nekem föl kínált szeretet-kapcsolatot, hogy megerősödjem Benned és győzedelmesen megharcolhassak üdvösségemért.

Öltsetek magatokra Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög cselvetéseivel szemben.

A modernizmusra hajló művelt keresztény letagadja az ördög létezését, mert szégyell hinni az ördögben, vagy pedig azonosítja a világban meg az emberi lélek mélyén megnyilvánuló démoni erővel, a diabolikummal. Márpedig a nagyon művelt, sőt az agyonművelt kereszténynek is tudomásul kell vennie, hogy ördög először is van, másodszer az ördög valaki, tehát személy; ráadásul nem passzív valaki, nem csupán az örök kárhozat szenvedője, hanem aktív valaki is. Programja: minél több embert megakadályozni abban, hogy a mennyországba jusson; oda, ahonnan ő, az ördög annak idején kihullott.

Az ördög cselvetéseivel szemben nem elég a magam kicsiny és állhatatlan erejére hagyatkoznom. Isten fegyverzetét kell felöltönnöm magamra. Meg kell maradnom a megszentelő kegyelem állapotában és föl kell használnom a segítő kegyelem minden fajtáját, akár honnan árad is felém: jó könyvből, jó emberből, jó angyaltól, lelkiismeretem szavától.

Mert nem a test és a vér (nem a gonosz ember) ellen van a mi harcunk, hanem a fejedelemségek és a hatalmasságok ellen (az elbukott anyagi karok és rendek ellen), ennek a sötétségnek (a bűnös világnak) kormányzói ellen, a levegőégbeli gonosz szellemek ellen.

Roszzabbik természetem nem az ördög, hanem csak talpalatnyi helye az ördögnek. A rossz környezet, a gonosz ember szintén nem az ördög, hanem csak talpalatnyi helye az ördögnek. Igazi ellenségem nem a rosszzabbik természetem, nem a rossz környezet, hanem az ördög.

Az ördög ellen nem úgy harcolok, hogy letagadom létezését, nem is úgy, hogy személytelen sötét erővé degradálom; még csak nem is úgy, hogy inaktív valakinek tartom. Az ördög ellen úgy kell harcolnom, ahogy Jézus Krisztus harcolt vele a pusztában: újra meg újra ellene kell mondanom. És mindennapi kenyeremmé kell tennem, ami Jézus Krisztusnak is mindennapi kenyere volt: a mennyei Atya akaratának teljesítését.

Ezért vegyétek föl Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon (a kísértés napján) és mindent megtévén megállhassatok.

Üdvösségünkért vívott harcunkban nem vagyunk egyedül: velünk az Isten, velünk a győzedelmes Egyház, velünk őrzőangyalunk. Minden reményünk meglehet rá, hogy ellenállhatunk az ördögnek a gonosz napon, a kísértés napján. De nekünk magunknak is minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk a győzelemért.

Ellene mondasz-e az ördögnek? – kérdezték tőlem, mikor megkereszteltek. Ellene mondok! – felelte helyettem keresztszülőm. Ellene mondok – feleltem most jómagam. – És csakugyan mondjak is ellene. Ne úgy tegyek, mint az első Ádám, aki istengyermek léte az ördögnek mondott igent, nem pedig Istennek. Én úgy tegyek, mint a második Ádám, Jézus Krisztus, akinek emberségéről hatástalanul pergett le az ördög mindhárom kísértése; és aki Istennek adta meg az imádást meg a szolgálatot, nem pedig az ördögnek.

Álljatok tehát körülövezve ágyékokat igazsággal (az evangélium isteni igazságával), öltözzétek magatokra a megigazulás mellvértjét.

Üdvösségünkért vívott harcunkban derékszíjunk az igazság. Nem a tudományok korszakonként változó igazsága, nem a filozófiák ide-oda kanyargó, tapogatózó igazsága, nem a természeti vallások és a keresztény eretnokségek össze-vissza torzított igazsága, hanem az evangélium isteni igazsága: az időálló, biztos, tiszta igazság. Erre az igazságra nem akárki fia tanít bennünket, hanem az Atyaistennek emberré testesült Fia. Aki az Atyától jött ki e világra, és így mind a másvilág, mind e világ dolgainak egyetlen igazi szakértője.

Üdvösségünkért vívott harcunkban mellvértünk a megigazulás. Nem a farizeusok megigazulása, akik a maguk erejével akartak legalább annyi jót cselekedni, amennyi bűnt elkövettek; abban a botor reményben, hogy így Isten irgalma beengedi őket Ábrahám kebelébe. – A mi megigazulásunk a Jézus Krisztus-szereszte megigazulás. Mi Istenbe kapaszkodva arra törekszünk, hogy minden cselekedetünk jó legyen. Mert hisszük, hogy a mennyországba csupán akkor fogadtatunk be, ha minden cselekedetünket oda akarjuk adni Istennek.

Saruzátok föl lábatokat a béke evangéliumának (hirdetésére való) fölkészültséggel.

Az ördöggel vívott küzdelemben a keresztény ember hadisaruja: az evangélium békéje: az a béke, amelyet az Úr Jézus hirdetett, és amelyet csak Ő tud megadni. – Az evangélium békéje akkor van meg bennem, ha kibékültem Istennel, kibékültem az emberekkel, és kibékültem tulajdon magammal. – Sok mai ember hadilábon áll Istennel is, az emberekkel is; következőleg hadilábon áll sajátmagával is, „kiborult”, mint a divatos szó mondja. Az ilyen ember kész prédája az ördögnek: könnyen válik lázadóvá, mindenki ellen és minden ellen rebellissé.

Békíts ki magaddal, magammal – imádkozta Ady Endre. Békíts ki, Uram, az emberekkel is – tegyük hozzá a költő szavaihoz. Az Istennel, az emberekkel, az önmagával megbékélt ember lábát épp ennek a békének saruja óvja meg a sátán tuskéi, szögei, üvegcserepei ellen.

Mindezekhez fölvéve a hit pajzsát, amellyel majd kiolthatjátok a gonosznak minden megtüzesített nyilát.

Az ördög ellen vívott küzdelmünkben pajzsunk a hit. Nem a természeti hit, amellyel elhiszem a másik ember szavát, hanem a természetfölötti hit, amellyel elhiszem Isten kinyilatkoztatását: a Szentírás-tartalmazta meg az Egyház-hirdette isteni kinyilatkoztatást. A természetfölötti hit a mi pajzsunk a gonosz minden tüzes nyilával szemben. Az a hit, amelynek kegyelmét Isten adta meg nekem, és amelynek elsődleges tárgya a másvilág dolgai: a Szentháromságnak, a megtestesülésnek, az Egyháznak, az Eucharisztíának misztériuma.

Ezt a hitemet az ördög semmiféle tudománnyal nem veheti el tőlem. Mert a tudományok csak ennek a világnak dolgaiban illetékesek: és amint nem alkalmasak a természetfölötti hit megadására, úgy nem alkalmasak a természetfölötti hit tőlem-elvételére sem.

Fogadjátok az üdvösség sisakját, a Szentlélek kardját, ami az Isten igéje.

Az ördöggel vívott haromban sisakom az üdvösség. Üdvösségem nem halálom után és a purgatórium kiállása után kezdődik, ahogy sok átlagkeresztény hiszi. Üdvösségem már ezen a földön megkezdődik.

Miben áll a földön megkezdett üdvösség? – Abban, hogy élő monstranciája vagyok a Szentháromságnak, boldog birtokosa a megszentelő kegyelemnek, és így módomban van a világ három nagy rosszának, a szenvedésnek, a bűnnek meg a halálnak legyőzése. Módomban van a mennyei Atya parancsainak szabadon és szeretettől való teljesítése, a szíves és följánlott keresztthordozás, az egyre bőségesebb életnek és a folyton teljesebb öröme meg szerzése.

Ha komolyan munkálom üdvösségemet, akkor nem lesz rá sem érkezésem, sem energiám, hogy az ördögnek dolgozzam, vagy hogy neki is dolgozzam. Így lesz sisakom az ördöggel való viaskodásban a megkezdett üdvösség.

Utolsó fegyverem: a Szentlélek kardja, az Isten igéje. Bennem lakik a Szentlélek, és Ő képesít rá, hogy asszimiláljam Isten igéjét, amelyet vagy a Szentírásban olvastam, vagy pedig prédikációban hallottam. Ugyancsak a Szentlélek képesít rá, hogy az igét kardképpen forgassam a kísértővel szemben. Ahogy az Úr Jézus is sikeresen elkergette magától a kísértőt az Isten igéjének kardjával: az ószövetségi Szentírásból vett idézetekkel.

Pünkösöd után 22. vasárnap

Fil 1,6–11

Bízom is abban, hogy aki megkezdte bennetek a jó művet, teljessé teszi azt Krisztus Jézus napjáig. Illő is, hogy így gondolkozzam mindnyájatokról, mert szívembe zártalak titeket, akik a bilincseimben, valamint az evangélium védelmezésében és megerősítésében mindannyian részesei vagytok a nekem juttatott kegyelemnek. Mert Isten a tanúm, mennyire vágyódom mindnyájatok után Krisztus Jézus szeretetében. Azért imádkozom, hogy szeretetetek mindjobban gazdagodjék megismerésben és teljes megértésben, hogy meg tudjátok ítélni, mi a helyes, hogy tiszták és kifogástalanok legyetek Krisztus napjára, telve az igazságnak Jézus Krisztus által szerzett gyümölcsével Isten dicsőségére és dicséretére.

*

Meg vagyok róla győződve, hogy (Isten), aki elkezdte bennetek a jó munkát (az evangélium terjesztésében való közreműködést), be is fogja fejezni (az evangelizálásra való készséget állandóan növelni fogja) Jézus Krisztus napjáig (ítélet-napig) – írja Szent Pál a filippieknek.

Isten azt akarja, hogy választottai terjesszék az evangéliumot. Terjesszék élőszóban is, írásban is: prédikálással, négy szemközti beszélgetéssel, gyóntatásbeli intelmekkel; nyomtatással és magánlevelekkel... Terjesszék az evangéliumot életük ragyogó példájával és a sikeres igehirdetésért mondott imádságaikkal.

Istennek ezt a szándékát ne hiúsítsa meg se lustaságunk, se kedvetlenségünk, se érdektelenségünk. – Az igehirdetésben való buzgólkodásra serkentsen bennünket Jézus Krisztus napja, amely az egész emberiségre az utolsó ítéletben virrad rá, mireánk pedig, egyes emberekre, saját külön-ítéletünkör. Ne felejtjük, hogy tőlünk, paptanároktól főleg azt kéri majd számon a Bíró Krisztus, hogy előmozdítottuk-e minden lehetséges módon evangéliumának terjesztését, vagy pedig másoknak hagytuk azt az áldozatot.

Amint méltányos is, hogy ezt gondoljam mindegyikötökről, (hogy tudniillik egyre jobb munkatársaim lesztek az evangélium terjesztésében); azért mert szívemben hordozlak benneteket, akik valamennyien részesei vagytok annak a kegyelemnek, amely nekem osztályrészül jutott még bilincseimben is, az evangélium megvédésében és megbizonyításában is.

A jó lelkipásztor, a jó nevelő nemcsak tanítja övéit, hanem szívében is hordozza őket, szereti őket. – Természeti síkon a sokféle szeretet közt helyet kap a pedagógiai erősz is: az a szeretet, amely a nevelőt és neveltjeit kapcsolja össze egymással. Természetfölötti síkon a pedagógiai erősz a hittanító meg a hittanuló közt jelentkezik. A hittanuló részesévé lesz annak a kegyelemnek, amelynek a hittanító már eleve részese. A hittanuló beépül ugyanabba a Krisztusba, akibe a hittanító már bele van épülve. A hittanuló ugyanabból a Krisztusból kezd élni, akiből tanítója él. Így aztán a hittanuló a szólásmondásnak jó értelmében – egy húron tud pendülni tanítójával, akár bizonyítani kell az evangélium igazságát a hitre vágyók előtt, akár megvédeni kell az evangéliumot Krisztus ellenségeivel szemben, akár pedig bilincseket kell viselni, – mint Szent Pálnak, – Krisztus ügye miatt.

Tanúm ugyanis az Isten, hogy mennyire vágyódom mindnyájatok után, Jézus Krisztus szívében.

A pedagógiai erősz már a természeti síkon is arra törekszik, hogy lehetőleg egyformán kiáradjon minden tanítványra. De a legjobb esetben is csak törekszik erre, általában pedig

megállapodik a rokonszenves tanítványoknál, és nem terjed ki a közömbös meg az ellenszenves tanítványokra. – A természetfölötti síkon mozgó pedagógiai erősz csakugyan egyformán irányul minden tanítványra, mert itt a tanító is, a tanítványok is ugyanazon egy Krisztus Testének tagjai, ugyanazon egy Krisztust szeretik, és ugyanazon egy Krisztus szívében szereti egymást tanító és tanítványa.

Jézus Szívének tiszteletét érzélgősséggé, öregasszonyok ügyévé lehet silányítani. Jézus Szívének igazi tisztelete azonban se nem szentimentalizmus, se nem effemináltság, hanem férfiakhoz is illő vallási gyakorlat. – Jézus szeret bennünket: nevelőket is, neveltjeinket is. Mi viszont, nevelők és neveltjeink, szeretjük Jézust: életünket áldozzuk Neki; és Jézusban szeretjük egymást, gyakorolva egymás iránt az irgalmasság testi-lelki cselekedeteit. Jézusban akkor is tevékenyen szeretjük egymást, ha egyébként – a természet rendjében – közömbösek vagy éppen ellenszenvesek vagyunk egymás előtt.

Ettől (az irántatok való vágyódástól) indítva imádkozom is, hogy szeretettek egyre jobban-jobban bővelkedjék ismeretben és minden finom érzékben.

A szeretet éppen Szent Pál szerint a legnagyobb karizma: a hit a mennyországban megszűnik, Isten színelátása foglalja el helyét; a remény is véget ér a mennyországban, helyét Isten szellemi birtoklása foglalja el; a szeretet viszont a mennyországban is folytatódik. – A szeretetnek ezen a világon – mint Szent Pál mondja – ismerettel és finom érzéssel kell párosulnia, különben könnyen átcsap érzélgősségbe vagy éppen érzékiségbe. A hitállomány lehető megismerése és átértése biztosítja a szeretet tisztaságát: valóságos értékekre, a legértékesebb értékekre irányulását. Másrészt a szeretet megakadályozza, hogy az ismeretből, a finom érzékből hideg agyalgás, kiszikkadt racionalistáskodás váljék. A szeretet biztosítja a keresztény tudás melegségét, életességét.

Szent Pállal együtt mi is imádkozunk azért, hogy isten- és emberszeretetünk egyre jobban-jobban bővelkedjék tudásban és értésben, ismeretben és finom érzékben. Teológiai jártassággal tisztántartott szeretet és szeretettel átmelegített, átelevenített teológiai jártasság: ez legyen eszményképünk.

Hogy meg tudjátok ítélni, mik a fontosak, hogy tiszták és kifogástalanok legyetek Krisztus napjára.

Meg kell tudnunk ítélni, mik a fontosak, mik a kevésbé fontosak, és mik a nem fontosak. A teológiai jártassággal társult szeretet rásegít bennünket annak megítélésére, hogy mi a valódi érték és mi a látszat-érték; ki az igazán értékes ember és ki a csupán látszólag értékes. – Ha Isteni szeretet és isteni tudás van bennünk, akkor elsősorban a másvilág javait keressük, hiszen evilág javaiból a minimum úgyszólván hozzáadatik nekünk; és az emberek közül is azokat helyezzük első helyre, akik az isten- és emberszeretetben nagyok, és csak második helyre tesszük a tudomány, a művészet a gazdasági és a társadalmi élet nagyjait.

A józanul ítéelő szeretet és a szeretettől fűtött józan ítélet lehetővé teszi nekünk, hogy tiszták és kifogástalanok legyünk Krisztus napjára: az utolsó ítélet meg a saját különíteletünk napjára egyaránt. Ne mocskoljuk be magunkat álértékek szolgálatával és talmi nagy emberek majmolásával. Mi Istent akarjuk szolgálni, aki az Érték, és azokat akarjuk utánozni, akik Istent tekintik legfőbb Értéknek.

Teljetek meg (mint jó ágak a szőlőtőkén) a megigazulásnak Jézus Krisztus által szerzett gyümölcsével, Istennek dicsőségére és dicséretére.

Jézus Krisztus ítélőszéke előtt egyrészt tisztán és gáncstalanul kell megjelennünk, másrészt pedig megtelve a megigazulásnak gyümölcsével: erényekkel és jócselekedetekkel. Ezek nélkül az lesz a sorsunk, mint a gyümölcstelen fügefáé, amelyet kiszáradásra kárhoztatott a Krisztus. – Legyünk jó fa, melyen jó gyümölcs terem. Legyünk olyan föld, amelyen az Isten ígéjének

magva gazdag termésbe sokszorozódik. Legyünk viruló, szőlőérlelő ág a Krisztus nevezetű szőlőtőkén.

De miféle gyümölcsökkel legyünk tele? Nem a természeti megigazulás gyümölcseivel, amelyeket az ember a maga erejéből, az absztrakt jószág iránti tiszteletből, saját erkölcsi jóhíréért-nevéért terem. Hanem a természetfölötti, a Jézus Krisztus szerzte megigazulás gyümölcseivel legyünk tele. Olyan jótettekkel, amelyeket a magunk meg a kegyelem erejével, a Szentháromság iránti szeretetből és az Ő dicsőségére művelünk. – Az ilyen fa mindörökké virulni fog Isten trónja előtt.

Pünkösöd után 23. vasárnap

Fil 3,17–21;4,1–3

Legyetek követőim, testvérek, és figyeljetek azokra, akik úgy élnek, ahogy példát adtunk nektek. Mert sokan élnek úgy – sokszor mondtam nektek, és most is sírva mondom –, mint Krisztus keresztiének ellenségei. Végiük a pusztulás, istenük a hasuk, dicsekvésük az, ami a szégyenük, s a figyelmük földi dolgokra irányul. A mi hazánk azonban a mennyekben van, ahonnan mint üdvözítőt várjuk az Úr Jézus Krisztust. Ő átalakítja gyarló testiünket, és hasonlóvá teszi az ő dicsőséges testéhez, azzal az erővel, amellyel hatalma alá vethet mindent.

Azért tehát, szeretett és hőn óhajtott testvéreim, örömöm és koronám, így tartsatok ki az Úrban, szerettem! Evódiát nagyon kérem, és Szintichét is kérve-kérem, hogy értsenek egyet az Úrban. Téged is felkérek, igazi munkatársam, légy azok segítségére, akik velem együtt küzdöttek az evangéliumért, Kelemennel és a többi munkatársammal, akiknek a neve benne van az élet könyvében.

*

Legyetek utánzóim, testvérek, és figyeljétek azokat, akik úgy járnak-kelnek, amint mi vagyunk példaképeitek.

Szent Pál arra buzdítja a filippieket, hogy kövessék az ő életének példáját. Minthogy pedig Ő most távol van tőlük, hát lépjenek az őt követő legkiválóbb filippi keresztyének nyomdokába. Pál és követői végső fokon Krisztusnak követői.

Krisztus nincs köztünk történeti módon. Élete az újszövetségi Szentírásból meg az Egyház tanításából rajzolódik elénk. Milyen jó, hogy az Egyháznak a Szentíráson meg az élősavas tanításon kívül szentjei és szentéletű emberei is vannak, akik a saját életükkel jelenítik meg előttünk Krisztus életét. Szent életüknek példája még a Szentírásnál és az Egyház tanításánál is hatásosabban nőgat bennünket Krisztus követésére.

Milyen jó, ha Krisztus követésében, mi magunk is már annyira előrehaladtunk, hogy a mi életünk példája szintén krisztuskövetésre ihlet másokat. Legyünk rajta, hogy krisztuskövetésünk minél több embert magával sodorjon.

Mert sokan (a Szent Pál ismerte keresztyének közül) úgy járnak-kelnek, mint Krisztus keresztiének ellenségei (ellenségei a Krisztus keresztiéről szóló tanításnak és annak a felszólításnak, hogy feszítsék keresztre saját testiüket vágyaival együtt). Ezeket gyakran emlegettem nektek, most pedig sírva említem.

Sokan megfelezik a Krisztust, mégpedig vagy ilyenformán: a csodatévő Krisztus, a bűnbocsátó Krisztus jó, a parancsoló Krisztus, a számon tartó és számon kérő Krisztus nem jó. Vagy pedig ilyenformán felezik meg a Krisztust: a szóban és tettben hatalmas Krisztus jó, a szenvedő, a kereszthalált haló Krisztus nem jó. – Az ilyen keresztyének a keresztyén életet is megfelezik. Időnkint kérnek valamit Krisztustól és időnkint meggyónnak; Krisztus parancsait azonban nem tartják meg, keresztviselés helyett pedig zúgolódnak, lázadoznak vagy éppenséggel elvallástalanodnak.

Én az egész Krisztust akarom: a csodatévő és bűnbocsátó meg a parancsoló, számon tartó és számon kérő Krisztust, a szóban-tettben hatalmas meg a szenvedő és kereszthalált haló Krisztust. És az egész keresztyén életet akarom. Sok mindent kérek a Krisztustól, bűneim bocsánatát is, de parancsait is meg akarom tartani és a szenvedés problémájával is keresztyén módra akarok megbirkózni.

Végük a pusztulás, istenük a has, dicsőségük szégyen gyalázatukban van, és a földieken jártatják eszüket.

A Krisztus megfelelő, a keresztény életet megfelelő keresztényeknek vége a pusztulás: az Egyháztól, a Krisztustól, az Istentől elfordulás; a teremtményekhez, evilág javaihoz odafordulás. Istenük a has meg a torok meg a gyomoralattiak. Fölfelé nem akarnak kapaszkodni az Isten hegyére, inkább lefelé csúsznak az ördög mocsarába. Rádásul nem is érzik rossznak ezt a lefelé csúszást, sőt jónak tartják és dicsekszenek vele. Elméleteket is szívesen gyártanak, lefelé gravitálásunknak igazolására, Isten követelményeinek nevetségessé tételére.

Dicsekszenek lealacsonyodásukkal és lenézően szólnak azokról, akik továbbra is fölfelé iparkodnak a keskeny és tövises hegyi ösvényen. Adassék hála Istennek, hogy minket a keskeny és nehéz, de fölfelé vivő útra hívott, és hogy támogat is bennünket a vallás-erkölcsi emelkedésben.

Mert a mi államunk az égben van, ahonnet várjuk Üdvözítőnket is, az Úr Jézus Krisztust.

Hol van az embernek hazája? – Itt a földön, ezen a világon, sehol másutt! – hangzik az egyik szélsőséges felelet. Csak a másik világon! – hangzik a másik szélsőséges felelet.

A keresztény felelet középpont helyezkedik el a két szélsőséges nézet között. Hazánk evilágon is van, meg a másvilágon is. De másvilági hazánk a fontosabbik. Evilági hazánk pedig nem azért van, hogy megrekedjünk anyagi-szellemi javaiban, hanem azért, hogy anyagi-szellemi javai előmozdítsák testi, szellemi, lelki kibontakozásunkat, és tovább lendítsenek bennünket a teljes önkibontás, a másvilági javakba való belenyúlás felé.

Melyik másvilág a mi igazi hazánk? – Nem a természeti üdvösség helye, nem az úgynevezett Ábrahám kebele, boldogok szigete, örök vadászterületek; mert itt nem volna részünk Isten színelátásában. A természetfölötti boldogság helye a mi igazi hazánk, vagyis a mennyország, a Szentháromság szférája. Ahonnet várják az Úr Jézus Krisztust, hogy eljőjjön értünk halálunk óráján és világvégezetekor, és bevigyen bennünket Atyja országába.

Ő át fogja változtatni gyarló testiünket megdicsőült testével egyforma alakúvá; azzal az erejével, amellyel mindeneket is maga alá vethet (mindeneket: még a halált is).

A megtestesült Fiúistennek minden hatalmat átadott az Atya a mennyben és a földön. Nyilvános működésének évei alatt Jézus Krisztus számtalanszor megmutatta, hogy ura az élettelen meg az élő természetnek, ura az inaszakadt meggyógyításának meg a bűnök bocsánatának. Ez a mindenható Úr Jézus Krisztus fog bennünket föltámasztani az utolsó napon. Nem úgy támaszt föl bennünket, mint például a naimi ifjút, tehát nem közönséges testben, és nem ismét meghalásra. Örök életre fog föltámasztani bennünket, mégpedig megdicsőült testben. Át fogja változtatni gyarló testiünket megdicsőült testével egyforma alakúvá, ahogy Szent Pál mondja. Megdicsőült testiünk is anyagból fog állni: megdicsőült anyagból, amely nincs alávetve a közönséges anyag fizikai-kémiai-biológiai törvényeinek.

Hiszem a testnek föltámasztását, Krisztus és Mária megdicsőült testének mintájára föléledését. Hiszem és úgy élek, hogy az utolsó napon megdicsőülésre támadjon föl testem, ne pedig gyalázatra és kárhozatra.

Tehát szeretett testvéreim, kedveltjeim, örömöm és koronám, így legyetek szilárdak az Úrban, szerettem.

Szeretett testvéreim, kedveltjeim, örömöm és koronám: ezek a megszólítások ékesszólóan rávilágítanak arra az apostoli szeretetre, amely Szent Pált híveihez fűzi. Életének célja: a saját üdvösségének munkálásán kívül minél több embertestvér üdvösségén dolgozni. Kedves hasonlata: életét versenyfutáshoz hasonlítja, mégpedig győzelemmel végződő versenyfutáshoz.

Versenydíja egyfelől a saját üdvösségének koronája, másfelől az Úrban szilárdul megálló hívei, öröme és koronája.

Iskolai és templomi munkánk bárcsak olyan sikeres lenne, hogy minden ránk bízott lélekről elmondhatnánk: öröömöm és koronám. Bárcsak minden ránk bízott lélek szilárdan megállana az Úr Jézus Krisztusban. – Ilyen lesz lélek-halászó munkánk, ha előbb mi is szilárdan megálltunk az Úrban; ha nem magunkban, hanem az Úr Jézus kegyelmében bízva vetjük ki a hálót.

Euodiát nagyon kérem és Szüntüchét is nagyon kérem, hogy értsenek egyet az Úrban. Téged is kérlek, igazi igahordó társam, hogy segíts nekik.

Euodia és Szüntüché Szent Pálnak munkatársai, akárcsak Kelemen és a többi férfimunkatárs. – A katolikus Egyházban a nők nem lehetnek papok, az apostolkodásból azonban kivethetik részüket, sokszor a papoknál is sikeresebben. Nem lehetnek papok, imádkozhatnak azonban a papi hivatások ébredéséért, papnak nevelhetik fiaikat, átértett kereszténységükkel, kereszténység-átszellemítette nőiességükkel sokakat megnyerhetnek az evangéliumnak.

Szent Pál nagyon kéri Euodiát is, Szüntüchét is, hogy értsenek egyet az Úrban. A nők, mint látszik, már az ókorban is szívesen dolgoztak Krisztus ügyéért, de nehezen tudták összehangolni apostolkodásuk útjait és módszereit. A nők apostoli munkájának támogatása végett Szent Pál minket is arra kér, mint filippibeli, előttünk ismeretlen munkatársát: segítsük az apostolnőket, segítsük egyetértésre, hogy a csendben észrevétlenül, de a szívósan és eredményesen ható kovásznak módján működhessenek az Egyházban.

Euodia és Szüntüché az evangéliumban együtt harcol velem, Kelemennel is együtt és többi munkatársammal. Nevük az élet könyvében.

A történelem könyve sok olyan ember nevét, életét, tetteit megörökíti, akik Isten szemében nem voltak nagyon értékesek, vagy éppen értéktelenek voltak. Kifelejtődött viszont a történelem könyvéből sok szentéletű férfinak és nőnek, a Kelemeneknek és Euodiáknak neve, akik pedig nagyon jelentősek Isten mértéke szerint. – Ne keseredjünk el amiatt, hogy nevelői, lelkipásztori munkánk nem evilág fiainak szeme előtt folyik, és hogy iparkodásunkat nem kíséri a világ tapsa és „hogyvolt”-ozása. Ne keseredjünk el amiatt, hogy nevünk nem okvetlenül kerül bele a történelem könyvébe.

Nevünk bele van írva azonban az élet könyvébe, Isten könyvébe. Ő lát bennünket a rejtekben, mikor óráinkra, prédikációinkra készülünk; mikor eldugott templomkákban, maréknyi hallgatóság előtt az igét hirdetjük, vagy mikor a gyóntatószékben gyógyítgatjuk a lelkek sebeit. – Isten lát bennünket rejtekünkben és megfizet nekünk. Bárcsak azt hallanánk különítéletkor, amit az evangéliumbeli hűséges szolga hall urától: Mivel a kicsinyben hű voltál, sokat bízok rád, menj be urad örömébe.

Krisztus Király vasárnapja

Kol 1,12–20

Örömmel adjatok hálát az Atyának, aki méltókká tett titeket arra, hogy nektek is részetek legyen a szentekkel a világosságban. Kiragadott minket a sötétség hatalmából, s áthelyezett szeretett Fiának országába. Benne van a mi megváltásunk, a bűnök bocsánata. Ő a láthatatlan Isten képmása, és minden teremtmény elsősülöttje, mert benne teremtett minden az égben és a földön, a láthatók és a láthatatlanok, a trónusok és uralmak, a fejedelemségek és hatalmasságok. Minden általa és őerte teremtett. Ő előbb van mindennél, és minden benne áll fenn. Ő a testnek, az egyháznak a feje; ő a kezdet, az elsősülött a halottak közül, hogy az övé legyen az elsőség mindenben. Mert úgy tetszett az Atyának, hogy benne lakjon az egész teljesség, és hogy általa engeszteljen ki magával mindent, ami a földön és a mennyben van, azáltal, hogy békességet szerzett keresztségének vérével.

*

Hálát adok az Atyának, aki alkalmassá tett benneteket a szentek osztályrészében: a világosságban való részesedésre – írja Szent Pál a kolosszabeliekhez.

E világ fiainak osztályrésze a sötétség, a hazugságnak meg a halálnak sötétsége. Persze, ők váltig hajtogatják, hogy sötétségük világosság, hazugságuk igazság, örök halálba, kárhozatba hajlásuk élet. A szenteket pedig mindenáron meg akarják tenni a sötétség, a hazugság, az önámítás, az életelfojtás képviselőinek.

Nekem ne az számíton, hogy mit gajdolnak e világ fiai, hanem az számíton, hogy mit mond az Isten. Isten pedig azt mondja magáról, hogy Ő a világosság: Ő az Igazság, Ő a föltétlen Igazmondás és Ő az Élet. És Isten azt ígéri, hogy a maga világosságából részesíti szentjeit is. – Hálát adok Neked, Atyaisten, hogy szent Fiad megváltói halála által alkalmassá tettél engem a szentek osztályrészében: a világosságban való részesedésre. Megnyitottad szememet világosságod előtt, megnyitottad szívemet igazságod és életed előtt. Világosíts meg engem és éltesz engem.

Aki kiragadott bennünket a sötétség hatalmából és áthelyezett szeretet Fiának országába.

Amikor világra jöttünk, olyan formák voltunk, mint Ádám és Éva az ősbűn elkövetése után. Hiányzott belőlünk a Szentháromság és a megszentelő kegyelem. Nem az Istenhez tartoztunk, hanem az ördöghöz. Ott leskelődött körülöttünk a bűn, a szenvedés meg a halál, és a másvilágon részünkre csukva volt a mennyország ajtaja. A sötétség hatalmában voltunk.

Hogy megkereszteltek bennünket, a keresztség Jézus Krisztus megváltói halálának erejében belénk telepítette a Szentháromságot. Az ő hatására előragyogott lelkünkben a megszentelő kegyelem. A bűntől, a szenvedéstől, a haláltól való paradicsomi mentességet nem kaptuk ugyan vissza, kárpótlásul azonban megkaptuk azt a lehetőséget, hogy legyőzhessük a bűnt is, a szenvedést is meg a halált is.

A keresztség kiragadott bennünket a sötétség hatalmából és áthelyezett Jézus Krisztus országába. Lelkünket megnyitotta Isten előtt, a mennyországot megnyitotta lelkünk előtt. – Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged, mert szent kereszted által és a keresztség által kiragadtál bennünket a sötétségből és áthelyeztél világosságodba.

Jézus Krisztusban birtokoljuk a megváltást, a bűnök bocsánatát.

Vallok egy keresztséget a bűnök bocsánatára – mondja a nagy Credo. A keresztség csecsemőkeresztelés esetében az eredeti bűnt törli el, fölnőtt keresztelése esetében az eredeti

bűnön kívül a személyes bűnöket is. A keresztség nemcsak jelképezi a bűn eltörlését, hanem eredményezi is. Honnét veszi ehhez az erőt? Jézus Krisztus megváltói halálából. Ugyanonnét meríti az erőt a bűnbocsánat szentsége is.

Hiszek a bűnök bocsánatában – mondja a kis Credo. Mikor bocsátja meg Isten bűneinket a bűnbocsánat szentségében? Akkor, ha természetfölötti indítékból szánjuk-bánjuk bűneinket. Ha az elkárhozástól való félelem, a mennyország elvesztésétől való félelem, vagy éppen az Isten iránt való szeretet indít bennünket bűnbánatra. – Még egy súlyos föltétele van bűneink bocsánatának: ha előbb mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek. A természeti ember erejét fölülmúlja, hogy szívből megbocsásson ellenségének. Minket, természetfölötti embereket, Jézus példája és kegyelme segít ebben.

Nem elég csak imádkozni: bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek. Erkölcsi adósaink adósságának elengedését gyakorolnunk is kell.

Jézus Krisztus képmása a láthatatlan Istennek, az egész teremtésnek elsősülöttje.

A második isteni Személy, a Fiú isten, az Ige: képmása az Atyaistennek. Eglényegű, egymivoltú, egytermészetű az Atyával, mert az Atya teljesen közli Vele a saját mivoltát. – A Fiú eglényegű, *egysubstanciájú* az Atyával, *consubstantialis* Vele. Ha tehát az Atya a Fiúba tekint, mint valami tükörben, a tulajdon mivoltát pillantja meg benne. Az emberré testesült Fiúisten, Jézus Krisztus nemcsak a Fiúistennek láthatósága, hanem (az Atya meg a Fiú *consubstantialis* lévén) az Atyaistennek is láthatósága. Ezért mondhatta az Úr Fülöpnek: Aki engem lát, látja az Atyát is.

A Fiúisten az egész teremtésnek elsősülöttje. Mielőtt a világ lett, már megvan a Fiúisten. Hogyne volna meg, mikor Ő öröktől fogva születik az Atyától. Ezért mondja Szent János evangéliumának kezdete: „*en archéi*”, a teremtés kezdetekor „*en*”, már megvolt az Ige, „*en ho logos*”.

Jézus Krisztus, Te képmása vagy a láthatatlan Atyának és elsősülöttje a teremtett világnak. Vidd, kérünk, minden kérésünket, hálaikat, dicsőítésünket mennyei Atyád elé, és kérd reánk mennyei Atyád áldását és kegyelmét.

A Fiúistenben teremtett minden a mennyben és a földön: a láthatók és a láthatatlanok, akár trónállók, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok; minden Őáltala és Ővégette van megteremtve.

Az isteni lényeg belülről nézve éppen isteni lényeg, kívülről nézve pedig ősmintája, ősmoellje minden teremtménynek. Az Atyaisten a Fiúistenbe, mint tükörbe pillantva látja meg, hogy közös isteni mivoltuk kifelé utánozható: mintájára lehet angyalokat, embert, állatokat, növényeket, fizikai-kémiai substantiákat teremteni. Ezért mondja a keresztyén gondolkodás, hogy az Atyaisten a Fiúisten mintájára teremtette az evilági és a másvilági teremtményeket. És ezért mondja Szent Pál, hogy a Fiúistenben, a Fiúistenen át teremtett minden a mennyben és a földön.

A Fiúisten a teremtmények ősmintája, alfája. Vállalta a megtestesülést, az emberi életet, a szenvedést, a kereszthalált. Méltányos, hogy az Atyaisten átadott a Megtestesültnek minden hatalmat a mennyben és a földön, a bírói hatalmat is. Ezért mondja Szent Pál, hogy Jézus Krisztus végett van megteremtve minden: Ő a teremtés ómegája.

Jézus Krisztus, mintaképünk és végső célunk, engedd meg, hogy követhessük életednek példáját, tisztán megállhassunk ítélszéked előtt, és bemehessünk arra a helyre, amelyet Te készítettél nekünk Atyád országában.

Jézus Krisztus mindenek előtt van és mindenek Őbenne tartatnak fönn.

„Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” – mondta Jézus a tulajdon istenségének örökkévalóságáról, időtlenségéről, időfölöttiségéről. Mielőtt a világ lett, én vagyok – ezt is mondhatta volna saját magáról. A világ időben van, időben kezdődött, jobban mondva: az idő a világ teremtésével kezdődött. Időről csak azóta lehet szó, hogy megteremtett a folyton változó világ. Jézus Krisztus istensége kívül esik az időn, ezért mondja róla Szent Pál: Ő mindenek előtt van.

A mozgóképszínházban nem elég a vetítést csak elkezdni, folytatni is kell. Ilyenformán nemcsak elkezdni kellett a világ teremtését, hanem folytatni is kell a teremtést. A vetítőlámpa fényének állandóan át kell haladnia a filmszalagon, hogy a vetítmény megmaradjon a vásznon. Az Atya teremtő akaratának állandóan át kell haladnia a Fiúistenen, a világnak és a világfolyamatnak ősmintáján, hogy létezésben maradjon a világ. Ezért mondja Szent Pál: mindenek Jézus Krisztusban tartatnak fenn.

Öröktől való Fiúisten, világnak létben-tartója: tarts meg mindnyájunkat a kegyelmi létben, és vezess el bennünket a boldog örökkévalóságba.

Jézus Krisztus a feje a Testnek, az Egyháznak. Ő a kezdet, elsőszülött a halottak közül, hogy Ő váljék minden közt az elsővé.

Jézus Krisztus nemcsak úgy feje az Egyháznak, mint király a népének, hanem úgy is, mint a fej a hozzátartozó egész élő testnek: irányítója és éltetője, természetfölötti életre irányítója és éltetője.

Jézus Krisztus a kezdet. Vele kezdődik az üdvösség történetének új korszaka. Istennek az emberrel való kibékülése, az embernek istengyermekké való emelése.

Jézus Krisztus elsőszülött a halottak közül, Ő a legelső ember, aki megdicsőülésre föltámadott. Hamarosan nyomon követte ebben édesanyja. Kettejük megdicsőülésre való föltámadása a mi leendő föltámadásunknak is záloga.

Mindenek közt Ő az első. Nem osztozik az elsőségben sem az angyalokkal, sem a gnosztikusok kiagyalt *aeonokkal*, nem osztozik az elsőségben sem az emberrel, sem az ember alatti teremtményekkel. Istensége egy az Atya istenségével, embersége személyi egységbe forrt istenségével.

Urunk Jézus, Egyházunk Feje, természetfölötti életünk kezdete, föltámadásunk záloga, minden teremtmény fölött az első: éltess és irányíts bennünket a kegyelmi életre, hogy lelkünk halálunk órája után bemehessen országodba, testünk pedig az utolsó napon megdicsőülésre föltámadhasson.

Mivel úgy tetszett az Atyának, hogy őbenne lakozzék az egész teljesség.

Szent Pál korában a gnosztikus spekulálók Isten egész teljességén értették az istenséget és összes emenációit, a különféle *aeonokat* (angyalszerű lényeket) és az emberi lelkek szellemrészét. Velük szemben Szent Pál hangsúlyozza, hogy istennek nincsenek emanációi, ellenben vannak teremtményei; és hogy az egész teljesség magában Istenben megvan, attól függetlenül, hogy a saját lényegének mintájára teremtett-e világot vagy sem.

Az Atyaistennek úgy tetszett, hogy a maga egész teljességét, végtelen tökéletességét, mindentudását és mindenhatóságát közölje a Fiú Istennel, és a Fiú Isten emberségével. – Jézus Krisztusban lakozik az egész isteni teljesség, és az ő megváltói halála lehetővé tette, hogy ebből a teljességből mi is részesedhessünk. A hit az isteni tudásból részesít bennünket, a remény az isteni akaratból, a szeretet az Isten szeretetéből. Legyen rá gondunk, hogy – mint az Úr Jézus megígérte – egyre bőségesebb legyen az életünk, folyton teljesebb az örömünk. Mert ez a méltó előkészület a Szentháromsággal való mennyországi életközösségre.

Jézus által kiengesztelt mindeneket magával (az Atya), megbékítve keresztjének vére által akár a földieket, akár a mennybélieket.

Az ősbűnnel megsértett végtelen Istent nem engesztelhette ki semmiféle véges áldozat, még az anyajogú kultúrkörök véres ember- és gyermekáldozatai sem. Kiengesztelte azonban Jézus Krisztus keresztáldozata: azé a Jézus Krisztusé, aki valóságos ember volt és saját emberi életét mutatta be értünk engesztelő áldozatul, de valóságos Isten is volt, és így végtelen értékű áldozattal engesztelhette a végtelen Istent.

Jézus Krisztus megváltó halála helyreállította azt az összhangot, amelyet Isten eredetileg beleoltott a világba, de amelyet ősszüleink lázadása száműzött a világból. Az emberalatti természet az ember ellen fordult. Az emberfölötti természet, a jó angyalok világa pedig amiatt búsult, hogy az emberek lelke, haláluk után, nem szállhatott a mennyországba, már pedig odaszállhatott volna, ha az ősszülők és így ivadékaik is megmaradnak a paradicsomban.

A megváltás óta megváltozott ez a helyzet. A megszentelt földi tényezők újra üdvösségünket szolgálják. A mennybéliek pedig, a jó angyalok örvendeznek amiatt, hogy lelkünk halálunk után odamehet, ahol ők is vannak: a mennyek országába.

Pünkösöd után utolsó vasárnap

Kol 1,9–14

Ezért mi is, attól a naptól kezdve, hogy ezt hallottuk, szüntelenül imádkozunk és könyörgünk értetek, hogy az ő akaratának az ismerete teljes legyen bennetek, minden lelki bölcsességgel és megértéssel együtt, és az Úrhoz méltóan éljete, mindenben az ő tetszése szerint, hogy minden jócselekedetben gyümölcsöt hozzatok, és gyarapodjatok Isten ismeretében. Erősítsen meg titeket dicsőségének hatalmából minden erővel, hogy végig kitartsatok, és béketűrők legyetek.

Örömmel adjatok hálát az Atyának, aki méltókká tett titeket arra, hogy nektek is részetek legyen a szentekkel a világosságban. Kiragadott minket a sötétség hatalmából, s áthelyezett szeretett Fiának országába. Benne van a mi megváltásunk, a bűnök bocsánata.

*

Szüntelenül imádkozom és könyörgök értetek, hogy teljete meg Isten akaratának ismeretével, minden lelki bölcsességben és értelemben.

Szókratész, hogy meghallotta a róla szóló delphoi-i jóslatot, folyton azt kérdezgette magától. Ugyan mit mond az Isten? Mit mond rejtvény formájában? – A jó kereszténynek, élete minden pillanatában, azt kell kérdeznie: Itt és most mi az Isten akarat? Általam és rajtam mi az Ő akarat? – De a pillanatnyi helyzetektől függetlenül is, általában is fölvetethetjük azt a kérdést, hogy mi velünk az Isten akarat.

Erre a kérdésre az ész nem tud megfelelni a kinyilatkoztatás tanainak és tényeinek ismerete nélkül. De a vallási érzelm, az úgynevezett etikai érzék sem tudja kihámozni Isten akaratát a kinyilatkoztatásból, az értelem világosságának teljes mellőzésével. – Szent Pál nem rajong evilág filozófiáiért, de azokat a keresztényeket sem szereti, akik józan eszük kikapcsolásával, merőben érzelmi alapon akarnak vallásosak lenni, imádkozik tehát híveiért, imádkozik miértünk is, hogy buzgóságunkat egészítsük ki Isten akaratának ismeretével, de ne a pogány bölcsek erkölcsi filozofémáira, hanem a Szentlélek-adta bölcsességre és értelemre támaszkodva.

(Könyörgök értetek), hogy az Úrhoz méltóan járjatok-keletetek, az Ő teljes tetszésére; minden jócselekedetben gyümölcsöt teremjete, és gyarapodjatok Isten megismerésében.

Az még nem kereszténység, hogy annyira-amennyire járatosak vagyunk a hit dolgaiban. Hitbeli jártasságunkra rá is kell tennünk életünket: ez már kereszténység. Az Úr Jézus Krisztushoz méltóan kell járnunk-keletünk. Az Ő teljes tetszésére kell élnünk. – Mikor élünk Krisztushoz méltóan, az Ő tetszésére? Akkor, ha minden jócselekedetben gyümölcsöt érlelünk. Az Úr Jézus körüljárt, és mindenkiel jót tett. Nekünk is így kell körüljárnunk. Rengeteg alkalom kínálkozik, és ugyancsak rengeteg alkalmat lehet keresni kis és nagy jótettek művelésére. Ne szalasszuk el a kínálkozó alkalmakat, és ne legyünk restek új alkalmak keresésére.

A hit dolgaiban való jártasság már megsejteti velünk, hogy milyen édes az Úr. A jócselekedetek gyakorlása közben már nemcsak sejtjük, hanem meg is tapasztaljuk, hogy milyen édes az Úr: milyen jó jónak lenni és milyen jó jót cselekedni. – Evés közben jön meg az étvágy. Jócselekvés közben jelentkezik értelmünk szellemi étvágya Isten dolgainak még részletesebb, még mélyebb megismerésére. Ahogy Szent Pál mondja: Minden jócselekedetben gyümölcsöt teremjete, és gyarapodjatok Isten megismerésében.

(Kérem Istent), hogy minden erővel megerősödjete az Ő dicsőségének hatalma szerint, teljes kitartásra és türelemre.

A keresztény ember ereje két szálból szövődik össze: a saját erőből meg az Isten erejéből. Szükség is van erre a kettős erőre a keresztény életben: a keresztény tevékenységben és a keresztény szenvedésben. – „Nem lehet megcselekedni, amit a kereszténység kíván tőlünk!” – talán még miköztünk is akad, aki ezt vallja. Csak emberi erővel nem is lehet végrehajtani a keresztény vallás kívánalmait, Isten erejéből kiegészülve azonban lehet.

Sokan csak a keresztény tevékenységért lelkesednek, visszariadnak azonban a keresztény szenvedéstől. Márpedig a keresztény embernek mindkettőhöz értenie kell, a tevékenységhez is, a szenvedéshez is. Ezért kéri Szent Pál híveinek, de minékünk is, ezért kéri Istentől, hogy erősödjünk meg isteni erővel, teljes kitartásra és béketúrésre.

Örömet adjatok hálát az Atyának, aki méltókká tett benneteket a szentek osztályrészére a világosságban.

Szent Pál itt nem fizikai világosságról beszél, nem is a természeti ember józan eszének világosságáról, a *lumen rationis*ról, hanem a természetfölötti világosságról; a hit világosságáról, a *lumen fidei*ről, amely minden kegyelmi életet élő kereszténynek osztályrészül jut a földön; és a dicsőség világosságáról, a *lumen gloria*eről, amely az üdvözült lelkek osztályrésze a mennyországban.

Adjunk hálát az Atyaistennek, hogy minket is részesített a természetfölötti világosságban. Ez a fajta világosság nem dukál nekünk (nekünk, csak a *lumen rationis* jár ki), és Isten nem köteles megadni nekünk a természetfölötti világosságot. Mégis megadta először öszüleinknek, majd a megváltás után a megváltott embernek, mert végtelenül szeret bennünket. – Becsüljük meg ezen a földön a hit világosságát, amelynek fényénél igaznak tudjuk elfogadni Isten kinyilatkoztatását. És ne cseréljük el ezt a világosságot se a hitetlenkedő tudomány, se a kétkedő filozófia, se a hinnivalók közt válogató keresztény eretnekek álvilágosságával.

Isten kiragadott bennünket a sötétség hatalmából és áthelyezett szeretett Fiának országába.

A sötétség hatalma: a bűnnek, az ördögnek hatalma. Az ösbűn óta a megváltásig az ördög hatalmába tartozott az ember, még az igazak is, legalább is abban az értelemben, hogy lelkükből hiányzott az Isten meg a kegyelem, és lelkük a halál után nem mehetett be a mennyek országába; hanem meg kellett elégednie a természeti üdvösséggel.

A menyei Atya a megváltással kiragadott bennünket a sötétség hatalmából, és áthelyezett szerelmes Fiának országába, a világosság honába: a megkezdett üdvösségbe és a mennyországba. A megváltás visszatelepítette lelkünkig Istent és a kegyelmet, és halálunk után lelkünk előtt megnyitotta a mennyország ajtaját. – Jó polgára akarok lenni az Atyaisten szerelmes Fia országának: kegyelmi életet akarok élni, és készülődöm a mennyországi üdvösségre.

Jézus Krisztusban van megváltásunk, bűneink bocsánata.

Jézus Krisztusban van megváltásunk: nem tartozunk immár a sátán szférájába, hanem Isten szeretett Fiának országába. Mennyországot hordozunk magunkban a földön, és a mennyország fog hordozni bennünket a másvilágon. – Jézus Krisztusban van bűneink bocsánata. A személyes bűnöket a megváltás előtt is megbocsátotta Isten a bűnbánó embernek. Az eredeti bünt azonban nem bocsátotta meg. Jézus Krisztus keresztáldozata az eredeti bűnnek terhét is levette rólunk, és bár nem adta vissza a *concupiscentiától* való mentességet, de megadta nekünk azt a lehetőséget, hogy győzedelmeskedjünk a bűnön.

Megváltásunk is, bűneink bocsánata is Jézus Krisztusban van. A megváltottság állapotának csak úgy lehetünk részesei, ha unióban maradunk Jézus Krisztussal. Vállaljuk az Ő életét, vállaljuk az Ő sorsát. Vállaljuk életének és sorsának sötét szakaszát is, hogy részesei lehessünk

élete és sorsa világos szakaszának: megdicsőült testben föltámadásának és dicsőséges mennybemenetelének.

Egyéb ünnepek

Február 1., Antiochiai Szent Ignác

Hadd szóljon ma hozzánk Szent Ignác, Szent János apostol tanítványa, Antiochia püspöke, aki Krisztusért vértanúhalált halt Rómában, a 107. esztendőben.

Gyakran gyűljetek össze hálát adni Istennek és Őt magasztalni. Mert ha nagy számmal összegyűltök egy helyen, akkor meginog a sátán hatalma, és a hitben való egyetértétek megrontja a tőle származó veszedelmet. Semmi sem kiválóbb a békénél, amelytől összeomlik az ördögök és földi csatlósaik minden háborúja.

A háborúságból semmi sem marad előttem, ha tökéletesen hisztek Jézus Krisztusban és tökéletesen szeretitek Őt. Ez az élet kezdete és célja. Kezdetek a hit, célja a szeretet. Ahol ez a kettő összetalálkozik, ott van az Isten.

Akinek hite van, az nem vétkezik. Akinek szeretete van, az nem gyűlölködik. Gyümölcseről ismerik meg a fát, hasonlóképpen tetteiből lehet megismerni azokat, akik Krisztus híveinek vallják magukat. Mert most nem az a fontos, hogy névleg keresztények legyünk, hanem az, hogy életünk végéig megmaradjunk a hit erejében.

Urunk Istenünk, Antiochiai Szent Ignác vértanú püspöködnek közbenjárására növeld hitünket és tökéletesítsd szeretetünket, hogy a keresztény élet jó gyümölcseit teremhessük, és életünk végéig megmaradhassunk a hit erejében.

Február 2., Gyertyaszentelő Boldogasszony

Gyertyaszentelő napján Guericus apát, Szent Bernát tanítványa így buzdít bennünket:

Testvéreim, nézzétek csak az égő gyertyát az öreg Simeon kezében! Gyújtsátok meg ti is gyertyáitokat az ő gyertyájának lángjáról. Azokat a lámpákat tudniillik, amelyeket az Úr parancsa szerint kezetekben kell vinnetek. – Ne is annyira a kezetekben vigyétek lámpátokat, hanem inkább jómagatok váljatok lámpává, befelé és kifelé világítóvá, tinmagatoknak és embertársaitoknak világítóvá.

Legyen hát égő lámpa szívetekben, kezetekben, szátokon. A szívetekbeni lámpa tinmagatoknak világoskodjék, a kezetekbeni meg a szátokon levő lámpa felebarátaitoknak világoskodjék. A szívbeli lámpa: a hithez hű érzület, a kézbeli lámpa: a jó példa, a szájbéli lámpa: az épületes beszéd.

Lépjétek oda Jézushoz, aki ma az öreg Simeon karján világít, hogy erősítse meg hitünket, a világosság cselekedeteivé tegye jótetteinket, juttasson eszünkbe jó szavakat, gyújtsa föl bennünk az imádság szellemét, tisztítsa meg szívünk szándékait, hogy cselekvésünk is, szólásunk is, imánk is tessék Annak, aki vizsgáló szemmel nézi Jeruzsálem fényeit, és megvizsgálja majd a mi világosságunkat is.

Március 19., Szent József

Szent József, a Boldogságos Szűz Máriának jegyese, az egész Egyháznak mennyei Patrónusa. Ennek a betlehemi születésű, Dávid házából származó szegényes kétkezi munkásnak méltóságát ez a két szó fejezi ki legjobban: Jézusnak nevelőatyja.

A rábízott gondviselői tisztséget hűségesen ellátta: oltalmazta azt a kettőt, aki a legdrágább volt Isten szemében itt a földön: Jézust és Máriát.

A Szentírás nem sokat beszél róla. És ő egy szót sem szól a Szentírásban. Csak hallgat, tudomásul vesz, isteni sugallatokat hall, és engedelmeskedik a sugallatoknak.

Alázatosan, ismeretlenül járja végig életét. Ilyen alázatosan járt évszázadokon át az Egyház történetében is. Csak az újabb korban lendült föl tisztelete. Liturgiai ünneplése csupán a XV. században kezdődött.

Engedelmes és türelmes József, imádkozzál érettünk, hogy példamutatásod nyomán mindig készségesen végrehajtsuk Isten parancsoló akaratát, és zúgolódás nélkül, csendesesen és bölcsen meghajolva elfogadjuk Isten gondviselő akaratát.

Április 23., Szent Adalbert

Az Úr 992. esztendejében történt. Adalbert a mainzi érsek parancsára hazaindult Csehországba Rómából; mégpedig Anconán, Dalmácián és Magyarországon keresztül. Géza vezér szívesen látta a térítőket pogány népe közt. Ennek a meleg fogadtatásnak emléke elkísérte Adalbertet püspöki székhelyére, Prágába.

A csehekből ismételten kitört régi pogányságuk, úgylahy Adalbert 994-ben elhagyta Prágát, és hazánkba jött. Bár alig egy évig tevékenykedett országunkban, mégis nemzetünk apostola lett. Ő keresztelte meg Géza vezért és fiát, Vajkot.

Egykor a vértanú István imája egyengette a kegyelem útját Saul lelkébe, hogy Pál legyen belőle, a nemzetek apostola. Ilyenformán alakította át Adalbert munkássága Vajkot Istvánna, a magyarok apostolává.

Adalbert tőlünk a lengyelek, majd a poroszok közé ment. A porosz pogányok 997-ben lándzsadöfésekkel agyonszurkálták. Adalbertnek ezek voltak utolsó szavai: Akiért szenvedünk, Annak hatalma nagyobb minden hatalomnál.

Szent Adalbert püspök és vértanú, hazánk apostola és védőszentje, könyörögj érettünk, hogy példád nyomán apostolkodva eljuthassunk az örök hazába.

Június 27., Szent László király

Szent László a magyar kereszténység vitéze... Szent István a nép apostola volt. Hozzá emelte föl a nép tétovázó tekintetét, és egy szinte érthetetlen szentség sugárzott feléje. Hullámzott a kereszténység sorsával a nép érzelme és bizalma is iránta, és a pogányság újra fölütötte fejét, üstökbe kötötte haját, és vadul loholva kísérelte meg, hogy összetörje István művét. A magyar életet, a magyar eszményt kellett hát kereszténnyé tenni, hogy ez a megkeresztelt nemzeti eszmény nyissa meg a hitnek a nép szívét. Ez a magyar eszmény Lászlóban lett kereszténnyé és szentté.

Szent László nem tanít... Ő nem apostol, hanem ő küzd, harcol és győz a kereszténységért. A nép hajlamait, harci hagyományait, bátorságát, vitézségét lépteti be az eddig inkább csak tűrő, szenvedő, csöndes megadású kereszténységbe, és ezzel vezeti be az Egyházat a magyar népéletbe. A népnek ugyanis a hős, a dalia, a vitéz harcos tetszik. Az ősi dicsőség pogány egén ott ragyogtak a hősök: a magyar kar, a bátor szív, melytől egy világ reszketett, szüntelenül lelkesítette a népet. És eddig ez mind hiányzott a kereszténységben. Az emberek meg voltak ugyan keresztelve, de a nép még nem. Mert a nemzet akkor válik kereszténnyé, mikor eszményeit keresztelik meg.

Július 2., Sarlós Boldogasszony

„Ki te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván hordoztál.”

Gábor főangyaltól tudtad meg, Mária, hogy rokonod, a koros és eleddig terméketlen Erzsébet immár hat hónapja magzatot hordoz méhében. Azonnal útra keltél, és Erzsébethez siettél, a júdeai hegyes vidékre, hogy az élemedett asszonynak segítségére légy az utolsó három hónapban. – Titkodról, hogy az angyali üdvözlés óta te is anya vagy, rajtad kívül senki emberfia nem tudott. Hogy azonban betoppantál Erzsébethez, és köszöntötted őt, az eltelt Szentlélekkel, mint egy próféta, és így kiáltott: „Te vagy a legáldottabb asszony! Áldott a méhednek gyümölcse. De honnét az a megtisztelés, hogy Uramnak, Istenemnek anyja jó hozzám?”

Az idős nő, egy papnak felesége nem a fiatal rokonnak, nem az ácsnak gyűrűsét-jegyését látta benned, hanem Urának, Istenének, a Messiásnak, az Istenembernek édesanyját. És azt ünnepelte benned, hogy boldog vagy, mert hittél. – Hittél Isten küldöttének, és erre a hitedre rátettél életedet, nem tudtad pontosan, hogy mire vállalkoztál. De azt jól tudtad, hogy nagyon nehéz lesz a szereped. Mégis fejest ugrottál Isten akaratába.

Imádkozzál érettünk Urunknak, Istenünknek szent anyja, hogy a mi hitünk is ilyen legyen: Isten akaratába fejest ugró hit.

Július 15., Pirrotti Szent Pompilius

Pirrotti Szent Pompilius tizenhat éves korában végighallgatta egy piarista atya nagybőjti beszédeit. Ezeknek, valamint a piaristával folytatott beszélgetéseinek hatására megszületett benne azon elhatározás, hogy ő is piarista lesz. Hamarosan elment Beneventóba, hogy az ottani piarista kollégiumba fölvételre jelentkezzen. Bezörgetett a kapun. Az elősiető házfőnök megkérdezte: „Ki vagy te, és mit akarsz, jó ifjú?” – „Én piarista szerzetes és szent akarok lenni” – felelte Pompilius.

Csakugyan piarista szerzetes lett belőle és szent. Piarista szerzetes, mégpedig a javából. Akár tanárnak, akár iskolai igazgatónak, akár teológiai tanárnak küldték elüljárói, akár pedig hitszónoknak vagy házfőnöknek: mindenütt mintaszerűen megállta helyét. Szent piarista szerzetes lett, aki teljesen kiosztotta magát a rábízottaknak.

Úr Jézus Krisztus, add, hogy buzgó követői lehessünk Pompiliusnak, aki a te kegyelmedből dicsőséges utánczó lett mind az ifjúság oktatásában, mind a szegények evangelizálásában.

Július 26., Szent Anna

A Boldogságos Szűz Mária anyja – így hívja Szent Annát a liturgia. A Szentírás semmit sem mond róla, még nevét sem említi. Az apokrif Protoevangelium Iacobi beszél nekünk Joákimról és Annáról, mint gazdag, jámbor, jótékonykodó házaspárról. Egy nagy bánat nyomta lelküket: gyermektelenek voltak. A gyermekáldásért végzett kitartó imádkozásuk jutalmaképpen született a leányuk, Mária.

Bármennyi is a valóságmagva Joákim és Anna legendájának, egyre mindenképp megtanít bennünket: akikre Isten nagy föladatokat bízott az Ő országában, azoknak a szenvedés, a megaláztatás porondján kell megedződniük föladatuk elvégzésére.

Ha semmit sem tudnánk Szent Annáról, Mária édesanyját akkor is nemes, erős női egyéniségnek kellene elképzelnünk. Az alma nem esik messze a fájától – ez a közmondás visszafelé is érvényes.

Hitünkért Isten után leginkább édesanyánknak és nagyanyáinknak lehetünk hálásak: e jóságos, derék asszonyoknak, akik szentolvasót pörgetnek kezükben. Gyermekükért, unokáikért imádkoznak, gyermekeikkel és unokáikkal együtt imádkoznak. Irántuk való hálánk jeléül mondjunk el most magunkban egy győzedelmes Ave Mariát édesanyánkért és nagyanyáinkért, akár élnek, akár halnak.

Július 27., Szent Pantaleon

Az ókeresztény írók a „csodatevő” és a „nagy vértanú” nevének emlegetik Szent Pantaleont. A középkorban az orvosok egyik védőszentje. A közép-európai országokban mai napig a tizennégy segítő szent közt tisztelik.

Nálunk Pentelére magyarítódott a neve. Tiszteletének emlékét egy-két helységnév is őrzi: Dunapentele, Sárpentele.

Pantaleon Nikomédiában született. Ugyanott tanulta az orvostudományt. Mestere igen büszke volt rá, a nikomédiái császári udvarban is bemutatta. Később Maximianus császárnak lett háziorsosa. Egy keresztény papnak hatására maga Pantaleon is kereszténnyé lett. Gyógyító művészetét a hit terjesztésének szolgálatára szentelte. Apostolkodása miatt 305 táján vértanú halált halt.

Róma hívő népe a mai napon el szokott zarándokolni a Szent Pantaleonról elnevezett templomba, amely a XVII. század óta a piarista rend anyaházának temploma. Egészséget vár a csodatevő orvostól. A rendház udvari kútjának megszentelt vizéből iszik, és bízik benne, hogy ez a víz Szent Pantaleonnak közbenjárására hathatós orvos-szer a betegségek ellen. A hívek ebbeli bizalma jogos, hiszen Attól várja egészségét, akinek erejében Pantaleon is gyógyított: Jézus Krisztustól.

Augusztus 5., Havas Boldogasszony

A püspöki székesegyházak és a plébánia templomok fölszentelésének ünnepét csak az illető egyházmegye vagy plébánia üli meg. A négy római főtemplom, a Laterán, Szent Péter, Szent Pál és Szűz Mária főtemploma fölszentelésének ünnepét viszont az egész katolikus keresztény világ megünnepli.

Ma Szűz Mária főtemploma, a Maria Maggiore fölszentelésének ünnepe van. A templom Nagy Konstantin és Liberius pápa idejében épült. III. Szixtus pápa átépíttette és az efezusi zsinat (431-ben) Maria istenanyaságáról szóló határozatának emlékére az Istenanya, Theotokos tiszteletére szentelte.

Mária Isten Anyja, mert Fia, Jézus Krisztus Isten is, ember is egy személyben, a Fiúisten személyében. *Maria Métér Theu* – rendünk címerének görög betűi szintén megvallják Mária istenanyaságát. *Maria Métér Theu* – valljuk mi is, kik ez alatt a címer alatt vitézkedünk. – Ne múljék el ez a nap anélkül, hogy mi – *pauperes Matris Dei* – valami kis külön magánáhitatgyakorlatot ne végezzünk az Isten Anyjának tiszteletére.

Augusztus 15., Nagyboldogasszony

Nagyboldogasszony napján azt ünnepeľjűk, hogy Mária – miután befejezte földi életét – testestűl-lelkestűl a mennybe vétetett. Mária, aki hordozta és táplálta az Istenembert, mentes volt az eredeti bűntől és így a haláltól is. Teste nem volt alávetve a halál rothadásának, elporlásának, hanem megdicsőűlt, és mennybe vétetett. – Mária mennybevétele nagyon megtisztelő ránk, földön küszködőkre nézve, hiszen olyan valaki dicsőűlt meg, aki egy test, egy vér mivelűnk; aki egy volt közülűnk, emberek közül. – Mária mennybevétele egyűttal zálog is: annak záloga, hogy az utolsó napon a mi testűnk is feltámad, megdicsőűl és mennybe vétetik.

Az *Immaculata conceptio* dogmájának kihirdetésére Mária a lourdes-i jelenésekkel és gyógyulás-csodákkal felelt. Mikor kihirdették az *Assumptio* dogmáját, egy nyugati főpap megjegyezte: Mária erre is felelni fog. A feleletre nem is kellett sokáig várni: 1953. augusztus vége felé Szirakuza volt Mária újabb felelete, a csodás gyógyulások áradatával. – *Regina in coelum assumpta*, köszönjűk Neked, hogy a legutóbbi száz év alatt annyi jelét adtad édesanyai gondoskodásodnak.

Augusztus 22., Szűz Mária Szeplőtlen Szíve

Mária Szeplőtlen Szívének tisztelete a XVII. században kezdett határozott formát ölteni, amikor napról napra erősödött a Mária-tisztelőknek az a kívánsága, hogy évente egy meghatározott napon az egész Egyház ünnepelje meg az Istenanya Szívét. A XIX. században VII. Pius pápa egyes egyházmegyéknek és szerzetescsaládoknak megengedte, hogy ünnepet üljenek Mária Szívének tiszteletére. IX. Pius pápaságának idejében elkészült az ünnep saját officiuma és miséje. XII. Pius pápa 1942-ben a második világháború alatt a szenvedő emberiséget följánlotta Mária Szívének és az egész Egyházra kiterjesztette Mária Szíve ünnepének megülését.

Lourdes, Fatima és Szirakuza arról beszél, hogy Mária édesanyai szívvel gondoskodik az emberiségről. A rengeteg csodáért és imameghallgatásért csak azt kéri cserébe tőlünk, hogy vele együtt segítsünk Jézus Krisztusnak a mennyei Atya engesztelésében és az emberek gyakorlati megváltásában. Mivel segítsünk? Szentolvasó-mondással és szenvedéseink följánlásával. – A szeplőtlen szívű Mária az élen, imádságunkkal és kereszthordozásunkkal segítsük Jézus Krisztusnak Istent engesztelni, embereket megváltani.

Augusztus 24., Szent Bertalan

Fülöp találkozott Nátánáellel, és közölte vele: Megtaláltuk, akiről Mózes törvényében és a Prófétákban szó esett: a Názáreti Jézust, József fiát. – Jöhet valami jó Názáretből? – kérdezte Nátánáel. Jöjj, nézd meg! – felelte Fülöp.

Mikor Jézus látta, hogy Nátánáel közeledik hozzá, így szolt: Nézzétek, ez *igaz* Izraelita. Nincs benne kétszínűség. – Honnan ismeresz engem? – kérdezte Nátánáel.

Jézus így felelt: Még mielőtt Fülöp hívott volna, láttalak a fügefa alatt. Nátánáel erre elismerte: Rabbi, Te vagy az Isten Fia! Te vagy Izrael királya! – Jézus így szolt: Azért hiszel, mert azt mondtam: Láttalak a fügefa alatt? Nagyobb eseteket fogsz látni ennél. (Jn 1,45. skk.)

Szent Bertalan apostol azonos ezzel a Nátánáellel. A galileai Kánából származott. Atyjáról, Tolmájról nevezték el Tolmaj fiának, Bar-Tolmajnak. – Jánossal, Andrással, Péterrel és Fülöppel együtt az Úr első tanítványai közé tartozott.

Az első Húsvét után Péterrel, Tamással, Jakabbal, Jánossal együtt volt a hajóban, amikor a Föltámadott megjelent a Genezáreti-tó partján (Jn 21,2). – Jézus mennybemenetele után, a hagyomány szerint, Aitiópiában, Mesopotamiában, végül Armeniában hirdette az Isten országát. Armeniában halt vértanú halált. Az volt a bűne, hogy megtérítette a király öccsét. Ashjages király elevenen megnyúzatta, testét keresztrefeszíttette. – Az örmények apostolukat tisztelik Bertalanban.

Istenünk, szent apostolodnak, Bertalannak közbenjárására, és a Te kegyelmed támogatásával: hadd szeressük egyre jobban, amiben ő hitt; és hadd hirdessük egyre buzgóbban, amit tőle tanultunk.

Szeptember 8., Kisboldogasszony

Kisboldogasszony napja, Kisasszonynapja: a Boldogságos Szűz születésének napja.

A szenteknek általában égi születésük napját, vagyis haláluk napját szoktuk megünnepelni. A Boldogságos Szűz Máriának és Keresztelő Szent Jánosnak azonban földi születésük napján is ünnepet ülünk. – A nyugati Egyház a keletinek hatására a VIII. század óta tartja meg Mária születése napját. Ez az ünnep nagyon a szívünk szerint való, hiszen mi az Úristen nagy családjához tartozunk, és szívesen megüljük a családi ünnepeket. A mai ünnep pedig mindnyájunk Édesanyjának születése napja.

Mit adjunk ajándékba mennyei Édesanyánknak a mai napon? – Mint a szerzetesi közösség tagjai, részt vettünk a Tizenkét csillagú korona elmondásában. Mint egyének legalább egy tized szentolvasót ajánljunk föl Édesanyánknak, Ávé-kból kötött virágcsokorképpen. – A mai szentmise *oratójájának* szavaival fejezzük be elmékedésünket: Kérünk, Urunk, add meg szolgálóidnak a mennyei kegyelem ajándékát, hogy akiknek üdvösségük kezdete lett a Boldogságos Szűz születése, azokban az ő születésének megünneplése gyarapítsa a lelki békességet.

Szeptember 12., Mária nevenapja

1683. szeptember 12-én szabadult föl Bécs szinte csodával határos módon, a török nyomás alól. XI. Ince pápa a mai napot hálaünnepé tette, hogy Európa keresztényei megköszönjék Szűz Mária közbenjárását, a keresztnek a félholdon kivívott diadalát. Minket, magyarokat, különösen érdekel a mai ünnep, mert a bécsi győzelemmel kezdődött meg a török visszaszorítása, hazánknak a másfélszázados török iga alól való fölszabadulása.

Mária neve nekünk, piaristáknak, az Istenanya szegényeinek, címerünk és védőpajzsunk. Oltalmazó édesanyánk nevenapján szívleljük meg Szent Bernát mézzel folyó szavait: „Mária neve legyen mindig szívetekben és ajkatokon. Hogy pedig kiérdemeljétek eredményes közbenjárását, lépjétek erényeinek nyomába. Ha őt követitek, akkor nem tévedtek le a helyes útról. Ha őhöz folyamodtok, nem kell kétségbeesnetek. Amíg rá gondoltok, nem vétkeztek. Ha ő támogat benneteket, nem eshettek el, ha ő oltalmaz, nincs mitől rettegetek. Ha ő vezet, nem fáradtok, és ha ő kegyes lesz hozzátok, biztosan eljuttok az örök élet révpartjára.”

Szeptember 15., Hétfájdalmú Anya

A te lelkedet is tör járja át – mondta Simeon próféta Máriának.

Mit jelent a tör-hasonlat? Halálos fájdalmat, a lélek mélyébe ható, gyötrő szenvedést. A tör-hasonlat Mária lelki gyötrelmének megjövendölése. – Mikor érte Máriát ez a fájdalom? Akkor, amikor a kereszt alatt állt, amikor lelkében együtt szenvedett kínhalált haló Fiával. XV.

Benedek pápa *Inter sodalitia* kezdetű körlevelében írja: Mária együtt szenvedett szenvedő és haldokló Fiával és szinte Vele együtt meghalt.

Krisztus kínszenvedése és Mária kompassziós lelki vértanúsága egységet alkotott. Krisztus volt a *Vir dolorum*, Mária a *Mater dolorosa*. Az Istenanya sorsa elválaszthatlan Fiának sorsától. Máriának része van Fia küldetésében. – Mária nem pusztán anyai pietásból volt ott a Kálvárián, hanem Isten örök rendeléséből mint második Éva a második Ádám mellett: mint Krisztusnak társa a megváltás művében.

Hétfájdalmú Szent Szűz! Hadd egyesítsük szenvedéseinket szenvedéseiddel: a mennyei Atya engesztelésére, bűneink bocsánatára és mindig több-több ember megtéréséért.

Október 7., Szentolvasó Királynéja

A legenda szerint a szentolvasót maga a Boldogságos Szűz ajánlotta Szent Domonkosnak az albigenzes elleni küzdelemben, a XIII. század folyamán. V. Pius, a domonkosból lett pápa a XVI. század második felében lelkes terjesztője volt a szentolvasónak.

A szentolvasó ünnepét hálából rendelte el az Egyház azokért a csodálatos győzelmekért, amelyeket a szentolvasó-mondással támogatott keresztények vívtak ki a törökökön; különösen pedig a lepantói 1571. október 7-i diadalért, a török flotta tönkrementéért, meg a pétervárad 1761-i győzelméért.

A szentolvasó tizenöt titkában Mária szemével végignézzük Urunknak, Jézus Krisztusnak életét, fogantatásától kezdve 12 éves koráig, a templomban való megtalálásig; majd kínszenvedéséről látunk öt képet; végül pedig a saját megdicsőülésének és édesanyja megdicsőítésének képeit szemléljük.

Olvasós Boldogasszony napján a mise *oratójájának* szavaival kérjük Istentől azt a kegyelmet, hogy mindazt utánozhassuk, amit a szentolvasó titkai magukban foglalnak, és elnyerjük, amit ígérnek; vállaljuk sorsunknak sötét részét a leendő világosság reményében: üdvösségünknek, testi-lelki megdicsőülésünknek reményében. – *Regina Sacratissimi Rosarii, ora pro nobis!*

Október 8., Magyarok Nagyasszonya

Nemzetünk Szent István óta tiszteli és szereti Szűz Máriát. Első királyunk a székesfehérvári bazilikát, leendő nyugóhelyét, a Boldogasszony tiszteletére emelte, és azért szokott könyörögni Istenhez, hogy Assumptio napján halhasson meg. Országát ismételten a Szent Szűz anyai oltalmába ajánlotta. – Szent Gellért sokat buzgólkodott azért, hogy a magyarok *Dominának, Patrona Hungariae*-nak hívják az Isten anyját. IV. Béla és V. István diplomáiban Szűz Mária mint *Patrona Regni Hungariae* jelenik meg.

A milléneum alkalmával Vaszary hercegprímás kérésére XIII. Leó megengedte, hogy hazánk Magyarok Nagyasszonya néven külön szentmisével és officiummal tisztelhesse Szűz Máriát.

Magyarok Nagyasszonyának napján kérjük Istent, hogy a mindenkor szeplőtelen Szűz Mária közbenjárására továbbra is részesítse nemzetünket mindazon jótéteményekben, amelyekben történelmünk folyamán számtalanszor részesítette. – *Patrona Hungariae, ora pro nobis*. Magyarországról, romlott hazánkról, ne feledkezzél el szegény magyarokról.